

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIV.

Additions to the flora of the Czech Republic. XIV.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾ *Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz*

²⁾ *Moravský Lačnov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz*

Abstract

This **fourteenth** part of floristic contributions includes newly published data of critically endangered species and data unpublished so far. The species newly discovered on the territory of the Czech Republic *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* and data of alien species found in the Czech Republic for the first time (*Acacia farnesiana*, *Arundo donax*, *Centaurea bruguieriana* subsp. *belangeriana*, *Centaurea carnio-lica*, *Centaurea stoebe* subsp. *australis*, *Centaurea transalpina*, *Centaurea weldeniana*, *Cleome hassle-riana*, *Dicentra formosa*, *Eriochloa villosa*, *Ipomea lacunosa*, *Linaria pelisseriana*, *Lysimachia ciliata*, *Muscari latifolium*, *Panicum gattingeri*, *Persicaria capitata*, *Polanisia uniglandulosa*, *Tordylium apu-lum*, *Urochloa platyphylla*) are summarized. The newly found *Hieracium acrothyrsum*, *H. polymastix*, *Montia arvensis*, *Osmunda regalis* and *Salvia austriaca*, previously considered to be missing or extinct in the Czech Republic territory, are listed below. Furthermore, critically endangered species (according to the Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new sites (e. g. *Botrychium mul-tifidum*, *Carex dioica*, *Cyperus michellianus*, *Danthonia alpina*, *Danthonia* × *breviaristata*, *Goodyera repens*, *Illecebrum verticillatum*, *Lappula semicineta*, *Lindernia procumbens*, *Malaxis monophyllos*, *Pilularia globulifera*, *Salix myrtilloides*, *Samolus valerandi*).

K e y w o r d s : floristics, new findings, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý (2007, 2009, 2011, 2013)

Úvod

Po roce opět shrnujeme výsledky práce českých floristů z území České republiky za období 2014–2015. Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zaslaných nám do redakce, uvádíme i ty, jež byly v roce 2014 (výjimečně i v roce 2013 a 2015) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony pro naši květenu nové a kriticky ohrožené (kategorie C1).

V tomto 14. dílu jsme se po úvaze rozhodli pro poměrně radikální zásah do dosavadního uspořádání nálezů – **nové taxony květeny ČR** jsme pro přehlednost nyní souhrnně seskupili do samostatného bloku hned na začátek Additament, ostatní taxony pak

ponecháváme v tradičním abecedním řazení v následující části a naopak rubriku Opravy jsme přesunuli až na konec textu.

Výsledek floristické práce za sledované období je mimořádně bohatý. Do květeny České republiky nově přibylo **20 taxonů!**, byť některé z nich se na místě svého výskytu objevily jen krátce. Nejvýznamnějším nálezem mezi nimi je určitě *Carex depressa* subsp. *transsilvanica*, autochtonní ostřice nalezená na jihovýchodní Moravě. Největší množství nových druhů náleží do kategorie zavlečených, z nich ovšem téměř třetinu tvoří taxony publikované V. Jehlíkem v souhrnné knižní monografii (Jehlík 2013) zahrnující široké období 1968–2009; zbytek pak tvoří povětšinou druhy původem pěstované a nově zplaňující (*Acacia farnesiana*, *Arundo donax*, *Centaurea bruguieriana* subsp. *belangeriana*, *Centaurea carniolica*, *Centaurea stoebe* subsp. *australis*, *Centaurea transalpina*, *Centaurea weldeniana*, *Cleome hassleriana*, *Dicentra formosa*, *Eriochloa villosa*, *Ipomea lacunosa*, *Linaria pelisseriana*, *Lysimachia ciliata*, *Muscari latifolium*, *Panicum gattereri*, *Persicaria capitata*, *Polanisia uniglandulosa*, *Tordylium apulum*, *Urochloa platyphylla*). Výjimečně jsou také nálezy druhů, které byly považovány za vyhynulé *Montia arvensis*, *Osmunda regalis* a *Salvia austriaca* či dlouhodobě nezvěstné *Hieracium acrothyrsum* a *H. polymastix*.

Největší část nálezů spadá již tradičně do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1), např. *Botrychium multifidum*, *Carex dioica*, *Cyperus michellianus*, *Danthonia alpina*, *Danthonia* × *breviaristata*, *Goodyera repens*, *Illecebrum verticillatum*, *Lappula semicincta*, *Lindernia procumbens*, *Malaxis monophyllos*, *Pilularia globulifera*, *Salix myrtilloides*, *Samolus valerandi*. Řada taxonů byla rovněž nalezena v územích, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny.

Do letošních Additament se promítají i výsledky Floristického kurzu České botanické společnosti v Třebíči, který se konal v roce 2011 (Grulich 2014). V roce 2013 vyšly dvě významné regionální publikace – Červená kniha květeny jižní části Čech (Lepší et al. 2013) a Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky (Bureš 2013). Oba tituly jsou velice obsáhlé a není v našich silách vyhodnotit, které lokality kriticky ohrožených druhů jsou zde uvedeny jako nové, proto jsme od jejich excerptování upustili. V prosinci 2015 v posledním čísle ročníku 87 časopisu *Preslia* vyšla první část nového seriálu Rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Kaplan et al. 2015), který se stává velice významným zdrojem dat k výskytu rostlinných druhů v ČR. Jednotlivé nové lokality publikovaných kriticky ohrožených druhů v tomto případě nebudeme do Additament excerptovat, tato práce (mj. včetně podrobných lokalit druhů) je volně přístupná na adrese www.preslia.cz.

Všechny v Additamentech uváděné lokality jsou zařazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „*dist.*“ označuje území vymezené hranicemi příslušného administrativního okresu. Některé lokality jsou doplněny o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud

jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), jsou-li v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „foto“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad.

Kategorie ohrožení druhů uvádíme podle nové (již třetí) verze Červeného seznamu naší flóry (Gulich 2012). U taxonů zařazených do tohoto seznamu uvádíme kategorii jejich ohrožení. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: NP – národní park, (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, EVL – evropsky významná lokalita. Výskyty druhů, které již zanikly, označujeme symbolem †.

V případech literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu *Preslia* používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případech, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších *Additamentech*. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem; tituly, které se opakují častěji, stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Fytcenologické snímky zařazené do České národní fytcenologické databáze (Chytrý & Rafajová 2003) i další údaje z této databáze jsou v textu označeny zkratkou ČNFD.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v *Additamentech* je zveřejněn na webových stránkách časopisu *Zprávy České botanické společnosti* <http://cbs.ibot.cas.cz/additamenta.htm>.

Všem našim přispěvatelům jsme samozřejmě jako vždy velice vděční za neutuchající přízeň a hlavně za zasláné údaje, bez nich by *Additamenta* rozhodně vypadala mnohem skromněji. Takže děkujeme a všem Vám zároveň přejeme v příští botanické sezóně další cenné a překvapivé objevy.

Taxa nova

Acacia farnesiana (L.) Willd.

[*Fabaceae*]

4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem: Západní přístav na levém břehu Labe, jediný sterilní exemplář u Labe, 25 cm vysoký (13. 8. 1992 leg. V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013).

První případ zavlečení druhu v ČR.

Arundo donax L.

[*Poaceae*]

7b. Podřípská tabule, 5652b, Mělník: v loděnici na pravém břehu Labe (s. d. not. V. Jehlík; Jehlík 2013).

Zřejmě první případ zavlečení druhu do ČR ze Středozemí; v kultuře se u nás druh rovněž vyskytuje, spíše však jen výjimečně, poněvadž na nechráněných místech vymrzá.

[eds]

***Carex depressa* subsp. *transilvanica* (Schur) T. V. Egorova**

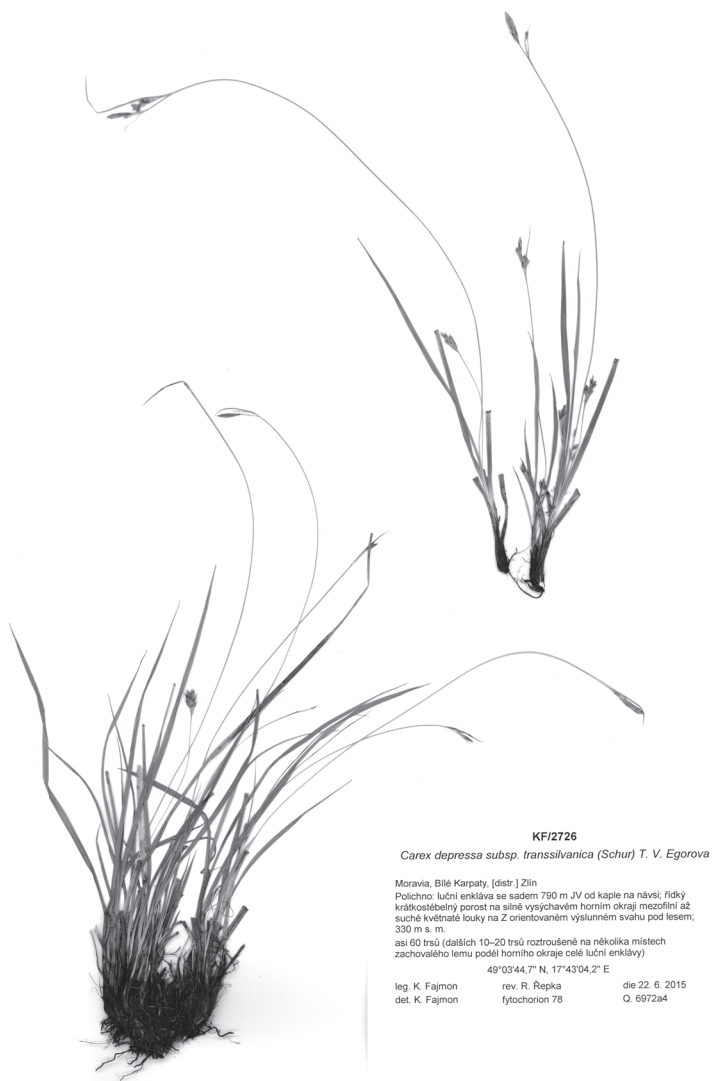
→C1

78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Polichno (distr. Zlín): výslunný svah západní orientace u sadu pod lesem 790 m JV od kaple na návsi, 49°03'44,7"N, 17°43'04,2"E, 330 m n. m., asi 60 trsů v řídkém krátkostébelném porostu na silně vysýchavém horním okraji mezofilní až suché květnaté louky, dalších 10–20 trsů roztroušeně na několika místech zachovalého lemu podél horního (východního) okraje celé luční enklávy (22. 9. 2014 a 22. 6. 2015 leg. K. Fajmon, BRNU; 10. 7. 2015 leg. R. Řepka & K. Fajmon, BRNL, BRNU). – Polichno: 690 m JJV od kaple na návsi, 49°03'43,9"N, 17°42'51,5"E, 300 m n. m., horní část sušší vypasené dobytčí pastviny podél horní ohrady, asi 10 trsů (10. 7. 2015 leg. R. Řepka & K. Fajmon, BRNL, BRNU). – Polichno: 770 m JJV od kaple na návsi, 49°03'40,4"N, 17°42'47"E, 320 m n. m., okraj kolejí občasně polní cesty v dobytčí pastvině, pouze 2 trsy (10. 7. 2015 leg. R. Řepka & K. Fajmon, BRNL).

Nový taxon pro Květenu ČR.

Nově nalezená ostřice patří v rámci rodu do nominátního podrodu *Carex*, sekce *Mitratæ* Kük. (obsahující více než 60 druhů), která je u nás zastoupena dvěma dalšími druhy (*C. caryophyllea*, *C. umbrosa*). Egorova (1999) vytvořila subseksi *Depressæ* Egor. s morfologicky výrazným druhem *C. depressa* Link, odlišujícím se od ostatních především přítomností bazálních samičích klásků. Z hlediska geografického se rozpadá na tři výrazné poddruhy, původně popsané na úrovni samostatných druhů (*C. depressa* Link, *C. basilaris* Jordan a *C. transilvanica* Schur). *Carex depressa* subsp. *depressa* je domovem v jihozápadní části mediteránu (Portugalsko, Španělsko), *C. depressa* subsp. *basilaris* v jihozápadní Evropě a severní Africe (Maroko, Španělsko, jižní Itálie, Korsika, Sardinie, jižní Francie). *Carex depressa* subsp. *transilvanica* je východokarpatsko-balkánský (dácký) prvek, který se nejbližší vyskytuje v menších areálech ve východním Rakousku (Melzer 1977, 1979, 1984, 1989), velmi vzácně v severním Maďarsku (Felföldy 2002) a roztroušeně na území Slovenska (Dvořák 1964, Magic 1962, 1965, Medovič 1962, Pospíšil 1972, Řepka 1992). Roste také v karpatské části Polska (Szafer et al. 1953, Stuchlikova & Stuchlik 1962, Marek 1964) a na Zakarpatské Ukrajině (Fodor 1974). Hojněji se pak vyskytuje podél karpatského oblouku v Rumunsku (Serbanescu & Nyárady 1966, Ciocârlan 2000), odkud její výskyt pokračuje přes Bulharsko a Turecko do Zakavkazí a na Krym (Krečetovič 1935), nověji byla nalezena až v Íránu (Amini Rad 2005). Známa je ještě ze severní Itálie (Pignatti 1982) a z Litvy (Matulevičiūtė 2001). Mimo kompaktní balkánskou část areálu je pro ni typický výskyt v menších areálech až jednotlivých lokalitách, které mohou být navzájem značně vzdáleny. Z území České republiky nebyla až dosud známa, avšak případný nálezy byl předpokládán na moravské straně Bílých Karpat v souvislosti s výskytem v okolí kopaničářské obce Chvojnica na západním Slovensku, v blízkosti státní hranice (Řepka 1992); vzdálenost této arely od nově nalezené lokality činí 37 km ZJZ–JZ směrem.

Není náhoda, že tato ostřice často uniká pozornosti, neboť se mnohdy vyskytuje ve společnosti jiných, morfologicky podobných druhů, za něž tak může být (zvláště ve sterilním stavu) považována. Na první pohled podobným druhem (v generativních, ale někdy i ve vegetativních znacích) je příbuzná a značně variabilní *C. caryophyllea*. Ta je častá v xerothermních trávnících, mezofilních loukách, na mezích,

Obr. 1. – *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* z lokality u Polichna v Bílých Karpatech.
Fig. 1. – *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* from the locality near Polichno (Bílé Karpaty Mts).

Tab. 1. – Srovnání morfologických znaků mezi *C. d.* subsp. *transsilvanica* a *C. caryophyllea*.Tab. 1. – Comparison of morphological characters of *C. d.* subsp. *transsilvanica* and *C. caryophyllea*.

Znak/taxon	<i>C. d.</i> subsp. <i>transsilvanica</i>	<i>C. caryophyllea</i>
Charakter oddenku, bazální pochvy	hustě trsnatý, báze pokrytá světle hnědými v čepele přecházejícími pochvami, posléze rozpadavými na světle hnědá až hnědá vlákna	krátce plazivý, krátké i delší vystoupavé podzemní výběžky 10–45(–100) mm dl., nové výhony vyrůstají vzpřímeně, bazální pochvy a oddenek pokryté tuhými šupinovitými hnědými-kaštanovými pochvami, až časem rozpadavými na širší segmenty
Listy sterilních výhonů – vytrvalost	nepřezimující nebo přezimuje jen dolní 1/10–1/2 listu	zčásti přezimující nebo jen horní 1/3–1/5 odumírá
Listy – délka a šířka	(10–)12–23(–29) cm dl. a (1,8–)2,3–2,8(–3,4) mm šir.	(3–)7–36(–62) cm dl., (1,1–)1,6–3,5(–4,0) mm šir.
Směr lodyhy v trsu	vyrůstají šikmo, velmi záhy obloukovitě ohnuté ven z trsu	vzpřímené, v době plně zralosti postupně ohnuté k zemi
Květenství – délka, utváření, počet klásků	(12–)16–30(–34) mm dl., celkem 3–5 klásků, shloučených ev. s dolním mírně oddáleným, terminální 1 samčí, stopkatý, 2–3 postranní jsou samičí, na bázi lodyhy ještě 1 samičí stopkatý klásek	(13–)17–40(–53) mm dl., celkem 1–4(–5) klásků, vrcholový klásek samčí, 1–2(–3) postranní klásky samičí (na vrcholu výjimečně se samičími květy), klásky samičí sblížené, vzájemně se překrývající, krátce stopkaté
Bazální samičí klásky	přítomny, jejich stopka je (17–)25–71(–120) mm dl. a dosahuje do 1/3–3/5 délky lodyhy	chybí ¹⁾
♂ klásek – délka, tvar a zbarvení	(4–)7–11(–14) mm dl., úzce vřetenovitý, nažloutle světle hnědý, přisedlý	(6–)11–16(–23) mm dl., kyjovitý–vřetenovitý, přisedlý nebo krátce stopkatý
♂ klásek – plevy	podlouhle kopinaté, špičaté, světle hnědé se širokým zeleným středním pruhem, s kylem na hřbetě v horní části drsným; na bázi s 5,2–5,5 mm dl. plevou, sahající až přes 1/2 klásku	podlouhle obvejčité, tupé, světle hnědé nebo vz. slámově žlutohnědé, se světlejší stř. žilkou, v horní části někdy s úzkým suchomázdřítým okrajem, matně; bazální pleva 3,5–4,5 mm dl., sahá do (1/3–)1/5–1/6 klásku

¹⁾ U *Carex caryophyllea*, podobně jako u jiných druhů podrodu *Carex*, se vytvářejí velmi výjimečně stopkaté bazální samičí klásky a tyto odchylky jsou označovány v literatuře jako f. *basigyna*.

Délka ♀ klásků a jejich stopek	(4–)5–8 mm dl., dolní klásek terminální části květenství na delší stopce, jejíž dolní část je v krátké pochvě; stopka dolních klásků (2–)4–8(–10) mm	5–13 mm dl. stopka horního samičího klásku 1–2 mm dl., dolního klásku 2–5(–12) mm dl.
Počet květů v ♀ klásku	6–10(–15)	(8–)11–27(–35)
Plevy ♀ klásků – zbarvení a další znaky	vejčité nebo obvejčité, světle hnědé, se širokým zeleným středním pruhem se 3–2 žilkami, špičaté nebo s mečovitou nasazenou špicí	vejčité, rezavě hnědé, uprostřed se širokým zeleným pruhem a výraznou střední žilkou, o málo delší nebo stejně dl. jako mošničky, 2,3–2,9(–4,2) mm dl., na vrcholu s ostrou, někdy mečovitou, na okraji drsnou špičkou
Listen podírající květenství	delší nebo stejně dlouhý jako květenství, zelený, lupenitý, (11–)14–30(–42) mm dl.	kratší než květenství, lupenitý, (3–)6–16(–33) mm dl.
Pochva listenu květenství	zelená, bylinná, na vrcholu rozštěpená ve 2 hnědavě ohraničená zaoblená ouška, 1,5–3,5(–8,0) mm dl.	zelená, suchomázdřitě lemovaná, proti listenu blanitá, 2–6(–8) mm dl., na vrcholu utatá, hnědavá a často rozštěpená
Mošničky – tvar, zbarvení, ochlupení, délka × šířka	obvejcovitě se 2 bočními žebry, nahoře s kratším zobánkem, na vrcholu se 2 naznačenými bylinnými zuby, dole zúžené v nápadnou stopku; šedo-zelené–světle hnědavožlutavé, až v horních 2/3 krátce bíle roztrošeně chlupaté; 2,8–3,3 × 1,3–1,4 mm velké	vejcovitě až obvejcovitě, se 2 výraznými bočními žebry a několika nevýraznými žilkami, zobánek kuželovitý, 0,2–0,3 mm dl., zuby zobánku drobné, tupé, na bázi s 0,5–0,7 mm dl. stopkou, na celém povrchu, zvláště v horních 2/3 (řidčeji jen na žebrech a zobánku) krátce bíle odstále chlupaté, bledě šedo-zelené, (2,0–)2,3–2,5(–2,8) × 1,1–1,3(–1,6) mm velké

v suchých kyselých i bazických jednosečných krátkostébelných porostech, ale také na pastvinách, kde roste právě i *C. d.* subsp. *transsylvanica*. Ta se od *C. caryophyllea* liší především tvorbou trsů, absencí podzemních výběžků a tím, že květenství sestává kromě vrcholového samičího klásku a 2–3 postranních samičích klásků ještě z velmi oddáleného samičího klásku vyrůstajícího na dlouhé tenké stopce z báze rostliny. Listy u *C. caryophyllea* zčásti přezimují a po odumření se rozpadají, nevytvářejí tedy čupřinu odumřelých či rozpadajících se listů na bázi rostliny, jako je tomu např. u *C. umbrosa*. U *C. d.* subsp. *transsylvanica* všechny listy na podzim odumírají, nepřezimují (viz Tab. 1).

Časté mohou být také záměny s druhem *C. pilulifera*, zejména v území, kde se oba taxony vyskytují společně. *C. pilulifera* vytváří velikostí a habitem podobné trsy jako *C. d.* subsp. *transsilvanica*, má však (ne-)nápadně načervenalé bazální pochvy a přisedlé, téměř kulovité samičí klásky bez pochvy na bázi listenu, který podpírá květenství. Ve sterilním stavu, zvláště po pastevním cyklu nebo po seči, se *C. d.* subsp. *transsilvanica* podobá nejen druhu *C. caryophyllea*, který může tvořit i zdánlivé trsy (jen s velmi krátkými výběžky), nebo volně trsnatému druhu *C. pilulifera*, ale může být zaměněna také za drobné sterilní trsy druhů *C. contigua* (*C. muricata* agg. obecně), *C. montana*, *C. ovalis* nebo *C. pallescens*.

Nesnáze s jednoznačnou determinací tohoto taxonu ve sterilním stavu dobře ilustrují i okolnosti nového nálezu u Polichna. Koncem roku 2014 předal druhý z autorů prvnímu autorovi tohoto příspěvku více položek ostřic a graminoidů z Bílých Karpat (pořízených vesměs během aktualizace mapování biotopů soustavy Natura 2000) k určení a revizi. Materiál byl vrácen s tím, že obsahuje jednu neurčenou položku ostřice, u které se „opravdu neví, co by to mohlo být“. Byla to sterilní trsnatá rostlina, po usušení s chrastivými šedavě zelenými listy a docela výraznými hnědými (místy se zdálo až načervenalými) dolními pochvami. V žádném případě nepřipomínala rostliny *C. d.* subsp. *transsilvanica*, které první z autorů zná ze Slovenska, Ukrajiny a Balkánu. Kvůli této neurčené rostlině se druhý z autorů na lokalitu vydal v roce 2015 znovu a v době, kdy rostlina měla ještě znatelné lodyhy a zbytky klásků, ji předběžně určil jako *C. transsilvanica*, což první autor následně bez jakékoliv pochyby potvrdil. Další stvrzení proběhlo přímo na lokalitě, na společné exkurzi, při níž byl druh dohledán ještě na dvou místech v okolí.

Dosavadní opomíjení ostřice sedmihradské v okolí Polichna lze vysvětlit kromě její nenápadnosti a možnosti záměn s jinými druhy zřejmě i tím, že toto území leží ve floristickém stínu ostatních částí Bílých Karpat, ať již květnatých luk a lučních stepí jižně až jihozápadně odtud, nebo podhorských luk a pastvin v širším okolí Vlárského průsmyku a Valašských Klobouk. Pokud lze usuzovat podle publikovaných záznamů, stráním nad údolím Luhačovického potoka v okolí Polichna se překvapivě vyhýbaly i exkurze Stanislava Staňka, největšího znalce květeny Bílých Karpat, který v tomto pohoří ve dvacátých až padesátých letech 20. století pořídil asi 84 tisíc floristických zápisů (Staněk et al. 1996). V jeho terénních denících (depon. in BRNM) je dokumentována pouze jediná exkurze vedoucí blízkým okolím Polichna: 11.–12. 6. 1938 z Újezdce přes Polichno a Biskupice na Hřivínův Újezd, Doubravy, Březůvky, Provodov a Řetechov. Dosud nejúplnější publikace jeho záznamů – Historická květena Bílých Karpat (Staněk et al. 1996) – tyto údaje však neobsahuje, neboť zahrnuje pouze údaje týkající se lokalit ve stávající CHKO Bílé Karpaty a v okolí pouze z fytochorionu Bílé Karpaty stepní (19). Polichno náleží do fytochorionu Bílé Karpaty lesní (78) a do CHKO jeho katastr vůbec nezasahuje. Také trasy floristického kurzu konaného v roce 1973 ve Valašských Kloboukách přímo k Polichnu nevedly (Elsnerová et al. 1982) a ne sahalo sem ani podrobné floristické mapování CHKO Bílé Karpaty v letech 2003–2006 (Jongepier & Pechanec 2006, Jongepier & Jongepierová 2006). Podrobně se okolím Polichna dosud zabývala pouze Kesslerová (1984) ve své diplomové práci, která však

přes množství věrohodných a cenných údajů neobsahuje nové údaje o některých méně nápadných graminoidech, včetně např. druhu *C. caryophyllea*, který je v okolí Polichna dosti častý. Okrajově se územím ve své práci zabýval ještě Novotný (1998). Před začátkem mapování biotopů Natura 2000 tak kromě posledních dvou jmenovaných pramenů bylo od Polichna k dispozici v publikacích a databázích (AOPK ČR 2015) jen malé množství údajů z příležitostných návštěv několika botaniků.

Lokalitu *C. d.* subsp. *transsilvanica* zřejmě neznal ani J. Holub, který v Uherském Brodě prožil velkou část svého mládí. V údolí mezi Újezdcem a Polichnem se pohyboval jen v roce 1946 (kdy mu bylo 16 let). Újezdecký les a severní okolí Újezdce navštívil vícekrát i v pozdějších letech, na lokalitu *C. d.* subsp. *transsilvanica* však asi nikdy nezavítal. V jeho herbáři se žádná ostrice z okolí Újezdce a Polichna nenachází (J. Zázvorka in litt.).

Poznámky k ekologii

Carex depressa subsp. *transsilvanica* roste pouze na krátkostébelných loukách a pastvinách (většinou svahových), tedy na místech, která byla nebo jsou do jisté míry disturbována. Nesnáší konkurenci vyšších bylin a především expanzi či invazi aktivních druhů širokolistých bylin a trav při eutrofizaci biotopu. Tomu odpovídá i biotop nově objevené populace u Polichna, který se také značně podobá biotopu u Chvojnice na Slovensku nejen floristickým složením, ale i pokryvností a výškou vegetace. Na obou lokalitách jde o pastviny či extenzivně obhospodařované louky v kontaktu s lemem lesa, které díky částečnému zastínění, spásání nebo pravidelnému kosení a vlivem těžké, jílovité, vápnité (ale místo odvápněné), snadno a silně vysychavé půdy na podkladu karpatského flyše tvoří přífidle krátkostébelné porosty, v nichž se skrývají drobné až středně velké trsy *C. d.* subsp. *transsilvanica*.

Na první lokalitě u Polichna se rostliny vyskytují pouze při horních okrajích louky, které nebyly z větší části nikdy zorněny (přinejmenším v posledních padesáti letech) a byly původně pastvinou, případně jednosečnou loukou, jako je tomu i dnes (viz srovnání aktuálních a několik let starých leteckých snímků na www.mapy.cz, resp. srovnání aktuálních leteckých snímků a snímků z 50. let minulého století na geoportal.gov.cz). Hlavní, středová část této louky, jak vidno např. z leteckých snímků z roku 2006 (www.mapy.cz, 18. 10. 2015), byla ještě před nedávnem oranou plochou a nyní kulturní loukou, na které *C. d.* subsp. *transsilvanica* většinou zcela chybí, resp. vyskytuje se jen velmi ojediněle, poblíž horního okraje v návaznosti na zdroj diaspor.

Vegetaci s výskytem *C. d.* subsp. *transsilvanica* u Polichna i Chvojnice lze přiřadit nejspíše ke svazu *Bromion erecti*, i když se jedná o zvláštní přechodový typ s prvky vegetace svazu *Cynosurion cristati*. Rozvolněnou vegetaci na místě prvotního nálezu *C. d.* subsp. *transsilvanica* u Polichna (49°03'44,7"N, 17°43'04,2"E, 330 m n. m.) dokumentuje následující fytoocenologický snímek.

[16 m², sklon 5°, orientace ZJZ, průměrná výška porostu 10 cm, maximální výška 60 cm (kvetoucí trávy), 22. 6. 2015 K. Fajmon. – E_{celk.} (75 %), E₁ (30 %): *Anthoxanthum odoratum* 2m, *Festuca rupicola*

2m, *Achillea millefolium* agg. 1, *Agrimonia eupatoria* 1, *Betonica officinalis* 1, *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* 1, *Festuca rubra* 1, *Fragaria viridis* 1, *Potentilla reptans* 1, *Trifolium dubium* 1, *T. pratense* 1, *Trisetum flavescens* 1, *Acer campestre* juv. +, *Agrostis capillaris* +, *Ajuga genevensis* +, *A. reptans* +, *Arrhenatherum elatius* +, *Briza media* +, *Campanula patula* +, *Carex contigua* +, *C. pallascens* +, *Carpinus betulus* juv. +, *Centaurea jacea* +, *Centaureum erythraea* +, *Cerastium glomeratum* +, *C. holosteoides* +, *Colchicum autumnale* +, *Cynosurus cristatus* +, *Dactylis glomerata* subsp. *glomerata* +, *Daucus carota* subsp. *carota* +, *Dianthus armeria* +, *Elytrigia repens* +, *Festuca pratensis* +, *Filipendula vulgaris* +, *Galium pumilum* +, *Geranium columbinum* +, *Hieracium pilosella* +, *Holcus lanatus* +, *Inula britannica* +, *Leontodon hispidus* +, *Leucanthemum vulgare* subsp. *vulgare* +, *Lotus corniculatus* +, *Luzula campestris* +, *Lysimachia nummularia* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Plantago lanceolata* +, *P. media* +, *Poa angustifolia* +, *Potentilla heptaphylla* +, *Primula veris* +, *Prunella vulgaris* +, *Prunus domestica* +, *Ranunculus acris* subsp. *acris* +, *R. polyanthemus* +, *Rumex acetosa* +, *Selinum carvifolia* +, *Thymus pulegioides* +, *Trifolium medium* +, *T. repens* +, *Veronica arvensis* +, *V. chamaedrys* (s. str.) +, *V. officinalis* +, *V. serpyllifolia* +, *Viola hirta* +, *V. riviniana* agg. +; *Cirsium vulgare* r, *Luzula multiflora* r, *Myosotis arvensis* r, *Quercus* sp. juv. r, *Senecio jacobaea* r, *Vicia cracca* (s. str.) r, *V. hirsuta* r, *V. tetrasperma* r. – E₀ (50 %): neanalyzováno.]

Původ nově objeveného výskytu u Polichna, stejně jako genezi celkového současného disjunktního rozšíření ve střední Evropě, lze vysvětlit dvěma hypotézami. Podle první by mohlo jít o zbytkové, reliktní populace původně mnohem souvislejšího rozšíření, podle druhé by se mohlo jednat o relativně novodobější šíření mimo souvislý areál poddruhu, resp. na jeho okrajích, např. při valašské kolonizaci Karpat. První hypotéza, tj. přežití *C. d.* subsp. *transsilvanica* v okolí Polichna v průběhu postglaciálu, se zdá málo pravděpodobná vzhledem k tomu, že jde o konkurenčně slabý, na světlo náročný druh, který by v území bez primárního bezlesí jen stěží přečkal období vrcholného zalesnění během holocenního klimatického optima. Na druhou stranu se v okolí místa nálezu vyskytuje hned několik dalších světlomilných druhů s disjunktním areálem ve střední Evropě a izolovanými výskyty v Bílých Karpatech. Přímou lokalitě prvního nálezu je to snědek jehlancovitý (*Ornithogalum brevistylum*), v nejbližším okolí pak chrpa úzkoperá (*Centaurea stenolepis*), tvořící v oblasti mezi Újezdcem, Polichnem a Šumicemi místy i velmi bohaté populace, nebo snědek pyrenejský kulatoplodý (*Ornithogalum pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum*), jehož nejbližší lokalita je vzdálená jen asi 3 km jižním směrem. Z regionálně ojedinělých druhů v okolí roste ještě čistic německý (*Stachys germanica*) – asi 750 m SSV směrem – a v těsném sousedství první lokality i na řadě míst v širším okolí se vyskytuje také hořec křížatý (*Gentiana cruciata*). Ten sice sám o sobě nemusí poukazovat na staré bezlesí, ale na části lokalit poblíž Polichna byl nalezen také s vajíčky modráška Rebelova (*Maculinea rebeli*) (Beneš et al. 2002), značně usedle žijícího monofágního motýla, jehož rozšíření v České republice je mnohem omezenější (www.lepidoptera.cz). I v dobách expanze lesa za klimatického optima mohl alespoň maloplošné bezlesí udržovat člověk, neboť místa nálezů leží na okraji starosídelní oblasti (Válka 1991), takže by zde dávný vliv člověka mohl mít pro lokální udržení světlomilných druhů podobný význam, jak tomu zřejmě bylo i v centrálních Bílých Karpatech (Hájková et al. 2011).

Všechny tři nově nalezené lokality náležejí do evropsky významné lokality Polichno, jejímž předmětem ochrany je kromě vybraných biotopů i motýl bourovec trnkový

(*Eriogaster catax*). Ochrana *C. d.* subsp. *transsilvanica* je z tohoto pohledu pokryta jen malou měrou – v rámci ochrany biotopu 6510 Nížinné sečené louky (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), za který byla místa s jejím výskytem částečně (jako mozaika s jinými biotopy) označena při původním mapování (www.nature.cz, maps.nature.cz). Bylo by tedy velmi žádoucí zajistit zde do budoucna územní ochranu cílenou také přímo na *C. d.* subsp. *transsilvanica*.

R. Řepka & K. Fajmon

- Amini Rad M. (2005): Reinvestigation of *Carex depressa* ssp. *transsilvanica* in Iran. – *Rostaniha* 6(1): 36–37.
- Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V. & Weidenhoffer Z. [eds] (2002): Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana. Vol. I, II. – Společnost pro ochranu motýlů, Praha.
- Ciocărlan V. (2000): Flora ilustrată a României. Pteridophyta et Spermatophyta. Ed. 2. – Editura Ceres, Bucuresti.
- Dvořák J. (1964): Výskyt *Carex depressa* Link var. *transsilvanica* (Schur) Christ. na Slánských kopcích. – *Biologie*, Bratislava, 19: 386–387.
- Egorova T. V. (1999): The sedges (*Carex* L.) of Russia and adjacent states (within the limits of the former USSR). – St.-Petersburg State Chemical-Pharmaceutical Academy, St. Petersburg & St. Louis Missouri Bot. Garden Press, St. Louis.
- Elsnerová M., Holub J., Játiová M. & Tlusták V. (1982): Sborník materiálů z floristického kurzu ČSBS. – Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, Brno.
- Felföldy L. (2002): Sás-határozó. – *Kitaibelia* 7: 1–100.
- Fodor S. S. (1974): Flora Zakarpattja. – Vyscha Shkola, Lviv.
- Hájková P., Roleček J., Hájek M., Horsák M., Fajmon K., Polák M. & Jamrichová E. (2011): Prehistoric origin of the extremely species-rich semi-dry grasslands in the Bílé Karpaty Mts (Czech Republic and Slovakia). – *Preslia* 83: 185–204.
- Kesslerová V. (1984): Floristická studie v katastru obcí Biskupice a Polichno u Luhačovic. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Krečetovič V. I. (1935): 235. *Carex* L. – In: Shishkin B. K. [ed.], *Flora SSSR*, 3: 111–464, Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, Leningrad.
- Magic D. (1962): Výskyt *Carex depressa* na Hornom Poiplí. – *Biologie*, Bratislava, 17: 557–568.
- Magic D. (1965): Neue Lokalitäten der Art *Carex transsilvanica* Schur in der Mittelslowakei, deren phytogeographische und phytozoenologische Bedeutung. – *Biologie*, Bratislava, 20: 321–333.
- Marek S. (1964): *Carex transsilvanica* Schur – a new sedge for the flora of the Zywiec district (Polish Western Carpathian Mts.). – *Fragm. Florist. Geobot.* 10: 487–491.
- Matulevičiūtė D. (2001): *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* and *C. tomentosa* in Lithuania. – *Bot. Lithuanica* 7: 303–306.
- Medovič J. (1962): Príspevok k rozšíreniu *Carex depressa* na Slovensku. – *Acta Fac. Rer. Natur. Univ. Comen. Bratislava* 3: 10–12.
- Melzer H. (1977): Neues zur Flora von Steiermark XIX. – *Mitt. Naturwiss. Ver. Steiermark, Graz*, 107: 99–109.
- Melzer H. (1979): Neues zur Flora von Steiermark XXI. – *Mitt. Naturwiss. Ver. Steiermark, Graz*, 109: 151–161.
- Melzer H. (1984): *Potentilla serpentini* – neu für Niederösterreich, *Carex transsilvanica* – neu für das Burgenland und ein weiterer Fundort von *Bromus pannonicus*. – *Verh. Zool.-Bot. Ges. Österr.* 122: 23–27.

- Melzer H. (1989): *Carex transsilvanica* Schur, die Siebenburger Segge, eine lange übersehene, in Österreich heimische Art. – Verh. Zool.-Bot. Ges. Österr. 126: 159–164.
- Novotný P. (1998): Floristická studie území severovýchodně od Uherského Brodu. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Pignatti S. (1982): *Carex L.* – *Carice.* – In: Pignatti S. [ed.], *Flora d'Italia*, 3: 636–676, Edagricole, Bologna.
- Pospíšil V. (1972): Über die westliche Verbreitungsgrenze der Segge *Carex transsilvanica* Schur am Flysch der Tschechoslowakischen Karpaten. – *Acta Mus. Morav., sci. natur.*, 56–57: 147–154.
- Řepka R. (1992): *Carex transsilvanica* Schur im Biele Karpaty Gebirge. – *Acta Mus. Morav., sci. natur.*, 77: 139–141.
- Serbanescu I. & Nyárady E. I. (1966): *Carex L.* – In: Săvulescu I. [ed.], *Flora Republicii Socialiste Române*, 11: 690–848, Editura Academiei Rep. Pop. Romane, Bucuresti.
- Stuchlikowa B. & Stuchlik L. (1962): Geobotaniczna charakterystyka pasma Policy w Karpatach Zachodnich. – *Fragm. Florist. Geobot.* 8: 229–396.
- Szafer W., Kulczyński S. & Pawłowski B. (1953): *Rośliny polskie.* – PWN, Warszawa.
- Válka J. (1991): Dějiny Moravy. Díl 1. Středověká Morava. – In: *Vlastivěda moravská, Nová řada*, 5: 1–232, Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Brno.

***Centaurea bruguieriana* subsp. *belangeriana* (DC.) Bornm.**

- 5a. Dolní Poohří, 5450c, Lovosice (distr. Litoměřice): na překladišti na břehu labského kanálu u skladu olejnin – zavlečena s olejninami, 145 m n. m., 8 rostlin (4. 9. 1974 leg. et det. V. Jehlík, PRA, PR 699558, rev. P. Koutecký; Jehlík 2013; Koutecký 2015).

Asijská chrpa, ze střední Evropy dosud neudávaná. Pravděpodobně jde o první údaj z Evropy vůbec, druh není uveden např. v Euro+Med Checklistu (Greuter 2006–2009) ani v Handbook of alien species in Europe (DAISIE 2009). Nález zůstal neznámý, přestože autor druh správně určil a byl si vědom neobvyklosti takového výskytu. Herbářové doklady tohoto druhu by v českém materiálu nikdo nehledal – položku jsem objevil náhodou při procházení balíků neurčených nebo nezařazených sběrů rodu *Centaurea*. Výskyt byl publikován až po 30 letech v souborné knize o říčních přístavech střední Evropy (Jehlík 2013) a podle uvedeného komentáře byl druh do Lovosic zavlečen pravděpodobně z Afghánistánu se semeny lnu.

Centaurea bruguieriana se vyskytuje od východního Turecka po Pákistán, na jihu zasahuje do Saudské Arábie, na sever po Arménii, Turkmenistán a jižní Uzbekistán (Čerepanov 1963, Wagenitz 1975, Mandeville 1990, Garbrielyan 1995). Jde o druh stepí a polo-pouští, rostoucí na různých typech obnažených substrátů na přirozených (píščiny, sprašové i kamenité svahy) i ruderálních stanovištích (okraje cest, narušované plochy atd.). V rámci chrp patří do fylogenetické linie růžovo-fialově kvetoucích druhů s ostnitými zákrovky, spolu např. s *C. calcitrapa* (která je k nám také vzácně zavlekaná), ale v rámci ní má bazální a celkem izolovanou pozici (Garcia-Jacas et al. 2006). Tento druh má některé mezi chrpami neobvyklé znaky a bývá proto klasifikován do samostatné sekce (nebo při úzkém rodovém pojetí do rodu) *Tetramorphaea*. Stručný popis (kompilace literatury citované výše): jednotlivé; lodyha 10–50 cm vysoká (rostliny z Lovosic byly spíše při spodní hranici), od báze větvená, bělavá, lesklá, roztroušeně odstále chlupatá; přízemní listy lyrovitě pefenolaločné (za květu zaschlé), lodyžní listy vejčité až kopinaté, řídce chlupaté, bez řapíku, přisedlé

širokou bází až poloobjímavé, po kraji drobně zubaté, zuby osinkaté; úbory jednotlivé na konci bočních větví i postranní na krátkých větvičkách podél hlavních větví; zákrov 9–10 × 6–7 mm (bez ostnů); vnější zákrovní listeny s listovitými přívěsky podobného tvaru jako horní listy, střední zákrovní listeny s 10–22 mm dlouhým ostnem, přívěsky vnitřních zákrovních listenů malé, celistvé, nepravidelně zoubkaté; květy růžovo-fialové, okrajové nepaprsující; nažky 2,0–2,5 mm dl., chmýr bílý, dvouřadý, vnější řada 2–3 mm dlouhá, vnitřní mnohem kratší. Rozeznávají se dva poddruhy nebo drobné druhy, lišící se vesměs pouze kvantitativními znaky a geograficky: subsp. *bruguieriana* roste v západní části areálu druhu od Turecka po Írán a má o něco širší (5–6 mm) přívěsky vnějších zákrovních listenů a delší osinky na jejich zubech (1–3 mm), zatímco subsp. *belangeriana* roste od Íránu na východ a má užší přívěsky (2–4 mm) s kratšími osinkami zubů (< 1 mm).

P. Koutecký

Čerepanov S. K. (1963): *Centaurea* podrod *Tetramorphaea*. – In: Bobrov E. G. & Čerepanov S. K. [eds], *Flora SSSR*, 28: 576–579, Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, Leningrad.

DAISIE (2009): *Handbook of alien species in Europe*. – Springer, Berlin, 399 p.

Garbrielyan E. C. (1995): *Rod 54. Centaurea, Vasilek*. – In: Tachtadžjan A. L. [ed], *Flora Armenii*, 9: 368–433, Koelz Scientific Books, Koenigstein.

Garcia-Jacas N., Uysal T., Romaschenko K., Suárez-Santiago V. N., Ertuğrul K. & Susanna A. (2006): *Centaurea revisited: A molecular survey of the Jacea group*. – *Ann. Bot.* 98: 741–53.

Mandeville J. P. (1990): *Flora of Eastern Saudi Arabia*. – Kagan Paul International, London and New York, 482 p.

Wagenitz G. (1975): *Centaurea L.* – In: Davies P. H. [ed.], *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*, 5: 465–585, Univ. Press, Edinburgh.

***Centaurea carniolica* Host**

15b. Hradecké Polabí, Hradec Králové (1914 leg. K. Prokeš, PRC, 2 položky z herbáře K. Prokeše).

Taxon z okruhu *C. nigrescens* agg., velmi vzácně zavlékáný a identifikovaný na našem území teprve nedávno (Koutecký 2008). Druh je zahrnut do aktuálního seznamu české flóry (Danilhelka et al. 2012), konkrétní údaje nebyly mimo disertační práci (Koutecký 2008) dosud publikovány. Na citovaných herbářových položkách nejsou uvedeny bližší detaily k lokalitě, je tu pouze označení H. K. (= Hradec Králové), což může znamenat, že sběr pochází ze školní zahrady reálky v Hradci Králové, kde K. Prokeš jako profesor působil a cizí druhy zde pěstoval – a může tedy jít o pěstované rostliny (J. Hadinec in litt.). Na druhou stranu chrypy ze sekce *Jacea* se pěstují poměrně obtížně, pokud nejsou vypěstovány ze semen nebo přesazovány jako velmi mladé pouze s listy; vykvétající nebo kvetoucí (= nápadné) rostliny po přesazení obvykle nepřežijí do další sezóny. Nelze proto zcela vyloučit ani možnost, že jde o rostliny do Hradce Králové skutečně zavléčené, buď do školní zahrady s jinými pěstovanými druhy, anebo do města bez jakékoliv souvislosti se školní zahradou. Podrobnější informace k určování a celkovému rozšíření druhu jsou uvedeny níže u příbuzného druhu *C. transalpina*.

P. Koutecký

***Centaurea stoebe* subsp. *australis* (A. Kern.) Greuter**

- 2a. Žatecký Poohří: Hořetice; 3. Podkrušnohorská pánev: Chomutov; 10b. Pražská kotlina: Praha; 15b. Hradecké Polabí: Hradec Králové; 16. Znojensko-brněnská pahorkatina: Znojmo; 18b. Dolnomoravský úval: Hodonín, Ostrožská Nová Ves; 19. Bílé Karpaty stepní: Uherský Brod; 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní: Plzeň; 32. Křivoklátsko: Chrást; 36b. Horažďovicko: Mečichov; 37e. Volyňské Předšumaví: Dolní Poříčí, Katovice, Radošovice, Strakonice; 38. Budějovická pánev: České Budějovice, Ražice, Sudoměř, Zliv; 41. Dolní Povltaví: Zduchovice; 67. Českomoravská vrchovina: Jablonoř; 76a. Moravská brána vlastní: Hustopeče nad Bečvou; 80a. Vsetínská kotlina: Bystřička; 83. Ostravská pánev: Jistebník, Ostrava (Otisková et al.: *Preslia* 86: 67–80, 2014).

Nově uvedený taxon pro území ČR, poprvé souhrnně publikovaný a karyologicky spolehlivě doložený (také cf. Koutecký 2015).

[eds]

***Centaurea transalpina* DC.**

- 15a. Jaroměřské Polabí, 5561c, Choustníkovo Hradiště (distr. Trutnov): intravilán v okolí hlavní silnice v jižní části obce, 50°25'23,9"N, 15°52'43,1"E, 290 m n. m. (13. 10. 2014 leg. *M. Ducháček*, PR).
 40b. Purkarecký kaňon, 6852d, Purkarec (distr. České Budějovice): louka V od cyklostezky do Hluboké nad Vltavou, směrem k Vltavě, asi 1,3 km JJV od kostela, 49°07'07"N, 14°27'31,5"E, 385 m n. m., na lokalitě také kříženci s *C. jacea* (6. 8. 2015 leg. *M. Lepší*, CB 83776; 12. 9. 2015 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
 41. Střední Povltaví, 6450d / 6451c, Orlík nad Vltavou (distr. Písek): „Vorlík“ (1901 leg. *K. Domin*, PRC).

Taxon z okruhu *C. nigrescens* agg. Z této skupiny byly u nás nalezeny tři taxony, z nichž pouze *C. nigrescens* je znám již delší dobu, herbářové doklady existují už od poloviny 19. století a výskyt publikoval už Čelakovský (1871). Zbylé dva taxony, *C. carniolica* a *C. transalpina*, byly rozpoznány na našem území teprve v poslední době (Koutecký 2008) a ačkoliv jsou zahrnuty do aktuálního seznamu české flóry (Daníhelka et al. 2012), konkrétní údaje nebyly mimo disertační práci (Koutecký 2008) dosud publikovány. To je napraveno zde a pro *C. transalpina* jsou uvedeny i nové lokality nalezené v letech 2014 a 2015. Na lokalitě u Purkarce rostou také kříženci *C. jacea* × *C. transalpina*, od nás dosud neuváděni. Oba druhy jsou tetraploidní, takže kříženci mohou vznikat snadno. Může jít o rostliny vzniklé přímo na lokalitě, pokud se zde populace *C. transalpina* vyskytuje již několik let; *C. jacea* roste v blízkém okolí na více místech. Stejně tak je ale možné, že zavlečení byli kromě *C. transalpina* i její kříženci, resp. že byli zavlečení pouze kříženci a v rámci hybridního roje se náhodně vyštěpují i rostliny „čistě“ morfologie.

Agregát *C. nigrescens* jako celek se pozná poměrně snadno. Tyto chrpy mají ve srovnání s jinými druhy sekce *Jacea* velmi malé přívěsky zákrovních listenů, které jsou trojúhelníkovité, po straně pravidelně třísnité, černé nebo tmavohnědé a včetně třísní pouze 2–3 mm dlouhé i široké a obvykle nezakrývají zelené části zákrovních listenů. V tradičních zpracováních, jako je např. Flora Europaea (Dostál 1976), jsou uváděny 3 druhy, *C. carniolica* Host, *C. transalpina* DC. a *C. nigrescens* Willd., poslední s 5 poddruhy, případně jsou všechny taxony rozlišovány jako poddruhy široce definovaného

druhu *C. nigrescens* (např. Euro+Med checklist, Greuter 2006–2009). Z nich *C. carniolica*, *C. transalpina* a *C. nigrescens* subsp. *nigrescens* jsou uváděny i ze střední Evropy (většinou jako zavlekané), ostatní taxony se mají vyskytovat v Itálii a na Balkáně. Celá skupina ale vyžaduje důkladnou taxonomickou revizi. Zejména na Balkáně je situace velmi komplikovaná, protože zástupci *C. nigrescens* agg. se zde kříží s dalšími taxony chrp s třásnitými přívěsky za vzniku velmi variabilních a neurčitelných hybridních rojů. Kříží se také (v celém areálu) s taxony ze skupiny *C. jacea*, v tomto případě lze alespoň – vzhledem k velmi odlišnému tvaru přívěsků i listů u *C. jacea* – většinou snadno poznat alespoň to, že jde o křížence.

Všechny tři taxony zavlekané do střední Evropy byly nalezeny i v ČR. Z nich je nejlépe odlišitelný druh *C. carniolica* [*C. nigrescens* subsp. *vochinensis* (W. D. J. Koch) Nyman], který se vyznačuje válcovitými úbory, v rámci agregátu nejmenšími přívěsky kratšími než 2,5 mm a zejména listy, které jsou nápadně široké (pouze 2–3× delší než široké) a střední a horní lodyžní listy přisedají k lodyze srdčitou až poloobjímavou bází. Tento taxon se také od ostatních dvou liší počtem chromozomů, je diploidní. Má malý původní areál v jv. Rakousku, jz. Maďarsku, Slovinsku a Chorvatsku, údaje o zavlečení existují z Německa (FloraWeb 2015). Zbývající dva taxony jsou tetraploidní, mají užší listy (více než 3× delší než široké) se zaokrouhlenou nebo až klínovitou bází a o něco větší přívěsky. *Centaurea nigrescens* subsp. *nigrescens* je taxon původní ve východních Alpách v Rakousku a na Balkáně, podle některých údajů (např. Greuter 2006–2009) zasahuje i do Itálie, ale např. Pignatti (1982) výslovně uvádí, že v Itálii neroste. Nepůvodní výskyt je uváděn z Francie, Německa a České republiky (např. Dostál 1976, Meusel & Jäger 1992, Greuter 2006–2009, FloraWeb 2015). Třetí taxon, *Centaurea transalpina* [*C. nigrescens* subsp. *transalpina* (DC.) Nyman], se vyskytuje v jižních Alpách od Rakouska po Francii, jako nepůvodní je uváděn z Německa a Polska (např. Dostál 1976, Pignatti 1982, Meusel & Jäger 1992, Greuter 2006–2009, FloraWeb 2015); výskyt v Německu uvádí i starší vydání „Rothmalera“ (např. Schubert & Vent 1976), zatímco v nejnovějším vydání (Jäger 2011) taxony z okruhu *C. nigrescens* rozlišovány nejsou. Rozlišení *C. nigrescens* a *C. transalpina* je dosti obtížné, zejména u materiálu mimo původní areál. Hlavním znakem je tvar přívěsků vnitřních zákrovních listenů: u *C. nigrescens* jsou pouze přívěsky jedné poslední vnitřní řady celistvé, nepravidelně drobně zubaté a jsou poměrně úzké, v obrysu podlouhlé, zatímco *C. transalpina* má 2–3 řady zákrovních listenů s nečleněnými přívěsky, které jsou v obrysu víceméně okrouhlé a světle hnědě zbarvené. Oba taxony se také liší v průměrném tvaru listů, ten je ale dosti variabilní a rozmezí variability se překrývají. Ostatní uváděné znaky buď neplatí (všechny přívěsky členěné u *C. nigrescens*) nebo platí jen částečně (větší a okrajovými třásněmi dotýkající se až mírně překrývající se přívěsky u *C. transalpina*).

P. Koutecký

Dostál J. (1976): *Centaurea L.* – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 4: 254–301, Cambridge Univ. Press, Cambridge.

FloraWeb (2015): *FloraWeb – Daten und Informationen zu Wildpflanzen und zur Vegetation Deutschlands.* <http://www.floraweb.de/> (navštíveno 15. 12. 2015).

- Jäger E. J. (2011): Rothmaler, Exkursionsflora von Deutschland. Gefäßpflanzen: Grunband. Ed. 20. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg, 930 p.
- Pignatti S. (1982): Flora d'Italia. Vol. 3. – Edagricole, Bologna, 780 p.
- Schubert R. & Vent W. (1976): Rothmaler, Exkursionsflora für die Gebiete der DDR und der BRD. – Volk und Wissen Volkseigener Verlag, Berlin, 811 p.

***Centaurea weldeniana* Rchb.**

8. Český kras, 6051a, Mořina (distr. Beroun): In stepposis prope lapidicinas Amerika dictas, haud procul Karlův Týn (8. 9. 1946 leg. M. Deyl, PR 841691–841693²⁾; Koutecký 2015).

První údaj o výskytu tohoto druhu v ČR. Herbářový doklad jsem objevil při revizi materiálu druhu *C. jacea*, kterému se *C. weldeniana* velmi podobá a od kterého nebyl odlišen autorem sběru (na schedě není žádné určení) ani později při zařazování do herbáře. Lokalizace nálezu není zcela jednoznačná. Může jít o lom dnes nazývaný Velká Amerika, vzhledem k tomu, že druhý lom podobného jména, Malá Amerika, podle historických leteckých snímků na přelomu 40. a 50. let byl (a dodnes je) v lese a v okolí tedy nejspíše nebyly suché trávníky („stepi“), zároveň se ale označení „Amerika“ používalo i obecně pro celou oblast jámových vápencových lomů západně až severozápadně od Mořiny.

Centaurea weldeniana je taxon z příbuzenského okruhu *C. jacea* (tj. chrpy s okrouhlými ± celokrajnými přívěsky zákrovních listenů) s původním výskytem na Balkáně a v Itálii při hranicích se Slovinskem (Dostál 1976, Pignatti 1982, Greuter 2006–2009). Ze střední Evropy byl zatím znám pouze jediný případ zavlčení druhu u obce Gießhübl na jihozápadním okraji Vídně (Koutecký 2012). Druh tam byl nalezen pravděpodobně koncem 19. století (první doklad z roku 1886) a již Hayek (1901) uvádí, že jde pravděpodobně o zavlčené rostliny a zmiňuje existenci tří velkých statků v okolí využívajících z ciziny dovážené seno. Hayek (1901) také vídeňskou populaci popsal jako nový druh *C. argyrolepis*, údajné rozlišovací znaky oproti podobným *C. weldeniana* a *C. bracteata* (jihoalpský taxon z okruhu *C. jacea*) jsou ale velmi minuciózní a většina typového materiálu jim ani neodpovídá. Od začátku 20. století doklady z této lokality chybí. Překvapivě se mi povedlo tuto populaci znovu najít roku 2005 zhruba na stejném místě (nejistota v lokalizaci původních sběrů není větší než ca 1 km) a je dost pravděpodobné, že jde o zbytek původní populace, která tak zde přežívá už 130 let!

Centaurea weldeniana se na první pohled podobá středoevropské *C. jacea* subsp. *angustifolia* (DC.) Greml. [*C. pannonica* (Heuff.) Simonk.]. Diferenciální znaky jsou následující (viz Koutecký 2012): (1) rostliny s rovnými, poměrně tenkými a dlouhými větvemi, které jsou velmi hustě olistěné a odstávají v úhlu 40–65° (u *C. jacea* 30–55°, platí pro oba poddruhy, tj. subsp. *pacea* i subsp. *angustifolia*), (2) rostliny nápadně šedivě, odění je hustší, než je u *C. jacea* subsp. *angustifolia* obvyklé, (3) velmi úzké listy, přizemní a dolní lodyžní úzce kopinaté, celokrajné nebo s 1 párem menších laloků při bázi, střední a horní lodyžní listy celokrajné, užší než 7 mm, (4) přívěsky středních zákrovních listenů

²⁾ Na jedné z položek je uvedena lokalizace k obci Bubovice, ale zjevně jde o sběry ze stejné lokality.

o rozměrech 3,7–6,1 × 4,6–6,4 mm, tedy v průměru o něco větší než u *C. jacea*, i když ta je poměrně variabilní (3,3–5,3 × 3,6–6,5 mm), (5) přívěšky *C. weldeniana* jsou nápadně světle hnědé, průsvitné a mírně lesklé (jakoby z matného skla), zatímco *C. jacea* má přívěšky jen na okraji průsvitné a tmavší (tmavě až světle hnědé), (6) *C. weldeniana* je fenologicky výrazně pozdní, vídeňská populace rozkvétá až začátkem srpna.

Důležitý rozdíl je také v počtu chromosomů. Zatímco oba původní středoevropské poddruhy *C. jacea* jsou tetraploidní (2n = 44), *C. weldeniana* je diploidní (2n = 22). Rozdíl v počtu chromosomů znamená u chrp ze sekce *Jacea* velmi silnou reprodukční bariéru, taxony různé ploidie se kříží velmi vzácně. Pokud už se zkříží, kříženci jsou většinou tetraploidní (tj. vznikají v případě, že se hybridizace účastní neredukované gamety diploida) a mohou se zpětně křížit s tetraploidním rodičem, zatímco diploidní taxon není zpětnou hybridizací ovlivněn (viz např. Koutecký et al. 2011, Koutecký 2012). To je zřejmě vysvětlení, spolu s relativní dlouhověkostí chrp (podle vlastních pozorování min. 10 let), jak se i relativně malá populace u Vídně mohla udržet více než století a nepodlehnout hybridizaci s chrpou luční, která je v okolí hojná. Příklad z Rakouska také ukazuje, že by *C. weldeniana* mohla v Českém krasu teoreticky přežít dodnes, pokud lokalita nebyla přímo zlikvidována (těžbou vápence, sukcesí směřující k lesu apod.) – vzhledem k nepřesné lokalizaci by ale případné pátrání bylo pověstným hledáním jehly v kupce sena.

P. Koutecký

Dostál J. (1976): *Centaurea L.* – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 4: 254–301, Cambridge Univ. Press, Cambridge.

Hayek A. (1901): *Centaurea*-Arten Österreich-Ungarns. – Denkschr Akad. Wiss. Wien, cl. math.-natur., 70: 585–773.

Koutecký P. (2012): A diploid drop in the tetraploid ocean: hybridization and longterm survival of a singular population of *Centaurea weldeniana* Rchb. (Asteraceae), a taxon new to Austria. – *Pl. Syst. Evol.* 298: 1349–1360.

Koutecký P., Baďurová T., Štech M., Košnar J. & Karásek J. (2011): Hybridization between diploid *Centaurea pseudophrygia* and tetraploid *C. jacea* (Asteraceae): the role of mixed pollination, unreduced gametes, and mentor effects. – *Biol. J. Linn. Soc.* 104: 93–106.

Pignatti S. (1982): *Flora d'Italia*. Vol. 3. – Edagricole, Bologna, 780 p.

***Cleome hassleriana* Chodat**

[*Cleomaceae*]

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067d, Čejkovice (distr. Hodonín): v křovinách hned za vesnicí nalevo u cesty mezi vinicemi směrem k PP Špidláký, 48°54'32"N, 16°56'52"E, 194 m. n. m., 2 kvetoucí rostliny (1. 8. 2012 foto *V. Zeisek & J. Kirschner*).

45a. Loveckovické středohoří, 5251a, Děčín-Podmokly: obnažené štěrkové náplavy na levém břehu Labe, 50°46'30,6"N, 14°12'18,7"E, jedna kvetoucí rostlina (21. 8. 2015 foto *P. Bauer & J. Hadinec*).

Nový zplanělý druh květeny ČR.

V roce 2012 u Čejkovic a v loňském létě na náplavech Labe v Děčíně byly nalezeny zplanělé rostliny náležející do rodu *Cleome*. Několik zástupců tohoto převážně

tropického rodu je pěstováno v Evropě od linnéovských dob a velkokvěté taxony se díky působivým novým kultivarům v posledních desetiletích stávají stále oblíbenějšími letničkami. V Květeně ČR (Bělohávková in Hejný & Slavík 1992: 238) je z kultivace zmiňována pouze *C. spinosa* L. – rostliny z obou uvedených lokalit, nápadné velkými a sytě purpurovými květy, náleží však jihoamerickému druhu *Cleome hassleriana*, nabízenému dnes na trhu zhruba v půl tuctu odrůd. Rozpoznání obou druhů však nebývá vždy snadné a oba jsou často zaměňovány. *Cleome spinosa* má květy obvykle zelenavě bílé (mohou být ale rozmytě červeně stínované), s kališními lístky a nezralými semeníky drobně žláznatými, zatímco *C. hassleriana* (byť by byla pěstována i v bělokvětých kultivarech) má nezralé tobolky, a podle některých autorů (Tucker & Iltis 2010) i kalichy, lysé. Starší flóry nicméně lysé kalichy nezmiňují a v původní diagnóze *C. hassleriana* zmiňuje Chodat (1898) naopak „sepala linearia acutissima ciliata glandulosa“; *C. spinosa* se podle něj liší jen oděním listenů. A podle Eichlera (Eichler 1865) dokonce i *C. spinosa* mívá někdy květy purpurové, nebo může u oněch purpurově kvetoucích rostlin žláznaté odění semeníků ukazovat na možné hybridy (Iltis & Cochrane 2007), jakkoli v evropských zahradách budou nejspíš málo pravděpodobné. Clement (1980) u *C. hassleriana* zdůrazňuje osténkaté řapíky a listeny – údajně v protikladu k paradoxně bezostné *C. spinosa*. *Cleome spinosa* má sice bezostnou varietu (označovanou dříve jako *C. pubescens*: Sims 1816, Eichler 1877), Linné sám ovšem osténky u typového taxonu zmiňuje (Aiton 1789, Richter 1835) a také Tucker & Iltis (2010) shledávají ostnitými oba taxony, *C. spinosa* i *C. hassleriana*.

Cleome bývá tradičně přisuzována čeledi kaparovitých (*Capparaceae*), molekulární data ji však s řadou satelitních rodů ukazují jako izolovanou skupinu, sesterskou kaparovitým i brukvovitým a znovu dnes proto vyčleňovanou do svébytné, Berchtoldem a Preslem už roku 1825 vystavené čeledi *Cleomaceae* (Riser et al. 2008; Kamel et al. 2010; Patchell et al. 2014; Roalson et al. 2015). Současně, i tady s nemalou podporou molekulárních dat (Inda et al. 2010, Feodorova et al. 2010, Patchell et al. 2014), sílí i snahy o rozdělení druhově bohatého rodu *Cleome* v řadu menších rodů – na těchto podkladech jsou pak oba zmiňované druhy přesouvány do nově vzniklého Rafinesqueova (Rafinesque 1838) rodu *Tarenaya* (Iltis & Cochrane 2007, Zhang & Tucker 2008, Tucker & Vanderpool 2010).

Ani nomenklatorická problematika druhu *Cleome hassleriana* není dost dobře srozumitelná. V půli předminulého století uvedl van Houtte do belgických zahrad velkokvěté purpurově kvetoucí rostliny, které tehdy spojoval s relativně drobnokvětou, běžně v té době pěstovanou *C. gynandra* (tehdy jako *C. pentaphylla*). Krátce poté popsal onen velkokvětý taxon Schlechtendal (1851) jako *C. houtteana*, poukázav i na jeho rychlé rozšíření v evropských zahradách (cura et industria horti europaei permultis) a neznámý původ (patria ignota, forsan America meridionalis). O století později v nich Iltis (1957) shledává rostliny rozšiřované v zahradách chybně pod jménem *C. spinosa*. *Cleome hassleriana* rozpoznal Chodat (1898) až bezmála půl století později po uvedení *C. houtteana*. Řada současných autorů přesto upřednostňuje jméno *C. hassleriana* a starší jméno *C. houtteana*

uvádí v synonymice. Pozdější epithetum zvolili také Iltis & Cochrane (2007) pro kombinaci *Tarenaya hassleriana* (Chodat) Iltis – i tentokrát s poznámkou, že jde o druh zaměřovaný v zahradách s *C. spinosa*. Nověji pak irští a britští autoři (Reynolds 2002; Mabblerley 2008, Porter 2015) spojují *C. hassleriana* se záhadnou *C. sesquiorygalis* Naudin ex Huber in Carrière, zmiňovanou toliko v katalogu Huberových školek v Hyères (Carrière 1874), a toto jméno nadřazují jménu *C. hassleriana*. Nedopátral jsem se žádných konservací jmen v rodu *Cleome* – náležejí-li tedy všechny zmiňované taxony skutečně stejnému druhu, platným epithetem by mělo být „*houtteana*“.

Domovem je *Cleome hassleriana* v povodí řeky Paraná na brazilsko-paraguayském pomezí, zplaňuje však dnes (místy invazivně) po všech tropických a často i subtropických oblastech. Díky nabídce nových robustních kultivarů s pastelově zbarvenými květy pomalu vytlačuje ze zahrad *Cleome spinosa* a k vidění je stále častěji i u nás. Snadno se přesevá a záznamy o zplanění na našem území byly proto nejspíš jen otázkou času: zplanělé rostliny jsou ostatně už doloženy z Británie (Allen 1965 – jako *C. spinosa*; Clement & Ryves 1972 – jako *C. spinosa*; Clement 1980 a Clement & Foster 1994 – *C. hassleriana*; Stace 2010 a Porter 2015 – jako *C. sesquiorygalis*), z Irska (Reynolds 2002 – jako *C. sesquiorygalis*), z Belgie (Verloove 2006 – *C. hassleriana* a Verloove 2011 – jako *Tarenaya hassleriana*). A k tomuto taxonu nejspíš náleží i novější nálezy z Norska (Gederaas 2012), Rakouska (Melzer 1968, Hohla 2001) a Itálie (Arrigoni & Viegi 2011), označované ještě jako *C. spinosa*. Nejnověji je *C. hassleriana* uváděna zplanělá také ze břehu Labe v Drážďanech (Hardtke et al. 2013). Středoevropská zplanění tohoto převážně tropického rodu budou ale pravděpodobně vždy jen přechodného charakteru.

J. Uher

- Aiton W. (1789): Hortus Kewensis. Vol. 2. Octandria – Monadelphia. – G. Nicol, London.
- Allen D. E. (1965): The flora of Hyde Park and Kensington Gardens 1958–1962. – Proc. Bot. Soc. British Isles 6: 1–20.
- Arrigoni P. V. & Viegi L. (2011): La flora vascolare esotica spontaneizzata della Toscana. – Centro stampa Giunta Regione Toscana, Firenze.
- Carrière E. A. (1874): Les catalogues. – Rev. Hort. 46(12): 458.
- Chodat R. (1898): Plantae Hasslerianae soit énumération des plantes récoltées au Paraguay par le Dr. Émile Hassler, d'Aarau (Suisse), de 1885–1895. – Bull. Herb. Boissier 6(app. 1): 1–18.
- Clement E. J. (1980): Aliens and adventives. Adventive news 18. – Bot. Soc. of the British Isles, London, News 26: 12–18.
- Clement E. J. & Ryves T. B. (1972): Field Meetings, 1971, England. Alien Hunt 25th–26th September. – Watsonia 9: 188–189.
- Eichler A. G. (1865): Capparideae. – In: Martius C. F. P. de [ed.], Flora Brasiliensis, 13(1): 238–292, F. Fleischer, Lipsiae.
- Feodorova T. A., Voznesenskaya E. V., Edwards G. E. & Roalson E. H. (2010): Biogeographic patterns of diversification and the origins of C4 in *Cleome* (Cleomaceae). – Syst. Bot. 35: 811–826.
- Gederaas L., Moen T. L., Skjelseth S. & Larsen L. K. (2012): Alien species in Norway, with the Norwegian Black List 2012. – The Norwegian Biodiversity Information Centre, Norway.
- Hardtke H. J., Klenke F. & Müller F. (2013): Flora des Elbhügellandes und angrenzender Gebiete. – Sandstein, Dresden.

- Hohla M. (2001): *Dittrichia graveolens* (L.) Greuter, *Juncus ensifolius* Wikstr. and *Ranunculus penicillatus* (Dumort.) Bab. neu für Österreich und weitere Beiträge zur Kenntnis der Flora des Innviertels und des angrenzenden Bayerns. – Beitr. Naturk. Oberösterreichs 10: 275–353.
- Ilits H. H. (1957): Studies in the Capparidaceae III: Evolution and phylogeny of the west North American Cleomoideae. – Ann. Missouri Bot. Gard. 44: 77–119.
- Ilits H. H. & Cochrane T. S. (2007): Studies in the Cleomeaceae V: A new genus and ten new combinations for the flora of North America. – Novon 17(4): 447–51.
- Inda L. A., Torrecilla P., Catalán P. & Ruiz-Zapata T. (2008): Phylogeny of *Cleome* L. and its close relatives *Podandrogynne* Ducke and *Polanisia* Raf. (Cleomoideae, Cleomeaceae) based on analysis of nuclear ITS sequences and morphology. – Pl. Syst. Evol. 274: 111–26.
- Kamel W. M., Abd El-Ghani M. M. & El-Bous M. M. (2010): Cleomeaceae as a distinct family in the flora of Egypt. – Afr. J. Pl. Sci. Biotechnol. 4(1): 11–16.
- Mabberley D. J. (2008): *Mabberley's Plant Book: a portable dictionary of plants*. – Cambridge Univ. Press.
- Melzer H. (1968): Notizen zur Adventivflora von Kärnten. – Carinthia II 158/78: 127–137
- Patchell M. J., Roalson E. H. & Hall J. C. (2014): Resolved phylogeny of Cleomeaceae based on all three genomes. – Taxon 63(2): 315–328.
- Porter M. (2015): Plant Records. – New J. Bot. 5(1): 59–67.
- Rafinesque C. S. (1838): *Sylva Telluriana, mantissa synoptica*. – Philadelphia.
- Reynolds S. C. P. (2002): A catalogue of alien plants in Ireland. – Occasional Papers 14: 1–414, National Botanic Gardens, Glasnevin.
- Richter H. E. (1835): *Caroli Linnaei systema, genera, species plantarum. C. Linnaei Opera, Vol. 2*. – Otto Wigand, Lipsia.
- Riser II J. P., Cardinal-McTeague W. M., Hall J. C., Hahn W. J., Sytsma K. J. & Roalson E. H. (2013): Phylogenetic relationships among the North American cleomoids (Cleomeaceae): a test of Ilits's reduction series. – Amer. J. Bot. 100: 2102–2111.
- Roalson E. H., Hall J. C., Riser II J. P., Cardinal-McTeague M., Cochrane T. S. & Sytsma K. J. (2015): A revision of generic boundaries and nomenclature in the North American cleomoid clade (Cleomeaceae). – Phytotaxa 205 (3): 129–144.
- Schlechtendal D. F. L. von (1851): Corollarium observationum in plantas hortenses Halae Saxonum anno MDCCCLI et jam prius cultas institutarum a Schlechtendalio. – Linnaea 8: 648–700.
- Sims J. (1816): *Cleome pubescens*. Villous *Cleome*. – Curtis's Bot. Mag. 43: tab. 1857.
- Tucker G. C. & Vanderpool S. S. (2010): Cleomeaceae. – In: FNA Editorial Committee [eds], *Flora of North America north of Mexico*, 7: 199–223, Oxford Univ. Press, New York, Oxford.
- Verloove F. (2011): The non-native vascular flora of Belgium: new combinations and a new variety. – New J. Bot. 1(1): 38–42.
- Zhang M. L. & Tucker G. C. (2008): Cleomeaceae. – In: FC Editorial Committee [ed.], *Flora of China*, 7: 429–432, Missouri Bot. Garden Press, St. Louis.

Dicentra formosa* (Andrews) Walp. subsp. *formosa

- 84a. Beskydské podhůří (při hranici s 99a. Radhošťské Beskydy), 6376d, Pražmo (distr. Frýdek-Místek): Zláň, svah nad pravým břehem Hluchého potoka, ca 0,7 km JJV od kostela sv. Jana Nepomuckého: a) okraj smrkové monokultury, 49°36'14,7"N, 18°29'27,2"E, 465 m n. m., bohatý porost stovek kvetoucích rostlin na ploše ca 10 × 4 m spolu s hojným *Rubus nessensis* a další stovky rostlin v blízké smrkové monokultuře; b) svah nad Hluchým potokem, 49°36'15,5"N, 18°29'25,1"E, 460 m n. m., jeden trs (27. 4. 2014 leg. et det. *V. Mikoláš*, herb. Mikoláš). – Pražmo: místní část Gruniky, ca 1,1 km JV od kostela sv. Jana Nepomuckého, blízko okraje smrkové monokultury, na hromadě pískovcových kamenů, 49°36'07,7"N, 18°29'47,4"E, ca 500 m n. m., asi 200–300 kvetoucích rostlin na ploše asi 3 × 4 m (18. 7. 2014 leg. et det. *V. Mikoláš*, herb. Mikoláš).

Nový zplanělý druh v květeně ČR.

Dicentra formosa z čeledi *Fumariaceae* je druh původní v západní části Severní Ameriky. Často se pěstuje, podobně jako *D. eximia* (Ker Gawl.) Torr. z východní části Severní Ameriky a jejich hybrid.

Druh se dělí na dvě subspecie. Ta nominátní, s květy purpurově růžovými až růžovými, vzácně bílými a listy na rubu nasivělými, se vyskytuje ve dvou ploidních typech. Diploidní typ roste od ostrova Vancouver a Britské Kolumbie jižně přes Kaskády a Pobřežní pohoří a podél západních svahů pohoří Sierra Nevada až po okresy Monterey a Tulare v Kalifornii. Tetraploidní typ se vyskytuje od Kaskádového pohoří v Oregonu jižně přes Pobřežní pohoří až po střední Kalifornii. V Oregonu (okresy Curry a Josephine) a Kalifornii (okresy Del Norte a Siskyou) se vyskytuje subsp. *oregana* (Eastw.) Munz s květy krémově růžovými nebo vzácně bledě žlutými a s listy na rubu zřetelně sivými. Druh roste na zastíněných nebo polostinných stanovištích, v podrostu lesa nebo na pasekách, či podél potoků, na vlhkých půdách, bohatších na živiny. Vystupuje do nadmořských výšek kolem 1200 m, v jižní části svého areálu až do 2500 m.

Popis druhu (podle Stern 1997): Vytrvalé, až 45 cm vysoké rostliny s bezlistým stonkem, který vyrůstá z prodlouženého ztlustlého oddenku. Listy v přízemní růžici s dlouhým řapíkem, 3–5× zpeřené, 25–40 × 12–20 cm velké, rub a někdy i líc čepele (u subsp. *oregana*) sivě zelené, úkrojky posledního řádu podlouhlé. Květenství latnaté, 2–30 květů, přesahující listy, listeny čárkovitě kopinaté, 4–7 × 1–2 mm velké, na vrcholu zašpičatělé. Květy oboupohlavné, bisymetrické, nicí, kališní lístky kopinaté až vejčité nebo téměř okrouhlé, 2–7 × 2–3 mm velké, korunní lístky růžově nachové, růžové, vzácně bílé, vnější 16–19 × 3–6 mm a vnitřní 5–18 mm × 2–4 mm velké, s 2–5 mm dlouhým zahnutým přívěskem. Tyčinek je šest ve dvou svazečcích, čnělka 3–9 mm dlouhá, blizna dvourohá. Gyneceum tvoří dva srostlé plodolisty se svrchním jednopouzdrým semeníkem. Plodem je 2–3,5 cm dlouhá, podlouhlá tobolka, 4–5 mm v průměru. Semena ledvinitá, ca 2 mm v průměru, na povrchu jemně síťnatá, s masíčkem.

V Evropě, především v její západní části, zplahuje *Dicentra formosa* zhruba od začátku minulého století: Británie (Dunn 1905), Belgie (1916; Verloove 2006), Nizozemí (1977, Mennema & Ooststroom 1979), Irsko (1995, Reynolds 2002), Norsko (po roce 1980; Gederaas et al. 2012), Švédsko (po roce 1950; Tyler et al. 2015), Rakousko (1995; Kleesadl 2009).

V. Mikoláš

Dunn S. t. (1905): Alien flora of Britain. – West, Newman and Co., London, 208 p.

Gederaas L., Moen T. L., Skjelseth S. & Larsen L.-K. [eds] (2012): Alien species in Norway, with the Norwegian Black List 2012. – The Norwegian Biodiversity Information Centre, Norway, 212 p.

Kleesadl G. (2009): Floristische Neu-, Erst- und Wiederfunde für Österreich, Oberösterreich bzw. die jeweiligen drei Großregionen Oberösterreichs. I. – Beitr. Naturk. Oberösterreichs 19: 49–112.

Mennema J. & Ooststroom van S. J. (1979): Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland, hoofdzakelijk in 1977. – Gorteria 9: 208–227.

- Reynolds S. C. P. (2002): A catalogue of alien plants in Ireland. – National Bot. Gardens, Glasnevin, 414 p.
- Stern K. R. (1997): *Dicentra Bernh.* – In: Flora of North America Editorial Committee [eds], Flora of North America north of Mexico, Vol. 3, Oxford Univ. Press, New York, Oxford.
- Tyler T., Karlsson T., Milberg P., Sahlin U. & Sundberg S. (2015): Invasive plant species in the Swedish flora: developing criteria and definitions, and assessing the invasiveness of individual taxa. – *Nordic J. Bot.* 33: 300–317.

***Eriochloa villosa* (Thunb.) Kunth**

[*Poaceae*]

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7262a, Šatov (distr. Znojmo): v pšeničném a především kukuřičném poli podél státní hranice s Rakouskem, 48°46'32"N, 16°01'28"E, dosti hojně (17. 7. 2013 leg. R. Paulič, herb. Paulič, rev. J. Danihelka; Paulič & Němec 2014).

Nový zavlečený druh v květeně ČR.

- Paulič R. & Němec R. (2014): Chlupatka srstnatá (*Eriochloa villosa*) nový druh flóry České republiky. – *Thayensia*, Znojmo, 11: 135–138.

***Ipomoea lacunosa* L.**

[*Convolvulaceae*]

- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín-Loubí: překladiště Nové Loubí na pravém břehu Labe, vzácně (s. d. not. V. Jehlík; Jehlík 2013).

Zřejmě první případ zavlečení druhu v ČR. Druh uveden jako průvodce dovážených sojových bobů z Ameriky.

***Linaria pelisseriana* (L.) Mill.**

- 76a. Moravská brána, 6374d, Kopřivnice (distr. Nový Jičín): nákladové nádraží Kopřivnice, kolejiště pře-kladového terminálu, 49°36'44,3"N, 18°8'54,4"E, 308 m n. m. (11. 5. 2014 leg. P. Kocián, BRNU; Kocián 2014); 3 kvetoucí rostliny (30. 5. 2015 foto P. Kocián).

Nový zavlečený druh květeny České republiky.

Linaria pelisseriana (navrženo bylo české jméno Lnice Pelisserova) je mediteránní druh, který byl poprvé zaznamenán v roce 2014 v kolejišti nákladového nádraží Kopřivnice. Zavlečení bylo jistě spojeno s železniční dopravou přepravující kontejnery se zbožím do terminálu. Primární zdroj diaspor se pravděpodobně nachází ve Středozeří, patrně v Itálii, odkud přijíždějí do stanice vlakové sestavy. Je však rovněž možné, že *Linaria pelisseriana* roste na železniční síti buď v České republice, nebo v okolních zemích (především na nákladových nebo seřaďovacích nádražích), byla dosud přehlížena a diaspory pocházejí odtud. Lnice Pelisserova je patrně schopna se na lokalitě udržet samovýsevem – v roce 2015 byly na nalezišti pozorovány tři kvetoucí rostliny, které zaplodily. Poté však byla nádražní vegetace včetně těchto tří rostlin zničena herbicidy.

P. Kocián

Kocián P. (2014): *Linaria pelisseriana* (L.) Mill. – a new alien species in the Czech Republic. – Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 283–288.

***Lysimachia ciliata* L.**

18a. Dyjsko-svratecký úval, Břeclav: Kančí obora, poriční tůň Bruksa (Uher: Zprávy Čes. Bot. Společ. 49: 233–241, 2014).

Nově zavlečený druh v květeně České republiky.

***Muscari latifolium* J. Kirk**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Poštorná (distr. Břeclav): Boří les, dubohabřina navazující na východní okraj areálu keramických závodů, při lesní stezce podle šterkové strže, asi 380 m J od poštorských vodojemů a 130 m S od střelnice, 48°45'05,9"N, 16°50'38,5"E, 182 m n. m., šest kvetoucích rostlin a samopřesev, fertlní květy modročerné, jalové bledě modré (12. 4. 2015 leg. et det. J. Uher, MMI).

Nově zplanělý druh v květeně České republiky.

Muscari latifolium bylo na konci krymské války objeveno skotskými lékaři J. Kirkem a T. Armitagem v borových lesích při pramenech bájného Skamandru v troádkém pohoří Ída (dnešní Kazdaği v Turecku). Platně bylo popsáno o čtyři roky později (Kirk 1860). V souvislosti s výpravou do zmiňovaného pohoří se mu však už dříve v botanickém i zahradnickém tisku dostalo mimořádné pozornosti (Naudin 1857, Balfour 1858, Irvine 1858, Paxton 1858, Masters 1860, Regel 1860). Do zahrad bylo nicméně uvedeno až po dalších třech desetiletích pěstiteli německými (Biemüller 1902, Hooker 1902) a ještě dlouho pak zůstávalo vzácným a draze placeným modřencem (Grullemans 1907). V současnosti je ale (s bezmála osmi hektary množitelských ploch) třetím nejprodávanějším modřencem po *M. armeniacum* a *M. aucheri* a protože se vcelku snadno množí, úniky ze zahrad na sebe nenechaly dlouho čekat. K roku 1981 je datován první záznam zplaňujícího *M. latifolium* z nizozemské provincie Noord-Holland (Mennema & Holverda 1982); v Holandsku je od té doby známo také z Groningenu, Gelderlandu a z nizozemské části Limburgu. Následovaly záznamy ve skotském hrabství Banffshire (Porter 2006), z anglického Yorkshire (Tregale 2007, Porter 2009) a Cheshire (Kay 2015), ve středoevropském regionu pak ze severu Švýcarska (Landolt 2001) a z doposud jediné lokality dolnorakouské (Mrkvicka 2008).

Muscari latifolium je nezeměpisným taxonem, vyhánějícím z poměrně malých, černohnědých, vejcovitých a jen sporadicky odnožujících cibulí zpravidla po jediném listu (u dobře živých rostlin nanejvýš po dvou); ten bývá vzpřímený, široce obkopinatý, nasivělý a dorůstá až šířky listu ocúnu, jméno je tedy skutečně přiléhavé (české jméno modřenec široolistý je ovšem nešťastně zadáno již pro druh *M. botryoides*, pro *M. latifolium* bude proto třeba užít jiné jméno: navrhuji modřenec troádký). Květy jsou na stvolu často přes čtvrt metru vysokém seskládány v hustém (za dokvétání se rozvolňujícím) válcovitém hroznu – v dolní části květenství jsou fertlní, obvejcovité a purpurově modročerné, s korunními cípy propojenými temně šeríkovými klinky vetkané tkáně, při vrcholu

je pak nahrazují početné, úzce kyjovité, amethystově modré jalové kvítky. Z evropských druhů mívá podobně zbarvená květenství *M. commutatum* a snad ještě *M. neglectum*, oba ale raší na podzim a dlouhé, poléhavé čárkovité listy vyrůstají z cibulí často po pěti nebo více; *M. neglectum* má nadto korunní cípky volné a téměř bílé.

V turecké domovině roste *M. latifolium* ve světlých horských lesích, často při jejich horní hranici. Mimo Kazdaği bylo nalezeno i v dalších západoanatolských pohořích, v Muratdaği vystupuje k 1800 m nadmořské výšky (Davis & Stuart 1984). V zahradách upřednostňuje slunná místa, v trávnicích ale neprospívá nejlépe. Dokáže sice zplaňovat při březích vodních příkopů (Mennema & Holverda 1982) i na pastvinách (Mrkvicka 2008), avšak lesní podrosty, coby jeho druhotná stanoviště, převládají (Porter 2006, Kay 2015).

Také na lokalitě u Poštorné byl tento modřelec nalezen v podrostu světlé dubohabřiny při okraji šterkové strže, sloužící zjevně jako občasná černá skládka. Písčité půdy jsou tu na jarní geofyty vcelku bohaté, ostrůvkovitě zde rostou křivatce, dymnivky a orseje. Modřence na lokalitě rostou roztroušeně asi ve dvou tuctech rostlin (šest kvetoucích a sterilní rostliny ze samopřesevů?) na ploše zhruba dvou metrů čtverečních a zavlečeny sem mohly být nanejvýš před několika málo lety, dost možná ze zahrádkářské osady při Tovární kolonii, vzdálené asi 200 m severovýchodně.

J. Uher

- Balfour J. H. (1858): (Proceedings of Societies - Botanical Society of Edinburgh): On the occurrence of a new Muscari on Mount Ida, by Dr. J. Kirk. – Edinburgh New Philos. J. 7(2): 316–317.
- Biemüller J. (1902): Neue und empfehlenswerte Pflanzen: Muscari latifolium J. Kirk. – Gartenflora 51(23): 641.
- Davis P. H. & Stuart D. C. (1984): Muscari Miller. – In: Davis P. H. [ed.], Flora of Turkey and the East Aegean Islands, 8: 245–263, Univ. Press, Edinburgh.
- Grullemans J. J. (1907): Bulb book: Catalogue of Dutch bulbs. – West-End Nurseries, Lisse.
- Hooker J. D. (1902): Muscari latifolium. – Bot. Mag., ser. 3, 58: tab. 7843.
- Kay G. M. (2015): Cheshire plant recording meetings for 2015. – BSBI Cheshire record. Newsl., Bramhall.
- Kirk J. (1860): On the occurrence of a new Muscari on Mount Ida, 1858. – Trans. Bot. Soc. Edinburgh 6: 28–30.
- Landolt E. (2001): Flora der Stadt Zürich. – Birkhäuser Verlag.
- Masters M. T. (1859): On a new species Bellevalia from Mount Ida. – J. Proc. Linn. Soc., Bot., 3: 113–114.
- Masters M. T. (1860): Notes on Muscari latifolium, Kirk. – Trans. Bot. Soc. Edinburgh 6: 114–116.
- Irvine A. (1858): Botanical notes, notices and queries: Discovery a new Muscari. – Phytologist 2: 446.
- Paxton J. (1858): Botanical of Edinburgh. – Gard. Chron. 17(14): 26–27.
- Mennema J. & Holverda W. J. (1982): Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland, hoofdzakelijk in 1981. – Gorteria 11: 123–141.
- Mrkvicka A. C. (2008): Muscari latifolium. – In: Fischer A. M. & Niklfeld H. [eds], Floristische Neufunde (78–96), Neilreichia 5: 263–288.
- Naudin C. V. (1857): Une excursion botanique sur le mont Ida: Découverte du Muscari latifolium par le Dr. Kirk. – Fl. Serres Jard. Eur., sér. 2, 2: 145–146.
- Porter M. S. (2006–2009): Plant records. – Watsonia 26(2): 179–195, 2006; 27(2): 259–272, 2009; 27(3): 375–378, 2009.
- Regel E. (1860): Besteigung des Berges Ida. M. latifolium Kirk. – Gartenflora 9: 214.
- Tregale B. A. (2007): Cathedral point or 'Bradford Forest'. – BSBI News 106: 37.

***Panicum gattingeri* Nash**

46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín-Loubí: překladiště Nové Loubí na pravém břehu Labe, několik rostlin (9. 9. 1975 leg. *V. Jehlík*, PRA, det. H. Scholz; Jehlík & Scholz in Greuter & Raab-Straube 2009; Jehlík 2013).

První případ zavlečení severoamerického druhu *P. gattingeri* v ČR.

Greuter W. & Raab-Straube E. von [eds] (2009): Euro+Med Notulae. 4. – Willdenowia 39: 327–333.

***Pericaria capitata* (Buch.-Ham. ex D. Don) H. Gross**

4a. Labské středohoří, 5450c, Lovosice (distr. Litoměřice): ulice Barákova před domem č. p. 532 ve spáře mezi chodníkem a silnicí, 50°31'10,4"N, 14°02'47,9"E (17. 8. 2014 leg. *P. Zďvořák*, herb. Zďvořák no. 3634, 2015 rev. *J. Danihelka*).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Lednice na Moravě (distr. Břeclav): Mlýnský rybník, vpravo při silnici na Břeclav, ve spárách schůdků k rybníku vedle propusti, asi 320 m SZ od autobusové zastávky U Apolla, 48°47'15,9"N, 16°49'22,4"E, 165 m n. m., 4 chudě kvetoucí rostliny, zhruba desítky nekvetoucích nedorostlých rostlin, korunou nedalekého dubu lehce přistíněná jihozápadní expozice; listy drobné, do 20 mm délky (26. 9. 2014 leg. et det. *J. Uher*, MMI, PRC).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: ve spáře betonového pilíře můstku přes mlýnský náhon mezi břeclavským zámekem (60 m V od nádvoří) a Zámeckým náměstím, 48°45'37,7"N, 16°52'38,3"E, 157 m n. m., jediná teprve nakvétající rostlina na poměrně stinném stanovišti s listy až 40 mm dlouhými (22. 10. 2015 leg. et det. *J. Uher*, PRC). V roce sběru nebyl taxon v blízkém okolí zaznamenán jako pěstovaný.

61b. Týnišťský úval, 5862b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): ve spáře mezi chodníkem a zdí budovy č. p. 955 v ulici U Dubu, 960 m SV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'29,6"N, 16°05'10,1"E, 265 m n. m., 7 fertilních rostlin na stinném, severně orientovaném stanovišti, listy až 40 mm dlouhé, většinou kolem 25 mm délky (12. 9. 2015 not. *J. Doležal*; 6. 11. 2015 leg. *J. Doležal* 15/300, herb. Doležal). V roce sběru nebyl taxon v blízkém okolí zaznamenán v kultivaci.

Nově zplaňující druh v květeně České republiky.

Pericaria capitata (rdesno hlavaté) je měkce pýřitá bylina s plazivě poléhavými, větvenými, až 0,5 m dlouhými, na dolních uzlinách kořenujícími lodyhami se střídavými, dorsiventrálně seřazenými, obvykle špičatě vejčitými, kratičce řapíkatými, olivově zelenými a často červeně naběhlými listy, 1–4 cm dlouhými a shora zdobenými příčnou, ostře zalomenou, temně kaštanovou kresbou. Stejně jako u jiných druhů sekce *Cephalophilon* se i tady řapíky dole rozšiřují v neveliká ouška (Gross 1913), svírající trubkovitou, blanitou, brvitou botku. Drobné, něžně růžové, za horkých letních dní někdy téměř bělavé květy s pětičetným, jen na samé bázi srostlým okvětim s eliptickými cípy jsou stěsnány v úhledně kulovitých hlávkách zhruba o velikosti lesní jahody, hlávky jsou pak na vystoupavých a spoře větvených stopkách seskládány v řídkých květenstvích. Po odkvětu se z hlávky snadno vydrolují trojhranně vejcovité, černohnědé nažky, sevřené v přetrvávajícím okvěti.

Druh osídluje rozsáhlý areál táhnoucí se z pákistánského a indického Kašmíru (Qasier 2001) k jihočínskému Jiangxi a Guandongu, k jihu dále zasahuje do hor Myanmaru

a možná také severního Vietnamu (Steward 1930, Li et al. 2003). V Nepálu na vlhkých skalách vystupuje ze stinných údolí do nadmořské výšky 2200 m n. m. (Qasier 2001), v Tibetu snad k 3500 m n. m. (Li et al. 2003) a na horských svazích Yunnanu údajně až k 4600 m n. m. (Ding 2000). Za zdomácnělý je považován v Malajsii (Turner 1995), na Taiwanu (Hsu et al. 2004) a v Japonsku (Mito & Uesugi 2004). Zplaňuje však také v pobřežních oblastech australského Queenslandu a Nového Jižního Walesu (Wilson 1988, Baker 2007), Tasmánie (Morris 2009) a Nového Zélandu (Howell 2008), na Havajských ostrovech (Frohlich & Lau 2010) a na obou amerických kontinentech – na severu v Kalifornii, Oregonu, Louisianě (Hinds & Freeman 2005) a nově i v Texasu (Singhurst et al. 2013), v latinskoamerické oblasti pak v mexickém Veracruz, v Kostarice, Salvadoru, Kolumbii a Venezuele (Meier 2006). Na africkém kontinentě je znám z Natalu a Transvaalu (Gibbs-Russell et al. 1987), ze Zimbabwe, Zambie a Malawi (Nogueira et al. 2006).

Do evropských zahrad uvedl toto rdesno v šedesátých letech předminulého století W. W. Saunders ze semen zaslaných J. F. Roylem z kašmířského Himálaje (Baker 1869), pronikalo však pomalu (Crewe 1873, Wood 1886, Fitzherbert 1910): ve větší míře je vlastně pěstováno až v posledním čtvrtstoletí díky německým semenářským firmám, které je dnes nabízejí v několika odrůdách (spíše však jde o obchodní jména než o skutečné kultivary). Tomu odpovídají i záznamy úniků z kultivace: přestože v holandském Gelderlandu *P. capitata* příležitostně zplaňovala už v šedesátých letech (Oostrroom & Reichgelt 1962, Oostrroom & Mennema 1969), zůstávaly tyto nálezy dlouho ojedinělé a nově tu byla potvrzena až vcelku nedávno (Denters 2004, Meijden & Holwerda 2006, Holwerda et al. 2009). Také v sousedícím Vlámku (Landuyt & Molenaar 2002, Verloove 2006) a Vestfálsku (Bomble 2012) byla zachycena teprve v minulém desetiletí. Dříve se zabydla ve mírném klimatu přímořských oblastí: už k počátku osmdesátých let byla zaznamenána z portugalského pobřeží a na řadě makaronézkých ostrovů údajně snad zdomácněla (Clement 1983a, Villar 1990, J alas & Suominen 1988, Sánchez Gullón & Verloove 2009). Na britských ostrovech byla zplanělá poprvé nalezena v letech 1977 a 1980 v hrabství Sussex (Clement 1983a) a brzy poté v nedaleké britské metropoli (Clement 1983b, Palmer 1984); odtud se později šířila západně do Somersetu (Willis 2000) a severozápadně do Cheshire (Ellis 1996 a 1998), Staffordshire (Ellis 2002) a Walesu (Conolly 1999, Preston 2001). Mezi léty 2000 a 2005 tu dokládá Groom (2006) už přes čtyřicet nových záznamů, z nichž je patrný posun druhu dále k severu (Ellis 2003: Cambshire; Porter 2006 a 2008: Yorkshire a Cumberland). Na kontinentě bylo vedle výše už zmíněných zemí toto rdesno zaznamenáno teprve s příchodem nového století v norském Vestfoldu (Grøstad & Halvorsen 2002) a záhy poté ve švýcarském (Melzer 2005), hornorakouském (Stöhr et al. 2007), bavorském (Meierott 2008) a posléze i piemontském (Bomble 2012) alpském předhůří, dále z ligurského, kampánského a sicilského pobřeží v Itálii (Pasta 2012) a zmíněno je v seznamu cizí řecké květeny (Arianoutsou et al. 2010).

Persicaria capitata není kompetičně nijak zdatný druh a nesnáší dobře vysychání substrátu. Zplaňující bývá proto, podobně jako je to u našich lokalit, nalézána při patách zdi

(Villar 1990, Ellis 1998 a 2003, Porter 2008, Bomble 2012) nebo v dlažbě (Landuyt & Molenaar 2002, Porter 2007), pod níž se vlhko déle udrží; nevyhýbá se však ani jiným ruderalním stanovištím (Oostrroom & Mennema 1969, Ellis 2002, Hsu et al. 2004). V domovině údajně bývá trvalkou (Qasier 2001, Li et al. 2003) – oddenky s přetrvávajícími pupeny nicméně nevytváří a už první podzimní mrazíky rostliny vcelku spolehlivě zničí (cf. také Irwing 1903, 1923, Bomble 2012). Z únorových výsevů však nakvétají do tří měsíců a jsou tedy pěstovány jako nepravé letničky, prodávané v hrnkách pro květnové výsadby do zahrad anebo v závesných košících – bohatě pak kvetou až do pozdního podzimu a přinášejí množství nažek, příležitostně v dalších letech vzházejících. Nárůst počtu záznamů o zplanění (jak ostatně naznačují současné nálezy ze tří fytogeografických okresů) lze tudíž očekávat i u nás. Nažky nicméně venku klíčí pozdě, nezřídka až v druhé polovině května, vzešle rostliny zdaleka nedosáhnou vitality rostlin předpěstovaných a nakvétají pak jen chudě: na lednické lokalitě převážná část populace sestávala z nedorostlých a nekvetoucích rostlin. Zásoba semen v půdě tak klesá a rostliny z lokalit nejspíš časem zase vymizí: podobný průběh populační dynamiky zaznamenal ostatně i Bomble (2012).

Někteří autoři (Clement 1983a, Clement & Foster 1994) poukazují na možnost záměny s blízké příbuzným druhem *P. nepalensis* (Meisner) H. Gross, rostoucím v podobně rozsáhlém areálu (Qasier 2001, Li et al. 2003) a leckde v tropech invazně se šířícím (Meier 2006, Vibrans & Alipi 2008). Také toto rdesno zplaňuje dnes po celém středozemním a západoevropském pobřeží (Villar 1990, Tan & Baytop 1995, Clement & Foster 1994, Jalas & Suominen 1998, Stace 2010) a nověji se šíří do vnitrozemí. U nás nebylo dosud zaznamenáno, je ale doloženo ze sousedního Německa (Diekjobst 1994, Aboling 2007, Schepers 2011, Hericks 2012, Kalveram 2015) a Polska (Kowalczyk et al. 2014). Je jednoleté, roste spíše vzpřímeně a od *P. capitata* je lze snadno rozpoznat díky listovitě zvětšeným, objímavým listenům, podpírajícím přisedlé květní hlávky (u *P. capitata* jsou hlávky větší a vyrůstají z paždí svrchních listů na tenkých a často větvených stopečkách, místa větvení pak podpírají jenom drobné listeny), a výrazně křídlatě řapíkatým listům.

J. Doležal & J. Uher

Aboling S. (2007): *Persicaria nepalensis* (Meissn.) H. Gross: Erstnachweis für Niedersachsen. – Florist. Rundbr. 41: 33–38.

Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010): The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. – Biol. Invas. 12(10): 3525–3549.

Baker J. G. (1869): *Polygonum capitatum* (Hamilt. in Don Prodr. Fl. Nep., p. 73). – In: Saunders W. W., Refugium Botanicum I: tab. 11, J. van Voorst, London.

Baker M. L. (2007): Contributions to a catalogue of alien plants in Tasmania II. – Papers Proc. Royal Soc. Tasmania 141: 187–196.

Bomble F. W. (2012): Kritische und wenig bekannte Gefäßpflanzenarten im Aachener Raum II. – Veröff. Bochum. Bot. Ver. 4(8): 64–77.

Clement E. J. (1983a): Some rare alien Polygonaceae. – BSBI News 34: 29–30.

Clement E. J. (1983b): More Polygonaceae notes. – BSBI News 35: 23.

Conolly A. P. (1999): *Persicaria capitata* from Wales. – BSBI News 81: 72.

Crewe H. (1873): Rare border plants. – The Garden 4(88): 190.

- Denters T. (2004): Stadsplanten: veldgids voor de stad. – Fontaine Uitgevers, 's-Graveland.
- Diekjostb H. (1994): Der nepalesische Knöterich (*Polygonum nepalense* Meisn.), ein Neufund in Deutschland. – Florist. Rundbr. 27(2): 90–93.
- Ding T. Y. (2000): Polygonaceae. – In: Wu Z. G. & Chen S. [eds], Flora Yunnanica, 11: 301–389.
- Ellis R. G. (1996–1998): Alien records. – BSBI News 71: 43–44, 1996; 78: 55–59, 1998.
- Ellis R. G. (2002–2003): Plant records. – Watsonia 24: 227–250, 2002; 24(2): 539–579, 2003.
- Fitzherbert W. (1910): *Polygonum capitatum*. – Gardeners' Chron. 47(1112): 187.
- Frohlich D. & Lau A. (2010): New plants records from O'ahu for 2008. – Bishop Mus. Occas. Papers 107: 3–18.
- Gibbs-Russell G. E., Welman W. G., Retief E., Immelman K. L., Germishuizen G., Pienaar B. J., Wyk M. van & Nicholas A. (1987): List of species of southern African plants. – Mem. Bot. Surv. South Africa 2(1): 1–152 & 2(2): 1–270.
- Groom Q. (2006): The Maps scheme. – BSBI News 103: 18–19.
- Gross H. (1913): Polygonaceae nonnullae novae. – Bot. Jahrb. Syst. 49: 234–339.
- Grøstad T. & Halvorsen R. (2002): Sjeldenheter på ny skrotemark i Horten. – Blyttia 60: 203–208.
- Hericks F. (2012): Der Nepalesische Knöterich *Polygonum nepalense* Meisn. im Oldenburger Münsterland. – Bremer Bot. Rundbr. 15: 26–28.
- Hinds H. R. & Freeman C. C. (2005): *Persicaria*. – In: Flora North Amer. Edit. Committee [eds], Flora of North America north of Mexico, 5/2: 574–594, Oxford Univ. Press, New York, Oxford.
- Holwerda W. J., Moorsel R. C. M. J. van & Duistermaat R. H. (2009): Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 2005, 2006 en 2007. – Gorteria 34(1–2): 1–40.
- Howell C. (2008): Consolidated list of environmental weeds in New Zealand. – DOC Research & Development Series 292, Science & Technical Publishing, Wellington.
- Hsu T.-W., Shin M. K. & Peng C.-I. (2004): *Persicaria capitata* (Buchanan-Hamilton ex D. Don) H. Gross (Polygonaceae). A newly naturalized plant in Taiwan. – Taiwania 49: 183–187.
- Irwing W. (1903): *Polygonum capitatum*. – The Garden 64(1669): 332.
- Irwing W. (1923): The Knot Grasses. – The Garden 87(2714): 603–605.
- Jalas J. & Suominen J. (1988): Atlas florae Europaeae: distribution of vascular plants in Europe. – Cambridge Univ. Press, Cambridge, New York, Melbourne, Sydney.
- Kalveram T. (2015): Vorkommen des Nepal-Knöterichs, *Persicaria nepalensis* (Meisn.) H. Gross, in der Haard (Haltern am See, Nordrhein-Westfalen). – Veröff. Bochum. Bot. Ver. 7(2): 11–14.
- Kowalczyk T., Pliszko A. & Drobniak S. M. (2014): *Persicaria nepalensis* (Polygonaceae), a new potentially invasive anthropophyte in the Polish flora. – Polish Bot. J. 59: 255–261.
- Landuyt W. van & Molenaar E. (2002): *Polygonum capitatum*, een verwilderende bodembedekker in Gent en Antwerpen. – Dumortiera 79: 19–21.
- Li A. J., Grabovskaya-Borodina A. E., Hong S. P., McNeill J., Ohba H. & Park C. W. (2003): *Polygonum* Linn., Sp. Pl. 1: 359, 1753, nom.cons. – In: Wu Z. Y., Raven P. H. & Hong D. Y. [eds], Flora of China, 5: 278–315, Science Press, Beijing & Missouri Bot. Garden Press, St. Louis.
- Meier W. (2006): Contribución al conocimiento de *Persicaria nepalensis* (Meisn.) H. Gross y *P. capitata* (Buch.-Ham. ex D. Don) H. Gross, especies invasoras en el Parque nacional El Ávila, Venezuela. – Acta Bot. Venezuel. 29(1): 1–15.
- Meierott L. (2008): Flora der Haßberge und des Grabfelds: Neue Flora von Schweinfurt. Vol. 1–2. – IWH, Eching.
- Meijden R. van der & Holwerda W. J. (2006): Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 2003 en 2004. Gorteria 32(1): 1–36.
- Mito T. & Uesugi T. (2004): Invasive alien species in Japan: The status quo and the new regulation for prevention of their adverse effects. – Global Env. Res. 8(2): 171–191.
- Morris D. I. (2009): Polygonaceae. – In: M. F. Duretto [ed.], Flora of Tasmania Online, Tasmanian Herbarium, Tasmanian Museum & Art Gallery, Hobart.

- Nogueira I., Ortiz S. & Paiva J. A. R. (2006): Polygonaceae. – In: Timberlake J. R. & Martins E. S. [eds], Flora Zambesiaca, 9(3): 1–49, Royal Botanic Gardens, Kew.
- Ooststroom S. J. van & Mennema J. (1969): Nieuwe voodsten in Nederland, hoofdzakelijk in 1968. – *Gorteria* 10(4): 167–177.
- Ooststroom S. J. van & Reichgelt T. J. (1962): Aanwinsten voor de Nederlandse adventief-flora 3. – *Gorteria* 6(1): 49–53.
- Palmer J. R. (1984): A field botanist in the streets of Chelsea. – *BSBI News* 37: 31.
- Pasta S. (2012): A new casual alien plant in Sicily: *Persicaria capitata* (Buch.-Ham. ex D. Don) H. Gross. – *Natural. Sicil.*, ser. 4, 36(1): 111–116.
- Porter M. S. (2006–2008): Plant records. – *Watsonia* 26(1): 71–100, 2006; 26(2): 493–510, 2007; 27(1): 73–89, 2008; 27(2): 171–187, 2008; 27(3): 259–272, 2008.
- Preston C. B. (2001): Plant records. – *Watsonia* 23: 553–592.
- Qasier M. (2001): Polygonaceae. – In: Ali S. I. & Qasier M. [eds], Flora of Pakistan, Vol. 205, University of Karachi & Missouri Bot. Garden Press, St. Louis.
- Sánchez Gullón E. & Verloove F. (2009): New records of interesting xenophytes in Spain. II. – *Lagascalia* 29: 281–291.
- Schepers G. (2011): Erstfund von *Persicaria nepalensis* (Meisn.) H. Gross im Rheinland. – *Decheniana* 164: 95–97.
- Singhurst J. R., Mink J. N. & Holmes W. C. (2013): *Persicaria capitata* (Polygonaceae) naturalized in Texas. – *Phytoneuron* 51: 1–3.
- Steward A. N. (1930): The Polygonaceae of Eastern Asia. – *Contr. Gray Herb. Harvard Univ.* 88: 1–129.
- Stöhr O., Pils P., Essl F., Hohla M. & Schröck C. (2007): Beiträge zur Flora von Österreich, II. – *Linzer Biol. Beitr.* 39: 155–292.
- Tan K. & Baytop A. (1995): *Polygonum nepalense* Meisn. in Turkey. – *Turkish J. Bot.* 19(6): 601–602.
- Turner I. (1995): A catalogue of the vascular plants of Malaya. – *Gard. Bull. Singapore* 47: 1–757.
- Vibrans H. & Alipi A. M. H. (2008): Notas sobre neófitas 4. *Polygonum nepalense* (Polygonaceae), una planta invasora nueva para México. – *Acta Bot. Mexicana* 82: 1–6.
- Villar L. (1990): Polygonaceae. – In: Castroviejo S. et al. [eds], Flora Iberica, 2: 1–570, Real Jardín Botánico, CSIC, Madrid.
- Willis A. J. (2000): Bristol Botany. – *Nature in Avon. – Proc. Bristol Natur. Soc.* 60: 33–45.
- Wilson K. L. (1988): *Polygonum sensu lato* (Polygonaceae) in Australia. – *Telopea* 3(2): 177–182.
- Wood J. (1886): Notes on hardy plants. *Polygonum capitatum*. – *The Garden* 30(767): 96–97.

***Polanisia uniglandulosa* (Cav.) DC.**

[*Cleomaceae*]

- 15c. Pardubické Polabí, 5960b, [Ráby] (distr. Pardubice): [Kunětická hora (307 m)], am Fusse des Kunětitzes Berges, verwildert (srpen 1931 leg. *H. Laus*, det. ut *Cleome pubescens* Smith, PRC; 1965 rev. H. Iltis). – Pardubitz: unter der Ruine Kunetitz (srpen 1931 leg. *H. Laus*, det. ut *Cleomella mexicana* DC., OLM 53561).

„Nový“ zplanělý druh v květeně ČR.

Při revizi dokladového materiálu rodu *Cleome* v herbáři UK v Praze (PRC) jsme narazili na pozoruhodný sběr z Čech, který v druhově bohaté kolekci unikl pozornosti badatelů při zpracování do Květeny ČR. Řeč je o druhu *Polanisia uniglandulosa*, který v Květeně ČR v poznámce věnované čeledi *Capparaceae* není zmíněn (cf. Bělohávková in Hejný & Slavík 1992: 238) a není uveden ani v katalogu nepůvodní české flóry (Pyšek et al. 2012). Nálezcem zplanělého exotického druhu na Kunětické hoře

byl botanik olomouckého muzea Heinrich Laus, který o svém nálezu nedlouho poté referuje v časopise *Natur und Heimat* (Laus 1932: 56) v kratičké poznámce pod čarou v článku, v kterém se věnuje problematice výzkumu adventivní květeny na českém území. Uvádí jej zde pod jménem *Cleomella mexicana* DC. a jako jeho stanoviště uvádí znělcovou suť (Tephritschutt) pod Kunětickým hradem. Publikovaný nález neunikl J. Dostálovi, který druh *Cleomella mexicana* zařadil jako zplanělý do Květeny ČSR (Dostál 1948–1950: 222) a později i do své Nové květeny ČSSR (Dostál 1989: 373), ovšem konkrétní lokalitu zde ani v jednom případě neuvedl. Laus část rostliny ze svého sběru věnoval příteli Otto Lenečkovi, který ji uložil do svého soukromého herbáře. Ten se pak po jeho smrti dostal do herbářové sbírky pražské university. Zde Lausovu položku správně determinoval v roce 1965 při studijní návštěvě v Praze americký monograf čeledi *Cleomaceae* H. Iltis. Jeho určení však zůstávalo po dlouhá léta až do současné chvíle ukryto v herbářovém fondu.

Polanisia uniglandulosa je jediným vytrvalým taxonem mezi pěti druhy rodu *Polanisia*. Roste v mexických horách, v nadmořských výškách mezi 1500–2000 m (ojediněle až 2600), na severu místy proniká do texaských pahorkatin. Osídluje nejčastěji světliny dubových, borových a jalovcových lesů, roste však i na pastvinách, podél břehů vodních toků a na ruderalních stanovištích (Tucker 1993). Dorůstá do výšky max. 80 cm, celá rostlina je spoře žláznatě pýřitá a listy s purpurovými řapíky má trojčetně dělené ve špičaté eliptické lístečky. Květy jsou na poměry v rodu vcelku velké (s velikostí u pěstovaných druhů rodu *Cleome* se však přesto nemohou poměřovat), souměrné, čtyřčetné a mají sytě purpurové kalichy, nápadně kontrastující s bělostnými plátky korunními; purpurové tyčinky, jichž zpravidla bývá přes dvacet, z květů nápadně vyčnívají. Semeníky s opadavými čnělkami dozrávají v dlouhé, poněkud nafouklé tobolky s množstvím kaštanově zbarvených semen. Druh byl zaveden do anglických zahrad někdy mezi léty 1818 (Loudon 1830) a 1823 (Sweet 1826), pěstován byl však jenom ojedinele (Koch 1865, Rand 1866). A stejně ojedinele byl nabízen i v semenářských katalozích (snad jen Vick & Sons pro léta 1868 až 1872, jako *Cleome uniglandulosa* – v dalších letech zůstaly však i tady v nabídce už jen růžově kvetoucí druhy rodu *Cleome*).

Nález na Kunětické hoře je tedy skutečně velmi pozoruhodný a skoro jistě souvisí s okrasňovacími aktivitami Kunětického družstva, které na svazích Kunětické hory nechalo vysadit v 30. letech 20. století ovocné stromy a množství okrasných cizokrajných druhů, z nichž zde řada přetrvává doposud (cf. Ponert 1964, Samková et al. 2008). Laus (1932: 56) v článku přímo uvádí, že jde o rostlinu zplanělou z kultury (als Gartenflüchtling). Záhadou i tak ovšem zůstává neznámý zdroj semen použitých k výsadbě vzhledem k takřka nulové dostupnosti v případě tohoto druhu. Nejspíše se přitom jedná o jediný doklad zplanění zástupce rodu *Polanisia* na evropském kontinentu.

J. Uher & J. Hadinec

Obr. 2. – Herbářový doklad *Polanisia uniglandulosa* z Kunětické hory (PRC).

Fig. 2. – Herbarium specimen of *Polanisia uniglandulosa* from Kunětická hora Hill (PRC).

- Laus H. (1932): Achtung auf die Adventivpflanzen insbesondere die Eisenbahnflora! – Natur u. Heimat, Aussig, 3: 56–57.
- Loudon J. C. (1830): Loudon's Hortus Britannicus. Part 2. – Longman, Rees, Orme & Brown, London.
- Ponert J. (1964): Květena Kunětické hory u Pardubic a rozbor její původnosti. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A sci. natur., 6: 109–146.
- Rand E. S. (1866): Garden Flowers: How to cultivate them. – J. E. Tilton & Co., Boston.
- Seringe N. C. (1849): Flore des jardins et des grandes cultures. – C. S. Jeune, Lyon, Paris.
- Sims J. (1816): Cleome pubescens. Villous Cleome. – Curtis's Bot. Mag. 43: 1857.
- Sweet R. (1826): Sweet's Hortus Britannicus. Part 2. – James Ridgway, London.
- Tucker G. C. (2010): Polanisia Rafinesque, Amer. J. Sci. 1: 37. 1819. – In: FNA Editorial Committee [eds], Flora of North America north of Mexico, 7: 201–203, Oxford Univ. Press, New York, Oxford.
- Vick J. (1868): Vick's illustrated guide for the flower garden and Catalogue of seeds. – James Vick, Rochester.
- Vick J. (1872): Vick's illustrated catalogue and floral guide. – James Vick, Rochester.

Tordylium apulum L.

- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Borohrádek, okraj první odstavě koleje u překladistiště, 300 m SZ od staniční budovy, 50°05'58,1"N, 16°05'01,9"E, 250 m n. m., jedna fertillní rostlina společně s *Draba muralis*, *Geranium purpureum*, *Myosotis discolor* a *Senecio vernalis* (23. 5. 2015 foto et leg. J. Doležal 15/51; 1. 6. 2015 foto et leg. J. Doležal & F. Krahulec 15/65, herb. Doležal; 3. 6. 2015 not. J. Doležal, V. Samková & J. Zámečník).

Nově zavlečený druh v květeně České republiky.

Při botanickém průzkumu železniční stanice Borohrádek jsem našel kvetoucí miříkovitou rostlinu s okrajovými paprskujícími květy, která neodpovídala žádnému z našich původních druhů. Po týdnu jsem se na lokalitu opět vrátil a na rostlině našel první zralé plody, které jasně poukazovaly na příslušnost k výše zmíněnému druhu.

Rod zapalička (*Tordylium*) z čeledi *Apiaceae* se vyskytuje (kromě jediného druhu) v mediteránní oblasti a v jihozápadní části Asie. Jedná se o jednoleté až dvouleté (ozimé) rostliny. Názory na druhovou početnost tohoto rodu se v literatuře poměrně různí. Tutin (in Tutin et al. 1968: 367) uvádí 5 druhů, ale Hand (2011) již uvádí druhů 19. V České republice přirozeně roste pouze jeden druh, a to zapalička větší (*Tordylium maximum*). Ta se v současné době vyskytuje velmi vzácně v termofytiku jižní Moravy (Hrouda in Slavík 1997: 384–386) a jedná se o kriticky ohrožený druh (Grulich 2012). *Tordylium apulum* (zapalička apuljská) je běžně rozšířeným druhem v celém mediteránu, severně zasahuje do Slovinska. Jako zavlečený druh byl nalezen v Německu (Hand 2011) a také na americkém kontinentu ve státu Arizona (Anonymus 2009).

Popis druhu na základě literatury:

Tordylium apulum je jednoletá až dvouletá (ozimá), jemně a řídko pýřitá bylina. Lodyha přímá, od báze větvená, 20–50 cm vysoká, oblá a rýhovaná, dutá, u báze hustě jemně chlupatá, směrem vzhůru odění řídké. Listy jednoduše lichozpeřené, s 2–5 jařmy, odstále vlnatě chlupaté, řapík zčásti nebo úplně pochvovitě rozšířen. Dolní lodyžní listy dlouze řapíkaté, lístky eliptické až vejčité, tupé, na bázi srdčité, na okraji vroubkované, řapík

v dolní polovině až třetině pochvovitě rozšířen s dosti širokým blanitým lemem. Střední a horní lodyžní listy s listky úzce vejčitými až kopinatými, špičatými, na bázi klínovitými, po okraji hrubě pilovitými, s řápkem kratším, po celé délce pochvovitě rozšířeným, nejvyšší listy s úkrojky čárkovitými, nebo redukované na terminální úkrojek. Okolíky koncové, z 3–8 okolíčků. Obaly vyvinuty, tvořeny četnými šídlovitými a tuze štětinatými listeny, kratšími než stopky okolíčků. Listeny obalíčků rovněž četné, šídlovité a tuze štětinaté, kratší než květní stopky. Květy většinou oboupohlavné, místy vtroušeny květy samčí. Korunní listky obsrdčité, bílé; u okrajových květů okolíku jeden okrajový korunní lístek nápadně zvětšený, 4–6 mm dlouhý, rovnoměrně dvoulaločný. Merikarpia 5–8 mm velká, zploštělá, okrouhlá, pokrytá jemnými papilami, s křídlatým lemem se ztloustlým vlnitým okrajem. *Tordylium apulum* je svými plody natolik charakteristické, že záměna s jiným druhem nepřipadá v úvahu.

Při bližším pátrání se mi podařilo zjistit pravděpodobný způsob zavlečení zapaličky apulijské. Do Borohrádku je dovážena bauxitová ruda z Černé Hory³⁾, přesněji z bauxitových dolů v okolí města Nikšić. Bauxit se používá ve firmě Isover v Častolovicích jako podpora hoření při výrobě izolačních materiálů. Právě v Borohrádku je tato surovina překládána z vagonů do nákladních aut a při manipulaci se občas část materiálu vysype přímo do kolejiště a jeho okrajů. Dále je pak hornina odvážena a drcena v sousedním areálu firmy Komaxo, kde se například vyskytuje poměrně bohatá populace *Ambrosia artemisiifolia*. K zavlečení plodů došlo patrně již v roce 2014 a vzhledem k mírné zimě a nepoužívání herbicidů se na zdejší lokalitě mohla zapalička apulijská plně vyvinout. Není však jisté, zda se zde udrží i v dalších letech, nebo zda se bude jednat jen o přechodný a pomíjivý výskyt.

J. Doležal

Anonymous (2009): *Tordylium apulum* L. – In: United States Department of Agriculture, URL: <http://plants.usda.gov/core/profile?symbol=TOAP2> (navštíveno 13. 6. 2015).

Hand R. (2011): Apiaceae. – In: Euro+Med Plantbase - the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity, URL: <http://ww2.bgbm.org/europlusmed/> (navštíveno 13. 6. 2015).

Rohlena J. (1942): *Conspectus florae Montenegroinae*. – *Preslia* 20–21: 1–506.

Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds] (1968): *Flora Europaea*. Vol. 2. – Cambridge Univ. Press.

***Urochloa platyphylla* (Munro ex C. Wright) R. D. Webster**

[*Poaceae*]

4b. Labské středohoří, 5350, Ústí nad Labem-Střekov: na továrním dvoře v podniku Setuza, jedna rostlina (23. 9. 1991 leg. *V. Jehlík*, PRA; Jehlík 2013). – Ústí nad Labem-Střekov: v kolejišti na nádraží Ústí nad Labem-Střekov nedaleko podniku Setuza, jedna rostlina (14. 10. 1992 leg. *V. Jehlík*, PRA; Jehlík 2013).

11b. Poděbradské Polabí, 5957c, Kolín-Zálabí: na továrním dvoře v podniku Soja [nyní Altis Kolín s. r. o.], jedna rostlina (23. 9. 1992 leg. *V. Jehlík* et al., PRA; Jehlík 2013).

³⁾ Z Černé Hory uvádí *Tordylium apulum* ve své publikaci *Conspectus Florae Montenegroinae* i Josef Rohlena (Rohlena 1942).

- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín-Loubí: překladiště Nové Loubí na pravém břehu Labe, jedna rostlina (7. 9. 1993 leg. *V. Jehlík & M. V. Shevera*, PRA; Jehlík 2013).

První případy zavlečení druhu v ČR.

Aira caryophylla L.

C1

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354a, Vranov (distr. Česká Lípa): vypásaný travní úhor při západním úpatí vrchu Ralsko (696 m), v lesním lemu na větší ploše hojně, 50°40'23"N, 14°44'39,3"E, 320 m n. m. (3. 8. 2007 not. *R. Višňák*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354b, Noviny pod Ralskem (distr. Česká Lípa): důl chemické těžby podniku Diamo, v oligotrofních bylinotravních ladech, 50°41'10,4"N, 14°45'39,1"E, 305 m n. m., místy hojně (3. 8. 2007 not. *R. Višňák*).

Ajuga chamaepitys (L.) Schreb.

C1

- 20b. Hustopečská pahorkatina, Strážovice (distr. Hodonín): na menší narušené ploše vedle silnice v intravilánu obce, 49°00'36"N, 17°02'49,3"E, 330 m n. m., 8 kvetoucích rostlin (27. 5. 2014 not. *K. Nepraš*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6464c, Švařec (distr. Žďár nad Sázavou): NPP Švařec, suchá výslunná stráž s jalovci pod lesem, ca 450 m SV od návsi v obci, 49°31'27,1"N, 16°20'59,4"E, 434 m n. m., několik rostlin na ohništi po pálení křovin (25. 8. 2014 not. *L. Čech, J. Komárek & M. Broum*; leg. *L. Čech*, herb. Čech).

Nález zběhovce trojklaného na samém okraji fytogeografického okresu Moravské podhůří Vysočiny významně posouvá hranice výskytu druhu směrem do chladnějších poloh mezofytika Českomoravské vrchoviny. Květena ČR (Slavíková in Slavík et al. 2000: 562–563) uvádí jako nejbližší lokality v údolí Svratky Doubravník a Ujčov.

L. Čech

Allium sphaerocephalon L.

C2

- 4b. Labské středohoří, 5450, Řehlovice (distr. Ústí nad Labem): Doerellova vyhlídka 0,35 km V od kóty Výsluní (364) u obce Dubice, skalní step, 270 m n. m., řídce roztroušeně asi 20 rostlin (22. 6. 2011 leg. *K. Nepraš*, LIT, rev. *F. Krahulec*).

Antennaria dioica L.

C2

- 5b. Roudnické písky, 5551b, Černěves u Roudnice nad Labem (distr. Litoměřice): borový les V od obce, ca 150 m n. m. (29. 5. 1975 leg. *J. Buriánek*, LIT).
- 17b. Pavlovské kopce, 7165b, [Pavlov] (distr. Břeclav): Dívčí hrad, *Quercetum*, 300 m n. m. (14. 5. 1951 leg. *F. Šmarda*, OP-24937).

V práci Mruzíková & Hliseníkovský (2014) je údaj od Dívčího hradu uveden, je však vztažen k obci Dívčí Hrad na Osoblažsku. V roce 2016 Z. Mruzíková opravila lokalizaci

(databáze Pladias) s odůvodněním, že se zřejmě jedná o lokalitu na Pálavě. Opírá se o informaci V. Antonína, že se lokalizace F. Šmardy „Dívčí hrad“ týkají Pálavy (Dívčí hrady = Děvičky), kam F. Šmarda dlouhá léta jezdil a měl tam i trvalé studijní plochy. František Šmarda na stejné lokalitě sbíral např. i *Thesium linophyllum* (Dívčí hrad: *Quercetum*, ca 300 m, 8. 7. 1951, leg. F. Šmarda, OP; apud M. Dančák & V. Dvořák, nepublikováno). Tento druh je na Pavlovských kopcích hojný, avšak z Osoblažska není znám (Grulich in Slavík 1997: 464).

J. Štěpánková

- 57a. Bělohradsko, 5559d, [Lázně Bělohrad] (distr. Jičín): okolí Bělohradu, Prostřední Nová Ves, „Adamo-va rokle“ (16. 7. 1940 leg. E. Duchoň, PRC).
60. Orlické opuky, 5863b, [Dlouhá Ves] (distr. Rychnov nad Kněžnou): na hromadách navezené opuky (staré) při silnici do Javornice proti rozcestí do Studánky (5. 1935 leg. M. Pulchart & M. Pulchartová, PRC).
60. Orlické opuky, 5663c, Val (distr. Rychnov nad Kněžnou): horní cesta z valských dolů k obci Ohnišov, na pokraji lesa, ca 350 m n. m. (červenec 1951 leg. V. Krejcar, PRC).
96. Králícký Sněžník, 5767d, [Staré Město] (distr. Šumperk): lokalita Louky pod Paprskem, asi 5 km SV od Starého města pod Sněžníkem (Ondráková 2006: 97).

Ze všech uvedených fytochorionů není kociánek dvoudomý uváděn v Květeně ČR (Štěpánková in Slavík & Štěpánková 2004: 88).

J. Štěpánková

Mruzíková Z. & Hliseníkovský D. [eds] (2014): Výsledky floristického minikurzu Moravskoslezské pobočky ČBS po Osoblažsku (7.–9. června 2013). – Zprávy Moravskosl. Poboč. Čes. Bot. Společ. 3, příl. 1: 20.

Ondráková L. (2006): Zlínský kraj. – In: Vydrová A., Kuchařová P. & Grulich V. [eds], Optimalizace sítě maloplošných zvláště chráněných území v České republice, Olomoucký kraj, Pr. a Stud., Pardubice, suppl. 1/2006: 90–105.

Atriplex heterosperma Bunge

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-střed: nepoužívaná kolej mezi chodníkem a silnicí na levém břehu Svratky 1 km JZ od železničního nádraží Brno hlavní nádraží, 49°11'00,5"N, 16°36'18,4"E, 200 m n. m., několik rostlin (5. 11. 2015 leg. P. Dřevojan, BRNU).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6573d, Jarcová (distr. Vsetín): silnice I/57, směr Valašské Meziříčí, plocha mezi krajnicí silnice a železniční tratí, 49°26'57,8"N, 17°58'15,3"E, 304 m n. m., asi 10 rostlin (24. 10. 2015 leg. P. Kocián, herb. Kocián).
- 84a. Beskydské podhůří, 6376b, Vojkovice (distr. Frýdek-Místek): rychlostní silnice R48, směr Český Těšín, 56,5–57,0 km, krajnice, 49°40'06,4"N, 18°28'05,6"E, 351 m n. m., asi 15 rostlin (19. 10. 2014 leg. P. Kocián, herb. Kocián). – Vojkovice: rychlostní silnice R48, směr Frýdek-Místek, 58,0–57,5 km, krajnice, 49°40'22,9"N, 18°28'47,4"E, 345 m n. m., 2 rostliny (22. 10. 2015 leg. P. Kocián, herb. Kocián). – Vojkovice: rychlostní silnice R48, směr Frýdek-Místek, 57,0–56,5 km, střední dělicí pás, 49°40'06,4"N, 18°28'05,6"E, 351 m n. m., asi 5 rostlin (22. 10. 2015 leg. P. Kocián, herb. Kocián). – Vojkovice: rychlostní silnice R48, směr Frýdek-Místek, 55,5–55,0 km, střední dělicí pás, 49°40'10,3"N, 18°26'52,3"E, 355 m n. m., asi 5 rostlin (17. 9. 2014 not. P. Kocián, 22. 10. 2015 leg.

P. Kocián, herb. Kocián). – Vojkovice: rychlostní silnice R48, směr Frýdek-Místek, 56,0–55,5 km, střední dělicí pás, 49°40'05,6"N, 18°27'16,3"E, 356 m n. m., asi 10 rostlin (17. 9. 2014 not. *P. Kocián*, 22. 10. 2015 leg. *P. Kocián*, herb. Kocián). – Vojkovice: rychlostní silnice R48, směr Frýdek-Místek, 55,0–54,5 km, střední dělicí pás a krajnice, 49°40'14,9"N, 18°26'28,8"E, 353 m n. m., 7 rostlin (22. 10. 2015 leg. *P. Kocián*, herb. Kocián).

Lebeda různosemenná (*Atriplex heterosperma*, syn. *Atriplex micrantha*) byla na území České republiky zavlečena v 60. až 70. letech 20. století na skládky několika větších měst (Brno, Třebíč, Liberec) v souvislosti s tam ukládaným vlněným odpadem (tzv. vlnový adventiv) a její výskyt byl přechodného rázu (Kirschner & Tomšovic in Hejný & Slavík 1990: 276). V následujících desetiletích již nebyla nalézána a přestala jí být věnována pozornost. Rovněž Klíč ke květeně ČR (Kubát et al. 2002: 182) jí věnuje jen poznámku petitem a hovoří o zavlékání v minulosti. Pyšek et al. (2012) lebedu různosemennou uvádí pouze v přehledovém tabulkovém výčtu jako přechodně zavlékaný druh (casual) bez bližších podrobnějších komentářů k novějšímu výskytu.

V roce 2012 a v letech následujících zaznamenal Kocián (2014) tuto dosud přehlíženou lebedu během systematického průzkumu zavlékaných druhů rostlin na rychlostních komunikacích na Moravě a ve Slezsku. Překvapivě byly rostliny nalezeny na mnoha místech této dálniční sítě: na dálnici D1 v úseku Pávov – Brno-Slatina (km 120–137), Brno-Slatina – Vyškov – Říkovice (km 213–264) a v úseku Lipník nad Bečvou – Ostrava-Svinov (km 304–343), na dálnici D2 v úseku Brno-jih – státní hranice se Slovenskem (km 3–59), na rychlostní silnici R46 mezi Vyškovem a Olomoucí (km 29–30) a na rychlostní silnici R35 mezi Olomoucí a Lipníkem nad Bečvou (km 275–297). Na rychlostních komunikacích se lebeda různosemenná vyskytuje různě početně (jedinci, shluky rostlin až hojný a souvislý výskyt). Většinou roste ve středním dělicím pásu v prostoru mezi svodidly a vytváří často několik desítek až stovek metrů dlouhé, různě kompaktní, liniové porosty. Šíří se patrně také „úsekově“ při údržbě dálniční zeleně žací technikou (cf. Kocián 2014). Lebeda různosemenná se tak v České republice nezpozorovaně stala společně se starčkem úzkolistým (*Senecio inaequidens*) nebo omanem smradlavým (*Dittrichia graveolens*) tzv. „dálničním druhem“.

Nálezy z rychlostní silnice R48 (nyní dálnice D48) jen dokládají, že se druh šíří po dálniční síti a je nutný další průzkum zejména pak v Čechách, který bude v následujících letech pokračovat. Lokalita na silnici I/57 poblíž Jarcové u Valašského Meziříčí je prvním známým případem výskytu druhu na komunikacích nižších tříd.

Druh se na naše dálnice rozšířil patrně z Německa, odkud je od 80. let 20. století dokladován z tamní dálniční sítě a v současnosti je již považován za běžnou součást německé dálniční flóry (např. Griese 1998, Weicherding 2007, Brandes 2009). Počáteční výskyt na české dálniční síti zcela unikl pozornosti botaniků, a proto se můžeme pouze dohadovat, kdy zde došlo k prvotnímu zavlečení. Patrně tomu tak bylo někdy na přelomu tisíciletí (v 90. letech se totiž rychle rozšířila po německých dálnicích) a zcela jistě v důsledku intenzivní mezinárodní automobilové dopravy.

V současnosti je lebeda různosemenná kromě zmíněného Německa uváděna z dálnic v Belgii (Verloove 2006), Nizozemí (Odé & Beringen 2010), Lucembursku (Weicherding 2007, Ries 2015), Švýcarsku (Bornand & Ciardo 2011), Francii (Georges 2006) a Rakousku (Hohla & Melzer 2003, Melzer & Ocepek 2009). Byla zaznamenána i na dálnici D2 na Slovensku (P. Kocián, nepubl.) a může být patrně přítomna také v Polsku na tamní dálniční síti a dosud je přehlížena, jako tomu bylo v České republice.

P. Kocián

- Bornand C. & Ciardo F. (2011): *Atriplex micrantha*: un neophyte arrive incognito en Suisse et deja largement distribue sur les autoroutes du Plateau. – Bull. Cercle Vaudois Bot. 40: 107–114.
- Brandes D. (2009): Virtuelle Exkursion: Autobahnen als neuartige Ruderalstandorte [online]. – URL: http://www.ruderal-vegetation.de/epub/autobahnen_als_neuartige_ruderalstandorte.pdf (navštíveno 10. 11. 2013).
- Georges N. (2006): Note sur deux nouvelles espèces de Chenopodiacées adventices en Lorraine: *Bassia scoparia* (L.) Voss et *Atriplex micrantha* Lebed. – Willemetia 48: 1–4.
- Griese D. (1998): Die viatische Migration einiger neophytischer Pflanzensippen am Beispiel norddeutscher Autobahnen. – Braunsch. Geobot. Arb. 5: 263–270.
- Hohla M. & Melzer H. (2003): Floristisches von den Autobahnen der Bundesländer Salzburg, Oberösterreich, Niederösterreich und Burgenland. – Linzer Biol. Beitr. 35: 1307–1326.
- Kocián P. (2014): Nezpozorované a rychlé šíření lebedy různosemenné (*Atriplex micrantha*) a omanu smradlavého (*Dittrichia graveolens*) na dálnicích Moravy a Slezska (Česká republika). – Acta Mus. Beskid., Frýdek-Místek, 6: 27–47.
- Melzer H. & Ocepek B. (2009): Neues zur Flora der Steiermark, XLIII. – Mitt. Naturwiss. Ver. Steiermark 139: 161–181.
- Odé B. & Beringen R. (2010): *Atriplex micrantha*, een nieuwe “snelwegplant”. – Floron Nieuws 13: 8–9.
- Ries Ch. (2015): Unnoticed invasion of Highways by halophyte *Atriplex micrantha* Ledeb. [online]. – URL: <http://neobiota.lu/unnoticed-invasion-of-highways-by-halophyte-atrilex-micrantha-ledeb/> (navštíveno 25. 10. 2015).
- Verloove F. (2006): *Atriplex micrantha*, een nieuwe neofyt langs belangrijke verkeerswegen in België. – Dumortiera 88: 15–20.
- Weicherding F.-J. (2007): Zur Verbreitung und Soziologie der adventiven Melden *Atriplex micrantha* Ledeb. (Verschiedensamige Melde), *Atriplex sagittata* Borkh. (Glanz-Melde) und *Atriplex oblongifolia* Waldst. et Kit. (Langblättrige Melde) (Chenopodiaceae) im Saarland und in angrenzenden Gebieten. – Abh. Delattinia 33: 117–139.

***Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng**

C4a

19. Bílé Karpaty stepní, 6972c, Šumice (distr. Uherské Hradiště): východní cíp PP Údolí Bánovského potoka (na východní straně lesa Hradčovice), asi 470 m J od kóty 319,8 nad lesem Hradčovice, 49°00'24"N, 17°42'46"E, 275 m n. m., suché květnaté loučky mezi křovinami na JJZ orientované stráni (11. 9. 2012 not. *J. Hájek*; Hájek 2012).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071c, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): na hranici katastru s obcí Louka, asi 970 m V–VJV od kostela v Louce, 48°54'49,4"N, 17°30'05,4"E, 260 m n. m., řídký kosený a občas sešlapávaný suchý trávník v horní části křížovky polních cest, několik trsů. – Velká nad Veličkou, zahrada se sadem patřící k samotě U Hrdličků, asi 1 km V od kostela v Louce, 48°54'52,6"N, 17°30'9,8"E, 280 m n. m., řídké porostlé polostinné místo se silně vysychavým substrátem, přes 10 různě statných trsů, podle svědectví paní Hrdličkové se na tomto místě tato tráva objevila teprve před několika lety (15. 7. 2015 not. *K. Fajmon*).

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): asi 1,1 km VJV od kostela, 48°54'01"N, 17°28'32"E, 300 m n. m., řídká xerothermní vegetace na skeletovité půdě zterasovaného SZ orientovaného svahu (15. 8. 2015 not. *B. Jagoš*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Louka (distr. Hodonín): dolní okrajová část tratě Nadkút (pod cyklostezkou), asi 770 m V od kostela, 48°54'53,1"N, 17°29'56,2"E, 255 m n. m., JZ orientovaná ruderalizovaná suchá travnatá stráňka nad korytem mlýnského náhonu, desítky řídkých trsů, už kvetoucích v otavách (15. 7. 2015 leg. *K. Fajmon*, herb. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Hroznová Lhota (distr. Hodonín): Horní kopec, asi 1,5 km SSZ od kóty Výzkum (439), 48°52'56"N, 17°25'53"E, 270 m n. m., extenzivní travnatý sad na SV orientovaném svahu, kolo asi 1,7 m v průměru (4. 9. 2005 leg. *J. W. Jongepier*, BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Brumov-Bylnice (distr. Zlín): travnaté svahy Stráně nad fotbalovým hřištěm v Bylnici, asi 1,1 km SSZ od železničního nádraží Bylnice, 49°04'38"N, 18°00'30"E, 325 m n. m., suchá květnatá louka, několik trsů pořidku na ploše ca 25 m² (10. 8. 2010 foto *I. Jongepierová*).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník (distr. Hodonín): Pahrby, JZ orientovaná suchá travnatá stráň s ovocnými sady, asi 550 m S od kostela, 48°51'56"N, 17°32'04"E, 325 m n. m., nekosená stepní vegetace na zarůstajícím sesuvném svahu a přilehlá kosená luční parcela, několik desítek kvetoucích trsů (3. 10. 2009 not. *K. Fajmon*).

Historicky byla *Bothriochloa ischaemum* z Bílých Karpat známa asi ze tří desítek lokalit, náležejících až na výjimky do fytochorionu Bílé Karpaty stepní (19) – nízké pahorkatiny ohraničené úvalem Moravy na západě, bělokarpatským hřebenem na jihu a východě a vyššími partiemi Vizovické vrchoviny na severu (Staněk et al. 1996, Podpěra 1926–1930, Tlusták 1972). Řada z nich ale zasahovala i do současné CHKO, na několika místech dokonce do mezofytika (Jongepier & Pechanec 2006). Od 70. let 20. století však byla vousatka prstnatá v prostoru celé dnešní CHKO Bílé Karpaty i blízkém okolí nezvěstná. Mimo CHKO byla na konci 20. století známa pouze na Kobyli hlavě u Hluku (např. Hájek 1996) a z dnešní PR Vrchové u Drslavic (1992 *P. Batoušek* in AOPK ČR 2015). Teprve v roce 2005 byla během síťového mapování cévnatých rostlin po dlouhé době objevena i uvnitř CHKO – u Hroznové Lhoty (Jongepier & Jongepierová 2006).

Výše uvedené lokality jsou výčetem všech nových nálezů z obou bělokarpatských fytochorionů od poloviny 70. let, s výjimkou obou zmíněných nalezišť mimo CHKO, odkud je uváděna průběžně (v širším okolí Drslavic i z více míst – AOPK ČR 2015). Všechny nové údaje je v zásadě možno chápat jako potvrzení historických lokalit po dlouhé době nebo objevy nových lokalit v území s historicky známým roztroušeným výskytem. Zvlášť pozoruhodný je v této souvislosti nález u Bylnice, který tu navazuje na dva dávné Staňkovy údaje (1933 in Staněk et al. 1996; 1943 leg. *S. Staněk*, BRNM), starší z nich (Bylnice, pod Březovou, v kotlině) přitom mohl být zaznamenán i poměrně blízko nového nálezu. Výjimečné postavení výskytu vousatky ve Vlárském průsmyku je dáno tím, že je to jediná oblast, jež nemá přímou souvislost s panonským termofytikem jižní Moravy, ale má blíže k Pováží či bradlovému pásmu na slovenské straně pohoří.

Pravděpodobně roste vousatka prstnatá v Bílých Karpatech ještě na dalších historických lokalitách, ale pro svou pozdní dobu květu může být přehlížena (cf. Jongepier & Jongepierová l. c.).

K. Fajmon

- Hájek M. (1996): Floristický materiál z okolí Hluku. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 1: 18–27.
- Hájek J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1102, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezková databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Tlusták V. (1972): Xerothermní travinná společenstva lesostepního obvodu Bílých Karpat. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]

***Botrychium multifidum* (S. G. Gmelin) Rupr.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Červenohorské sedlo, dolní část sjezdovky ca 350 m J od hotelu na Červenohorském sedle, 50°07'20,3"N, 17°09'13,1"E, 1035 m n. m., 5 fertilních rostlin (14. 8. 2015 not. R. Lučan; 19. 8. 2015 foto R. Štencel).

***Bromus commutatus* Schrad.**

C3

- 24a. Chebská pánev, 5840d, Povodí (distr. Cheb): okraj pole J od silnice Dvorek – Milhostov na západním okraji bývalé (dnes neexistující) obce Sorgen, tj. ca 700 m SZ od statku u zastávky autobusu v obci, 50°08'32,4"N, 12°25'28,4"E, 435 m n. m., desítky rostlin (26. 6. 2012 leg. J. Brabec, CHEB 2614, det. J. Chrtek & J. Danihelka).
- 24a. Chebská pánev, 5840d, Lesinka (distr. Cheb): okraj obilného pole J od silnice Třebeň – Hartoušov ca 650 m VJV od osady Lesinka, tj. ca 1,9 km VJV od kostela v Třebeni, 50°7'28"N, 12°25'32"E, 440 m n. m., stovky rostlin ca na 10 m² (14. 6. 2015 leg. J. Brabec, CHEB 2613, rev. J. Chrtek & J. Danihelka).
- 24a. Chebská pánev, 5940a, Komorní Dvůr (distr. Cheb): ruderální plocha s vyhozenými zbytky krmiva pro ovce 200 m JV od hotelu Hotel Komorní hůrka vedle malého bezejmenného rybníku, 50°05'50,3"N, 12°20'28"E, 475 m n. m., skupina rostlin vyrůstající ze zbytků krmiva společně s *Bromus secalinus* a *B. sterilis* (6. 7. 2014 leg. J. Velebil 140724, herb. Velebil, rev. J. Chrtek).

Sveřep luční byl na Chebsku poprvé nalezen v roce 2012 v širší oblasti tzv. Sooské pánvičky u bývalé obce Sorgen. Šlo o zaplevelený okraj obilného pole, kde rostl společně s *Odontites vernus* subsp. *vernus*. Na tomto místě byl opakovaně neúspěšně hledán v letech 2013–2015. Ještě méně nápadné stanoviště byl okraj obilného pole u Lesinky, kde druh rostl společně s *Bromus sterilis* a *Centaurea cyanus*. Jde o první doložené údaje z Chebské pánve a o ojedinělé recentní nálezy z celé oblasti západních Čech. Z Chebska existuje historicky pouze sběr z pomezí Chebské pánve (24) a Českého lesa (26) ze železničního náspu u Salajny: „Eger: Bahndamm bei Konradgrün“ (6. 7. 1906 leg. J. Jahn, PR, rev. R. Řepka). Nejblíže doložený údaj po roce 1950 pochází ze šterkového okraje železniční trati ca 1 km od nádraží Ostrov nad Ohří směrem na Vojkovice (15. 9. 1973 leg. F. Červený, CHOM, rev. J. Chrtek; Ondráček 2005).

J. Brabec, J. Velebil & J. Chrtek

Ondráček Č. (2005): František Červený a jeho herbář. – Severočes. Přír. 36–37: 95–109.

***Bromus secalinus* L.**

C1

23. Smrčiny, 5939b, Horní Pelhřimov (distr. Cheb): jižní okraj pole u zatáčky signálky 700 m J od vesnice, 50°03'42,6"N, 12°19'10,1"E, 530 m n. m., řídce (23. 7. 2015 leg. J. Velebil 150755, herb. Velebil, rev. J. Chrtek).

23. Smrčiny (při hranici s 24a. Chebská pánev), 5840a, Starý Rybník (distr. Cheb): okraj obilného pole na severním okraji obce při silnici na Skalnou ca 250 m SSV od zříceniny hradu Starý rybník, 50°09'49,5"N, 12°21'19,5"E, 473 m n. m., roztroušeně, stovky stébel (18. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2585, rev. J. Chrtek).
- 24a. Chebská pánev (při hranici s 23. Smrčiny), 5839d, Františkovy Lázně (distr. Cheb): Horní Lomany, podmáčený okraj pole při silnici Cheb – Aš ca 450 m VJV od zámečku na Antonínově Výšině, tj. asi 1,3 km ZSZ od kostela sv. Jakuba v Horních Lomanech, 50°08'07,5"N, 12°19'40"E, 470 m n. m. (2. 7. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2616, rev. J. Danihelka).
- 24a. Chebská pánev, 5840a, Velký Luh (distr. Cheb): severozápadní okraj pole na jihovýchodním okraji obce, 50°11'40"N, 12°22'20,5"E, 475 m n. m., roztroušeně (15. 6. 2015 leg. *J. Velebil 150621*, herb. Velebil, rev. J. Chrtek; 15. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2624, rev. J. Chrtek).
- 24a. Chebská pánev (při hranici s 23. Smrčiny), 5840c, Františkovy Lázně (distr. Cheb): Štekrův (Lesní) mlýn, podmáčený okraj řepkového pole při odbočce na Štekrův mlýn ze silnice na Vojtanov ca 800 m JV–VJV od mlýna, 50°08'18"N, 12°20'09"E, 462 m n. m., řídce (18. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2576, rev. J. Chrtek; 19. 6. 2015 leg. *J. Velebil 150648*, herb. Velebil, rev. J. Chrtek).
- 24a. Chebská pánev, 5840c, Třebeň (distr. Cheb): okraj pole u křížku při odbočce ke hřišti ze silnice Třebeň – Horní Ves ca 300 m Z od kostela v obci, 50°07'43,5"N 12°23'45,5"E, 434 m n. m., roztroušeně (21. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2622, rev. J. Chrtek).
- 24a. Chebská pánev, 5840d, Povodí (distr. Cheb): okraj obilného pole ca 200 m S od křižovatky silnic z Povodí, Milhostova a Dvorku, tj. 650 m S od autobusové zastávky v centru obce Povodí, 50°08'34,2"N, 12°25'52,5"E, 436 m n. m., monokulturní porost sveřepu asi na 1,5 aru (19. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2619, rev. J. Chrtek & J. Danihelka). – Povodí: okraj obilného pole na křižovatce silnic z Povodí, Milhostova a Dvorku, tj. 450 m S od autobusové zastávky v centru obce Povodí, 50°08'28,6"N, 12°25'52,3"E, 435 m n. m., roztroušeně (19. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2620, rev. J. Chrtek). – Povodí: okraj obilného pole nad lučním prameništěm ca 550 m S od křižovatky silnic z Povodí, Milhostova a Dvorku, tj. 1 km S od autobusové zastávky v centru obce Povodí, 50°08'46,3"N, 12°25'54"E, 440 m n. m., hojně (21. 6. 2015 leg. *J. Brabec*, CHEB 2621, rev. J. Chrtek).
- 24a. Chebská pánev, 5940a, Komorní Dvůr (distr. Cheb): ruderální plocha s vyhozenými zbytky krmiva pro ovce 200 m JV od hotelu Hotel Komorní hůrka vedle malého bezejmenného rybníka, 50°05'50,3"N, 12°20'28"E, 475 m n. m., skupina rostlin vyrůstající ze zbytků krmiva společně s *Bromus commutatus* a *B. sterilis* (6. 7. 2014 leg. *J. Velebil 140725*, herb. Velebil, rev. J. Chrtek).

Sveřep stoklasa byl v letech 2014 a 2015 v oblasti západní části Chebské pánve a přiléhajících partiích Smrčín nalezen několikrát, aniž by byl nějak záměrně vyhledávan. Kromě jednoho případu (Komorní Dvůr, ruderální plochy se zbytky krmiva) šlo o vlhké až podmáčené okraje polí s různými plodinami (řepka, obilí). Evidentně se jedná o místa, která jsou kvůli občasnému podmáčení, nebo poloze v obtížněji přístupném okraji (zákrutě, „laloku“) pole, vynechávána z pravidelného ošetřování herbicidy. Historicky jsou z oblasti Chebska známy dva údaje o výskytu *Bromus secalinus* – od Františkových Lázní: „Franzensbad“ (srpen 1889 leg. *Müller*, PRC, rev. J. Chrtek) a od obce Jesenice u Chebu: „V obilí při polní cestě od hráze k obci Jesenice, napůl zatopené“ (10. 8. 1968 leg. *F. Červený*, CHOM, rev. R. Řepka, viz Ondráček 2005. Po roce 1980 není kromě výše uvedených údajů ze západních Čech znám.

J. Brabec, J. Velebil & J. Chrtek

- 36a. Blatensko, 6649c, Klínovice (distr. Strakonice): obnažený břeh u hráze rybníka Velké Jezero S od osady, 49°19'12,6"N, 13°52'51,9"E, 470 m n. m., velmi hojně (22. 6. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Drachkov (distr. Strakonice): na hrázi Drachkovského rybníka V od obce, 49°14'41,1"N, 13°51'14,5"E, 426 m n. m., několik rostlin (16. 7. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka). – Drachkov: na hrázi rybníka Pitaňský VSV od obce, 49°14'53,9"N, 13°51'45,2"E, 418 m n. m., řídce (16. 7. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Mutěnice (distr. Strakonice): hráz Zlého rybníka SZ od obce, 49°14'46,1"N, 13°52'54,3"E, 420 m n. m., několik rostlin (3. 8. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka). – Mutěnice: hráz rybníka Křemelný SZ od obce, 49°14'49,9"N, 13°53'06,6"E, 416 m n. m., řídce (3. 8. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Sousedovice (distr. Strakonice): hráz rybníka Mělká Pálenina S od obce, 49°14'37,1"N, 13°52'14,6"E, 429 m n. m., hojně (3. 8. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka). – Sousedovice: hráz rybníka Haltýř SSV od obce, 49°14'22,3"N, 13°52'24,1"E, 431 m n. m., vzácně, společně s *Bromus carinatus* (3. 8. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Dražejov (distr. Strakonice): obilné pole na jižním úpatí lesa na návrší Oupeřová (kóta 498) 0,3 km SV od osady, 49°16'33,1"N, 13°52'22,8"E, 465 m n. m., roztroušeně (4. 7. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Droužetice (distr. Strakonice): pšeničné pole 0,2 km SZ od obce, 49°17'24,3"N, 13°53'35,2"E, 470 m n. m., stovky rostlin (25. 7. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Krty (distr. Strakonice): ve šterku na jižním břehu Novokrtského rybníka 1,2 km severně od obce, 49°18'05,4"N, 13°51'15,6"E, 430 m n. m., asi 10 trsů (26. 7. 2014 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Chrtek); obnažené jihozápadní pobřeží Novokrtského rybníka S od obce, 49°18'06,9"N, 13°51'05,8"E, několik rostlin (13. 9. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Krty (distr. Strakonice): na hrázi Hradeckého rybníka 0,5 km JV od obce, 49°17'12,1"N, 13°51'15,8"E, 420 m n. m., hojně (15. 8. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).
- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Radomyšl (distr. Strakonice): pšeničné pole 0,6 km JZ od dvora Kaletice, 49°18'17,4"N, 13°54'36,2"E, 427 m n. m., desítky rostlin (25. 6. 2015 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič, rev. J. Danihelka).

Sveřep stoklasa byl na hrázích rybníků nalézán skoro vždy v místech, kde se krmivo (obilí) sype pro rybí obsádku do rybníka. Z nedávno nalezených bohatých lokalit u Domanic a Radomyšle (Paulič in Lepší & Lepší 2010) byl druh zavlečen (patrně s obilím) i do obilných kultur u Droužetic a Dražejova (viz výše). Jako krmivo pro rybí obsádku je rybáři pravděpodobně využíváno obilí z těchto polí.

R. Paulič

Lepší M. & Lepší P. [eds] (2010): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 50: 75–96.
 Ondráček Č. (2005): František Červený a jeho herbář. – Severočes. Přír. 36–37: 95–109.

Campanula cervicaria L.

C1

- 37h. Prachatické Předšumaví, 7049b, Prachatice: na náplavu řeky Blanice pod zříceninou hradu Hus, 48°57'28,1"N, 13°55'47,2"E, 720 m n. m., 21 rostlin s ukousnutou lodýhou a 30–40 sterilních růžic (2010 leg. *M. Štech* et al., CB 79414; Štech & Lepší in Lepší & Lepší 2014); 7 kvetoucích rostlin,

z toho 3 ukousnuté (23. 7. 2011 not. *R. Paulič & Y. Hájková*). Druh byl u zříceniny hradu Hus znovunalezen po více než sto letech.

***Cardamine amara* subsp. *opicii* (J. Presl & C. Presl) Čelak.**

C1

96. Rychlebské hory, 5768c, Petříkov (distr. Jeseník): na prameništi jedné ze zdrojnic Branné, ca 420 m JJZ od vrcholové skály Brousek (1115 m), 50°13'24,8"N, 17°01'21,6"E, 1085 m n. m., malý porost v potoce (15. 6. 2015 det. et foto *L. Bureš*).

***Cardamine resedifolia* L.**

C1

- 93b. Krkonoše subalpínské, 5259c, Vítkovice (distr. Semily): Kotelní jámy, vegetací nezarostlé sutě v dolní části lavinové dráhy Velké Kotelní jámy, 50°44'56"N, 15°32'20,3"E, ca 1115 m n. m., několik desítek rostlin (10. 6. 2009 not. *L. Harčariková & J. Zahradníková*; 13. 7. 2014 not. *P. Bobek, T. Klinerová & J. Hadinec*; Harčarik & Horáková 2014).
- 93b. Krkonoše subalpínské, 5260c, Pec pod Sněžkou (distr. Trutnov): Obří důl, šterkové akumulace zemních lavin v dolní části rokle Rudného potoka a okolí soutoku Rudného potoka a Úpy, 50°43'45,5"N, 15°43'43"E, ca 960–980 m n. m., několik desítek rostlin (16. 6. 1997 not. *J. Harčarik*; 1999–2013 not. *J. Zahradníková*; 5. 7. 2012 not. *P. Bobek & T. Klinerová*; Harčarik & Horáková 2014). – Pec pod Sněžkou: Úpská Jáma – Studniční stěna, JV orientace, 1425 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (11. 6. 2012 not. *P. Bobek & T. Klinerová*).

Suťové pole na dně Velké Kotelní jámy je situované na okraji spodního úseku lavinové dráhy Harrachovy plotny. Leží na přechodu rozvolněné smrčiny a klečových porostů lemujících Kotelský potok. Suť je tvořena menšími kameny, avšak povrch je nepohyblivý. Nedochází tedy k mechanickému narušování kořenového systému, ale kvůli absenci jemnějšího materiálu je centrální plocha téměř bez výskytu cévnatých rostlin. Řeřišnice obsazuje zazemněné šterbiny v okrajové části sutě, kde není zastíněna vyšší vegetací. Nevadí jí však prorůstat zapojené mechové patro. Na lokalitě byly v červenci 2014 nalezeny 4 plodné či dokvétající bohatě větvené vitální rostliny. Lokalita je svými ekologickými podmínkami podobná spíše výskytům na skalních teráskách Úpské hrany, i když okolní vzrostlé smrky zde naznačují nízkou míru narušování lavinami. Naproti tomu nálezy ze soutoku Úpy a Rudného potoka byly učiněny na šterkových náplavech těchto vodotečí pokrytých sporadickou vegetací počátečního sukcesního stádia.

P. Bobek

97. Hrubý Jeseník, 5869b, Železná pod Pradědem (distr. Bruntál): vlhká šterbina skály nad Solnou cestou nad údolím Bílého potoka, ca 1,2 km JV od vrcholu Medvědího vrchu (1216 m), 50°09'06,6"N, 17°19'20,4"E, 1035 m n. m., 8 dokvétajících a plodících „trůsů“ (1. 7. 2013 not. *R. Štencl*; Štencl 2013).
97. Hrubý Jeseník, 5969c, Vernířovice u Sobotína (distr. Šumperk): PR Břidličná: a) na více místech na skalách v lese na jz. úbočí Velkého Máje (1386 m), asi 800 m J od Františkovy myslivny, kolem 50°02'56,4"N, 17°11'51,9"E, 1100 m n. m. (23. 7. 2014 not. *R. Štencl*; Albín 2006, Kočí 2009); b) na více místech na skalách v lese na severním úbočí Jeleního hřbetu („Vicherkovy skály v Jelením dole“), kolem 50°02'42,1"N, 17°11'44,2"E, 1100 m n. m. (23. 7. 2014 not. *R. Štencl*; Albín 2006, Kočí 2009); c) nejméně na pěti místech na skalách v lese na sv. úbočí Čertovy stěny (1075 m), ca

850 m S od vrcholu Břidličné (1358 m), kolem 50°02'26,2"N, 17°11'09,1"E, 1000–1050 m n. m. (25. 8. 2014 not. R. Štencel).

Řeřišnice rýtolistá roste v Jeseníkách ve šterbinách vrcholových skal Keprníku a Vozky, na Petrových a Tabulových kamenech. V minulosti byla udávána i ze Šeráku, Žalostné, Červené hory, Výrovky, Divokého dolu a Velké kotliny, na těchto lokalitách se však její výskyt v posledních desetiletích nepodařilo ověřit.

Přechodný výskyt (v letech 1987–89) byl zaznamenán i na vrcholové skále Kopřivné (1019 m) nad Malou Morávkou (Bureš 2013: 73). Nověji byla zaznamenána v supramontánním a montánním stupni na několika místech na skalách a skalkách zastíněných lesem v severní části PR Břidličná – skály na úbočí Jeleního hřbetu (1367 m) a Velkého Máje (1386 m) nad údolím jedné ze zdrojnic řeky Merty a skály Čertovy stěny. Rovněž z masivu Orlíku (1204 m) v severovýchodní části Jeseníků druh dosud udáván nebyl.

R. Štencel

Albín R. (2006): Inventarizace vyšších rostlin a rostlinných společenstev v navrhované přírodní rezervaci Břidličná. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

Kočí M. (2009): Aktualizace mapovacího okrsku cz0782, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Štencel R. (2013): Aktualizace mapovacího okrsku cz2618, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Carex appropinquata* Schumach.**

C3

54. Ještědský hřbet (při hranici s 53c. Českodubská pahorkatina), 5356a, Proseč pod Ještědem (distr. Liberec): opuštěné vlhké louky s prameništěm pod silnicí Proseč – Rašovka, ca 1,5 km V od rozhledny na Rašovce, 50°41'58,3"N, 15°01'36,6"E, 565 m n. m., 10 trsů (31. 5. 2015 leg. M. Kotlínek, CBFS, rev. P. Koutecký; Kotlínek 2015a).

Jedná se o první záznam druhu na Ještědském hřbetu. Nejbližší známá lokalita se nachází u Smržova ca 6 km jihozápadním směrem (Českodubská pahorkatina).

M. Kotlínek

64c. Černokostelecký perm, 6054d, Stříbrná Skalice (distr. Praha): mokřad S od rybníka Hruškov asi 1 km J od obce Hradec, 1 trs spolu s *Carex disticha*, *Dactylorhiza majalis* (1 rostlina, 2009), *Eriophorum angustifolium*, *Thalictrum lucidum* (23. 5. 2015 leg. J. Pokorný, herb. Pokorný).

75. Jesenické podhůří, 6070b, Bruntál: mokré louky podél Vodářenského potoka Z od Bruntálu (16. 8. 1987 not. Č. Deyl; Deyl s. a.). – Bruntál: mokré louky při potoku ústícím do Černého potoka jižně od Bruntálu, mezi modrou turistickou značkou a silnicí (5. 8. 1987 not. Č. Deyl; Deyl s. a.).

75. Jesenické podhůří, 6070b, Bruntál: nekosené louky v lokalitě Slatina u Bruntálu ca 1 km J od města, 49°58'02,8"N, 17°27'27,7"E, 530 m n. m., několik trsů spolu s *Carex paniculata* (18. 5. 2015 leg. L. Bureš, SUM).

75. Jesenícké podhůří, 6071d, Horní Benešov (distr. Bruntál): nekosená loučka na pravém břehu horního toku Jamníku, 49°56'10,4"N, 17°36'11, 5"E, 516 m n. m., pouze dva trsy (3. 6. 2015 leg. et foto L. Bureš, SUM).

Deyl Č. (sine anno): Kartotéka druhů vyšších rostlin. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Olomoucko, Olomouc]

Kotlínek M. (2015a): Aktualizace mapovacího okrsku cz3383, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Názevová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Carex dioica L.

C1

- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6948d, Arnoštka (distr. Prachatic): rašelinná louka 350 m JJV od rozcestníku ve středu osady, 0,8 km VJV od autobusové zastávky Vimperk, Arnoštka (na silnici I/4), 49°00'02,3"N, 13°46'39,1"E, 870 m n. m. (25. 5. 2015 leg. A. Vydrová, BRNU).

[4 × 4 m, sklon do 1°, orientace V, 25. 5. 2015 A. Vydrová. E_{celk.} (85 %), E₁ (40 %), E₀ (75 %). E₁: *Carex nigra* 3, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Caltha palustris* 1, *Oxycoccus palustris* 1, *Angelica sylvestris* +, *Betula pendula* juv. +, *Carex dioica* +, *C. panicea* +, *Cirsium palustre* +, *Epilobium palustre* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Filipendula ulmaria* +, *Galium uliginosum* +, *Holcus lanatus* +, *Lathyrus pratensis* +, *Luzula multiflora* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Myosotis nemorosa* +, *Potentilla erecta* +, *Scirpus sylvaticus* +, *Tephrosieris crista* +, *Valeriana dioica* +, *Viola palustris* +.]

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7249b, Zvonková (distr. Český Krumlov): zarůstající rašelinné loučky pod Schwarzenberským kanálem 3,4 km SSZ od kostela v Zadní Zvonkové, 1,1 km SSZ od rozcestí Hutský Dvůr (zaniklá osada), 48°45'01,3"N, 13°57'43,9"E, 830 m n. m., asi 2 m² (8. 5. 2015 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU), tamtéž asi 100 m směrem SSV, 48°45'04,3"N, 13°57'45,0"E, 830 m n. m. (8. 5. 2015 not. V. Grulich & A. Vydrová).

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7249b, Zvonková (distr. Český Krumlov): zarůstající lesní rašelinná louka u přítoku Smrčinského potoka 3,7 km Z od křižovatky v Bližší Lhotě, 48°45'33,1"N, 13°57'46,4"E, 780 m n. m. (4. 6. 2015 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[4 × 4 m, sklon do 1°, orientace SV, 4. 6. 2015 V. Grulich & A. Vydrová. E_{celk.} (98 %), E₁ (50 %), E₀ (95 %). E₁: *Carex rostrata* 2, *Picea abies* juv. 2, *Menyanthes trifoliata* 2, *Aconitum plicatum* 1, *Betula carpatica* juv. 1, *Carex echinata* 1, *C. panicea* 1, *Oxycoccus palustris* 1, *Succisa pratensis* 1, *Valeriana dioica* 1, *Agrostis canina* +, *Anemone nemorosa* +, *Bistorta major* +, *Carex dioica* +, *C. pulicaris* +, *Cirsium palustre* +, *Equisetum palustre* +, *E. sylvaticum* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Festuca rubra* +, *Filipendula ulmaria* +, *Frangula alnus* juv. +, *Luzula multiflora* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Molinia caerulea* +, *Potentilla erecta* +, *Ranunculus auricomus* agg. +.]

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7249b, Zvonková (distr. Český Krumlov): lesní rašelinná louka u přítoku Smrčinského potoka 3,8 km ZSZ od křižovatky v Bližší Lhotě, 48°45'40,8"N, 13°57'44,7"E, 770 m n. m. (4. 6. 2015 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[4 × 4 m, sklon do 1°, orientace SZ, 4. 6. 2015 V. Grulich & A. Vydrová. E_{celk.} (98 %), E₁ (60 %), E₀ (95 %). E₁: *Anemone nemorosa* 2, *Carex umbrosa* 2, *Alnus incana* juv. 1, *Carex nigra* 1, *C. rostrata* 1, *Festuca filiformis* 1, *Molinia caerulea* 1, *Oxycoccus palustris* 1, *Potentilla erecta* 1, *Ranunculus auricomus* agg. 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Vaccinium uliginosum* 1, *Achillea ptarmica* +, *Angelica sylvestris* +, *Betula pendula* juv. +, *Briza media* +, *Calluna vulgaris* +, *Carex dioica* +, *C. panicea* +, *Crepis mollis* subsp. *hieracioides* +, *Equisetum palustre* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Festuca ovina* +, *Hypericum maculatum* +, *Phyteuma nigrum* +, *Picea abies* juv. +, *Tephrosieris crista* +, *Valeriana dioica* +.]

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7249d, Zvonková (distr. Český Krumlov): komplex rašelinných luk u přítoku Hutského potoka 1,9 km JJZ–JZ od křižovatky v Bližší Lhotě, 48°44'39"N, 13°59'46,4"E, 750 m n. m. (1. 6. 2015 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[4 × 4 m, sklon do 1°, orientace V, 1. 6. 2015 *V. Grulich & A. Vydrová*. E_{celk.} (95 %), E₁ (40 %), E₀ (75 %). E₁: *Carex panicea* 3, *Agrostis canina* 1, *Eriophorum angustifolium* 1, *Festuca ovina* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Lysimachia vulgaris* 1, *Nardus stricta* 1, *Potentilla erecta* 1, *P. palustris* 1, *Ranunculus auricomus* agg. 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Succisa pratensis* 1, *Vaccinium uliginosum* 1, *Valeriana dioica* 1, *Aconitum plicatum* +, *Angelica sylvestris* +, *Calluna vulgaris* +, *Carex dioica* +, *C. pulicaris* +, *Cirsium palustre* +, *Crepis paludosa* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Equisetum palustre* +, *Galium uliginosum* +, *Luzula multiflora* +, *Viola palustris* +.]

[Asi 25 m JV od předchozího místa, 48°44'38,4"N, 13°59'46,8"E, 750 m n. m., dosti hojně, (1. 6. 2015 not. *V. Grulich & A. Vydrová*), 4 × 4 m, sklon do 1°, orientace JV, 1. 6. 2015 *V. Grulich & A. Vydrová*. E_{celk.} (80 %), E₁ (60 %), E₀ (60 %). E₁: *Carex dioica* 2, *C. panicea* 2, *Potentilla erecta* 2, *Eriophorum angustifolium* 1, *Festuca rubra* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Luzula multiflora* 1, *Picea abies* juv. 1, *Potentilla palustris* 1, *Vaccinium uliginosum* 1, *Viola palustris* 1, *Aconitum plicatum* +, *Agrostis canina* +, *Angelica sylvestris* +, *Betula carpatica* juv. +, *Bistorta major* +, *Carex nigra* +, *C. umbrosa* +, *Crepis paludosa* +, *Equisetum palustre* +, *Galium uliginosum* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Rumex acetosa* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Succisa pratensis* +, *Valeriana dioica* +.]

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7249d, Zvonková (distr. Český Krumlov): svahová prameniště rašelinná louka nad údolím přítoku Hutského potoka 1,7 km JJZ–JZ od křižovatky v Bližší Lhotě, 48°44'43,7"N, 13°59'55"E, 760 m n. m. (1. 6. 2015 not. *V. Grulich & A. Vydrová*).

[4 × 4 m, sklon do 3°, orientace J, 1. 6. 2015 *V. Grulich & A. Vydrová*. E_{celk.} (95 %), E₁ (55 %), E₀ (85 %). E₁: *Carex rostrata* 2, *Caltha palustris* 1, *Carex nigra* 1, *C. panicea* 1, *Crepis paludosa* 1, *Dactylorhiza majalis* 1, *Equisetum palustre* 1, *Eriophorum angustifolium* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Potentilla erecta* 1, *Viola palustris* 1, *Betula carpatica* juv. +, *Cardamine pratensis* +, *Carex dioica* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum sylvaticum* +, *Galium uliginosum* +, *Geum rivale* +, *Juncus alpinoarticulatus* +, *Luzula multiflora* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Picea abies* juv. +, *Rumex acetosa* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Tephrosieris crispa* +, *Valeriana dioica* +.]

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7249d, Zvonková (distr. Český Krumlov): komplex rašelinných luk u přítoku Hutského potoka 1,9 km JZ od křižovatky v Bližší Lhotě, poblíž potoka, 48°44'44,2"N, 13°59'37,3"E, 750 m n. m. (1. 6. 2015 not. *V. Grulich & A. Vydrová*).

[4 × 4 m, sklon 0°, 1. 6. 2015 *V. Grulich & A. Vydrová*. E_{celk.} (98 %), E₁ (60 %), E₀ (90 %). E₁: *Carex nigra* 3, *Filipendula ulmaria* 2, *Bistorta major* 1, *Carex dioica* 1, *Cirsium heterophyllum* 1, *Equisetum palustre* 1, *Eriophorum angustifolium* 1, *Festuca ovina* 1, *Luzula multiflora* 1, *Potentilla erecta* 1, *P. palustris* 1, *Ranunculus auricomus* agg. 1, *Achillea millefolium* +, *Aconitum plicatum* +, *Agrostis canina* +, *Angelica sylvestris* +, *Cardamine pratensis* +, *Carex panicea* +, *C. rostrata* +, *Crepis paludosa* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum fluviatile* +, *Eriophorum vaginatum* +, *Festuca rubra* +, *Galium palustre* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Molinia caerulea* +, *Picea abies* juv. +, *Sanguisorba officinalis* +, *Veronica chamaedrys* +.]

Ostřice dvoudomá má nejvíce lokalit v ČR v jižních Čechách (Řepka & Grulich 2014, Grulich & Řepka 2015), a to zejména ve vyšším Předšumaví a v nižších polohách Šumavy. Pochází odtud množství historických údajů (stručný přehled viz Grulich in Lepší et al. 2013), ale intenzivní floristický průzkum po roce 1990 přinesl dosti velký počet nových nálezů. K období po roce 2000 se vztahuje 9 záznamů (Grulich in Additamenta 5: 193–195, 2006). V roce 2015 se podařilo tento druh opět ověřit, resp. nově nalézt na 8 lokalitách. V Boubínsko-stožecké hornatině se podařilo ověřit výskyt v obce Arnoštka: v širším prostoru rašelinných luk v nivě Arnoštického potoka byla *Carex dioica* v minulosti pozorována již několikrát – v roce 1947 ji zde sbíral J. Moravec: „Kubova Huť, severně“ (PR), v roce 1994 J. Rydlo a L. Kirschnerová: „Arnoštka, rašeliniště na

pravém břehu Arnoštského potoka nad osadou“ (ROZ; Kirschnerová & Rydlo 1995), v roce 1996 ji zde pozorovali Řepka & Lustyk (1998) a v roce 1998 J. Albrecht (cf. Lepší et al. 2013). Nově byl druh nalezen teprve na druhé lokalitě v Libínském Předšumaví (Blažejovice, Grulich & Řepka 2015). Největší počet nálezů pochází z Hornovltavské kotliny z prostoru mezi Novou Pecí, Bližší Lhotou a Zvonkovou. V tomto prostoru tento druh zapsala v širším okolí Huťského Dvora ve dvou fytoocenologických snímcích v roce 2005 Z. Urbanová (Urbanová 2006). Jeden z jejích zápisů se zřejmě podařilo lokalizovat, zatímco druhý byl do databáze zřejmě nepřesně zanesen (dané místo se nachází v odvodněné intenzivní pastvině a ani v roce 2005 zde již asi podmínky pro existenci tohoto citlivého druhu nebyly); není vyloučeno, že chyba vznikla nepřesnou lokalizací při odečítání koordinát z mapového podkladu (souřadnice nebyly měřeny v terénu). K ostatním nálezům historické záznamy chybějí. Nálezy v rozsáhlém komplexu nekosených, zčásti odvodněných rašelinných luk v kotlině kolem přítoku Huťského potoka u Zvonkové se nacházejí v levobřeží potoka, zatímco na pravobřeží se rozkládá velké vytěžené vrchoviště. Další dvě lokality byly zjištěny na zarůstajících rašelinných loučkách v lese v prostoru mezi Huťským Dvorem a silnicí Bližší Lhota – Nová Pec. Jde o někdejší bezlesí, které leží na lesní půdě, bylo ponecháno sukcesí a nyní postupně zarůstá dřevinami (na jižním okraji tohoto komplexu leží i lokalita zaznamenaná Z. Urbanovou). Obě skupiny lokalit leží v CHKO Šumava a v každém případě si zaslouží pozornost ze strany státní ochrany přírody – neprojevuje se zde vliv eutrofizace a krátkostébelná vegetace rašelinných luk je zde dosud v celkem dobrém stavu, ale nebezpečí tkví především v postupném zarůstání dřevinami.

V. Grulich & A. Vydrová

91. Žďárské vrchy, 6261d, Kameničky (distr. Chrudim): PR Volákův kopec, na rašelinné louce na severním svahu Vojtěchova kopce, 49°43'54,6"N, 15°58'45,8"E (24. 5. 2013 not. D. Dítě, M. Hájek & T. Peterka).
 91. Žďárské vrchy, 6261d, Vortová (distr. Chrudim): PP Zlámanec, 49°42'19"N, 15°55'56"E, slatiniště (24. 5. 2013 not. D. Dítě, M. Hájek, P. Hájková & T. Peterka).
 91. Žďárské vrchy, 6461b, Žďár nad Sázavou: PP Louky u Černého lesa u rybníka Konvent na severním okraji města, 49°35'07,8"N, 15°56'32,4"E, slatiniště (11. 7. 2011 not. Z. Plesková, D. Dítě & M. Jiroušek; 23. 9. 2013 not. T. Peterka; Peterka et al. 2014; Peterka in Chytrý et al. 2015: 28–32).
- Grulich V. & Řepka R. (2015): *Carex dioica*. – In: Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Bureš P., Zázvorka J., Hroudová Z., Ducháček M., Grulich V., Řepka R., Dančák M., Prančl J., Šumberová K., Wild J. & Trávníček B., Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 1, Preslia 87: 445.
- Chytrý M., Danihelka J. & Michalčová D. [eds] (2015): Botanical excursions in Moravia. Field guide for the 58th IAVS Symposium. Masaryk Univ., Brno.
- Peterka T., Plesková Z., Jiroušek M. & Hájek M. (2014): Testing floristic and environmental differentiation of rich fens on the Bohemian Massif. – Preslia 86: 337–366.
- Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostrůvky České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Mendelova univerzita Brno, ZO ČSOP Hořepník Prostějov, 208 p.
- Urbanová Z. (2006): Flóra a vegetace rašelinišť v oblasti pravobřežního Lipna s ohledem na antropogenní vlivy. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]

Carex pairae F. W. Schultz

75. Jesenické podhůří, 6270d, Jívová (distr. Olomouc), Magdalenský Mlýn, při cestě vedoucí chatovou kolonií 0,5 km JJZ od železniční stanice, 49°42'24"N, 17°26'16"E, 420 m n. m. (13. 7. 2015 leg. P. Batoušek, BRNM, rev. R. Řepka).

Nález ostřice *Pairaovy*, která byla autorem správně určena a zaslána k revizi, byl pro mne značným překvapením. Z Nízkého Jeseníku je nyní doložen druh, který byl na Moravě dosud známý jen z jediné lokality u Okříšek (Zašovice, Salátův kopec, 1979 leg. J. Švarc, MJ). Je to fyto geograficky velmi významný nález, který výrazně posunuje znalosti o rozšíření tohoto druhu na území ČR. Dosud nejbližší známé lokality leží na Českomoravské vrchovině (67) – Pořežín [u Velké Losenice]: paseka v lese 0,5 km ZJZ od obce (1995 leg. Škarvandová, BRNU) a v Orlickém podhůří (59) – zde na dvou lokalitách u Olešnice v Orlických horách (Řepka 2003). Všechny tyto výskyty jsou od nově nalezené lokality vzdálené necelých 120 km.

Pro svoji morfologickou podobnost s *C. muricata* byla *C. pairae* často zaměňovaným druhem, i když nutno dodat, že vinu na dřívějších záměnách měly i problémy nomenklatorické. Oba druhy se liší souborem morfologických a fenologických znaků i odlišnými ekologickými nároky (Grulich & Řepka in Kubát et al. 2002: 801–820, Řepka & Grulich 2014).

Carex pairae se na území ČR projevuje jako výrazný subatlantský prvek s lokalitami soustředěnými v mezofytiku západní poloviny Čech (podhůří Krušných hor, Šluknovský a Frýdlantský výběžek, Liberecko, Dokesko, severní část Předšumaví; řidčeji v podhůří a nižších polohách Jizerských hor a Krkonoš). Jinde je vzácný nebo nálezy jsou spíše ojedinělé. Východní hranici jeho rozšíření dosud představovala linie mezi Náchodem, Příbyslaví a Okříškami. Pátrání po dalších doložených nálezech *C. pairae* v území Nízkého Jeseníku v regionálně příslušných herbářích (OL, OLM), bylo bezvýsledné. V literatuře uváděné nálezy druhů patřících ke subatlantskému elementu (*C. pulicaris*, *Lotus uliginosus*, *Salix repens*) jen potvrzují fyto geografickou výjimečnost Nízkého Jeseníku, který by si jistě zasloužil větší pozornost floristů.

R. Řepka

Řepka R. (2003): Dva nové nálezy ostřic v Orlických horách. – *Orchis*, Dobré, 22: 5–8.

Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostřice České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Mendelova univerzita Brno, ZO ČSOP Hofeřík Prostějov, 208 p.

Carex secalina Willd. ex Wahlenb.**C2**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267c, Břeclav: obnažená půda v mladé výsadbě topolů, 1,7 km J od břeclavského vlakového nádraží, 48°44'17,1"N, 16°53'38,5"E, 154 m n. m., jediný vitální trs (1. 6. 2015 leg., det. et foto V. Dvořák, rev. R. Řepka, OL 31931).

[10 × 10 m, E, (10 %): *Carex sylvatica* 1, *Dactylis polygama* 1, *Aster novi-belgii* agg. +, *Brachypodium sylvaticum* +, *Carduus crispus* +, *Carex muricata* agg. +, *Cirsium arvense* +, *Galega officinalis* +, *Geranium robertianum* +, *Myosoton aquaticum* +, *Poa trivialis* +, *Populus nigra* juv. +, *Ranunculus repens* +, *Rubus caesius* +, *Scrophularia nodosa* +, *Carex secalina* r.]

Ostřice žitná byla nalezena v oboře Soutok na ploše po sanačním zásahu staré ropné sondy, který proběhl v roce 2014. V předešlých letech byla plocha součástí lesního komplexu a po sanaci byla osázena topolem černým. Na ploše převažují spíše lesní a ruderalní druhy a vegetace je ožínána a hubena herbicidy.

V rámci moravské arely druhu je tento nález pozoruhodný. Ostřice žitná nebyla doposud z celé oblasti Soutoku známá (R. Řepka in verb., databáze Pladias) a nejbližšími lokalitami druhu jsou NPR Slanisko u Nesytu u obce Sedlec, okolí rybníku Výtopa JZ od obce Hlohovec, okolí rybníčku S od Úvalského mlýna a PP Trkmanec-Rybníčky u obce Rakvice, všechny vzdálené více než 10 km.

Přestože druh má tendenci osídlovat narušovaná antropogenní stanoviště, nález na obdobném stanovišti, i když uvnitř rozsáhlého komplexu lužního lesa, vyvolává otázku, zda se jedná o výskyt přirozený nebo se druh dostal na lokalitu sekundárně.

Stanoviště, na kterém byla ostřice žitná nalezena, bylo v roce 2014 upraveno pro sanační zásah. Na ploše o velikosti 100 m² došlo ke stržení vegetačního krytu, urovnání zeminy a jejímu zpevnění betonovými panely, po kterých se následně po dobu několika měsíců pohybovala těžká technika. Po dokončení sanace byly panely odvezeny, ztuhlá půda byla zkyprěna rotavátorem a následně připravena pro výsadbu dřevin. Úplný technologický postup sanace mi není znám, ale domnívám se, že diaspory, lehké a dobře uzpůsobené přenosu vodou, se mohly na plochu dostat už před delší dobou při rozliti řeky Dyje. Při zkyprění půdy diaspory vzešly na povrch a na obnažené půdě vyklíčily.

Protože plocha byla vystavena intenzivní lidské činnosti, nelze vyloučit ani zavlečení diaspor člověkem. Prokázat, že se druh na plochu dostal se sazenicemi topolů či na kolech těžké techniky, která se na místě pohybovala, je téměř nemožné. Pohyb botaniků v těchto místech mimo lesní cesty, kde se původně nacházela nepřístupná oplocená plocha, v podstatě nelze předpokládat a stejně tak vylučuji, že bych diaspory na lokalitu nevědomky zanesl odjinud já sám, byť jsem ji navštěvoval po dobu čtyř let. Výskyt ostřice žitné v oblasti Soutoku můžeme považovat za zcela ojedinělý. Krátkověkost druhu a předpokládané pěstební zásahy na ploše nedávají rostlině příliš šancí, že se na lokalitě dlouhodobě udrží. Tedy za předpokladu, že na rostlině nestihly dozrát diaspory, které mohou opětovně vyklíčit nebo se stát součástí semenné banky a své příležitosti k vyklíčení se dočkat při jiném nečekaném zásahu v blízkém okolí.

V. Dvořák

Centaurea stenolepis A. Kern.

C2

19. Bílé Karpaty stepní, 6972a, Újezdec (distr. Zlín): louka JZ od hájovny Goliáška, asi 1,35 km J–JJZ od kaple na návsi v Polichnu, 49°03'23,2"N, 17°42'20,8"E, 230 m n. m., zatím nepokosená (ale zřejmě alespoň občas kosovaná) vlhká až vysýchavá pcháčová louka, stovky kvetoucích trsů (10. 7. 2015 not. K. Fajmon & R. Řepka). – Újezdec: asi 2 km JJZ od kaple na návsi v Polichnu (a zároveň asi 2 km SSV od kostela v Újezdci), 49°03'08,3"N, 17°41'55,1"E, 220 m n. m., úzký pás vlhké pcháčové louky v mírné sníženině mezi železnici a linií stromů a křovin na hraně prudece svažitého břehu Luhačovického potoka (Šťávnice), několik rostlin vykvetlých v otavách (3. 10. 2014 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon, rev. P. Koutecký). – Újezdec: louka Pod krúží, asi 1,85 km SSV od kostela v obci,

- 49°03'01,3"N, 17°42'06,4"E, 235 m n. m., květnatá mezofilní až vysychavá louka, desítky až stovky listových růžic a několik v otavách vykvetlých prýtlů (3. 10. 2014 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon, rev. P. Koutecký).
19. Bílé Karpaty stepní, 6972c, Újezdec (distr. Zlín): zterasovaná stráň Brusnovce, asi 1,55 km VSV od kostela v obci, 49°02'34,6"N, 17°42'19,7"E, 270 m n. m., kosené (v roce 2015 zčásti mulčované) mezofilní až vysychavé louky na mírném severně orientovaném svahu, místy s mladými výsadbami ovocných stromků, desetitisíce trsů, místy až jako významná subdominanta porostů (3. 10. 2014 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon, rev. P. Koutecký). – Újezdec: mezi Brusnovci a Šťávnici, asi 1,2 km SV od kostela v obci, 49°02'33"N, 17°42'02"E, 240 m n. m., dlouhodobě nekosená ruderalizovaná mezofilní loučka a zatravněné poličko, tisíce plodných trsů na ploše asi 850 m² (9. 10. 2014 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon, rev. P. Koutecký).
19. Bílé Karpaty stepní, 6972c, Šumice (distr. Zlín): louka na pravém břehu potoka Ovčírky v EVL Ovčírka, asi 1,3 km S od kostela, 49°02'23,6"N, 17°43'25,1"E, 235 m n. m., mezofilní až vysychavá květnatá louka, několik rostlin vykvetlých v otavách (2. 10. 2014 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon, rev. P. Koutecký).
78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Újezdec (distr. Zlín): louka S od hájovny Goliáška, asi 1,14 km J–JJZ od kaple na návsi v Polichnu (lokalita je vzdálena jen asi 200 m SSV od první jmenované lokality od hájovny Goliáška), 49°03'29,6"N, 17°42'25,5"E, 235 m n. m., horní okraj západně orientované nekosené ruderalizované mezofilní loučky pod lesem, stovky až tisíce kvetoucích trsů v téměř monodominantním porostu (10. 7. 2015 leg. K. Fajmon & R. Řepka, BRNM, herb. Fajmon).
79. Zlínské vrchy, 6872b, Horní Lhota (distr. Zlín): asi 500 m J od kóty 536 (Homole), 49°09'34,5 „N 17°48'37,9"E, 440 m n. m., kosená mezofilní louka, několik rostlin v otavě (28. 9. 2012 leg. P. Daněk, rev. P. Koutecký, CBFS);
79. Zlínské vrchy, 6872d, Sehradice (distr. Zlín), asi 450 m Z od kóty 356 m (SZ od obce), 49°08'46,2"N, 17°48'41,6"E, 330 m n. m., okraj mezofilní louky v nivě potoka, desítky trsů (21. 9. 2012 leg. P. Daněk, rev. P. Koutecký, CBFS);
79. Zlínské vrchy, 6873d, Slopné (distr. Zlín), asi 1 km S od kostela, 49°09'51,9"N, 17°51'02,5"E, 430 m n. m., horní okraj intenzivní pastviny, několik rostlin (13. 10. 2012 leg. P. Daněk, rev. P. Koutecký, CBFS).

Nově objevená naleziště chrpy úzkoperé mezi Polichnem, Újezdcem a Šumicemi představují propojení mezi oblastí téměř souvislého rozšíření v jižní až centrální části CHKO Bílé Karpaty (Jongepier & Pechanec 2006, Koutecký 2008) a výskytu v jižní části Zlínských vrchů, ať už dříve známými (Koutecký 2008), nebo objevenými teprve nedávno (Additamenta 8: 218–219, 2009). Nové nálezy mezi Horní Lhotou a Loučkou pak tuto oblast známého výskytu rozšiřují ještě dále na severovýchod. Na rozdíl od jižní části Bílých Karpat se zde tato chrpa vyskytuje většinou na mezofilních až čerstvě vlhkých loukách, často v určitém stupni degradace vlivem ruderalizace, eutrofizace či absence hospodaření.

K. Fajmon & P. Daněk

Centaureum pulchellum (Sw.) Druce

C3

67. Českomoravská vrchovina, 6561d, Dolní Bory (distr. Žďár nad Sázavou): zavlečená na travnaté cestě za budovou bývalého kamenolomu asi 1,6 km JJZ od kaple v obci Krásněves, 49°25'51,5"N, 15°58'36,9"E, 490 m n. m., 200–300 rostlin (2004 not. F. Lysák, Lysák 2004).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863c, Mohelno (distr. Třebíč), kosený trávník přecházející do řídké rákosiny u oddělené tůně navazující na vodní nádrž Kočičák asi 1,5 km SSV od kostela v obci,

49°07'37,7"N, 16°11'59,6"E, 340 m n. m., kolem 30 odkvétajících rostlin (3. 9. 2015 leg. J. Komárek, herb. Komárek).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6962d, Šemíkovice (distr. Třebíč): údolí Rokytne, lesní světlina udržovaná pastvou zvěře na prudkém jižním svahu pod sprašovou návějí asi 1,6 km JZ od kaple v obci, 49°02'30,3"N, 16°06'10,1"E, 360 m n. m., desítky odkvetlých rostlin (říjen 2012 not. F. Lysák).

Ojedinelé výskyty tohoto druhu na Českomoravské vrchovině jsou vázány na nejteplejší oblasti Třebíčska s výjimkou sekundárního výskytu na Žďársku. Recentně je ještě známa lokalita u nedalekých Rouchovan, kde byla zeměžluč spanilá pozorována v roce 2011 (Grulich 2014). Pro úplnost dodejme ještě dva historické údaje, a to Zavřelův „od Tejna k Dubinám u Třebíče“ a Schwöderův „Mathildin stan u Mohelna“, které jsou uvedeny v Květeně Moravy a rakouského Slezska (Formánek 1887–1897).

J. Komárek

Lysák F. (2004): Oslava-Mostiště (J0215), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 10 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Chenopodium chenopodioides (L.) Aellen

C1

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 7262b, Vrbovec (distr. Znojmo): v místě někdejších zasolených luk u Vrboveckého rybníka 2,1 km VJV od kostela v obci, 48°47'33"N, 16°07'49"E, 205 m n. m. (13. 9. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014⁴⁾).

Chenopodium vulvaria L.

C2

6. Džbán, 5850d, Kladno-město: ve spáře mezi obrubníky na nájezdu na chodník a do dvora Domova mládeže v ulici K nemocnici čp. 2007, 50°08'34,8"N, 14°05'32"E, jediná, slabá a částečně ve spáře obrubníku zašlapaná rostlina, do herbáře odebrána pouze její část (16. 8. 2015 leg. et foto M. Marek, herb. Marek).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6465a, Stvolová (distr. Blansko): podél zdi a ve spárách asfaltu před obchodem smíšeným zbožím u autobusové zastávky v obci, 49°35'22,5"N, 16°32'36,3"E, 352 m n. m., několik mohutných rostlin (2. 8. 2015 leg. L. Čech, herb. Čech).

Při pohledu do dostupných floristických databází překvapí poměrně rozsáhlý hiát merlíku smrdutého mezi jihomoravskými a východočeskými lokalitami. Jistě to však není zapříčiněno úplnou absencí dat, nýbrž jen aktuálním stavem těchto databází. Květena ČR (Dostálek et al. in Hejný & Slavík 1990: 248–250) totiž uvádí, že druh nechybí v rozsáhlém

⁴⁾ Zeměpisné souřadnice uváděné u lokalit v práci Němec et al. (2014) a následně v těchto Additamentech jsou souřadnice polních mokřadů (resp. středů těchto lokalit) a nemusí odpovídat přesnému místu nálezů daného druhu (cf. *Chenopodium chenopodioides*, *Juncus geradii*, *J. sphaerocephalus*, *Lindernia procumbens*, *Pulicaria dysenterica*, *Veronica scardica* a *Xanthium strumarium*). Body reprezentující polní mokřady byly vektorizovány v prostředí GIS nad mapovými podklady v souřadnicovém systému S-JTSK. Následně byla data transformována do souřadnicového systému WGS-84 a automaticky byly vygenerovány souřadnice použité v uvedených lokalizacích. Nad mapovými podklady v různých souřadnicových systémech se proto mohou tyto souřadnice zobrazovat s odchylkou desítek metrů.

a členitým fytochorionu Českomoravské meziohří (63). Typické stanoviště ve Stvolové se nachází v nejsevernějším výběžku Moravského podhůří Vysočiny, nejbližším recentním nálezem je zřejmě údaj z Boskovic (2010 not. *D. Simonová*, ČNFD).

L. Čech

***Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl ex Roem. & Schult.**

C3

61c. Chvojenská plošina, 5862c, Žďár nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): obnažené břehy v západní části Staroždářského rybníka, 1,2 km JZ od železniční stanice Žďár nad Orlicí, 50°06'51,4"N, 16°03'08,7"E, 265 m n. m., roztroušeně (2. 9. 2015 leg. *J. Doležal* 15/233, herb. Doležal; 17. 9. 2015 leg. *J. Zámečník* & *J. Doležal*, herb. Zámečník; 27. 9. 2015 leg. *J. Doležal* 15/275, herb. Doležal, PR, PRC).

První údaj o výskytu puchýřky útlé ve fytochorionu Dolní Poorličí (61) a zároveň i v celém mezofytiku východních Čech (cf. Šumberová in Lepší et al. 2013: 139–140). Díky velmi suchému roku došlo k výraznému poklesu hladiny Staroždářského rybníka a obnažení břehů, což poskytlo puchýřce útlé vhodné podmínky. Rostla zde roztroušeně společně především s *Carex bohemica*, *Cyperus fuscus*, *Elatine hydropiper*, *Eleocharis ovata*, *Gnaphalium uliginosum* a *Rumex maritimus*.

J. Doležal

66. Hormosázavská pahorkatina, 6157d, Červené Janovice (distr. Kutná Hora): obnažené dno na západním a jižním okraji rybníka Zápona na Medenickém potoce V od obce, 49°49'49,5"N, 15°16'35,4"E, 420 m n. m., desítky rostlin spolu s *Carex bohemica* a *Elatine triandra* (11. 7. 2015 *J. Hájek*; Hájek 2015).

Hájek J. (2015): Aktualizace mapovacího okrsku cz2420, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Conioselinum tataricum* Hoffm.**

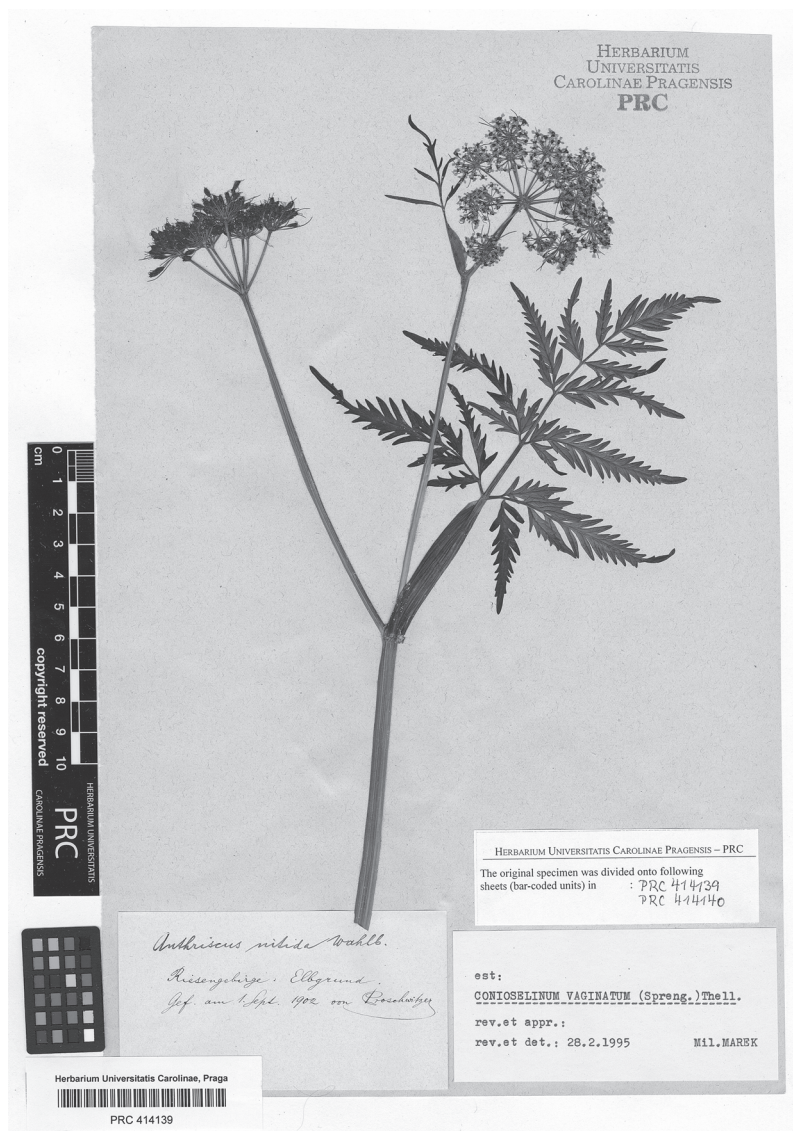
†93. Krkonoše, 5259 [Špindlerův Mlýn] (distr. Trutnov): „Riesengebirge. Elgrund“ (1. 9. 1902 leg. *E. Proschwitzer*, det. ut *Anthriscus nitida*, PRC; rev. M. Marek 1995).

Jak velice důležité je pořizovat a uchovávat herbářový dokladový materiál, znamenitě potvrzuje výše citovaná položka šabřiny tatarské z Labského dolu v Krkonoších. V pražském universitním herbáři (PRC) ji nalezl a po mnoha desítkách let od jejího sebrání ji správně determinoval Milan Marek při celkové kritické revizi materiálu. Výskyt tohoto druhu v Krkonoších je natolik fytogeograficky významný, že objevený sběr pochopitelně ihned vzbuzuje nemalé rozpaky. Karem Labského dolu prošly v minulosti určitě stovky věhlasných botaniků a žádný z nich zde šabřinu nezaznamenal – takový argument v Krkonoších nelze brát určitě na lehkou váhu. Pro autenticitu sběru však přeci jenom mluví řada důležitých faktů: 1) Rostlina byla již samotným nálezcem Erhardem Proschwitzerem nalepena v jeho herbáři na herbářový arch, nelze tedy uvažovat o pozdější záměně rostlin v pražském herbáři. 2) Nalezená rostlina je na etiketě označena jako *Anthriscus nitida*, tedy druh, který je v Krkonoších běžný. I když z rukopisu není zcela jisté, zda sběr takto určitel samotný Proschwitzer (je evidentní, že určení bylo vepsáno až dodatečně), v každém

případě takové určení odpovídá tehdejšími znalostem i možnostem. K tomu je potřeba navíc dodat, že plody na sebrané rostlině, nutné pro spolehlivou determinaci, nejsou ještě dostatečně vyvinuté. 3) Významná je skutečnost, že Proschwitzer během své kariéry, kromě několika drobných floristických příspěvků týkajících se Litoměřicka, téměř nic botanického nepublikoval. 4) Lokalita Labského dolu zhruba vyhovuje ekologickým nárokům druhu, obdobně jako je tomu např. ve Velké kotlině v Hrubém Jeseníku. 5) Přestože nikdo jiný druh v Krkonoších nezaznamenal, nelze pokládat Labský důl ani dnes za dokonale prozkoumanou lokalitu – obtížně přístupné a členité skalní partie ledovcového karu mohly (mohou?) hostit i takový druh jako je *Conioselinum tataricum* (nevíme ovšem bohužel, v které části Labského dolu, který je asi 6 km dlouhý, Proschwitzer rostlinu našel). 6) Samotná šabřina je značně nenápadná rostlina a kdo ji z terénu zná, ví, jak velice snadno splývá s okolní vegetací; vyskytuje se navíc většinou jednotlivě nebo v chudých populacích. Soubor uvedených faktů nedává příliš velký prostor k úvahám o záměně rostlin, případně o úmyslném zfalšování herbářového dokladu.

Co víme o nálezci? Erhard Proschwitzer (1877–1931) po většinu svého života působil jako učitel na řadě venkovských škol na Litoměřicku, poté v Litoměřicích (Klásterský et al. 1982) a kromě botaniky se rovněž zajímal o geologii a regionální vlastivědu. Rostliny do herbáře sbíral po celý život a kromě Českého středohoří a okolí Litoměřic nejvíce právě v Krkonoších, odkud mám podchycené jeho sběry v rozpětí let 1891 až 1929. Proschwitzerovy herbářové sběry působí velmi věrohodně, rostliny jsou vždy pečlivě nalepené, poměrně dobře určované, lokalizace jsou jednoznačné a stručné, dobře čitelné, přesně datované, vždy je připojen podpis – vše bez jakýchkoliv zmatků. Není známo, že by kromě pražského univerzitního herbáře byly jeho sběry uloženy ještě také v jiném herbáři. Kompletní Proschwitzerův herbář se do univerzitního fondu dostal pravděpodobně po jeho smrti.

Conioselinum tataricum je eurasijský kontinentálně boreální druh, který zaujímá rozsáhlý areál sahající od střední Evropy až po Střední Asii, severní Čínu a východní Sibiř. Na evropském kontinentě zasahuje z východu souvisle do Běloruska a Pobaltí. Západně odtud pak leží už jen roztroušené jednotlivé lokality v severní Skandinávii, v Karpatech, Sudetech a nejzápadněji, jako výjimečná vzácnost, v rakouských Alpách (zde pouze na třech místech ve třech spolkových zemích, poprvé byl objeven v roce 1910). Výskyty v horách střední Evropy představují izolované reliktní pozůstatky z období glaciálu. V literatuře (např. Holub in Čeřovský et al. 1999) se nejčastěji uvádí vazba na bazické horniny (vápence, erlány, andezity), jsou však známe výskyty i z hornin méně úživných (fylity, svory, ruly) a dokonce i z křemenců (Bernátová et al. 1994). V karech, co se týče vazby na geologický podklad, není situace tak přehledná, významnou roli tu může hrát cenologická vazba šabřiny na vysokobylinné nivy. Ve Velké kotlině, kde se výchozy vápnitých hornin nacházejí, se například šabřina vyskytuje v místech, kde se vegetace nijak kalcifilně neprojevuje (L. Bureš in litt.). V Labském dole, který je kompletně žulový, je nejbohatší botanickou lokalitou Schustlerova zahrádka, která je pozoruhodná mj. výskytem řady tepломilných hájových druhů, které zde dosahují výškového maxima v Krkonoších (cf. Jeník

Obr. 3. – Unikátní herbářový doklad *Conioselinum tataricum* z Krkonoš (PRC).

Fig. 3. – Unique herbarium specimen of *Conioselinum tataricum* from the Krkonoše Mts. (PRC).

& Kosinová 1964). Geologicky existuje v Labském dole pouze jediné místo, které může být na báze bohatší, a to leží v Labské rokli přímo pod úpatím Labského vodopádu. Zde se nachází v žulovém masívu tektonicky drcené pásmo (tzv. alterované), kde došlo pravděpodobně k tlakové metamorfóze, takže tamější hornina (vytváří tu nápadný izolovaný skalní zub) nemá podobu žuly. Právě tento pruh drcené horniny by mohl být obdobou vegetačně pestrých mylonitů, které známe např. z žul ve Vysokých Tatrách (Pilous 1989, V. Pilous in litt.). Shodou okolností právě v těchto místech v minulosti (patrně až do 2. světové války) vedla oficiální turistická stezka z plošiny nad vodopádem dolů do Labské rokly, opatřená dřevěnými schodišti a zábradlím, aby veřejnost mohla obdivovat vodopád i zespodu. Tady někde v okolí stezky mohl tedy například mladý Erhard Proschwitzer v roce 1902 šabřinu tatarskou do svého herbáře snadno sebrat.

V české květeně náleží šabřina tatarská mezi absolutně nejvzácnější druhy. Výskyt je znám pouze z Východních Sudet, v minulosti na Králickém Sněžníku (poslední nález odtud pochází z roku 1914), v současnosti pouze v Hrubém Jeseníku – jediné existující lokality se nacházejí ve Velké kotlině, na Šumárníku a na Kamzičím vrchu (Bureš 2013). Celkový počet rostlin všech těchto tří populací nepřesáhl v žádném z pravidelně sledovaných roků za posledních 30–40 let 50 exemplářů! (L. Bureš in litt.). Údaj B. Slavíka v Květeně ČR (Slavík 1997), že bylo v roce 1994 ve Velké kotlině napočítáno téměř 100 rostlin, lze jen stěží považovat za věrohodný. J. Holub (Holub l. c.) uvádí z nedávné doby ještě výskyt na hoře Vozka. Tento údaj (not. *Jilková* 1982) převzal z příručky (Bureš et al. 1989), později se však ukázalo, že je nedoložený a pochybný (2016 L. Bureš in litt.). Informaci o tomto nálezu v Jeseníkách je tedy nutné považovat za mylnou. Ve starších flórách je šabřina uváděna z několika dalších, později však již nepotvrzených jeseníckých lokalit. Proschwitzerův náhodný a ojedinělý nález v Krkonoších tak doplňuje výskyt ve všech třech našich nejvyšších sudetských horských celcích a posouvá západní hranici šabřiny zhruba o 140 km. Až dosud se tento druh ve fytogeografii Krkonoš považoval vždy za význačný chybějící prvek (např. Fiek 1881, Laus 1911, Schustler 1918, Domin 1924, Jeník 1961, Bureš 2013).

Kromě uvedených doložených výskytů existují také pozoruhodné a do značné míry překvapivé staré literární údaje, které uvádějí pěstování šabřiny i v zahradách ve vícero obcích v údolích v Hrubém Jeseníku (např. Rohrer & Mayer 1835, Fincke 1837, Grabowski 1843, Fiek 1881, Oborny 1883–1886, Laus 1911, Otruba 1925). Údaje starých slezských botaniků se zdají skutečně originální, většina citovaných pozdějších autorů však tyto údaje zřejmě jen přebírá ze starších flór, a není tak zcela jasné, kdo z nich zde skutečně v zahradách pěstovanou šabřinu znal. Slavík (1997) tyto údaje rovněž zmiňuje, avšak sám je nijak nehodnotí. Této problematice se speciálně věnoval F. Kühn (1989), který se pokusil shrnout historické údaje. Dospěl k závěru, že s odsunem místních Němců po roce 1945 zmizela i šabřina z jejich zahrad v Hrubém Jeseníku. Pravděpodobně se tak stalo ale už dříve, neboť po ní v území pátral již R. Schöne a uvádí (Schöne 1940), že obce Waldenburg (dnes Bělá pod Pradědem) a sousední Thomasdorf (dnes Domašov) v údolí Bělé opakovaně navštívil, ovšem bez úspěchu; stejně tak ji zde, podle něho, nikde

nezaznamenal ani O. Leneček ze Šumperku (1867–1941), velice dobrý znalec květeny Hrubého Jeseníku. Schöne se proto domnívá, že šlo o záměny s nějakým jiným pěstovaným druhem z čeledi *Apiaceae*. O pěstování šabřiny v Hrubém Jeseníku však existují skutečně hodnověrné údaje. Konkrétně ji ve zprávě o exkurzi do Jeseníků v roce 1835 zmiňuje Fincke (1837), který tento druh podle všeho dobře znal. Viděl ji pěstovanou v několika zahradách u sedláků v obci Waldenburg (uvádí, že tu roste podobně jako kmín) a tvrdí, že místní obyvatelé připisují jejímu kořenu mocné léčivé účinky. Podobně se vyjadřuje o pěstování v zahradách také Grabowski (1843) ve své Květeně Horního Slezska a Jeseníků a poznamenává, že obyvatelé Horního Domašova si šabřinu přesazují do svých zahrad z Velkého Klínu, kde planě roste. Rovněž v Květeně Moravy (Rohrer & Mayer 1835) najdeme informaci o jejím pěstování v zahradách v obci Waldenburg. Jedná se zřejmě o údaje A. Mayera, který téměř identický text uvádí na etiketě svého nedatovaného sběru uloženého v herbáři UK (PRC), obdobný jeho sběr v herbáři brněnského muzea (1824 leg. Mayer, BRNM) uvádí rovněž Kühn (1989). V herbáři Národního muzea v Praze (PR) je uložen doklad J. Spatziera z července 1849, který na schedě uvádí jako místo sběru zahradu v obci Winkelsdorf (dnešní Kouty nad Desnou). Z této obce publikuje svůj nález šabřiny v okraji ovocného sadu jako nový druh pro Moravu později i Niessl (1865). Vedle toho existuje i herbářový sběr z příkopu („An einem Graben“) od obce Rejvíz (1851 leg. M. Winkler, PR) a z městečka Branná na úpatí Hrubého Jeseníku („Goldenstein, Schlossberg“, 9. 8. 1895 leg. A. Oborny; cf. Oborny 1912). Podle všeho se tedy v podhorských obcích v Hrubém Jeseníku jednalo o poměrně známou a rozšířenou pěstovanou léčivku a vzhledem k velmi vzácnému výskytu šabřiny v Evropě šlo zřejmě i o zcela unikátní záležitost. Kühn (1989) uvádí, že jinde na světě se šabřina tatarská nepěstuje. V tradiční čínské medicíně se však jako léčivka používá, přičítá se jí mj. silný regenerační efekt.

Příspěvek jsem uvedl větou o překvapivém obohacení krkonošské květeny díky nálezem herbářové položky šabřiny tatarské. Uzavřít jej musím konstatováním, že je nutné tento druh obratem připsat na černý seznam druhů zde vymřelých. Je škoda, že nikdo jiný šabřinu tatarskou v Krkonoších už po roce 1902 znovu nenašel.

Komentář v této podobě jsem mohl sepsat jen díky pomoci svých přátel a kolegů. Především za to vděčím Milanu Markovi, který herbářový sběr šabřiny tatarské ve fondu PRC objevil a správně determinoval. Za množství cenných informací týkajících se výskytu v Hrubém Jeseníku děkuji manželům Leošovi a Zuzaně Burešovým. Za ochotné vypsání dokladových sběrů z herbářové sbírky PR děkuji Michalu Ducháčkovi, za odborné stanovisko ke geomorfologicko-geologickým poměrům Labského dolu Vlastimilu Pilousovi a za pomoc při získávání regionální literatury Pavlu Lustykovi a Heleně Zbukové.

J. Hadinec

Bernátová D., Kliment J., Kochjarová J., Obuch J. & Uhlířová J. (1994): Poznámky k rozšíření, ekologii a fytoecologii *Conioselinum tataricum* Hoffm. na Slovensku. – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 16: 54–58.
Bureš L., Burešová Z. & Novák V. (1989): Vzácné a ohrožené rostliny Jeseníků. 1. díl. – ČSOP, Bruntál.

- Domin K. (1924): Úvahy a studie o regionálním členění Čech s hlediska geobotanického. – Spisy Přírod. Fak. UK 9: 1–38.
- Fiek E. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau.
- Fincke A. (1837): Excursion in das österreichisch-schlesische Gebirge. – Flora 20: 346–351.
- Grabowski H. (1843): Flora von Ober-Schlesien und dem Gesenke. – Breslau.
- Jeník J. (1961): Alpínská vegetace Krkonoš, Králického Sněžníku a Hrubého Jeseníku. – Nakladatelství ČSAV, Praha.
- Jeník J. & Kosinová-Kučerová J. (1964): Příspěvek k poznání přírody Labského dolu v Krkonoších. – Opera Corcont. 1: 71–88.
- Klásterský I., Hrabětová-Uhrová A. & Duda J. (1982): Dějiny floristického výzkumu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. – Severočes. Přír., append. 1982/1: 1–242.
- Kühn F. (1989): Šabfina horská (*Conioselinum vaginatum*) se již nepěstuje. – Acta Univ. Agricult., Brno, 37: 87–92.
- Laus H. (1911): Ueber die Verbreitung von Myrrhis odorata und anderen sudetischen Umbelliferen. – Deutsche Bot. Monatsschr. 23: 10–13.
- Niessl G. (1865): Floristische Notizen. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 3(1864): 85–88.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 21(1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- Oborny A. (1912): Ueber einige Pflanzenfunde aus Mähren un Oest.-Schlesien. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 50 (1911): 1–55.
- Otruba J. (1925): Úvod ku květeně Českoslov. Slezska. – Vlastiv. Sborn. Slez., Opava, 1: 35–50.
- Pilous V. (1989): Geomorfologie vodopádů Labského a Obřího dolu v Krkonoších. – Opera Corcont. 26: 5–49.
- Rohrer R. & Mayer A. C. (1835): Vorarbeiten zu einer Flora des Mährischen Gouvernements. – Brünn.
- Schöne R. (1940): Botanische Studien im Kessel (Altvatergebirge). – Natur u. Heimat 11: 7–12.
- Schustler F. (1918): Krkonoše. Rostlinozeměpisná (fytogeografická) studie. – Praha.

Crepis foetida L. subsp. *foetida*

83. Ostravská pánev, 6175c, Ostrava-Mariánské Hory: v kolejišti seřaďovacího nádraží, 49°50'30,2"N, 18°14'47,1"E, 205 m n. m., lokálně roztroušeně, několik desítek rostlin (11. 6. 2014 leg. *D. Hliskovský*, FMM, rev. Z. Kaplan; Dančák et al. 2014: 267).

Nominátní poddruh škarďy smrduté, jehož domovem je západní a jižní Evropa, byl dosud znám jen ze středních a jihozápadních Čech a poslední údaje odtud pocházejí z poloviny 20. století (Kaplan & Kirschner in Slavík & Štěpánková 2004: 528). Nález v Ostravě-Mariánských Horách je prvním nálezem tohoto neofytního taxonu květeny ČR z Moravy a Slezska.

[eds]

Cyperus michelianus (L.) Delile

C1

- 18a. Dyjskosvratecký úval, 7367a, Lanžhot (distr. Břeclav): obora Soutok, mrtvé rameno řeky Dyje 3 km JJZ(–J) od zámečku Lány, 48°41'04,3"N, 16°54'50,7"E, obnažené dno na jihozápadním okraji ramene, asi 10 rostlin (6. 10. 2015 not. *P. Lustyk*).
- 18a. Dyjskosvratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): obora Soutok, mrtvé rameno řeky Dyje 2,6 km J od zámečku Lány, 48°41'15,9"N, 16°55'04,5"E, obnažené dno v západní části ramene, asi 15 rostlin (22. 10. 2015 foto *P. Lustyk*). – Lanžhot: obora Soutok, mělká, tě. zcela vyschlá tůň 3,5 km

J od zámečku Lány, S od Trnavské cesty, 48°40'52,9"N, 16°55'12,6"E, 152 m n. m. (2. 9. 2012 not. J. Hájek, Hájek 2012); stovky rostlin (22. 10. 2015 foto P. Lustyk).

Hájek J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1010, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó**

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Havříce u Uherského Brodu (distr. Uherské Hradiště): těžební prostor bývalé cihelny, 8 kvetoucích rostlin (23. 5. 2014 not. P. Pavelčík; Juroch & Šmiták 2015).
19. Bílé Karpaty stepní, 7072b, Bánov (distr. Uherské Hradiště): PP Remízy u Bánova, mokřad na severním okraji vodní nádrže Ordějov, 48°58'11,7"N, 17°44'14,5"E, 1 kvetoucí rostlina (23. 5. 2014 not. P. Pavelčík; Juroch & Šmiták 2015).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6869b, Chvalnov (distr. Kroměříž): 200 metrů SSV od PP Přehon – prameniště v blízkosti vodárenských jímacích zařízení, 49°10'22,9"N, 17°14'09,9"E, 17 kvetoucích rostlin (23. 5. 2014 not. P. Pavelčík; Juroch & Šmiták 2015).
- 77a. Ždánický les 6868d, Snovídky (distr. Vyškov): Snovídky-Syslůvky, ca 250 m JZ od obce, 49°07'41,7"N, 17°05'52,1"E, 4 rostliny na atypickém stanovišti subxerothermních trávníků (8. 6. 2014 not. J. Podhorný *et al.*; Juroch & Šmiták 2015).
78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Biskupice u Luhačovic (distr. Zlín): těžební prostor bývalé cihelny, 49°05'07,9"N, 17°42'06,3"E, 21 kvetoucích rostlin (23. 5. 2014 not. P. Pavelčík; Juroch & Šmiták 2015).
78. Bílé Karpaty lesní, 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): PR Drahy, asi 1,5 km JV od kostela, 48°55'22,9"N, 17°38'12,2"E, 395 m n. m., 1 fertilní rostlina na okraji vlhkého dolíku (1. 6. 2015 leg. T. Vynikal, OL, rev. M. Dančák).

Pro PR Drahy je to zcela nový druh, který odtud nebyl dosud uváděn (cf. Jongepierová & Jongepier 2004, Jongepierová & Bezděčka 2005). Jatiová & Šmiták (1996) jej v mapovacím poli 7071 uvádějí z jiných lokalit, např. z nedaleké PR Dolnoněmčanské louky. Nalezl jsem pouze jedinou kvetoucí rostlinu, ale vzhledem k povaze biotopu a nedalekému výskytu v okolí se s vysokou pravděpodobností jedná o primární výskyt.

T. Vynikal

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.

Jongepierová I. & Bezděčka P. (2005): Plán péče o PR Drahy na období 2005 až 2014. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice]

Jongepierová I. & Jongepier J. W. (2004): Botanický inventarizační průzkum nelesních chráněných území v CHKO Bílé Karpaty. Část 2.: okolí Horního Němčí. – Příroda 2: 15–37.

***Danthonia alpina* Vest**

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): NPR Zahrady pod Hájem, asi 730 m SV od kostela, 48°53'55"N, 17°31'48"E, 350 m n. m., desítky až stovky kvetoucích trsů v krátkostébelném řídkém porostu na mělké skeletovité půdě (6. 7. 2010 not. K. Fajmon, 10. 6. 2015 leg. K. Fajmon & P. Šmarda, BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): NPR Zahrady pod Hájem, celkem na 4 mikrolokalitách:

- a) asi 950 m VJV od kostela (270 m VSV od myslivecké chaty), 48°52'39,4"N, 17°32'2,3"E, 380 m n. m., suchý horní konec louky pod výslunným okrajem lesíka a úzký pás polostinné květnaté louky mezi remízy; asi 930 m VJV od kostela, 48°52'44"N, 17°32'3"E, 385 m n. m. (12. 7. 2005 not. *I. Jongepierová*, 4. 7. 2014 not. *K. Fajmon*); na obou místech sbírán či pozorován i kříženec *D. × breviaristata*, viz níže,
- b) asi 800 m VSV od kostela, 48°52'58"N, 17°31'59"E, 390 m n. m., suchá orchidejová louka (13. 6. 2008 not. *J. Němec & I. Jongepierová*; druh potvrzován pravidelně při fytoocenologickém zápisu na trvalé ploše, naposledy 12. 7. 2011 not. *J. Němec*; AOPK ČR 2015),
- c) asi 1,2 km V od kostela, 48°52'51"N, 17°32'19"E, 450 m n. m., květnatá louka pod lesem, desítky trsů roztroušeně, zejména podél severního a východního okraje louky (18. 6. 2008 foto *K. Fajmon*, 27. 6. 2011 not. *K. Fajmon*),
- d) květnatá louka pod lesem, asi 1,1 km VSV od kostela, 48°53'04"N, 17°32'11,3"E, 425 m n. m., spolu s *D. decumbens* a *D. × breviaristata* (15. 6. 2013 not. *K. Fajmon*, 2. 7. 2015 not. *K. Fajmon*, *I. Jongepierová & I. Hönigová*),
78. Bílé Karpaty lesní, 7171c, Javorník (distr. Hodonín): PR Machová, asi 390 m Z od kóty Machová (578,9), 48°49'20"N, 17°31'42"E, 495 m n. m., řídký krátkostébelný porost na velmi suchém okraji květnaté louky pod pásem stromů a křovin na JZ exponovaném svahu, 5 trsů (12. 6. 2006 leg. *K. Fajmon & M. Kozáková*, herb. Fajmon); později druh pozorován pořídka také asi 30 m Z na téže louce (9. 6. 2008 not. *K. Merunková*, *Z. Otýpková & K. Fajmon*).

Nové nálezy plevnatce lesostepního v Zahradách pod Hájem se zdají být zcela senzační až podezřelé, neboť odtud nebyl až do roku 2005 nikdy uváděn (Staněk et al. 1996, Jongepierová et al. 2005, Jongepierová et al. 2008). Zdejší objevy jsou o to překvapivější, že se jedná o hojně navštěvovanou a velmi dobře probádanou lokalitu. Relativně velký počet mikrolokalit a také přítomnost křížence na většině z nich (viz níže), navíc místy vytvářejícího i poměrně mohutné (a tedy zřejmě už starší) trsy, však svědčí pro dlouhodobější výskyt. Vzhledem k celkové nenápadnosti a nepravidelnému kvetení tohoto druhu (Holub in Čerovský et al. 1999: 124) je tedy pravděpodobné, že zde zatím pouze unikál pozornosti, i když není vyloučeno, že se v poslední době v rámci lokality pomístně šíří.

Oproti tomu na Machové je tento druh znám už od dvacátých let 20. století (Staněk 1926, Staněk et al. 1996). Byl zde opakovaně sbírán a pocházejí odtud také dvě centurie v rámci *Flora exsiccata Reipublicae Bohemicae Slovenicae*: č. 92 – červenec 1924 leg. *S. Staněk* (mezi sebrané rostliny se připlétl i kříženec *D. × breviaristata*, který je namísto druhu *D. alpina* na některých položkách této centurie, např. v BRNU, zatímco např. v BRNM je zde skutečně *D. alpina*, 22. 1. 2016 rev. *K. Fajmon*) – a č. 550 – 18. 6. 1930 leg. *J. Podpěra et socii*. Poslední údaj pochází z roku 1973 od F. Webera (AOPK ČR 2015), a nový nález je tak potvrzením této lokality po více než 30 letech.

Dlouhodobě známý a v posledních desetiletích potvrzený je plevnatec lesostepní v Bílých Karpatech ještě zejména v NPR Čertoryje, kde se vyskytuje roztroušeně na více místech, především na jihozápadních svazích v k. ú. Kněždub (Bravencová et al. 2004, Jongepierová et al. 2008). Několik porostů se nachází také v PR Kútky u Radějova (Dřevojan 2011), kde je na místě nejbohatšího výskytu plevnatce lesostepního každoročně pořizován zápis na trvalé ploše založené v roce 1988. Recentní bělokarpatské rozšíření

druhu *Danthonia alpina* dokreslují už jen blízké výskyty v širším okolí Vrbovců na slovenské straně, kde je aktuálně znám ze čtyř míst (Jongepierová et al. 2008).

Současné lokality přibližně vymezují i oblast historického výskytu této trávy v Bílých Karpatech (a zároveň v České republice). Oproti situaci, kterou zachycuje Podpěra (1926–1930), zasahovala dále pouze směrem na severovýchod – přes nově objevené výskyty v Zahradách pod Hájem až na stepní luka na pahorku Draha na hranicích katastrů Velká nad Veličkou, Blatnička a Boršice u Blatnice (více o lokalitě viz komentář u druhu *Serratula lycopifolia*), kde ji sbíral F. Weber (Bílé Karpaty – Draha u Blatničky, červenec 1953 a červenec 1973, leg. *F. Weber*, OLM; rev. B. Trávníček – původně určeno jako *Avenula pratensis*) a snad také J. Dvořák (Bílé Karpaty – step Boršice, 6. 6. 1946 leg. *J. Dvořák*, BRNU). Zdejší výskyt však bohužel s největší pravděpodobností zanikl, podobně jako na lukách pod lesem Ochoza u Kuželova, odkud ji uvádí S. Staněk (Staněk et al. 1996). Obě tyto luční lokality byly totiž ve druhé polovině 20. století až na drobné zbytky rozorány.

Naděje na znovuoobjevení by snad mohla být na Výzkumu u Malé Vrbky, kde byl plevnatec lesostepní opakovaně nacházen i sbírán (Staněk et al. 1996, AOPK ČR 2015). I tato lokalita ale značně utrpěla během socialistického hospodaření a květnaté louky (navíc namnoze druhově ochuzené) se tu dodnes dochovaly pouze na severních svazích v k. ú. Tasov a na jihozápadním úbočí zvaném „Dubníky“ a „Retinka“ v k. ú. Malá Vrbka. Historické údaje ovšem pocházejí také z řady dalších míst širokého lučního komplexu mezi Kobelou (kopec, v mapách nesprávně uváděn jako Kobyla) a Kocúrovskými loukami (BRNU, BRNM, AOPK ČR 2015) a je tedy možné, že obzvláště v tomto prostoru dosud roste nejen na jihozápadních svazích kopce Čertoryje. Přetrvávání plevnatce lesostepního není vyloučeno ani na dalších místech na Machové, zejména na západních svazích nad železničním nádražím Vrbovce, odkud (z nadmořské výšky 400 m) pocházejí oba výše zmíněné exsikáty, případně v ochranném pásmu PR Kútky nebo v přilehlých lučních částech údolí potoka Mandát (AOPK ČR 2015).

Do databáze (AOPK ČR 2015) a bohužel i do regionální flóry (Jongepier & Pechanec 2006) se nedopatřením dostaly ještě další dvě lokality, ze kterých ve skutečnosti žádné údaje o plevnatci lesostepním neexistují. První z nich jsou Drahy u Horního Němčí, na něž byl mylně vztažen některý z výše zmíněných Weberových sběrů z pahorku Draha u Blatničky, druhou pak Lipiny mezi Nivnicí a Horním Němčím, u které vznikla chyba špatným opisem z původního zdroje (Staněk 1954, viz závěr komentáře ke druhu *Serratula lycopifolia*).

K. Fajmon & I. Jongepierová

Bravencová L., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (2004): Botanický inventarizační průzkum Národní přírodní rezervace Čertoryje. – Ms. [Závěreč. zpráva; depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou]

Dřevojan P. (2011): Inventarizační průzkum přírodní rezervace Kútky. Závěrečná zpráva z oboru botanika. Stav z roku 2011. – Ms. [Závěreč. zpráva; depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou]

Jongepierová I., Jongepier J. W. & Němec J. (2005): Inventarizační průzkum NPR Zahrady pod Hájem z oboru botanika. – Ms. [Závěreč. zpráva; depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou]

Staněk S. (1926): Nové rostliny květeny moravské. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 8 (1925): 88–93.

Staněk S. (1954): Náčrt květeny Gottwaldovského kraje. – Stud. Kraj. Mus. Gottwaldov, ser. natur., 1: 1–46.

Danthonia × *breviaristata* (Beck) Beck

[*D. alpina* × *D. decumbens*]

19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Kněždub (distr. Hodonín): centrální část NPR Čertoryje, asi 530 m JZ od kóty Čertoryje (442,6), 48°51'8"N, 17°24'54"E, 380 m n. m., subxerothermní louka (12. 6. 1998 leg. M. Dančák, OL); centrální část NPR Čertoryje, asi 300 m JZ od kóty Čertoryje (442,6 m), 48°51'15"N, 17°25'1"E, 400 m n. m., xerothermní louky (8. 6. 2001 leg. M. Dančák, OL).
78. Bílé Karpaty lesní, 7170d, Hrubá Vrbka (distr. Hodonín): ochranné pásmo NPR Čertoryje, asi 1 km JJV od kóty Čertoryje (442,6), asi 150 m Z od rozcestníku Vojšické louky, 48°50'53,4"N, 17°25'35,2"E, 420 m n. m., mezofilní květnatá louka, 3 mohutné trsy (2. 6. 2012 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): NPR Zahrady pod Hájem:
 - a) asi 950 m VJV od kostela (270 m VSV od myslivecké chaty), 48°52'39,4"N, 17°32'2,3"E, 380 m n. m., úzký pás polostinné květnaté louky mezi remízy (12. 7. 2005 leg. I. Jongepierová, BRNU, ut *D. alpina*, 2016 rev. K. Fajmon; 4. 7. 2014 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon, rev. R. Řepka),
 - b) květnatá louka pod lesem, asi 1,1 km VSV od kostela, 48°53'04"N, 17°32'11,3"E, 425 m n. m., několik mohutných trsů, spolu s *D. alpina* (15. 6. 2013 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon), při zápisu fytoecenologického snímku 2. 7. 2015 nalezena i *D. decumbens* (not. K. Fajmon, I. Jongepierová & I. Hönigová),
 - c) asi 930 m VJV od kostela, 48°52'44"N, 17°32'3"E, 385 m n. m., květnatá louka (18. 6. 2008 foto K. Fajmon).

Jak píše již Podpěra (1926–1930), stojí *D. × breviaristata* „znamenitě mezi oběma rodiči“. Rostliny, u kterých předpokládám hybridní původ, celkově připomínají spíše druh *D. alpina*, ale řada znaků odkazuje na druh *D. decumbens*. Od prvního se liší zejména kratšími osinami – plevy zpravidla nepřesahujícími – i celkově kratšími klásky (menšími plevami a pluchami). Na bázi jsou osiny širší, hustě spirálovitě točené do jednoho až dvou širokých závitů, nad nimiž koncová část osiny za zralosti odstává téměř kolmo od podélné osy pluchy. *D. alpina* má osiny na bázi užší, takže závitů na jejich bázi mají spíše volně pentlicovitý než hustě spirálovitý tvar a jejich nestočená koncová část, jež obvykle nápadně přesahuje plevy, se od podélné osy pluchy odchyluje spíše v ostrém úhlu. Zmenšené květní části poukazují na vliv bezosinatého malokvětého druhu *D. decumbens* (místo osin nesou jeho pluchy mezi dvěma velkými okrajovými zuby menší středový zub) podobně jako charakter odění listových pochev. Zatímco *D. alpina* má listové pochvy lysé (kromě věnečku dlouhých chlupů na rozhraní pochvy a čepele), *D. decumbens* je má roztroušeně až hustě dlouze chlupaté a kříženci se vyznačují listovými pochvami ojedinele až roztroušeně chlupatými.

Z Bílých Karpat byla *D. × breviaristata* udávána velmi záhy po nálezů vzácnějšího z rodičů (*D. alpina*), a to z Machové u Javorníka a z luk Rubanice pod lesem Ochoza

u Kuželova (Staněk et al. 1996). K oběma údajům existují herbářové položky v BRNM (*sine dato a sine coll.*, ale rukopis na provizorní schedě odpovídá Staňkovu písmu). Z Machové je kříženec doložen i dalšími sběry – červenec 1924 leg. S. Staněk, BRNU, ut *D. alpina*; 17. 7. 1925 leg. S. Staněk & V. Skřivánek ml., BRNM (na položce je jak tužkou psaný provizorní štítek od S. Staňka, tak čistopisná schedá V. Skřivánka); 21. 6. 1964 leg. J. Dvořák, BRNM, BRNU (zde ut *Sieglingia decumbens* subsp. *decipiens*) – 2016 vše rev. K. Fajmon. Starší doklady existují snad ještě z Vojšických luk u Hrubé Vrbky (1926 a 1936 leg. F. Weber, OLM; AOPK ČR 2015).

Pozorovaná schopnost hybridu tvořit poměrně husté statné trsy (viz též Podpěra 1926–1930) poukazuje na to, že se u něj uplatňuje obvyklý heterózní efekt, tedy větší vitalita a konkurenceschopnost křížence ve srovnání s oběma rodiči. Díky tomu je zřejmě schopen na některých místech přetrvávat i po případném vymizení rodičovských druhů. K něčemu podobnému snad mohlo dojít na Miliových loukách u Blatničky (na horní, větší ploše), kde na nezvykle mohutné trsy připomínající křížence *D. × breviaristata* upozornili M. Hájek a P. Hájková (2011 in verb). Tento výskyt bude potřeba blíže prozkoumat, protože z Miliových luk dosud chybějí (i historické) údaje o druhu *Danthonia alpina*.

Podle současných výskytů v Zahradách pod Hájem se zdá, že se na některých místech kříženec dokáže snad i samostatně generativně rozmnožovat, čemuž by také nasvědčovaly odkvetlé klásky některých nalezených rostlin, působící dojmem, jako by byly plné – s vyvinutými obilkami. Podpěra (1926–1930) ale o tomto kříženci uvádí, že má sterilní pyl a abortované pestiky. Reprodukční možnosti hybridu i způsob a další okolnosti jeho vzniku v přírodních populacích rodičovských druhů, jakož i cytometrické či molekulární potvrzení hybridního původu nalezených rostlin jsou tak námětem pro případný podrobnější výzkum.

K. Fajmon

***Diphasiastrum alpinum* (L.) Holub**

C2

92a. Jizerské hory lesní, 5157d, Desná (distr. Jablonec nad Nisou): lokalita „Na Hranicích“, podél písčité lesní cesty 2,1 km S od hráze přehradní nádrže Souš, 50°48'31,4"N, 15°19'20,5"E, 870 m n. m. (2013 not. J. Titěra; Titěra 2014).

92b. Jizerské louky, 5157b, Jizerka (distr. Jablonec nad Nisou): u lesní svážnice SSV od skály Houba na Středním Jizerském hrbetu při hranici NPR Rašeliniště Jizery, 50°51'08"N, 15°19'35,9"E (11. 5. 2011 not. V. Melichar). – Bílý Potok (distr. Liberec): lesní cesta SZ od Zeleného kamene, 50°51'30,4"N, 15°17'48,8"E, 910 m. n. m., na třech ploškách (20 × 20 cm) blízko sebe (22. 9. 2015 not. J. Sýkorová).

Rod *Diphasiastrum* je v současné květeně Jizerských hor zastoupen pouze druhem *D. alpinum*. Pro květenu Jizerských hor jej jako nový druh objevil v roce 2011 V. Melichar, později však nebyl na lokalitě znovu potvrzen. Na lokalitě „Na Hranicích“ roste plavuník alpský na několika dm² na větší otevřené ploše, na níž byl skryt organický půdní horizont (skládká dřeva?, mělký zemník?). Současně se zde nachází také nejbohatší populace druhu *Lycopodiella inundata* v Jizerských horách, roste zde i *Huperzia selago* a *Lycopodium clavatum*.

J. Titěra & R. Višňák

97. Hrubý Jeseník, 5868a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): břeh lesní cesty na východním svahu Šindelné hory (1124 m), 50°07'13,4"N, 17°08'01,8"E, ca 950 m n. m., spolu s *Diphasiastrum issleri* (8. 9. 2015 not. *R. Štencel*). – Kouty nad Desnou: břeh lesní cesty na severovýchodním svahu Klínové hory (1180 m), 50°08'05,9"N, 17°06'39,9"E, 1135 m n. m. (9. 9. 2015 not. *R. Štencel*). – Kouty nad Desnou: břeh lesní cesty na jižním svahu Spáleného vrchu (1313 m), 50°08'34,5"N, 17°06'38,8"E, 1295 m n. m. (9. 9. 2015 not. *R. Štencel*). – Kouty nad Desnou: břeh lesní cesty na východním svahu Polomu (1127 m), 50°08'45,4"N, 17°05'21,8"E, 1105 m n. m. a 50°08'41,3"N, 17°05'23,2"E, 1100 m n. m., spolu s *Diphasiastrum zeilleri* (9. 9. 2015 not. *R. Štencel*).
97. Hrubý Jeseník, 5869b, Domašov u Jeseníku (distr. Jeseník): okraj lesní cesty na severovýchodním svahu Děrné (1101 m), 50°09'30,9"N, 17°15'36,3"E, 1080 m n. m., spolu s *Diphasiastrum issleri* (28. 6. 2012 leg. *V. Grulich*, BRNU; 1. 10. 2015 not. *R. Štencel*).
97. Hrubý Jeseník, 5968b, Rejhotice (distr. Šumperk): pod hrází na jihovýchodní straně horní nádrže PVE Dlouhé stráně, 50°04'19,2"N, 17°09'39,5"E, ca 1300 m n. m. a 50°04'19,7"N, 17°09'36,5"E, 1315 m n. m., na plochách s nezapojenou vegetací spolu s *Lycopodium clavatum* (25. 5. 2015 not. *R. Štencel*). – Rejhotice: u asfaltky od horní stanice lanovky k větrným elektrárnám na Medvědí hoře (1163 m), 50°05'13,3"N, 17°08'40,8"E, ca 1140 m n. m. (28. 8. 2014 not. *R. Štencel*). – Rejhotice: okraj lesní cesty (červená turistická značka) z Medvědí hory na Mravenečník, 50°04'58,9"N, 17°08'39,7"E – 50°04'44,6"N, 17°08'40,2"E, ca 1170–1220 m n. m., menší populace nejméně na 4 místech (srpen a září 2014 not. *Č. Čihalík, F. Jelínek & L. Výchmalík*; 18. 9. 2014 not. *R. Štencel*).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlova Studánka (distr. Bruntál): menší populace na třech místech pod lyžařským vlekem B na severovýchodním svahu Petrových kamenů, 50°04'10,7"N, 17°14'20,7"E, 1322 m n. m. (24. 8. 2015 foto *L. Bureš*); 50°04'09, 5"N, 17°14'20,3"E, 1330 m n. m. a 50°04'08,3"N, 17°14'18,5"E, 1345 m n. m. (25. 8. 2014 leg. *L. Bureš*, SUM).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): v břehu kolem silnice na Praděd (1491 m), od 50°04'45,4"N, 17°13'14,9"E, ca 1390 m n. m. (naproti vyhlídce na Dlouhé stráně) po 50°05'02,4"N, 17°14'01,2"E, ca 1470 m n. m., menší populace nejméně na 6 místech (8. 7. 2015 not. *L. Výchmalík*; 16. 9. 2015 not. *R. Štencel*).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Vernířovice u Sobotína (distr. Šumperk): na okraji lesní cesty na severovýchodních svazích kóty Homole (1209), od místa ca 500 m SV od vrcholové kóty, 50°03'25,9"N, 17°10'33"E, ca 1150 m n. m., po 725 m S od vrcholové kóty, 50°03'38,6"N, 17°10'20,6"E, 1195 m n. m., menší populace (max. do 0,5 m²) nejméně na 7 místech na okraji cesty (květen 2015 not. *M. Vavřík*; 25. 5. 2015 not. *R. Štencel*).

Titěra J. (2014): Příspěvek k výskytu a rozšíření vybraných druhů čeledi plavuňovitě (Lycopodiaceae) v Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. – Sborn. Severočes. Muz., přír. vědy, 32: 13–38.

Diphasiastrum complanatum (L.) Holub

C2

97. Hrubý Jeseník, 5868a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): břeh lesní cesty na severovýchodním svahu Klínové hory (1180 m), 50°08'04,3"N, 17°06'42,5"E, 1130 m n. m. (9. 9. 2015 not. *R. Štencel*). – Kouty nad Desnou: břeh lesní cesty na východním svahu Polomu (1127 m), 50°08'25,6"N, 17°05'27,9"E, 1080 m n. m. (9. 9. 2015 not. *R. Štencel*).
97. Hrubý Jeseník (při hranici s 73b. Hanušovická vrchovina), 5868a, Branná u Šumperka (distr. Šumperk): Zadní Alojzov, na dvou místech u lesní cesty (zelená turistická značka) ze Zadního Alojzova do Josefově, 50°09'13,4"N, 17°02'41,6"E, 775 m n. m. (30. 9. 2014 not. *R. Štencel*; Štencel 2016).
97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Červenohorské sedlo, dolní část sjezdovky, ca 300 m J od hotelů na Červenohorském sedle, 50°07'20,3"N, 17°09'13,1"E, ca 1030 m n. m. (srpen 2012 not. *M. Vavřík*; 15. 9. 2012 not. et det. *R. Štencel & M. Popelářova*).
97. Hrubý Jeseník, 5968b, Rejhotice (distr. Šumperk): u větrných elektrárn na Medvědí hoře (1163 m), 50°05'06"N 17°08'40,6"E, 1160 m n. m. (28. 8. 2014 not. *R. Štencel*).

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Vernířovice u Sobotína (distr. Šumperk): okraj lesní cesty ca 550 m SV od kóty Homole (1209), 50°03'29,1"N, 17°10'33,6"E, 1165 m n. m., v borůvčí na ploše ca 0,5 × 0,5 m, některé rostliny se zasklými loňskými výtrusnicovými klasy, společně s *Diphasiastrum alpinum* (25. 5. 2015 not. R. Štencel).

Štencel R. (2016): Aktualizace mapovacího okrsku cz2682, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezořová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Diphasiastrum issleri* (Rouy) Holub**

C1

85. Krušné hory, 5544d, Mezilesí (distr. Chomutov): vřesoviště na západním okraji řídkého porostu *Picea pungens* nad pravým břehem potoka Přisečnice, ca 0,3 km JV od osady, 775 m n. m. [společně s dalšími 3 taxony rodu *Diphasiastrum*] (3. 9. 2012 et 30. 6. 2013 leg. Č. Ondráček, CHOM; Ondráček 2014).
97. Hrubý Jeseník, 5868a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): břeh lesní cesty na východním svahu Šindelné hory (1124 m), 50°07'13,4"N, 17°08'01,8"E, ca 950 m n. m., spolu s *Diphasiastrum alpinum* (8. 9. 2015 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5869b, Domašov u Jeseníka (distr. Jeseník): okraj lesní cesty na severovýchodním svahu Děrné (1101 m), 50°09'30,9"N, 17°15'36,3"E, 1080 m n. m., spolu s *Diphasiastrum alpinum* (28. 6. 2012 leg. V. Grulich, BRNU; 1. 10. 2015 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5969d, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): bývalá střelnice na rudní haldě pod starým důlním dílem „Boží dar“ u Nové Vsi, ca 900 m JV od kóty Soukenná (1026), 50°00'19,5"N, 17°15'01,9"E, 875 m n. m. (26. 8. 2015 not. R. Štencel).

***Diphasiastrum zeilleri* (Rouy) Holub**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5868a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): břeh lesní cesty na severovýchodním svahu Šindelné hory (1124 m), 50°07'46,3"N, 17°08'15,3"E, 1115 m n. m. (8. 9. 2015 not. et det. R. Štencel). – Kouty nad Desnou: břeh lesní cesty na východním svahu Polomu (1127 m), 50°08'41,3"N, 17°05'23,2"E, 1100 m n. m., spolu s *Diphasiastrum alpinum* (9. 9. 2015 not. et det. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Vernířovice u Sobotína (distr. Šumperk): okraj lesní cesty ca 500 m SV od kóty Homole (1209 m), 50°03'25,9"N, 17°10'33,7"E, ca 1150 m n. m., několik sterilních rostlin spolu s *Diphasiastrum alpinum* (25. 5. 2015 not. et det. R. Štencel).

***Dryopteris cristata* (L.) A. Gray**

C1

- 37g. Libinské Předšumaví, 7049d, Blažejovice (distr. Prachatice): okraj lesa na rašelinné louce v nivě Blanice, 0,9 km JZ od křižovatky v osadě, 48°56'49"N, 13°56'51"E, 765 m n. m., 3 trsy (12. 8. 2015 leg. V. Grulich & A. Vydřová, BRNU).
39. Třeboňská pánev, 6854c, Frahelž (distr. Jindřichův Hradec): rákosem zarůstající část rašeliniště na jihovýchodním břehu rybníka Rod, 0,95 km V–VSV od železniční zastávky v obci, 49°07'12"N, 14°44'57"E, 415 m n. m., 1 trs (14. 8. 2015 not. V. Grulich & A. Vydřová).
39. Třeboňská pánev, 7055d, Františkov (distr. Jindřichův Hradec): rašelinná louka na východním okraji nelesní enklávy zaniklé obce Nová Ves, pod nálezem oddělujícím blatkový bor Široké blato, 3,4 km VSV od křižovatky v obci, 48°54'19"N, 14°58'57"E, 495 m n. m., asi 5 trsů (7. 9. 2015 not. V. Grulich & A. Vydřová).

Kaprad' hřebenitá (*Dryopteris cristata*) je v květeně jižních Čech vzácným druhem (Ekrť in Lepší et al. 2013). Nejvíce lokalit bylo zjištěno v Třeboňské pánvi, ale i zde roste jen sporadicky: více údajů existuje zejména z oblasti Borkovických blat, zatímco v jižní

polovině fytochorionu je velmi vzácná. V roce 2015 se podařilo tento druh ověřit na dvou lokalitách – u rybníka Rod byla zjištěna jen jediná rostlina, zatímco poblíž Širokého blata bylo pozorováno jedinců více. Překvapivě byl však tento druh nově nalezen i v Libínském Předšumaví – z Šumavsko-novohradského podhůří je dosud spolehlivě znám jen z Kaplického mezihorí (Hans 2005, cf. Ekrt l. c.).

V. Grulich

91. Žďárské vrchy, 6361a, Radostín (distr. Žďár nad Sázavou): NPR Radostínské rašeliniště, 1 km SV od kapličky v obci, světlina v rašelinné březině, as. *Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi*, 49°39'34"N, 15°53'04"E, 620 m n. m., 1 trs (2. 11. 2011 foto T. Peterka; Peterka 2014).

Hans V. (2005): *Dryopteris cristata* (L.) A. Gray – kaprad' hřebenitá. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], *Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XI*, Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 45: 169–170.

Peterka T. (2014): Nález kapradě hřebenité (*Dryopteris cristata*) ve Žďárských vrších. – *Acta Rer. Natur., Jihlava & Třebíč*, 17: 85–87.

***Echinochloa muricata* (P. Beauv.) Fernald⁵⁾**

- 4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem: Západní přístav na levém břehu Labe, několik rostlin (9. 10. 1968 leg. V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013).
- 5a. Dolní Poohří, 5450c, Lovosice (distr. Litoměřice): přístav na plavebním labském kanálu, několik rostlin (4. 9. 1974 leg. V. Jehlík, PRA; 7. 9. 1978 leg. V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín: v prostoru zrušeného labského překladiště Děčín-zámek, dvě rostliny (7. 10. 1968 leg. V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013).
- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín-Loubí: překladiště Nové Loubí na pravém břehu Labe, více rostlin (2. 9. 1974 leg. V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013).

***Echinochloa utilis* Ohwi & Yabuno⁶⁾**

- 7b. Podřipská tabule, 5652b, Mělník: v přístavu na pravém břehu Labe, jediná rostlina (21. 8. 1981 leg. V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013).

***Eichhornia crassipes* (Mart.) Solms**

- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): pravý břeh řeky Orlice těsně nad vodní elektrárnou v obci, 50°08'22,9"N, 16°04'03,1"E, 250 m n. m. (10. 10. 2015 leg. J. Doležal 15/299, herb. Doležal).

Jedná se o první údaj o nálezu tokozelky nadmuté ve východních Čechách (cf. Kaplan in Additamenta 8: 239–240, 2009).

J. Doležal

⁵⁾ Poprvé zmiňuje výskyt ježatky *Echinochloa muricata* v ČR Jehlík (1998), následně se tato informace objevuje i v Klíči ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002: 871), avšak bez uvedení konkrétních lokalit.

⁶⁾ Poprvé zmiňuje výskyt ježatky *Echinochloa utilis* v ČR Jehlík (1998), následně se tato informace objevuje i v Klíči ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002: 871), avšak bez uvedení konkrétní lokality.

***Epipactis palustris* (L.) Crantz**

C2

75. Jesenícké podhůří, 6071d, Horní Benešov (distr. Bruntál): na okraji mokřadu na zarůstajícím odkališti rudných dolů, 49°56'27,9"N, 17°36'13,3"E, 540 m n. m., celkem asi 30 kvetoucích rostlin (21. 7. 2013 not. et foto P. Meca, det. L. Bureš).

***Epipactis tallosii* A. Molnár & Robatsch**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 6972b, Přeckovice (distr. Zlín): asi 1 km Z od zvonice ve středu obce, 49°04'19,1"N, 17°46'03,9"E, 350 m n. m., 9 rostlin v křovinách okolo stružky na vlhkých místech (29. 7. 2015 leg. P. Batoušek, BRNM).

Jedná se o první nález ve fytochorionu Bílé Karpaty lesní, vzdálený asi 11 km SV směrem od nejbližší známé lokality. V roce 2014 našel K. Fajmon (cf. Additamenta 13: 54, 2015) na této lokalitě *Epipactis moravica* Batoušek. Při návštěvě lokality v roce 2015 jsem našel 9 rostlin *E. tallosii* mezi asi 50 rostlinami *E. moravica*. Při zběžném pohledu na populaci byl *E. tallosii* snadno přehlédnutelný, neboť oba druhy, které se zřídka vyskytují na společné lokalitě, zde mají narůžovělé květy. Narůžovělé zbarvení květů u *E. moravica* se vyskytuje vzácně.

P. Batoušek

***Eragrostis pilosa* (L.) P. Beauv.**

18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): železniční nádraží, ve spárách dlažby nástupiště č. 1, na jihozápadní straně hlavní nádražní budovy, 182 m n. m., ca 25 rostlin na ploše 1 × 2 m (18. 9. 2014 leg. J. W. Jongepier, herb. Jongepier).

***Filago lutescens* Jord.**

C2

8. Český kras, 6050d, Měňany (distr. Beroun): ca 1 km V od vsi, lesní lem při dolním okraji dubového remízku na kontaktu s ornou půdou, 49°54'49,6"N, 14°07'57,8"E, 345 m n. m., početný výskyt na ploše desítek metrů čtverečních (8. 7. 2008 not. R. Višňák).

34. Plánický hřeben (při hranici s 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní), 6645d, Vrhavěč (distr. Klatovy): okraj intenzivně využívané louky u okraje lesa na jihozápadní straně zalesněného pahorku, asi 1,2 km JV od železniční stanice Vrhavěč, 49°20'24,4"N, 13°18'32,5"E, 475 m n. m., stovky rostlin (26. 6. 2015 leg. M. Kotlínek, PL, rev. M. Štech & P. Koutecký; Kotlínek 2015b).

Jedná se o druhý záznam z Plánického hřebene, poprvé byl bělolist žlutavý zaznamenán u Radkovic u Měčina (1966 leg. V. Vacek, PL). Na nově nalezené lokalitě se vyskytuje spolu s ovsíčkem obecným.

M. Kotlínek

Kotlínek M. (2015b): Aktualizace mapovacího okrsku cz1942, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Filago vulgaris* Lam.**

C1

61b. Týnišťský úval, 5862b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): ve spáře v chodníku před rodinným domem č. p. 834 v ulici Dukelská, 920 m SV od železniční stanice Týniště nad Orlicí,

50°09'27,3"N, 16°05'09,5"E, 265 m n. m., jedna rostlina (7. 6. 2015 not. *J. Doležal*; 28. 6. 2015 leg. *J. Doležal 15/115*, herb. Doležal, rev. M. Štech).

Jedná se o třetí údaj o výskytu bělolistu obecného v mezofytiku východních Čech. Podobně jako v případě nálezů u Žďáru nad Orlicí (Doležal et al. in Additamenta 10: 91–92, 2012), kde se po krátkou dobu vyskytovalo několik desítek rostlin (v současnosti zde již nebyl druh znovu zjištěn), i v Týništi nad Orlicí šlo pouze o náhodný nález jediné rostliny. Stálá populace nikde v území známa není.

J. Doležal

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6861b, Klučov (distr. Třebíč): suché louky a kamenité kázky na pahorku J od rybníka Horák, ca 900 m JZ od návsi v obci, 49°09'42"N, 15°55'31"E, 552 m n. m., desítky rostlin (8. 7. 2011 leg. *L. Čech*, herb. Čech; Grulich 2014).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6861b, Ostašov (distr. Třebíč): zatrávněné pole s balvanitými kázky a mezemi J od Horního lesa, ca 350–550 m S od křižovatky ve východní části obce, 49°09'31"N, 15°55'14"E, 532 m n. m., stovky rostlin (8. 7. 2011 leg. *L. Čech*, herb. Čech; leg. *H. Houzarová*, ZMT; Grulich 2014).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862b, Hartvíkovice (distr. Třebíč): ruderalizovaná místa u polní cesty před pensionem U Wilsonovy skály, 0,5 km JJV od JV okraje obce, 49°09'48"N, 16°05'36"E, 430 m n. m. (8. 7. 2011 leg. *M. Chytrý & M. Chytrá*, BRNU 621338, 2014 rev. M. Štech; Grulich 2014).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862d, Mohelno (distr. Třebíč): zatrávněné pole J a JV od kóty U Jezera (407,2), ca 2,3–2,5 km ZJZ od kostela v obci, 49°06'23"N, 16°09'41"E, 400 m n. m., desítky rostlin (leg. *L. Čech*, rev. M. Štech, herb. Čech; leg. *H. Houzarová*, ZMT; leg. *R. Paulič*, ČB; Grulich 2014).

Galega officinalis L.

C4a

67. Českomoravská vrchovina, 6461b, Žďár nad Sázavou: okraj cesty 500 m SSZ od rybníka Pihoun, ca 1,7 km JZ–ZJZ od zámku ve městě, 49°34'24,7"N, 15°55'09,3"E, 587 m n. m. (2. 7. 2012 not. *L. Čech*).
75. Jesenické podhůří, 6071d, Horní Benešov (distr. Bruntál): v řídkém primárním sukcesním stadiu zarůstajícího odkaliště rudných dolů, 49°56'21"N, 17°36'09,6"E, 540 m n. m., početná populace na ploše ca 1,5 ha (20. 7. 2010 foto *L. Bureš*, 10. 7. 2015 leg. *L. Bureš*, SUM).
81. Hostýnské vrchy, 6672c, Lukov (distr. Zlín): okraj lesní cesty 200 m JZ od zříceniny hradu Lukova, ca 1,3 km SSV od kostela v obci, 49°18'05"N, 17°44'18"E, 470 m n. m. (11. 10. 1998 leg. *L. Čech*, herb. Čech).
91. Žďárské vrchy, 6461b, Žďár nad Sázavou: ruderaly a nově vyseté trávníky mezi silnicí a železniční tratí, ca 1,3 km V–JV od železniční stanice ve městě, 49°33'04,8"N, 15°57'29,8"E, 610 m n. m. (31. 7. 2009 not. *L. Čech & J. Komárek*, leg. *L. Čech*, MJ, herb. Čech).

Druh není z těchto fytochorionů v Květeně ČR uveden.

[eds]

Geranium purpureum Vill.

- 2b. Podbořanská kotlina, 5746c, Podbořany (distr. Louny): železniční stanice Podbořany, v kolejišti, 50°13'24,6"N, 13°24'15,5"E, 332 m n. m., dosti četně (29. 6. 2014 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959c, Přelouč (distr. Pardubice): v kolejišti na vlakovém nádraží (10. 5. 2015 not. *J. Hadinec*).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): u vjezdu do obory Soutok (Jiklínská cesta) ze silnice č. 425 vedoucí do obce Kúty, nedaleko mostku přes potok Kopanice, ca 1 km SZ od mostu přes řeku Moravu, 48°41'45,7"N, 16°58'56,6"E, 155 m n. m. (7. 6. 2015 foto J. Kameníček).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): železniční nádraží, asi 150 m Z od hlavní nádražní budovy, 48°54'35,4"N, 17°27'20,6"E, 240 m n. m., společně s *Geranium robertianum* vytváří bohatý liniový porost na vnějším okraji železničního tělesa poslední koleje na celkové ploše asi 20 m² (5. 6. 2015 leg. K. Fajmon, herb. Fajmon).

Jedná se o první nález tohoto druhu v Bílých Karpatech. Stanoviště zcela odpovídá dosavadním zkušenostem z jeho šíření v České republice, jak je shrnují Kocián & Hlisenkovský (2014).

K. Fajmon

- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): v kolejišti asi 280 m SZ od nádražní budovy, 50°09'25,8"N, 16°04'18,6"E, 253 m n. m., jediný trs (12. 6. 2014 leg. M. Hroneš, OL 26729). – Týniště nad Orlicí: železniční stanice Týniště nad Orlicí, v odstavném kolejišti 140 m SZ od staniční budovy, 50°09'19,8"N, 16°04'21,2"E, 255 m n. m. (29. 6. 2015 not. J. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Borohrádek, rozvolněný písčité trávník mezi první a druhou kolejí 125 m SZ od staniční budovy, 50°05'57,3"N, 16°05'02,2"E, 265 m n. m. (30. 5. 2014 leg. J. Doležal 14/59, herb. Doležal; 23. 6. 2015 leg. J. Doležal 15/87, herb. Doležal).

Neofytní kakost purpurový se ve středních Čechách za posledních 10 let velmi rychle rozšířil na řadě železničních nádraží, tak např. na trati z Prahy do Velkého Oseka a Kolína (trať č. 231) se nyní vyskytuje ve všech stanicích (Jar. Rydlo in litt.). Podobná situace bude pravděpodobně i na dalších frekventovaných železničních tratích v ČR. Například na severovýchodě ČR shrnují rozšíření tohoto druhu Kocián & Hlisenkovský (2014), ti zaznamenali na 30 lokalit, hlavně na železničních nádražích. Nejhojněji se zde druh vyskytuje na Ostravsku (především trať č. 320) a dále na hlavních tratích č. 270 (Přerov – Ostrava) a č. 280 (Hranice na Moravě – Horní Lideč).

[eds]

Kocián P. & Hlisenkovský D. (2014): Poznámky k adventivní flóře severní Moravy a Slezska. 2. *Geranium purpureum*. – Acta Mus. Beskid., Frýdek-Místek, 6: 61–68

Goodyera repens (L.) R. Br.

C1

631. Malá Haná, 6466c, Knínice u Boskovic (distr. Blansko): okraj lesního porostu 0,5 km SZ od začátku vzdutí přehradní nádrže Boskovice, 240 m JJV od rozcestí Chlum, 49°30'48,4"N, 16°42'08,5"E, 485 m n. m., na ohrazené ploše 3 × 4 m, ca 200 rostlin (podzim 2013 not. J. Klíč); ca 300 rostlin, z toho 12 kvetoucích (28. 7. 2015 foto J. Klíč; 23. 9. 2015 not. J. Klíč & foto P. Lustyk).

[16 m², 23. 9. 2015 P. Lustyk. – E₃ (50 %): *Pinus sylvestris* 3, *Picea abies* 1. – E₁ (10 %): *Picea abies* 2a, *Goodyera repens* 1, *Calamagrostis villosa* +, *Galium rotundifolium* +, *Quercus petraea* +, *Vaccinium myrtillus* +, *Melampyrum pratense* r. – E₀ (1 %): neanalyzováno]

V roce 2015 se na ploše 1 × 1 m v malé prohlubni vyskytovalo ca 250 rostlinek, zbytek roztroušeně v 6 menších skupinkách v okolí a několik i mimo ohrazený prostor. Populace se nachází mezi třemi, asi 70 let starými borovicemi; okolní smrkový les s příměsí borovice je stejného stáří. Lokalita se nachází 10 m severně od lesní cesty, je tedy od jihu prosvětlená. I přes teplotně extrémní průběh léta v roce 2015, bylo pak po dlouho očekávaném dešti markantní, jak rostliny povyrostly a oživily. Je zajímavé, že na této nově nalezené lokalitě kvete smrkovník asi o deset dní později než na nedaleké lokalitě u Valchova (Mandák & Procházka 2000).

J. Klíč

Mandák B. & Procházka F. (2000): Historické a současné rozšíření *Goodyera repens* v České republice. – *Preslia* 72: 507–518.

***Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietr. C1**

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Havříce u Uherského Brodu (distr. Uherské Hradiště): těžební prostor bývalé cihelny, 8 kvetoucích rostlin (23. 5. 2014 not. P. Pavelčík; Juroch & Šmiták 2015).

***Helminthotheca echioides* (L.) Holub**

15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): Nahořany, okraj pole u pobřeží přehrady Rozkoš, 50°22'33,9"N, 16°5'30,3"E, 290 m n. m. (2015 leg. F. Krahulec & J. Vaněk, PRA).

Z území byl tento druh již v minulosti uváděn. V roce 1938 jej nalezl u Nového Města nad Metují Krčan (Krčan & Kopecký 1959), titíž autoři jej uvádějí bez data nálezu rovněž u obce Vrchoviny; obec Vrchoviny leží jen 3,6 km od nově zjištěné lokality. Na poli u východního okraje lesa Rousína (v současnosti západní břeh nádrže Rozkoš) nalezl druh v roce 1941 Krčan (Krčan 1968). V Květeně ČR (Štěpánek in Slavík & Štěpánková 2004: 723–724), kde jsou podchyceny jen herbářově doložené výskyty, je jako nejbližší ležící lokalita uveden Josefov u Jaroměře.

F. Krahulec

Krčan K. (1968): Seznam rostlin (namnoze vzácnějších) několika známých mně lokalit v okolí Nového Města n. Metují, Opočna a Čes. Skalice. – Ms. [Depon. in: Soukr. Knih. F. Krahulec, Průhonice]

Krčan K. & Kopecký K. (1959): Květena okolí Nového Města n. Metují. – *Preslia* 31: 52–77.

***Hibiscus trionum* L.**

83. Ostravská pánev, 6175c, Ostrava-Mariánské Hory: kolejiště seřadovacího nádraží, 1,75 km JV od železniční stanice Ostrava hlavní nádraží, 49°50'33,6"N, 18°14'51,5"E, 205 m n. m., 3 rostliny (20. 9. 2013 leg. D. Hliseníkovský, FMM).

***Hieracium acrothyrsum* Naegeli & Peter A2→C1**

(*H. pilosella* <*H. polymastix*), syn. *Pilosella melinomas* (Peter) Holub 35c. Příbramské Podbrdsko, Milín (Krahulec et al.: *Preslia* 86: 179–192, 2014).

***Hieracium polymastix* Peter**

A2→C1

(*H. bauhini* × *H. caespitosum*); syn. *Pilosella polymastix* Peter (Holub)
35c. Příbramské Podbrdsko, Milín (Krahulec et al.: *Preslia* 86: 179–192, 2014).

Hieracium polymastix a ještě více *H. acrothyrsum* jsou v celé střední Evropě velmi vzácné, na území České republiky nebyly nalezeny po dlouhou dobu a byly pokládány za nezvěstné.

F. Krahulec

***Hieracium macranthelum* Nägeli & Peter**

54. Ještědský hřbet, 5356a, Záskalí (distr. Liberec): na druhově chudé intenzivně sečené louce, ca 600 m JJV od Javornické kaple, 50°41'21,5"N, 15°04'07"E, 500 m n. m., dva trsy (31. 5. 2015 leg. M. Kotlínek, herb. Kotlínek, rev. J. Chrtek; Kotlínek 2015a).

V ČR velice vzácný druh. Na lokalitě u Záskalí se vyskytuje ve smíšené populaci spolu s oběma rodičovskými druhy (*H. glomeratum* a *H. pilosella*). V tomto případě se tak s největší pravděpodobností jedná o hybridy vznikající přímo na lokalitě. Na Ještědském hřbetu byl tento jestřábník v minulosti již nalezen – poprvé byl zaznamenán v Křižanech na nádraží (1943 leg. O. Mießler, GLM), podruhé v Kryštofově Údolí (Petřík et al. 2003).

M. Kotlínek & J. Chrtek

Kotlínek M. (2015a): Aktualizace mapovacího okrsku cz3383, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Petřík P., Chrtek J. jun. & Bräutigam S. (2003): Jestřábníky (*Hieracium* podrod *Pilosella*) Ještědského hřbetu. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 85–93.

***Hydrocotyle vulgaris* L.**

C3

84b. Jablunkovské meziohoří, 6578a, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): Filůvka, rašelinná slatina, 70 m od státní hranice a asi 2,1 km JZ od železniční zastávky Mosty u Jablunkova, 49°29'45,1"N, 18°43'43,1"E, 540 m n. m., na ploše asi 10 m² (9. 6. 2015 not. M. Popelářová, D. Morcinková & J. Pavelka).

O výskytu pupečníku obecného nejsou z Beskyd v literatuře a herbářích dohledatelné historické zmínky. Z navazujícího území Kysuc na slovenské straně je však druh recentně známý ze třinácti slatinných a rašelinných lokalit (Zajac et al. 2014). Výskyt na Filůvce na ně víceméně navazuje (nebližší slovenská lokalita je vzdálena 6 km). Subatlantsky laděný pupečník má na Slovensku východní hranici svého rozšíření.

M. Popelářová

Zajac M., Pietorová E. & Vlčko J. (2014): Príspevok k rozšíreniu druhu *Hydrocotyle vulgaris* na Kysuciach (SZ Slovensko). – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 36: 39–47.

Hypericum elegans* Willd.*C2**

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Karlín (distr. Hodonín): Michálky, stepní lada a ovocné sady zarůstající náletem dřevin 570 m V od budovy obecního úřadu, 48°58'31,6"N, 16°59'06,2"E, pouze několik rostlin v porostu *Stipa pennata* (15. 6. 2013 foto K. Hustáková; 11. 6. 2015 foto P. Slavík).

Přefazení třezalky ozdobné z kategorie C1 do kategorie C2 v posledním Červeném seznamu ČR (Grulich 2012) je velmi překvapující, poněvadž ústup druhu je na většině lokalit v Čechách nadmíru zřetelný, viz mapa rozšíření v Červené knize ČR a SR (Čeřovský & Grulich in Čeřovský et al. 1999). Na Moravě, když pomíneme ojedinělé výskyty J a JV od Znojma (Dřevojan & Němec in prep.), leží těžiště jeho rozšíření v Jihomoravské pahorkatině. I zde je to však druh velice vzácný a z posledních 20 let známý jen asi z desítky lokalit. Na řadě známých lokalit nebyla třezalka ozdobná v poslední době už potvrzena, na existujících se vesměs vyskytuje v nepočetných až velmi chudých populacích. Jejím mimořádnou vzácností v ČR lze za uplynulých 15 let rovněž doložit sporými údaji v samotných Additamentech. Výskyt druhu je u nás významný také z fytogeografického hlediska, poněvadž české lokality leží na severozápadní hranici areálu.

[eds]

Dřevojan P. & Němec R. (in prep.): Nové poznatky o rozšíření třezalky ozdobné (*Hypericum elegans*) na Znojmsku. – *Thayensia* 13.

Illecebrum verticillatum* L.*C1**

61b. Týnišťský úval, 5762c, Bědovice (distr. Hradec Králové): písčité záhon s porostem jarních terofytů v areálu lesních školek, 1,26 km SV od středu obce, 50°12'24,6"N, 16°01'56,8"E, 250 m n. m., desítky rostlin společně s *Aphanes arvensis*, *Filago arvensis*, *F. minima*, *Myosotis stricta*, *Spergula morisonii*, *Spergularia rubra* a *Vicia lathyroides* (25. 4. 2015 foto et leg. J. Doležal & M. Hroneš 15/11, herb. Doležal).

61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité záhony a jejich okraje v areálu lesních školek firmy Lesoškolky s. r. o., vpravo u silnice vedoucí z obce do Vysokého Chvojna, v lesním oddělení Borek, 1,12 km ZSZ od obecního úřadu, 50°08'42,2"N, 16°02'39,9"E, 255 m n. m., tisíce rostlin v celém areálu lesních školek, společně s *Myosotis discolor*, *M. ramosissima*, *M. stricta*, *Spergula morisonii*, *Spergularia rubra* a *Veronica peregrina* (10. 4. 2015 foto et leg. J. Doležal 15/02, herb. Doležal; 16. 5. 2015 leg. J. Doležal 15/46, herb. Doležal, leg. Z. Kaplan 15/37, herb. Kaplan; 3. 6. 2015 leg. J. Doležal, V. Samková & J. Zámečník, HR; 28. 6. 2015 leg. M. Ducháček & J. Doležal, PR; 23. 9. 2015 leg. J. Doležal 15/274, herb. Doležal). – Albrechtice nad Orlicí: písčité záhony a jejich okraje v areálu lesních školek firmy Lesoškolky s. r. o., vpravo u silnice vedoucí z obce do Vysokého Chvojna, v lesním oddělení Novoveské polesí, 3,23 km V od obecního úřadu, 50°08'25,1"N, 16°00'50,6"E, 275 m n. m., stovky rostlin společně s *Carex bohémica*, *Hypericum humifusum* a *Chenopodium pumilio* (11. 9. 2015 leg. J. Doležal 15/245, herb. Doležal; 17. 9. 2015 leg. J. Doležal & J. Zámečník 15/258, herb. Doležal).

61c. Chvojenská plošina, 5962c, Dolní Jelení (distr. Pardubice): hlinité až hlinitopísčité záhony a jejich okraje v areálu lesních školek firmy Lesoškolky s. r. o., 880 m JZ od železniční stanice Čermná nad Orlicí, 50°03'44,5"N, 16°07'29,7"E, 270 m n. m., pět fertálních rostlin a desítky semenáčků společně s *Carex bohémica*, *Rumex maritimus* a *Spergularia rubra* (28. 8. 2015 not. J. Doležal).

Illecebrum verticillatum je novým druhem pro celé východní Čechy, v současnosti se v ČR přirozeně vyskytuje pouze v jižních Čechách. Současné i historické rozšíření v České republice je výstižně shrnuto v Červené knize květeny jižní části Čech (Koutecký in Lepší et al. 2013: 227–228). Z území východních Čech není druh v žádné regionální historické literatuře uváděn, což nasvědčuje relativně nedávnému zavlečení ze vzdáleného zdroje přímo do lesních školek.

Lesní školkařství v okolí Albrechtic nad Orlicí má poměrně dlouhou a bohatou historii (cf. Kratěna in Čtvrtečka et al. 2004: 258–263). První lesní školka o výměře 40 arů zde byla založena roku 1955, avšak písčité podloží v okolí obce nebylo ideální pro pěstování sazenic stromků, a bylo tak nutné uměle dodat další substráty pro zlepšení pěstebních podmínek. Od roku 1966 se proto začala do písčitého substrátu přimíchávat rašelina dovážená ze Soběslavi z jižních Čech. Tím vznikly ideální podmínky nejen pro pěstování stromků, ale také pro nehtovec přeslenitý, který sem byl s největší pravděpodobností s rašelinou zavlečen a využil zdejší způsob hospodaření. Pravidelné pletí, kypření, přeorávání, používání herbicidů, kombinace písku a rašeliny, zavlažování, to je ten pravý management, který nehtovec potřebuje! Zdejší populace čítající několik tisíc rostlin hovoří za vše.

První objev v Albrechticích nad Orlicí odstartoval mé pátrání v okolních lesních školkách a další nálezy nehtovce na sebe nenechaly dlouho čekat. Jeho výskyt jsem potvrdil v lesních školkách v Bědovicích a Dolním Jelení. Sem se nehtovec dostal společně se sadbou stromků. Bude proto v následujících letech jistě zajímavé sledovat paseky čerstvě osázené sadbou pocházející z těchto zdrojů. Především v lesní školce v Albrechticích nad Orlicí se za necelých 50 let od počátku užívání rašeliny musí v půdě nacházet ohromné množství semen, která čekají na svou příležitost.

Jistě by bylo zajímavé genetické srovnání současných jihočeských populací s těmi východočeskými. Pokud by se tak potvrdil předpoklad o zavlečení z těžných rašelinišť v okolí Soběslavi, mohly by zdejší populace posloužit také jako záložní zdroj pro možnou repatriaci.

Za krátkou dobu se z lesních školek v Albrechticích nad Orlicí stala vyhledávaná botanická lokalita⁷⁾. Pokud bude mít kdokoliv z botanické veřejnosti zájem navštívit některou z východočeských lokalit nehtovce přeslenitého za účelem pozorování, či pomoci pěstebním dělnicím zbavit se tohoto „nepříjemného plevele“ pořízením herbářových položek, necht' mě prosím kontaktuje na e-mailovou adresu jhdolezal@seznam.cz.

J. Doležal

Čtvrtečka V., Dostál V., Hlaváčková J., Charvát R., Kratěna J., Kratěnová S., Kupka J., Pišl Z., Sluka Z., Svobodová J., Šafr V., Šmída J. & Vojtěch J. (2004): Albrechtice nad Orlicí. – Albrechtice nad Orlicí, 319 p.

⁷⁾ Průzkumy probíhaly vždy po domluvě s majiteli a vedoucími lesních školek. Proto apeluji na slušné jednání botaniků, kteří by byli zlákáni těmito specifickými biotopy, na včasné ohlášení jejich průzkumů. Jistě nás zde čeká nejedno botanické překvapení.

Juncus gerardii* Loisel.*C1**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7262b, Vrbovec (distr. Znojmo): v místě bývalých slanisk na jižním okraji obce u zahrad, 48°47'37"N, 16°06'13"E, 215 m n. m. (31. 5. 2011 leg. *R. Němec*, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7263a, Strachotice (distr. Znojmo): v místě bývalých slanisk 0,7 km JJZ od kostela v obci, 48°47'28"N, 16°10'15"E, 195 m n. m. (2. 7. 2011 leg. *R. Němec*, MZ; Němec et al. 2014).

Juncus sphaerocarpus* Nees*C1**

- 2a. Žatecké Poohří, 5746b, Kaštice (distr. Louny): mokřina v poli ca 250 m J od železniční stanice Kaštice, 50°15'33,8"N, 13°25'03,4"E, 283 m n. m., asi 100 rostlin (9. 8. 2013 not. *D. Koutecký & J. Frouz*).
- 2a. Žatecké Poohří, 5746a, Krásný Dvůr (distr. Louny): rozsáhlá mokřina v poli na pravém břehu drobné vodoteče při východním okraji silnice č. 224 z Vysokých Třebošic do Podbořan ca 0,2 km JJV – 0,5 km VJV od kaple na východním okraji Vysokých Třebošic, 50°15'18,2"N, 13°24'07,3"E, 291 m n. m., roztroušeně více než 1000 rostlin (8. 8. 2013 not. *D. Koutecký*; 9. 8. 2013 leg. *D. Koutecký & not. J. Frouz*, CHOM). – Krásný Dvůr: mokřina v poli při západním okraji silnice č. 224 z Vysokých Třebošic do Podbořan ca 0,2 km J od kaple na východním okraji Vysokých Třebošic, 50°15'15,7"N, 13°23'56"E, 292 m n. m., několik stovek rostlin (13. 7. 2014 not. *D. Koutecký & J. Frouz*).

Jedná se o první údaje o výskytu tohoto druhu z Žateckého Poohří (2a), zároveň jde patrně o nejzápadnější položenou lokalitu jeho současného výskytu v rámci ČR.

D. Koutecký

16. Znojensko-brněnská pahorkatina:
- 6963d, Rakšice (distr. Znojmo): 1 km V od kostela v obci, 49°02'06"N, 16°19'58"E, 250 m n. m. (8. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
 - 7062c, Únanov (distr. Znojmo): 1,6 km SSV od kostela v obci, trať Padělky, 48°54'47"N, 16°04'23"E, 310 m n. m. (2009–2011 not. *R. Němec*).
 - 7063b, Petrovice (distr. Znojmo): 1 km JZ od kostela v obci, 48°59'54"N, 16°17'12"E, 275 m n. m. (8. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
 - 7063c, Vítonice (distr. Znojmo): 1,8 km JV od kostela v obci, u cesty z Vítonic na Oleksovice, 48°54'41"N, 16°13'14"E, 200 m n. m. (14. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ, 15. 7. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
 - 7162a, Kuchařovice (distr. Znojmo): 1,7 km SZ od kostela v obci, 48°53'01"N, 16°03'28"E, 300 m n. m. (27. 9. 2009 leg. *R. Němec*, rev. J. Danihelka, MZ; 21. 9. 2010 leg. *R. Němec*, MZ). – Kuchařovice: 0,5 km Z od kostela v obci, 48°52'39"N, 16°04'14"E, 300 m n. m. (2009–2011 not. *R. Němec*). – Přímětice (distr. Znojmo): 1 km Z od kostela v obci, 48°53'15"N, 16°01'21"E, 340 m n. m. (2009–2011 not. *R. Němec*). – Únanov (distr. Znojmo): 1,15 km J od kostela v obci, u křížení silnice a toku Únanovky, 48°53'22"N, 16°03'52"E (10. 7. 2012 leg. *R. Němec*, MZ).
 - 7162c, Havraníky (distr. Znojmo): 1 km JJV od kostela v obci, nad sadem, 48°48'14"N, 16°00'56"E, 290 m n. m. (12. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Nový Šaldorf (distr. Znojmo): Sedlešovice, 2,6 km J od kaple v obci, na jižním okraji obce, 48°48'20"N, 16°03'29"E, 250 m n. m. (12. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
 - 7162d, Tasovice (distr. Znojmo): 2,1 km JZ od kostela Nanebevzetí Panny Marie v obci, v zatáčce, 48°49'25"N, 16°08'03"E, 230 m n. m. (25. 6. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU). – Tasovice: 1,4 km SSV od kostela v obci Naččeratice, u lesíka, 48°49'50"N, 16°07'23"E, 230 m n. m. (19. 6. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU). – Tasovice: 2,3 km J od kostela Nanebevzetí Panny Marie v obci, Z od Kamenné

- hory, 48°48'56"N, 16°09'09"E, 215 m n. m. (25. 6. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU). – Načeratice (distr. Znojmo): 0,7 km SV od kostela v obci, 48°49'25"N, 16°07'10"E, 230 m n. m. (17. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Načeratice: 1,6 km V od kostela v obci, 0,3 km Z od Střebovského kopce, polní mokřad u silnice, 48°49'12"N, 16°08'09"E, 220 m n. m. (17. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
- 7163b, Čejkovice (distr. Znojmo): 0,4 km J od kostela v obci, 48°52'28"N, 16°17'00"E, 230 m n. m. (24. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Čejkovice: 1 km JV od kostela v obci, u větrolamu, 48°52'05"N, 16°17'15"E, 230 m n. m. (20. 6. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU). – České Křídlovce (distr. Znojmo): 3 km SSZ od kostela v obci Božice, u vinohradu, 48°51'45"N, 16°16'06"E, 210 m n. m. (24. 6. 2011 *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ, 15. 7. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
- 7163d, Božice (distr. Znojmo): 1,8 km SV od kostela v obci, 48°50'40"N, 16°17'59"E, 185 m n. m. (2009–2011 not. *R. Němec*, 21. 6. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
- 7164a, Břežany (distr. Znojmo): 2,7 km SV od kostela v obci, 48°52'36"N, 16°22'27"E, 220 m n. m. (21. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Břežany: 1,3 km V od kostela v obci, u družstva, 48°52'13"N, 16°21'28"E, 200 m n. m. (26. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
18. Dyjsko-svratecký úval:
- 7164c, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): 1,5 km JZ od kostela v obci, u odkalovacích nádrží, 48°49'17"N, 16°23'37"E, 175 m n. m. (21. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Hrušovany nad Jevišovkou, 3 km JJV od kostela v obci, u signálky, 48°48'24"N, 16°24'51"E, 195 m n. m. (2009–2011 not. *R. Němec*). – Hrabětice (distr. Znojmo): 0,5 km SV od kostela v obci, 48°48'03"N, 16°23'53"E, 200 m n. m. (14. 8. 2012 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
- 7164d, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): za železnici na JV okraji areálu cukrovaru, 48°48'24"N, 16°25'24"E, 190 m n. m. (8. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Hrušovany nad Jevišovkou: 3 km JV od kostela v obci, 48°48'46"N, 16°25'59"E, 180 m n. m. (12. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
- 7263a, Micmanice (distr. Znojmo): 0,6 km SZ od kostela v obci Slup, 48°47'09"N, 16°11'34"E, 195 m n. m. (leg. 26. 7. 2011 leg. *R. Němec & A. Reiter*, rev. J. Kirschner, MZ).
- 7264a, Hrabětice (distr. Znojmo): 0,9 km JV od kostela v obci, u větrolamu, 48°47'27"N, 16°23'59"E, 185 m n. m. (26. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
68. Moravské podhůří Vysočiny:
- 7061a, Prokopov (distr. Znojmo): 0,7 km V od kaple v obci, 48°59'56"N, 15°54'20"E, 390 m n. m. (20. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).
- 7061d, Mramotice (distr. Znojmo): 0,3 km JZ od kostela v obci, JZ okraj obce, prameniště, 48°54'05"N, 15°59'50"E, 330 m n. m. (20. 7. 2011 leg. *R. Němec & R. Hetflaish*, rev. J. Kirschner, MZ).
- 7062c, Únanov (distr. Znojmo): PP Losolosa, 1,7 km SZ od kostela v obci, 48°54'20"N, 16°02'34"E, 320 m n. m. (28. 10. 2010 leg. *R. Němec*, MZ; 4. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Plaveč (distr. Znojmo): 0,6 km JZ od zámku v obci, 48°55'30"N, 16°04'22"E, 265 m n. m. (4. 7. 2012 leg. *R. Němec*, MZ).
- 7161b, Citonice (distr. Znojmo): 1,9 km V od kostela v obci, 48°53'09"N, 15°59'26"E, 355 m n. m. (20. 7. 2011 leg. *R. Němec & M. Valášek*, rev. J. Kirschner, MZ).
- 7162a, Znojmo-Hradiště: 1,3 km SZ od chrámu sv. Hippolyta, na plošině mezi Červeným rybníčkem a Šafářkou, 48°51'52"N, 16°01'15"E, 320 m n. m. (5. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ). – Znojmo: 16. 6. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, záp. okraj obce, 2,4 km SZ od znojemského hradu, za zahrádkářskou kolonií, 48°52'26"N, 16°01'25"E, 325 m n. m. (MZ). – Přímětice (distr. Znojmo): 1,2 km SSZ od kostela v obci, u cesty na Plenkovice, 48°53'41"N, 16°01'51"E, 355 m n. m. (4. 7. 2011 leg. *R. Němec*, rev. J. Kirschner, MZ).

Vše Němec et al. 2014, ve všech případech je biotopem polní mokřad; výjimku představuje údaj z Únanova (7162a), který v této práci uveden nebyl.

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Tvarožná Lhota (distr. Hodonín): jihovýchodní svah kopce Travičnáná, 2,9 km JJV od kostela v obci, obnažená plocha po odstranění náletu dřevin, 48°51'22,6" N, 17°22'17,2" E, 310 m n. m., více než 100 rostlin na ploše 4 × 8 m (20. 6. 2015 leg. *J. W. Jongepier*, herb. Jongepier).
19. Bílé Karpaty stepní, 7170b, Kuželov (distr. Hodonín): obnažené dno vypuštěného rybníčku na Kuželovském potoce na jihovýchodním okraji obce 0,5 km JJV od kostela, 48°51'19,7" N, 17°29'32,3" E, 334 m n. m., několik rostlin (23. 9. 2013 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).

***Kickxia spuria* (L.) Dumort.**

C2

- 15c. Pardubické Polabí, 5959c, Benešovice (distr. Pardubice): okraj jílovité cesty a pole, ca 460 m S od středu obce, 50°01'09"N; 15°33'29", jednotlivě (12. 8. 2006 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959c, Mokošín (distr. Pardubice): okraj kukuřičného pole, 530 m SSV od středu obce, 50°01'6"N, 15°34'17"E, 240 m n. m., desítky rostlin (12. 8. 2006 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník, HR).
- 69a. Železnohorské podhůří, 5959c, Podvrdy (distr. Pardubice): okraj plochy po vytěženém jílu (tzv. jíloviště) a louky, ca 460 m ZSZ od středu obce, 50°00'04,6"N, 15°33'52,5"E, 230 m n. m., jednotlivě (15. 7. 2005 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).

Druh nebyl doposud z Železnohorského podhůří (69a) uváděn (cf. Slavík in Slavík 2000: 347–348). Výše uvedené lokality se nacházejí v oblasti, kudy prochází hranice s Pardubickým Polabím (15c).

J. Zámečník

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): Šnajdvice, mokřina na kraji pole u zahrádkářské kolonie 1,6 km S od železniční stanice Uherské Hradiště, 49°02'11,7"N, 17°38'32,2"E, 270 m n. m., spolu s *Bolboschoenus laticarpus*, *Cyperus fuscus* a *Kickxia elatine* (26. 8. 2015 leg. *P. Batoušek & D. Zábranská*, BRNM).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071c, Blatnička (distr. Hodonín): okraj pole na levém břehu Bozatínského potoka 2,5 km ZJZ od kostela, 48°55'31,7"N, 17°30'28,7"E, 240 m n. m. (29. 8. 2010 leg. *P. Batoušek*, BRNM).

Oba údaje jen doplňují rozšíření úporku pochybného v oblastech s jeho dlouhodobě známým roztroušeným výskytem.

[eds]

- 71c. Drahanské podhůří, 6766c, Brno-Líšeň: strniště na místě bývalého hradiště Staré Zámky na ostrožně na pravém břehu Řičky 1,9 km SV od kostela, 49°12'58,4"N, 16°42'55"E, 315 m n. m., několik desítek rostlin (28. 10. 2015 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).

Úporek pochybný nebyl zřejmě dosud z Drahanského podhůří (71c) uváděn (cf. Slavík in Slavík 2000: 346–349). Druh se na lokalitě vyskytoval v plevelové vegetaci asociace *Euphorbio exiguae-Melandrietum noctiflori* ve společnosti dalších vzácnějších druhů – *Euphorbia exigua* a *Silene noctiflora*.

P. Dřevojan

Lactuca quercina* L.*C3**

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Lipov (distr. Hodonín): jižní okraj lesa mezi hřbitovem a PP Háj u Lipova, asi 350 m JV od kostela, 48°54'12,7"N, 17°27'56"E, 260 m n. m., světlý okraj květnaté humózní dubohabřiny, 2 sterilní lodyhy (5. 6. 2015 foto *K. Fajmon*).
19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Louka (distr. Hodonín): horní okraj lesa nad fotbalovým hřištěm v Lipově, asi 0,9 km V od kostela v Lipově, 48°54'17,8"N, 17°28'27,4"E, 270 m n. m., produktivní květnatá dubohabřina až teplomilná doubrava ovlivněná splachy živin ze sousedního pole, nejméně 7 sterilních rostlin (5. 6. 2015 not. *K. Fajmon*).

Třebaže je locika dubová z Bílých Karpat stepních známa dlouhodobě (Večeřa 1911, Staněk et al. 1996), v Květeně České republiky (Grulich in Slavík & Štěpánková 2004: 490–492) z tohoto fytochorionu není uvedena. Byla zde však vždy vzácná, omezená na několik málo lokalit v nejteplejší jihozápadní části (Jongepier & Pechanec 2006, Jongepier & Jongepierová 2006). Nový nález z blízkosti PP Háj u Lipova je v zásadě potvrzením údaje I. Jongepierové z roku 1996 z této přírodní památky (Jongepier & Jongepierová l. c.), i když pochází už z části lesa mimo vlastní PP a její ochranné pásmo. V širším pojetí jej lze považovat i za potvrzení historického údaje S. Staňka z roku 1924, lokalizovaného jako „Lipov, Hájová (354)“ (Staněk et al. 1996). Druhé naleziště s první lokalitou prostorově souvisí, třebaže je vzdáleno asi 650 m na východ, přes údolíčko potoka mezi Hájovou a Volavcem. Je možné, že se v přilehlých lesích locika dubová vzácně vyskytuje i jinde.

K. Fajmon

Večeřa V. (1911): Příspěvek ku květeně okresu strážnického. – VII. Výr. Zpr. Stát. Gymn. Strážnice 7 (1910–11): 3–26.

Lappula semicineta* (Steven) Popov*C1**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863c, Ketkovice (distr. Brno): EVL Údolí Oslavy a Chvojnice, step pod Ketkovickým hradem ca 2,8 km JZ od kostela v obci, 49°08'20"N, 16°14'27"E, 355 m n. m., méně než deset rostlin (2013 not. *L. Ekrt*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863d, Ketkovice (distr. Brno): EVL Údolí Oslavy a Chvojnice, svah nad Oslavou zvaný Plánice (naproti Čertovu jazyku) ca 1,4 km JZ od kostela v obci, 49°08'51,5"N, 16°15'23,2"E, 325 m n. m., desítky rostlin (17. 5. 2013 leg. *L. Ekrt*, MJ, rev. J. Roleček).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863d, Čučice (distr. Brno): skalní step nad Oslavou ca 1,4 km VJV od kostela v obci, 49°07'49"N, 16°17'38"E, 274 m n. m., stovky rostlin (2013 foto *L. Ekrt*, *J. Roleček* & *E. Ekrťová*).

Strošek polopásý byl v posledních 20 letech považován za druh neznámý a jeho výskyt byl ověřen nálezem právě v Údolí Oslavy a Chvojnice (vápencový lom nad údolím Chvojnice u Ketkovic) v roce 2011; následně byla ověřena i další historická lokalita výskytu na jihozápadní Moravě (zřícenina hradu Lapikus na Jevišovsku) a zjištěno i několik dalších zřejmě dosud trvajících výskytů v Podyjí (Roleček et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 47: 1–10, 2012). Během inventarizačního průzkumu území EVL Údolí Oslavy a Chvojnice (Ekrt et al. 2014) byly ověřeny další dvě historické lokality druhu v údolí Oslavy (Ketkovický hrad a Plánice) a druh byl nově nalezen na několika mikrolokalitách na skalních

stepích v údolí Oslavy u Čučic v jihovýchodním cípu EVL. Údolí Oslavy v úseku mezi Ketkovicemi a Čučicemi je tak nejbohatší známou lokalitou druhu v České republice.

J. Roleček & L. Ekrť

Ekrť L., Čepelová B., Roleček J. & Čech L. (2014): Botanický inventarizační průzkum Přírodní rezervace a Evropsky významné lokality Údolí Oslavy a Chvojnice. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Moravský kras, Blansko]

Lindernia dubia (L.) Pennell

38. Budějovická pánev, 6750a / 6750c, Čejetice (distr. Strakonice): rybí sádky pod hrází rybníka Trnov [Monika], ca 0,5 km VJV od železniční stanice v obci, dna letněných sádek, ca 49°14'58,8"N, 14°01'18,6"E (odpovídá poloze sádky č. 5), 380 m n. m., dvě kvetoucí rostliny v sádce č. 7 (15. 8. 2003 not. K. Šumberová); 21 sterilních rostlin v sádce č. 7 (3. 8. 2004 not. K. Šumberová); ca 40 rostlin v sádce č. 7, z větší části zaplaveny mělkou vodou [v publikaci Šumberová et al. 2012 byl u této lokality pro rok 2005 mylně uveden počet 6 a rok 2004 byl zcela opomenut] (24. 8. 2005 not. K. Šumberová; Šumberová et al. 2012); pouze několik rostlin v sádce č. 7 (26. 7. 2006 leg. R. Paulič, CB); tisíce kvetoucích rostlin v sádce č. 5 a tisíce převážně kvetoucích rostlin v sádce č. 7 (12. 8. 2008 leg. K. Šumberová, BRNU; Šumberová et al. 2012); stovky až tisíce kvetoucích rostlin v sádkách č. 1, 5, 6 a 11 [velmi pravděpodobně i v dalších sádkách, které však kvůli nedostatku času nebyly probádány] (3. 8. 2012 not. K. Šumberová, M. Chudomelová, J. Hruban, D. Výravský & H. Fialová v rámci cvičení z ekologie mokřadů na PřF MU); několik desítek kvetoucích, ale vlivem sucha velmi drobných rostlin v sádkách č. 5 a 6 (21. 8. 2015 leg. M. Soukup, R. Paulič, P. Leischnr & V. Žíla, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6750a, Čejetice (distr. Strakonice): koryto Zorkovického potoka v centru obce, vydlážděná rozšířená část s kolísající vodní hladinou (vypadá jako brod, ale vedle je most přes potok), ca 49°15'13,3"N, 14°01'18,8"E, 378 m n. m., stovky rostlin (velká část kvetoucích) na mokřem hlinitém bahně, spolu s *Carex bohemica*, *Cyperus fuscus*, *Galinsoga quadriradiata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Peplis portula*, *Veronica beccabunga* aj. (3. 8. 2012 not. K. Šumberová, M. Chudomelová, J. Hruban, D. Výravský & H. Fialová v rámci cvičení z ekologie mokřadů na PřF MU).
38. Budějovická pánev, 6750a, Sudoměř (distr. Strakonice): obnažený náplav při pravém břehu Otavy, ca 0,8 km SSZ od železniční zastávky Sudoměř u Písku, ca 49°15'20"N, 14°03'05,8"E, 370 m n. m., několik desítek plodných rostlin především na mokřem bahně blíže břehu, spolu s *Cyperus fuscus*, *Eleocharis ovata*, *Chenopodium polyspermum*, *Juncus tenuis*, *Peplis portula* aj. (16. 9. 2013 leg. M. Juříček, herb. Juříček).
38. Budějovická pánev, 6750a, Kestřany (distr. Písek): rybí sádky v areálu tvrze při severním okraji obce, dna letněných sádek s vytrvalou vegetací, ca 49°16'17,2"N, 14°4'25,1"E (odpovídá poloze sádky č. 12), 380 m n. m., po jedné kvetoucí rostlině v sádkách č. 12 a 14 (4. 8. 2004 not. K. Šumberová; Šumberová et al. 2012); 6 kvetoucích a 2 sterilní rostliny v sádce č. 13 (22. 8. 2005 leg. K. Šumberová, BRNU; Šumberová et al. 2012); několik stovek kvetoucích rostlin v sádce č. 13 (12. 8. 2008 leg. K. Šumberová, BRNU; Šumberová et al. 2012); mnoho stovek rostlin v sádce č. 20 (nejsevernější), druh byl zaznamenán i v sádce č. 8, kde rostly desítky rostlin spolu s *Lindernia procumbens* [v roce 2008 v této sádce zaznamenala K. Šumberová pouze *L. procumbens*] (21. 8. 2015 leg. M. Soukup, R. Paulič, P. Leischnr & V. Žíla, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6952c, Čejkovice (distr. České Budějovice): komplex speciálních rybníčků určených k odchovu rybního plůdku a vzácných ryb pod hrází Mlýnského rybníka při jižním okraji obce, 49°0'30,5"N, 14°22'51,1"E (odpovídá poloze rybníčku č. 7), 385 m n. m., několik desítek rostlin v rybníčku č. 7 (25. 8. 2009 a 16. 6. 2010 not. K. Šumberová, Šumberová et al. 2012); několik desítek rostlin v příkopovém rybníčku (druhý od západu; skupina pěti příkopových rybníčků navazuje směrem k západu na rybníček č. 7), velmi pravděpodobně i v dalších rybníčcích, které však

- kvůli nedostatku času nebyly probádány (5. 8. 2012 not. K. Šumberová, M. Chudomelová, J. Hruban, D. Výravský & H. Fialová v rámci cvičení z ekologie mokřadů na PřF MU).
38. Budějovická pánev, 6952d, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): rybí sádky při jižním okraji města pod rybníky Podhradský a Munický, 49°02'46,1"N, 14°25'59,7"E, 380 m n. m. (15. 8. 1993 et 18. 8. 1993 leg. A. Vydrová, BRNU; 3. 8. 2001 et 11. 7. 2002 leg. K. Šumberová, BRNU; 24. 7. 2008 leg. M. Ducháček, PR); ve většině z celkem 48 sádek, každoročně mnoho tisíc rostlin (3. 8. 2001 – září 2015 not. K. Šumberová, Šumberová et al. 2012). – Hluboká nad Vltavou: u domu v lese jižně od komplexu rybích sádek, na cestě vedoucí od hlavní silnice na Podkalskou louku (= golfové hřiště), louže na nezpevněné cestě, 49°02'31,4"N, 14°25'57"E, 375 m n. m., jediný sterilní exemplář (23. 9. 2014 leg. K. Šumberová, BRNU).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben (při hranici s 38. Budějovická pánev), 6952b, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): obnažený bahňitý náplav u ústí Mlýnského náhonu při levém břehu Vltavy, ca 130 m S od silničního mostu přes Vltavu a ca 0,78 km SV od kostela v centru města, 49°03'17,5"N, 14°26'39,7"E, 370 m n. m., několik desítek sterilních rostlin (2003 not. K. Šumberová; Šumberová et al. 2012). Lokalita se nachází asi 1 říční km od nálezu M. Lepšího ze stejného roku (Lepší & Douda 2005).

Lokalita mokřadního neofytu *Lindernia dubia* u vodáckého tábořiště nad soutokem Nežárky a Lužnice v Treboňské pánvi, objevená v roce 1989 R. Kurkou (cf. Kurka 1989), byla dlouho považována za jedinou v České republice. Již v létě roku 1993 sice druh nalezla A. Vydrová v rybích sádkách u Hluboké nad Vltavou v Budějovické pánvi, avšak rostliny mylně přiřadila k domácímu druhu *L. procumbens*; ten sice na lokalitě rovněž roste, ale mnohem vzácněji. První autorka tohoto příspěvku sádky u Hluboké navštěvuje každoročně od srpna 2001, kdy zde také poprvé pozorovala rozsáhlé porosty *L. dubia*. V některých sádkách tento druh ve vegetaci jednoletých mokřadních rostlin dominoval. Během dalších let bylo v jižních Čechách nalezeno několik nových populací. V roce 2003, kdy byla hladina vody v řekách vlivem dlouhodobého sucha velmi nízká, byl druh nově zjištěn na Lužnici u Žišova (ca 2 km po proudu od první lokality u Veselí n. Lužnicí) a u Dobronic u Bechyně a na dvou náplavech Vltavy pod Hlubokou nad Vltavou (Lepší & Douda 2005, Šumberová et al. 2012⁸⁾). Lokality na Lužnici mají očividně souvislost s výskytem u Veselí, lokality na Vltavě pak s bohatou zdrojovou populací v hlubockých sádkách. Výskyt populací, z nichž každá čítala pouhé dvě kvetoucí rostliny, zjištěný v roce 2003 v rybích sádkách v Čejeticích (navštíveny již v letech 2001 a 2002) a o rok později v Kestřanech (navštíveny již v letech 2001, 2002 a 2003), má s nejvyšší pravděpodobností rovněž původ v hlubocké populaci. Ani na jedné lokalitě se totiž druh během prvních návštěv K. Šumberové nevyskytoval. Popisované pravidelné výjezdy autorky na Hlubokou i na další sádky v Budějovické pánvi zřejmě přispěly k nevědomému přenosu semen a vzniku nových populací, neboť při výzkumu všech sádek byly použity stejné holínky. K tomu, aby drobná semena puštiček i některých jiných druhů obnaženého dna zůstala přilepena na podrážce

⁸⁾ Nálezy K. Šumberové do roku 2010 včetně byly již publikovány v angličtině v práci Šumberová et al. (2012). Protože žádný z těchto nálezů nebyl dosud publikován v češtině a protože výše citovaná práce neobsahuje podrobnosti o lokalitách, považujeme za účelné zařadit je do přehledu lokalit spolu s novými, dosud nepublikovanými nálezy. Naopak na originální práce publikované v češtině (Kurka 1990, Lepší & Douda 2005) odkazujeme jen v textu a přesné lokalizace zde neuvádíme.

holínek, stačí jen velmi malé množství bahna, tedy i takové, které zbude na holínkách po jejich opláchnutí (Šumberová et al. 2012). Zejména v Čejeticích se krátce po prvním nálezu začal druh rychle šířit. V roce 2008 byl pozorován již ve dvou sádkách, přičemž populace v každé z nich dosahovala mnoha tisíc exemplářů. Po sezóně 2009 byla zjištěna velmi hustá semenná banka *L. dubia* ještě v další sádce (č. 9), odkud druh nebyl během návštěvy sádek v roce 2008 ve vegetaci zaznamenán (zřejmě kvůli zaplavení dna sádky; cf. Šumberová et al. 2012). Výskyt *L. dubia* v Zorkovickém potoce uprostřed obce Čejetice ukazuje na intenzivní tok diaspor tohoto druhu, ale i dalších druhů obnažených den, ze sádek vzdálených ca 500 m proti proudu potoka. Populace v potoce byla početná (stovky rostlin) a je tedy pravděpodobné, že se na lokalitě již vícekrát reprodukovala. Navíc za povodní se potok mění v dravou bystřinu, která s sebou unáší různý materiál včetně bahna, tedy potenciálně i diaspory skryté v bahně. Nepřekvapuje nás proto nález *L. dubia* na náplavu v řece Otavě poblíž Sodoměře v roce 2013, ca 3,5 km po proudu od předchozí lokality a ca 4 km od sádek v Čejeticích. Dále po proudu Otavy *L. dubia* zatím zjištěna nebyla, přestože v roce 2013 byly zkoumány i některé jiné náplavy, např. u mostu přes Otavu mezi Lhotou u Kestřan a Kestřanami (49°15'48,9"N, 14°04'37,7"E). Nemusí to nutně znamenat, že druh se zatím dále nedostal. Mnohé náplavy na Otavě jsou totiž tvořeny hrubozrnným materiálem a dochází na nich k rychlým změnám v půdní vlhkosti, což druhu *L. dubia* ani některým dalším druhům obnažených den náročnějších na vlhkost nevyhovuje.

K dalšímu šíření došlo i ze sádek u Hluboké nad Vltavou. V roce 2009 byla totiž *L. dubia* poprvé nalezena ve speciálních rybníčkách u Čejkovic na Českobudějovicku, které stejně jako hlubocké sádky patří Rybářství Hluboká. K zanesení druhu ze sádek v tomto případě nejspíš přispěli rybáři. Pozoruhodné je, že se tak nestalo mnohem dříve. Vysvětlení lze hledat v organizační struktuře firmy, která až do roku 2008 zahrnovala dvě výrobní střediska se samostatným personálem i vybavením, a tudíž zde neexistoval pravidelný přesun lidí, vozidel a nářadí (a tedy ani bahna s rostlinnými diasporami) mezi oběma lokalitami. V roce 2008 byla střediska sloučena do jednoho a počet zaměstnanců snížen, přičemž jejich akční radius se podstatně zvětšil. Dokladem toho, že okolí Hluboké nad Vltavou je diasporami druhu *Lindernia dubia* „promoženo“ a záleží jen na vzniku vhodného stanoviště, zda se výskyt diaspor projeví, je nález jedné sterilní rostliny na rozježděné cestě v lese jižně od sádek v roce 2014. Podle charakteru výskytu šlo zjevně o zanesení na kolech nějakého vozidla.

Dynamika šíření invazních druhů nemusí být ovšem vždy tak jednoznačná, jak by se z předchozího textu mohlo zdát. Například v sádkách u Hluboké nad Vltavou se v posledních několika letech zdá, že velikost populace *L. dubia* poněkud poklesla. Přestože stále čítá tisíce rostlin, pokryvnost druhu v sádkách je nižší a jen málokde *L. dubia* dominuje. Může to mít souvislost s dlouhodobým používáním herbicidů a také s klimatickými extrémami, např. suchem. Ačkoli v Kestřanech se zpočátku zdálo, že druh by se zde mohl šířit rychleji než v Čejeticích, neboť v roce prvního nálezu byl zjištěn už ve dvou sádkách, opak byl pravdou. V roce 2005 bylo v Kestřanech napočítáno 8 kvetoucích rostlin, a to v další (již třetí) sádce. Téhož roku se populace v Čejeticích sice zvětšila na ca 40 rostlin

(o rok dříve bylo napočítáno 21 rostlin), ale stále se držela v jediné sádce, přičemž převažovaly rostliny ponořené v mělké vodě. Je možné, že se úspěšně reprodukovaly jen některé z nich, neboť v roce 2006 zde bylo opět zjištěno jen několik rostlin. Krátce poté však následovala expanze druhu. V roce 2008 byla velikost populace v Čejeticích minimálně o dva řády vyšší než v Kestřanech, což vysvětlujeme rozdíly v celkovém složení vegetace a pokryvnosti jednotlivých druhů na obou lokalitách. V Kestřanech zůstává totiž většina sádek i během vypuštění silně podmáčená a ve vegetační sezóně zarůstá hustými a relativně vysokými porosty *Leersia oryzoides* a dalších kompetičně silných druhů. Naproti tomu v Čejeticích bývá půdní vlhkost ve vypuštěných sádkách mnohem nižší a převažují zde rozvolněné a nízké porosty *Eleocharis palustris* agg., v nichž se vyskytuje i řada jednoletek. V roce 2015 však vlivem extrémního sucha substrát v sádkách v Čejeticích vyschl do té míry, že na vlhkost relativně náročná *L. dubia* byla v porostech jen řídce roztroušena. Naopak v Kestřanech se v témže roce druh objevil ve velké populaci, zřejmě díky tomu, že vlivem nižší půdní vlhkosti sádky tolik nezarůstaly kompetičně silnějšími druhy. Bude velmi zajímavé sledovat, zda bude mít suchý rok 2015 na velikost populací *L. dubia* v Čejeticích a Kestřanech dlouhodobější dopad a zda se nějak projeví i v dalším šíření druhu.

K. Šumberová, M. Juříček & R. Paulič

- Kurka R. (1990): *Lindernia dubia* – nový zavlečený druh v Československu. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 25: 47–48.
- Lepší M. & Douda J. (2005): *Lindernia dubia* (L.) Pennel – puštička pochybná. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XI., Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 45: 170–171.
- Šumberová K., Lososová Z., Ducháček M., Horáková V. & Fabšičová M. (2012): Distribution, habitat ecology, soil seed bank and seed dispersal of threatened *Lindernia procumbens* and alien *L. dubia* (Antirrhinaceae) in the Czech Republic. – *Phyton*, Horn, 52: 39–72.

***Lindernia procumbens* (Krocker) Borbás**

C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164c, Hrabětice (distr. Znojmo): 0,5 km SV od kostela v obci, 48°48'03"N, 16°23'53"E, 200 m n. m., v roce 2012 jedna rostlina a v následujícím roce několik rostlin (14. 8. 2012 leg. P. Dřevojan, BRNU; 7. 8. 2013 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164d, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): 1 km JZ od železniční stanice Jevišovka, Za Dráhou, 48°48'52"N, 16°27'22"E, 175 m n. m. (2006 leg. L. Bartoňová, MZ; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7264a, Hevlín (distr. Znojmo): 1,4 km V od kostela v obci, u zátáčky na obou stranách cesty – signálky, 48°45'10"N, 16°23'57"E, 175 m n. m., v roce 2009 porost čítající tisíce plodících rostlin (11. 9. 2009 11. 9. 2009 not. P. Dřevojan, R. Němec & K. Žáková; 20. 7. 2010 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
83. Ostravská pánev, 6274b, Jistebník (distr. Nový Jičín): letněný sádkový rybníček Kompostový 3, 49°45'00"N, 18°09'45,2"E, 224 m n. m., 5 rostlin (2. 8. 2014 foto D. Hliseníkovský; Dančák et al. 2014).
83. Ostravská pánev, 6274b/d, Jistebník (distr. Nový Jičín): letněný sádkový rybníček Kompostový 2, 49°45'00,6"N, 18°09'43,5"E, 224 m n. m., 5 rostlin (2. 8. 2014 foto D. Hliseníkovský; Dančák et al. 2014).

83. Ostravská pánev, 6274d, Jistebník (distr. Nový Jičín): jihozápadní roh rybníka Prosnáček, bahnitě dno letněného rybníka, 0,6 km VJV od nádražní budovy v Jistebníku, 49°44'54,8"N, 18°09'31,5"E, 224 m n. m., velmi bohatě na ploše ca 1500 m² (19. 6. 2014 leg. *D. Hliseníkovský*; FMM; Dančák et al. 2014).

Listera cordata (L.) R. Br.

C1

- 93a. Krkonoše lesní, 5260c, Pec pod Sněžkou (distr. Trutnov): Modrý důl, zrašelinělá plocha na pravém břehu Modrého potoka při jižním okraji enklávy Studniční Boudy, 50°42'54,8"N, 15°42'08,6"E, ca 1080 m n. m., několik desítek rostlin (červenec 1997 not. *J. Štursa & J. Harčarik*; 2002–2013 not. *J. Zahradníková, J. Harčarik & L. Harčariková*; Harčarik & Horáková 2014).
- 93a. Krkonoše lesní, 5259a, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): Hraniční louka, porosty kleče při okraji rašeliněště, asi 800 m SZ od Vosecké boudy, 50°47'15,3"N, 15°30'05,1"E, 1245 m n. m., několik desítek rostlin (7. 6. 2007 not. *L. Harčariková & J. Harčarik*; 2007–2013 not. *J. Harčarik & L. Harčariková*; Harčarik & Horáková 2014).

Littorella uniflora (L.) Asch.

C1

39. Třeboňská pánev, 6755a, Deštná (distr. Jindřichův Hradec): obnažené písčité dno rybníka Rytíř při jeho sev. a sv. břehu, 1,8 km JZ od kostela v obci, 49°15'08"N, 14°54'33,9"E, 510 m n. m., asi 600 rostlin na 4 mikrolokality, na celkové ploše asi 10 m² (26. 12. 2013 leg. *F. Kolář*, CB; 31. 12. 2013 not. *J. Kolář*; Kolář & Kolář in Lepší & Lepší 2014). Nově objevená lokalita druhu.

Lycopodiella inundata (L.) Holub

C1

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): 2 km V od obce, 50°37'00,8"N, 14°44'08,5"E, 270 m n. m., vlhká písčina v terénní depresi po těžbě písku, na malé ploše hojně (27. 7. 2014 leg. *K. Nepraš, LIT*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454a, Doksy (distr. Česká Lípa): Břežský rybník, zrašelinělý severovýchodní litorál rybníka 1,25 km Z od vrcholu Mlýnského vrchu (390 m), 50°34'58,2"N, 14°42'58,2"E, 272 m n. m., vitální populace na desítkách čtverečních metrů (2014 not. *G. Leugnerová*; 18. 7. 2014 leg. *Z. Kaplan 14/352*, herb. Kaplan; 31. 7. 2014 not. *K. Nepraš, 6. 10. 2014 not. R. Višňák*).
- 92a. Jizerské hory lesní, 5157b, Hejnice (distr. Liberec): lokalita Černá jezírka [ochranné pásmo PR Černá jezírka], v lesním průseku na odkrytém substrátu 1,5 km SV od Smědavy, 50°51'00,4"N, 15°17'33,1"E, 900 m n. m., vzácně (2013 not. *J. Titěra*; Titěra 2014).
- 92a. Jizerské hory lesní, 5157d, Desná (distr. Jablonec nad Nisou): lokalita „Na Hranicích“, podél písčité lesní cesty 2,1 km S od hráze přehradní nádrže Souš, 50°48'31,4"N, 15°19'20,5"E, 870 m n. m., hojně (2013 not. *J. Titěra*; Titěra 2014). Jedná se pravděpodobně o nejbohatší naleziště druhu v Jizerských horách.

Titěra J. (2014): Příspěvek k výskytu a rozšíření vybraných druhů čeledi plavuňovitě (Lycopodiaceae) v Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. – Sborn. Severočes. Muz., přír. vědy, 32: 13–38.

Lycopsis arvensis L.

26. Český les, 6141b, Broumov (distr. Tachov): pole po levé straně silnice vedoucí k Zadnímu Chodovu, 1,5 km V od kostela v obci, 49°53'12,2"N, 12°37'47,5"E, 540 m n. m., roztroušeně spolu s *Anthemis arvensis* a *Centaurea cyanus* (1. 8. 2014 not. *M. Čertner*).
27. Tachovská brázda (při hranici s 28f. Svojsínská pahorkatina), 6142a, Planá (distr. Tachov): pole na severovýchodním okraji obce, po levé straně silnice do Výškova, 49°52'26,4"N, 12°44'55"E, 525 m n. m., hojně (5. 7. 2014 not. *M. Čertner*).

- 28d. Toužimská vrchovina, 6043a, Teplá-Nová Farma (distr. Cheb): pole ležící 200 m Z od železniční stanice Hoštěc, 49°59'34,1"N, 12°50'32,8"E, 650 m n. m., hojně (15. 7. 2014 not. M. Čertner).
- 28f. Svojšínská pahorkatina, 6142b, Výškov (distr. Tachov): lado mezi poli po pravé straně silnice do Křížence, 400 m JJV od návsi, 49°53'19,8"N, 12°46'18,3"E, 615 m n. m., hojně (5. 7. 2014 not. M. Čertner).

V Květeně ČR (Křísa in Slavík 2000: 212–213) chybí údaje o výskytu prliny rolní z Tachovské brázdy i převážné části Tepelských vrchů (včetně Toužimské vrchoviny a Svojšínské pahorkatiny), z Českého lesa je uveden jediný údaj od obce Labuť u Starého Sedliště. Druh se však v celé oblasti vyskytuje relativně často jako polní plevel a na rumištích.

M. Čertner

***Malaxis monophyllos* (L.) Sw.**

C1

85. Krušné hory, 5544d, Mezilesí (distr. Chomutov): dřevinami zarůstající lící [= vzdušná] strana hráze usazovací nádrže ca 0,6 km JZ–JJZ od osady, 800 m n. m., 24 rostlin (30. 6. 2013 et 3. 7. 2013 leg. Č. Ondráček, CHOM; Ondráček 2014). – Mezilesí: lesní cesta mezi usazovací nádrží a horní vodní nádrží ca 0,6 km JJZ od osady, 790 m n. m., 3 rostliny (30. 6. 2013 not. Č. Ondráček; Ondráček 2014). – Mezilesí: mokřad na okraji malé vodní nádrže ca 0,5 km JJZ od osady, 780 m n. m., 1 rostlina na bultu uprostřed mokřadu (30. 6. 2013 not. Č. Ondráček; Ondráček 2014).

První nálezy na české straně Krušných hor, na saské straně byl druh poprvé nalezen v roce 1991.

[eds]

- 93a. Krkonoše lesní, 5360a, Dolní Dvůr (distr. Trutnov): jižní svah Liščí hory, okraj Liščí cesty asi 1,5 km S od Tetěvích Bud, ca 1130 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (červen 2007 foto H. Neuwirthová; Harčarik & Horáková 2014).
- 93b. Krkonoše subalpínské, 5259a, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): Labská louka, okraj cesty od křižovatky U čtyř pánů k prameni Labe, 50°46'17,6"N, 15°32'09"E, 1373 m n. m., 4 kvetoucí rostliny (19. 7. 2012 not. J. Harčarik & L. Harčariková; 2012–2013 not. J. Harčarik & L. Harčariková; Harčarik & Horáková 2014).

***Misopates orontium* (L.) Rafin.**

C2

41. Střední Povltaví, 6155a, Dojetřice (distr. Benešov): ve strništi sklizeného řepkového pole, mezi obcí a okrajem NPR Ve Studeném, ca 650 m ZSZ od středu obce, 49°52'12"N, 14°51'55"E, 430 m n. m., několik rostlin (29. 7. 2012 leg. P. Karlík, herb. Karlík).
- 42b. Táborsko-vlašimská pahorkatina, 6354b, Čelivo (distr. Benešov): sklizené, konvenčně obhospodařované pole, ca 300 m SSZ od středu osady Buchov, 49°41'28,5"N, 14°47'01,2"E, 530 m n. m., jediná kvetoucí rostlina společně s *Anagallis arvensis*, *Erodium cicutarium*, *Euphorbia helioscopia*, *Sherardia arvensis*, *Veronica persica* (13. 10. 2013 foto P. Karlík).
- 61b. Týnišťský úval, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité okraj pole v nivě Orlice pod protipovodňovou hrází, 590 m SV od obecního úřadu, 50°08'47,3"N, 16°03'45,8"E, 250 m n. m., jedna fertální rostlina společně s *Anthemis cotula*, *Peplis portula* a *Ranunculus arvensis* (29. 6. 2015 not. et foto M. Ducháček & J. Doležal; 30. 6. 2015 leg. J. Doležal 15/122, herb. Doležal (odebrána boční část lodyhy); 9. 7. 2015 not. J. Doležal & V. Samková; 16. 7. 2015 not. J. Doležal & M. Hroneš).

Na Rychnovsku byl šklebivec vždy velmi vzácným druhem. Historické údaje pocházejí pouze z Orlických opuk (60) od Lible (Pírko in Kopecký 1888) a od Valu u Dobrušky (Grulich in Slavík 2000: 334). Nález u Albrechtic nad Orlicí je tak prvním údajem pro celé Dolní Poorličí (61) (Grulich l. c.).

J. Doležal

68. Moravské podhůří Vysočiny (při hranici s 63e. Poličko), 6465a, Stvolová (distr. Blansko): u hřiště na okraji cesty do Vlkova, ca 500 m ZJZ od křižovatky v obci, 49°35'16,6"N, 16°32'11"E, 375 m n. m., asi 10 rostlin (1. 8. 2015 leg. L. Čech, herb. Čech).

Nálezů tohoto vzácného druhu ze severozápadního cípu fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny je opravdu málo, v posledních dvaceti letech zde byl zřejmě nalezen pouze v Újezdu u Tišnova (Lysák in Additamenta 2: 267, 2003). O další dvacetiletí starší jsou nálezy z Blanska a Adamova (Vaněčková 1997; floristický kurz ČSBS v Blansku, 1980) a od Újezda u Černé Hory (Hadinec & Hadincová in Additamenta 2: 267, 2003). Nevelká populace šklebivce na ruderálním stanovišti mezi silničkou a tarasem tenisového kurty ve Stvolové zřejmě nebude mít dlouhého trvání, přesto nelze další nálezy v území vyloučit.

L. Čech

Kopecký K. (1888): Analytická květena okolí města Rychnova nad Kněžnou. – Rychnov nad Kněžnou, 127 p.

Vaněčková L. a kol. (1997): Rostliny Moravského krasu a okolí. – Nadace Moravský kras & Správa CHKO Moravský kras, Blansko, 230 p.

***Moneses uniflora* (L.) A. Gray**

C1

- 2b. Podbořanská kotlina, 5846a, Vroutek (distr. Louny): po obou stranách lesní cesty v borovém lese ca 1 km ZJZ od železniční stanice Vroutek, 50°10'58,6"N, 13°21'35,5"E, desítky rostlin společně s *Orthilia secunda* a *Pyrola chlorantha* (28. 3. 2012 not. D. Koutecký; 9. 5. 2012 leg. D. Koutecký & Č. Ondráček, CHOM; Koutecký 2014).
32. Křivoklátsko, 6049a, Branov (distr. Rakovník): Mlynářův luh, levý břeh potoka, 1,1 km JZ od křižovatky „U cvočkaře“, 49°59'10,6"N, 13°50'52,8"E, 9 kvetoucích rostlin a asi 200 listových růžic (28. 5. 2014 not. E. Plesková & V. Somol). Jedná se o potvrzení nálezu J. Kolbeka (cf. Kolbek a kol. 2001: 50) po více než dvaceti letech.
- 82a. Javorníky, 6477c, Velké Karlovice (distr. Vsetín): Podtáté-Tišňavy, dvě mikrolokality vzdálené asi 50 m, na okrajích vzrostlého smrkového lesa asi 1 km JJZ od rozcestí Podtáté-Tišňavy a asi 450 m JV od hospody a obchodu U Vojvodíků, 49°21'02,9"N, 18°20'12,4"E, 650 m n. m., a) asi 300 rostlin na ploše 5 × 5 m, z toho 5 podných rostlin; b) 5 sterilních rostlin na ploše 1 × 1 m (14. 7. 2015 et 1. 10. 2015 not. M. Popelářová).

Bohatá populace jednokvítku ve Velkých Karlovicích je spolu s asi 1 km vzdálenou další lokalitou (Vašut in Popelářová et al. 2011: 318–319), na území Javorníků ojedinělá. Nachází se v kulturní smrčině v blízkosti silně bazických pramenišť.

M. Popelářová

- 93c. Rýchory, 5361a, Rýchory (distr. Trutnov): Dvorský les, ca 300 m SSZ od lokality *Potentilla palustris*, podmáčené smrčiny obklopující populaci *Phragmites australis*, ojediněle, 50°39'09,7"N, 15°51'30,5"E, 1000 m n. m. (21. 6. 2011 not. J. Štursa; Harčarik & Horáková 2014). – Rýchory: okraj lesní cesty z rozcestí Kutná (u lokality s *Astrantia major*), 50°39'24,9"N, 15°51'21,4"E, 1000 m n. m. (21. 6. 2011 not. J. Štursa; Harčarik & Horáková 2014).
- 95a. Český hřeben, 5664d, Orlické Záhoří (distr. Rychnov nad Kněžnou): PP Velká louka, smrčina u potoka 1,03 km JJZ od mostku přes potok v Trěkově, 50°19'10,9"N, 16°25'29,5"E, ca 750 m n. m., asi 80 kvetoucích a 60 nekvetoucích rostlin (27. 5. 2014 not. A. Čejková; Gerža & Kučera 2014).
96. Rychlebské hory, 5768c, Petříkov (distr. Jeseník): ve smrčině na břehu jedné ze zdrojnic Branné, ca 430 m JJZ od vrcholové skály Brousek (1115 m), 50°13'23,1"N, 17°01'23,1"E, 1080 m n. m., kompaktní porost s ca 20 kvetoucími rostlinami (15. 6. 2015 foto L. Bureš).
97. Hrubý Jeseník, 5869b, Rejviz (distr. Jeseník): ve smrčině na břehu Černé Opavy ca 120 m ZJZ od Ruského hřbitova, 50°11'34,5"N, 17°16'44,1"E, 866 m n. m., na dvou místech celkem asi 80 kvetoucích a sterilních rostlin (25. 5. 2014 foto L. Bureš).
97. Hrubý Jeseník, 5869c, Vidly (distr. Bruntál): u lesní cesty (žlutá turistická značka) z Videlského kříže na Malý Děd, 1,5 km SV od vrcholu Malého Dědu (1368 m), 50°06'34,4"N, 17°14'07,8"E, 1075 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (5. 7. 2014 foto M. Chudomelová & R. Hédli; Dančák et al. 2014).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí Černé Ostravice, podrost vzrostlého smrkového lesa na levém břehu řeky asi 500 m SV od spojnice „moravské“ (levobřežní) a „slezské“ (pravobřežní) cesty a asi 2,5 km SV od kostela sv. Bedřicha v obci, 49°27'28"N, 18°28'38,6"E, 540 m n. m., asi 50 rostlin na ploše 5 × 5 m, z toho 4 plodné (11. 7. 2015 not. M. Popelářová, R. Poledník & Z. Lukeš).

Gerža M. & Kučera J. (2014): Příspěvky ke květeně Rychnovska. 8. – Orchis, Dobré, 33/1: 9–22.

Kolbek J. a kol. (2001): Květena Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko. 2. Rozbor a syntéza. – Botanický ústav AV ČR, Praha, 132 p.

Koutecký D. (2014): Poznámky k rozšíření zástupců čeledi Pyrolaceae na Podbořansku. – Severočeš. Přír. 45: 33–36.

Popelářová M., Hlisnikovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 277–359.

Monotropa hypophegea Wallr.

C2

63h. Svitavský úval, 6365c, Brněnec (distr. Svitavy): rozvolněný porost břízy a borovice v opuštěném opukovém lomu nad pravým břehem Svitavy, ca 450 m JJZ od železniční stanice Březová nad Svitavou, 49°37'46,7"N, 16°31'10,2"E, 405 m n. m., několik rostlin (7. 8. 2015 leg. L. Čech, herb. Čech).

Výskyt hniláku lysého ve fytogeografickém okrese Českomoravské mezihoří Květena ČR (Křísa in Hejný & Slavík 1990: 519) neuvádí. V roce 1992 jej však našel Jaroslav Jirásek na vrcholu Rychnovského vrchu v podokrese 63j. Lanškrounská kotlina (Jirásek 1996). U pěšinky pod opukovým lomem u Brněnce jsem objevil pouze několik odkvétajících lodyh. Druh preferuje bazické substráty, lokality u Rychnova i Brněnce se nacházejí na slínovcích až jílovcích s relativně vyšším obsahem vápníku (opuka; svrchní křída). Nejbližší lokality zřejmě představují ojedinělé výskyty na

mramorových žilách v okolí Švařce (Čech in Additamenta 3: 94–95, 2004) a Křtěnova (2005 F. Lysák in verb.).

L. Čech

Jirásek J. (1996): Příspěvek ke květeně Lanškrounska a Moravskotřebovska. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31: 17–5.

***Montia arvensis* Wallr.**

A1→C1

39. Třeboňská pánev, 6854a, Veselí nad Lužnicí (distr. Tábor): pravý břeh Lužnice, proti soutoku s Bechyňským potokem, konec Jateční ulice, zcela obnažená plocha ca 10 × 20 m na místě budovaného protipovodňového opatření po obou stranách malé stružky, 49°11'44,1"N, 14°42'15,2"E, 405 m n. m., několik set plodných rostlin (4. 5. 2013 leg. J. Blahovec, CB; Blahovec in Lepší & Lepší 2014). Počátkem června 2013 byla lokalita poškozena povodní a z místa nálezu bylo splaveno asi 20 cm povrchu, který následně stavitel díla nahradil zeminou z nedaleké deponie a osel travním semenem.
39. Třeboňská pánev, 6854a, Řípec (distr. Tábor): 1,1 km SSZ od centra obce, přímo u exitu č. 100 budované dálnice D3, po obou stranách přivaděče silnice č. 23 z Jindřichova Hradce, 49°13'23,2"N, 14°43'54,9"E a 49°13'23,9"N, 14°43'48,8"E, 415 m n. m., desítky plodných rostlin, nejvíce podél lesa zvaného Mezi lesy (4. 5. 2013 leg. J. Blahovec, CB; Blahovec in Lepší M. & Lepší P. 2014). V lednu roku 2014 bylo jedno z míst výskytu částečně zavezeno zeminou. – Řípec: ca 1,7 km S od centra obce, vpravo od budované dálnice D3, pod sjezdem (manipulační komunikace) ve směru na Soběslav, písčité místo podél ochranného plotu v délce asi 15 m, oddělující les Dubná od samotného tělesa dálnice, 49°13'43,6"N, 14°43'43,4"E, 410 m n. m., několik plodných rostlin (4. 5. 2013 leg. J. Blahovec, CB; Blahovec in Lepší & Lepší 2014).

Zdrojovka rolní byla až dosud považována za vyhynulý taxon české flóry (Grulich 2012). Posledním záznamem o jejím výskytu na území ČR je herbářový doklad J. Gazdy z roku 1977 (CB) pocházející od rybníka Dehtář v Budějovické pánvi. Díky uvedeným novým nálezům na Třeboňsku bude nutně druh přesunout v Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR z kategorie vyhynulých do kategorie kriticky ohrožených.

[eds]

***Muscari armeniacum* Leichtlin ex Baker**

- 17b. Pavlovské kopce, 7165d, Mikulov (distr. Břeclav): travnaté okraje cesty mezi opuštěnými zahrádkami (lokalita Vinohrady), asi 50 m od východního okraje PR Turoid, 48°48'58,6"N, 16°38'12,5"E, 292 m n. m., dva polykormony s četnými samopřesevy, květy kobaltově modré, listy sivé (28. 4. 2013 leg. J. Uher, BRNL).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: Stará Břeclav, travnatý svah asi 15 m S od hřbitova, při severozápadním okraji obce proti lokalitě Rybník-louky, 48°46'42,3"N, 16°53'37,6"E, 161 m n. m., čtyři kvetoucí polykormony s několika přesevy, listy shora nasivělé, květy blankytně modré (6. 4. 2015 leg. J. Uher, MMI). – Stará Břeclav: zatravněný okraj cesty při zahrádkářské osadě proti lokalitě Nivečky, asi 200 m od jihovýchodního okraje letiště, 48°47'14,1"N, 16°53'07,5"E, 160 m n. m., několik polykormonů na úseku zhruba 10 m dlouhém, květy blankytně modré, list shora sivozelený (6. 4. 2015 leg. et det. J. Uher, MMI).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Charvátská Nová Ves (distr. Břeclav): Lednická ulice, zatravněný pás oddělující silnici a pole mezi vsí a sídlištěm Na Valtické (lokalita Tří čtvrtě), 48°45'40"N, 16°51'13,6"E – 48°45'39,6"N, 16°51'15,2"E, 160 m n. m., množství polykormonů se samopřesevy

na úseku asi 30 m dlouhém, květy kobaltově modré, listy shora sivozelené (28. 4. 2015 leg. et det. *J. Uher*, MMI).

- 18b. Dolnomoravský úval, 6970b, Staré Město (distr. Uherské Hradiště): zatravněné plochy mezi ulicemi Nad Hřištěm a U Potoka (lokalita Nový Svět), asi 300 m JV od rybníka Širůch a odtud dále k východu na křižovatku s ulicí Konstantinovou, 49°04'40,8"N, 17°26'22,2"E – 49°04'40,2"N, 17°26'28,7"E, 186 m n. m., množství kvetoucích polykormonů se samopřesevy (květy kobaltově modré, listy shora nasivělé) roztroušeně na úseku zhruba 140 m dlouhém (2. 5. 2015 leg. et det. *J. Uher*, BRNL).

Muscari armeniacum (modřeneček arménský) je v současnosti nejčastěji pěstovaným a bezesporu také nejčastěji zplaňujícím modřencem⁹⁾. Jde o velmi proměnlivý taxon obývající kavkazské, maloasijské, palestinské a balkánské kamenité stepi; na vápencích vystupuje téměř do 1000 m n. m. Uveden byl nejspíš k roku 1870 (Harpur-Crewe 1870, Veitch 1872) do anglických zahrad, poté byl však rozšiřován především pěstiteli německými a teprve v roce 1876 obdržela z Leichtlinových školek cibule anatolských i kavkazských populací tohoto taxonu botanická zahrada v Kew, kde v nich Baker (1878, 1886 a 1889) rozpoznal a postupně popsal hned několik nových samostatných druhů. To, přes jejich pozdější revize a shrnutí do jediného druhu, přetrvává v řadě taxonomických nepřesností, jimiž jsou dodnes zatíženy určovací klíče.

Zplanění tohoto druhu bylo na Britských ostrovech poprvé zaznamenáno už roku 1892 (Taylor 2002) – ještě dávno předtím, než se stal nedílnou součástí nabídky takřka všech zahradnických ceníků. V současné době se rychle šíří na Britských ostrovech (Clement & Foster 1994, Willis 1996, Porter 2002 a 2006, Lovatt 2005 a 2008, Green 2008, Stace 2010 a další) a v Holandsku (Ooststroom & Mennema 1968), zaznamenáván je v Belgii (Verloove 2006), v Norsku (Gederaas & al. 2012), ve Švédsku (Karlsson 2012) a dosti často v Německu (Adolphi 1981, Adolphi & Mückschel 2000, John 2008, Dickoré et al. 2009, Bettinger 2013), ve Švýcarsku (Landolt 2001), v Rakousku (Hohla et al. 2000, Stöhr et al. 2002, Schröck et al. 2004, Essl 2006, Essl & Stöhr 2006, Stöhr 2011) i na Slovensku (Medvecká et al. 2012). Při četnosti úniků tohoto druhu ze zahrad je s podivem, že u nás byly ohlášeny teprve nedávno, nezávisle z českého i moravského termofytika (Pyšek et al. 2012). Stěží lze však zpochybňovat, že tento druh, ač nebyl opominut v poslední Květeně (Hrouda in Štěpánková et al. 2010: 634–640), je zhusta zaměňován s jinými u nás zplaňujícími druhy podrodu *Muscari*, nejčastěji s modřencem široolistým (*M. botryoides*) nebo modřencem přehlíženým (*M. neglectum*); to potvrzují i Grulichovy revize herbářových položek (MMI), posouvající doklady o zplaňování modřence arménskému přinejmenším do poloviny minulého století (cf. také Drlík et al. 2005).

Diagnostické znaky všech tří zmíněných druhů jsou v Květeně (Hrouda 2010) vcelku dobře podchyceny. Všechny mají fertilitní květy v ústí zaškrčené a vždy s bělavými korunními cípy. U všech dorůstají cibule velikosti zhruba holubího vejce, *M. armeniacum* vytváří nadto značné množství dceřiných cibulek a často proto roste v hustých trsech (nemusí to však vždy platit v konkurenci travní vegetace). Listy má modřeneček arménský

⁹⁾ Z téměř 190 hektarů ploch, vyčleňovaných každoročně holandskými pěstiteli k množení modřenců, až dvě třetiny připadají tomuto druhu a jeho početným odrudám.

čárkovité, žlábkovitě prohnuté a shora nasivělé, zpravidla delší než stvoly s hustými hroznými obvejčitě urnovitých, kobaltově modrých a jen slabě vonných květů; jalových kvítků je poměrně málo a bývají s fertilními téměř stejnobarvé. Některé z pěstovaných kultivarů se ale těmito charakteristikám vymykají, jejich jalové i fertilní květy v temně modrých, bledě modrých, bílých i šerifikových odstínech mohou být též různobarvé ('Mount Hood', 'Peppermint'), ve válcovitých i kuželovitých hroznech, někdy dokonce latnatě rozvětvených ('Blue Spike', 'Fantasy Creation'). Listy vyrůstají z cibulí po třech až sedmi a raší ještě před zimou – přerůstají proto květní stvoly, poléhají a zjara jim už špičky obvykle zasychají (neplatí to ovšem pro rychlené, nasucho chlazené cibule, z nichž raší listy současně s kvetoucími stvoly a zůstávají tudíž kratší a přímé).

Pro *M. neglectum* jsou typické vejcovitě válcovitě hrozní květy protáhle soudkovitými, až dvakrát tak dlouhými jako širokými, často nápadně vonnými a různobarvými: fertilní květy jsou (přínejmenším na počátku kvetení) téměř černé, zatímco jalové, početnější než u předešlého druhu, jsou ztenčené a zůstávají modré. Pěstována je ale i forma s květy temně modrými a často téměř stejnobarvými: označována je běžně (avšak neplatně: cf. Hrouda 2010) jako *M. racemosum*, a známá je i v kultivarech s jalovými květy téměř do běla vybledlími. Podobně jako modřenec arménský i tento raší na podzim: úzké čárkovité listy (rovněž až po sedmi vyvinuté, u tohoto taxonu ale shora spíše zelené nebo někdy načervenalé) tudíž květní stonky i tady zpravidla přerůstají (ne vždy u *M. racemosum*). Na jihu Moravy je tento modřenec považován za původní (Hrouda 2010), přesto i tady jsou mnohé lokality nepochybně druhotné.

Kdysi hojně pěstované *M. botryoides* lze od předešlých druhů vcelku snadno rozpoznat díky vzpřímeným, úzce kopist'ovitým, z cibulí nejvýše po čtyřech vyrůstajícím, zjara rašícím a za květu proto ještě nezasychajícím listům. Neroste nikdy v hustých trsech a květy ve válcovitých, spíše rozvolněných hroznech má nevonné, blankytně modré nebo bílé (bělokvětá forma v zahradách dnes převládá); fertilní květy jsou téměř kulovité a s jalovými stejnobarvé. Ještě před sto lety nejrozšířenější a ze zahrad často zplaňující, dnes ale už poměrně vzácně pěstovaný modřenec, přetrvává u nás dosud na řadě druhotných lokalit.

U herbářových položek se zmiňované rozdíly nicméně často stírají a kde není na schedách zaznamenána původní barva květů, druhy mohou být stěží rozpoznatelné. Spolehlivým vodítkem není často ani srovnávaná šířka listů – druh *M. armeniacum* je běžně pěstován jak v širokolistých, tak i v úzkolistých klonech. Úzkolisté typy popsal Baker (1878, 1889) podle rostlin v kultivaci jako *M. szovitsianum* a *M. maweanum*; oba taxony pak byly v zahradách po několik desetiletí pod těmito jmény rozšiřovány a dokonce v místních florách doposud zůstávají jako samostatné druhy leckde stále akceptovány (Nersesian 2001, Selimov 2008, Salayeva 2015). Širokolistý typ popsal Baker (rovněž jen ze zahrad) jako *M. conicum*, k němu se vztahuje i kdysi nejpěstovanější odrůda 'Heavenly Blue' (Arnott 1899, Sanders 1913), ranější, proto často rychlená a s listy potom opožděně rašícími, kratšími a vzpřímenými – dlouhá léta byla proto chybně připisovaná také druhu *M. botryoides* (Griffiths 1925 a další). Ale také sklon jalových kvítků, zakřivení okvětních cípů nebo počet podpůrných listenů, zdůrazňovaný

zejména britskými autory (Easy 1998, Stace 2010), patří ke znakům krajně nespolehlivým (srov. Davis & Stuart 1984, Suárez-Santiago & Blanca 2013). Podobně ani tvar jalových květů, udávaný autory íránskými (Jafari & Maassoumi 2011), není spolehlivým znakem. K omezení snadných záměn je proto žádoucí určovat všechny zplauňující modřence pokud možno v čerstvém stavu.

J. Uher

- Adolphi K. (1981): *Muscari armeniacum*, eine verwilderte Zierpflanze. – *Göttinger Florist. Rundbr.* 15(4): 75–77.
- Adolphi K. & Mückschel C. (2000): Hinweise zur Bestimmung und Kartierung von *Muscari*-Arten sowie deren Vorkommen im mittleren Lahntal. – *Hess. Florist. Briefe* 49(1): 7–11.
- Arnott S. (1899): *The Muscari*. – *Gard. Chron.*, sér. 3, 25(646): 292, (647): 312.
- Baker J. G. (1878): New forms of *Muscari*. – *Gard. Chron.* 9(234): 798–799.
- Baker J. G. (1886): *Muscari szovitsianum*. – *Bot. Mag.*, sér. 3, 42: 6855.
- Baker J. G. (1889): *Muscari maweanum*, Hort. Leichtlin, n. sp. – *Gard. Chron.*, sér. 3, 5(126): 648.
- Davis P. H. & Stuart D. C. (1984): *Muscari Miller*. – In: Davis P. H. [ed.], *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*, 8: 245–263, Univ. Press, Edinburgh.
- Dickoré W. B., Lewejohann K. & Urner R. (2009): Neufunde, Bestätigungen und Verluste in der Flora von Göttingen (Süd-Niedersachsen). – *Florist. Rundbr.* 42: 5–59.
- Drlík V., Grulich V. & Reiter A. (2005): Květena Znojemska 1950–1954. – *Thayensia (Znojmo)*, Suppl. I: 7–292.
- Easy G. M. S. (1998): *Muscari*. – In: Rich T. C. G. & Jermy A. C., *Plant Crib*, p. 374–375, BSBI, Nat. Museums & Galleries, Wales.
- Essl F. (2006): Floristische Beobachtungen aus dem östlichen Oberösterreich und dem angrenzenden Niederösterreich, Teil V. – *Beitr. Naturk. Oberösterreichs* 16: 161–195.
- Essl F. & Stöhr O. (2006): Bemerkenswerte floristische Funde aus Wien, Niederösterreich, dem Burgenland und der Steiermark, Teil III. – *Linzer Biol. Beitr.* 38(1): 121–163.
- Gederaas L., Moen T. L., Skjelseth S. & Larsen L. K. (2012): Alien species in Norway. – *The Norwegian Biodiversity Information Centre*, Trondheim.
- Green P. (2008): *Flora of County Waterford*. – *National Botanic Gardens*, Glasnevin.
- Griffiths D. (1925): Production of Grape-Hyacinth bulbs. Department Bulletin No. 1327. – U. S. Department of Agriculture, Washington, DC.
- Harpur-Crewe H. (1870): *Muscari armeniacum* & c. – *Gard. Chron.* 6(40): 1315.
- Hohla M., Kleesadl G. & Melzer H. (2000): Neues zur Flora der oberösterreichischen Bahnanlagen – mit Einbeziehung einiger grenznaher Bahnhöfe Bayerns. – *Beitr. Naturk. Oberösterreichs* 9: 191–250.
- Jafari A. & Maassoumi A. A. (2011): Synopsis of *Leopoldia*, *Muscari* and *Pseudomuscari* (Hyacinthaceae) in Iran, with *Leopoldia ghoushtchchiensis* sp. nova. – *Ann. Bot. Fenn.* 48: 396–400.
- John H. (2008): Aktuelle Nachweise von höheren Pflanzen in der Umgebung von Halle (Saale). – *Mitt. Florist. Kart. Sachsen-Anhalt* 13: 93–105.
- Karlssoon T. (2012): Nya namn på nordiska växter. 2. Kallaväxter – sparrisväxter. – *Svensk Bot. Tidskr.* 106(5): 217–232.
- Bettiger A. et al. [eds], *Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands*. – Landwirtschaftsverlag, Münster.
- Landolt E. (2001): *Flora der Stadt Zürich*. – Springer Verlag, Berlin, Heidelberg.
- Lovatt C. (2005): *Bristol Botany in 2005*. – *Proc. Bristol Naturalists' Soc.* 65: 20–37.
- Lovatt C. (2008): *Bristol Botany in 2007 & Bristol Botany in 2008*. – *Proc. Bristol Naturalists' Soc.* 68: 38–86.

- Májovský J., Murín A. & Uhríková A. (1984): Gattung *Muscari* Miller in der Slowakei. – *Acta Fac. Rerum Natur. Univ. Comen., bot.*, 31: 1–17.
- Medvecká J., Kliment J., Májecková J., Halada L., Zaliberová M., Gojdičová E., Feráková V. & Jarolímek I. (2012): Inventory of the alien flora of Slovakia. – *Preslia* 84: 257–309.
- Nersesian A. (2001): A karyosystematic study of Armenian *Muscari* and *Bellevalia* (Hyacinthaceae). – *Bocconea* 13: 383–389.
- Ooststroem S. J. van & Mennema J. (1969): Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland, hoofdzakelijk in 1968. – *Gorteria* 10 (4): 167–177.
- Porter M. S. (2002–2006): Plant records. – *Watsonia* 24: 227–250, 2002; 26: 71–100, 2006.
- Salayeva Z. (2015): Naturally spreading of the Hyacinthaceae Batsch. in the altitude zones of the Nakhchivan Autonomous Republic flora of Azerbaijan. – *Int. J. Multidiscipl. Res. Developm.* 2(9): 149–154.
- Sanders T. W. (1913): *Bulbs and their cultivation* (2nd Ed.). – W. H. & L. Collingridge, London.
- Selimov R. (2008): Some geophytes identified around the Lenkoran and Lerik (Azerbaijan) region. – *EurAsia. J. BioSci.* 2: 91–101.
- Schröck C., Stöhr O., Gewolf S., Eichberger C., Nowotny G., Mayr A. & Pilsel P. (2004): Beiträge zur Adventivflora von Salzburg I. – *Sauteria* 13: 221–237.
- Somlyay L., Pintér I. & Csontos P. (2006): Taxonomic studies of the *Muscari botryoides* complex in Hungary. – *Folia Geobot.* 41: 213–228.
- Speta F. (1994): *Leben und Werk von Ferd. Schur*. – *Stapfia* 32: 1–334 [*Muscari* p. 211–214].
- Stöhr O., Schröck C. & Strobl W. (2002): Beiträge zur Flora der Bundesländer Salzburg und Oberösterreich. – *Linzer Biol. Beitr.* 34/2: 1393–1505.
- Stöhr O. (2011): Notizen zur flora von Osttirol IV. – *Wiss. Jahrb. Tirol. Landesmuseen* 4: 419–433.
- Suárez-Santiago V. N. & Blanca G. (2013): *Muscari*. – In: Castroviejo S. et al. [eds], *Flora Iberica*, 20: 171–184, Real Jardín Botánico, Madrid.
- Taylor I. (2002): *Muscari*. – In: Preston C. D., Pearman D. A. & Dines T. D. [eds], *New atlas of the British & Irish flora*, Oxford Univ. Press Inc., New York.
- Veitch H. J. (1872): The Armenian Grape hyacinth (*Muscari armeniacum*). – *The Garden* 1(26): 687.
- Willis A. J. (1996): *Bristol Botany in 1996*. – *Nat. Avon.* 56: 41–51.

Najas marina L.

C3

- 4a. Lounské středohoří, 5448c, Most: mělčina při severozápadním břehu východnějšího ze dvou zbytkových jezer v bývalé těžebně bentonitu 1,5 km JZ od obce Braňany, 50°32'04,4"N, 13°41'10,9"E, 304 m n. m. (9. 9. 2012 not. *T. Burian*).
- 4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem-Střekov: tůň u pravého břehu Labe 1 km J od železniční stanice Ústí nad Labem hlavní nádraží, 50°39'02"N, 14°02'42,1"E, 130 m n. m., několik fragmentů lodyh (11. 9. 2015 leg. *P. Dřevojan & D. R. Letz*, BRNU).

Výskyt řečanky přímořské nebyl z dolního Polabí znám po několik desetiletí (Machová & Kubát 2004) až do roku 2011, kdy ji M. Juříček našel ve třech pořičních tůňkách mezi Děčínem a Těchlovicemi (Juříček 2013). Výše uvedený nález tak doplňuje znalosti o současném rozšíření druhu na dolním Polabí.

P. Dřevojan & D. R. Letz

Juříček M. (2013): Zajímavé floristické nálezy z dolního Labe. – *Severočes. Přír.* 44: 59–72.

Machová I. & Kubát K. (2004): Zvláště chráněné a ohrožené druhy rostlin Ústecka. – *Academia*, Praha.

Najas minor All.**C1**

74b. Opavská pahorkatina, 6173b, Raduň (distr. Opava): třetí rybník z jihu (po toku Raduňky) ze soustavy tzv. Raduňských rybníků, 750 m na SSZ od obce, 49°53'53,2"N, 17°56'13,5"E, 268 m n. m., jednotlivé rostliny ve východní části rybníka (21. 7. 2015 not. J. Ševčík), dosti bohaté porosty (10. 9. 2015 not. J. Ševčík & D. Hlisenkovský).

V povodí Odry (na území ČR) byla řečanka menší dosud známa pouze z Ostravské pánve (83), a to teprve 21 let (Kaplan in Štěpánková et al. 2010: 321). Její populace zde zvolna plynule sílí (vlastní pozorování), tudíž očekáváme, že bude nalézána i na příhodných místech okolních fytochorionů.

J. Ševčík & D. Hlisenkovský

Ophioglossum vulgatum L.**C2**

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): Nový Rybník, vlhká loučka u panelové cesty vedle trati, ca 300 m J od železniční zastávky Semanín, 425 m n. m. (13. 7. 2001 not. J. Roleček, ČNFD). – Opatov: malá loučka při okraji lesa 580 m Z od školy v obci, 49°49'37,6"N, 16°29'40,1"E, 455 m n. m., desítky rostlin (19. 6. 2005 foto F. Jetmar; 18. 5. 2006 not. H. Faltysová, 2015 not. F. Jetmar; AOPK ČR 2015). Výskyt je zmíněn v komentáři k druhu *Gymnadenia densiflora* (F. Jetmar in Additamenta 7: 284, 2008).

Uvedené nálezy doplňují starší publikovaný údaj o výskytu *O. vulgatum* v podokrese Opatovské rozvodí na nedaleké rašelinné louce nad Mušlovým rybníkem (Faltysová, Matoušková & Hille 1992).

P. Lustyk

63i. Hřebečovská vrchovina, 6265c, Kamenná Horka (distr. Svitavy): rozvolněný okraj lesní silničky v kulturní smrčíně v blízkosti kóty Horka (628), ca 3,3 km VJV od kostela sv. Máří Magdalény v obci, 49°43'36,3"N, 16°34'18"E, 635 m. n. m., desítky fertilních rostlin (3. 8. 2015 not. I. Čechová, leg. L. Čech, herb. Čech).

Dle dostupných údajů nebyla zřejmě hadilka obecná dosud ve fytogeografickém podokrese Hřebečovská vrchovina zjištěna. Relativně početná populace hadilky na kótě Horka prosperuje v nízkostébelné a velmi rozvolněné vegetaci na opukovém podloží, důkladně narušené nedávnou rekonstrukcí lesní asfaltky. Nejblíže druh roste patrně na lokalitě u Křenova v podokrese 63k. Moravskotřebovské vrchy (Balátová-Tuláčková 2001).

L. Čech

96. Králícký Sněžník, 5866b, Horní Morava (distr. Ústí nad Orlicí): Mramorový lom v Horní Moravě, vlhké místo u cesty procházející lomem, 50°09'38"N, 16°49'17,5"E, ca 780 m n. m., 4 rostliny (26. 6. 2015 not. R. Štencel).

Přestože je Mramorový lom v Horní Moravě poměrně často navštěvované místo (i botaniky), jde o první údaj o výskytu druhu a patrně i první údaj pro fytochorion.

R. Štencel

- Balátová-Tuláčeková E. (2001): *Prodromus vlhkých luk a vysokobylinných porostů v okolí Brna*. – Sborn. Klubu Přírod. Brno (1989–2000): 20–28.
- Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky východních Čech, okres Svitavy. – Český ústav ochrany přírody, Pardubice.

Ophrys apifera Huds.

C1

- 18b. Dolnomoravský úval, 6970b, Uherské Hradiště: EVL Rochus, pastvina na bývalém vojenském cvičišti řídce porostlá křovinami, 450 m SSZ od kaple sv. Rocha, 49°04'41,6"N, 17°29'33,7"E, 264 m n. m., asi 55 kvetoucích rostlin (4. 6. 2014 not. *D. Zábranská*; Juroch & Šmiták 2015).
19. Bílé Karpaty stepní, 7072a, Nivnice (distr. Uherské Hradiště): park na východním okraji obce kolem kaple a rozhledny v trati Čupy, směrem ke Královu, 48°58'32,2"N, 17°39'18,9"E, 1 kvetoucí rostlina, hojný výskyt druhu *Cephalanthera damasonium* (8. 6. 2014 not. *V. Ondrová*; Juroch & Šmiták 2015).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6967b, Archlebov (distr. Hodonín): Loktušky S od obce, keřnatá stráž JZ expozice, 49°03'58,7"N, 16°59'22,5"E, 320 m n. m., 4 rostliny (7. 6. 2014 not. *J. Podhorný & R. Amrein*; Juroch & Šmiták 2015). Lokalita leží 370 m S od prvonálezu *Ophrys apifera* mimo oblast Bílých Karpat, v PP Ochozy (1991 not. *L. Ambrozek*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): Hamrlíky, při jižní hranici přírodního parku Ždánický les, severní až východní stepní a keřnaté svahy kopce s kótou 274,9, Z od jižního okraje města, stepní trávníky s křovinami, 5 rostlin ve střední části lokality na hřbitku, v celém území roztroušeně *Gymnadenia conopsea* (7. 6. 2014 not. *Y. Hájková & Z. Kežlínek*; Juroch & Šmiták 2015).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Rašovice (distr. Vyškov): bezlesá část PR Mušenice, jihozápadní svah, 49°07'16,1"N, 16°56'04,6"E, 255 m n. m., 1 rostlina (6. 6. 2014 not. *R. Procházká*; Juroch & Šmiták 2015).

Orchis militaris L.

C2

- 76a. Moravská brána vlastní, 6573a, Choryně (distr. Vsetín): PP Choryňská stráž, okraj zarůstající polní cesty (úvoz) na výslunné stráni, 49°29'53"N, 17°53'16"E, 343 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (25. 5. 2015 not. *V. Sedláček, J. Hlavatá & I. Démuthová*, Juroch & Šmiták 2016: 58; 30. 5. 2015 foto *J. Tkáčiková*).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6573a, Vsetín: PP Ježůvka, kosný zbytek jalovcové pastviny, 49°20'57"N, 18°00'40"E, 500 m n. m., kolísající počet kvetoucích rostlin (1–4) a sterilní jedinci (2003 not. *M. Dančák*; 2003 not. *J. Pavelka*; 2015 not. *J. Tkáčiková*; Vymazalová 2011).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Růžďka (distr. Vsetín): PP Lúčky-Roveňky, kosená louka, 49°22'56"N, 18°00'09"E, 507 m n. m., pět kvetoucích rostlin (14. 6. 2008 not. *H. Švandová*; Švandová 2009).
81. Hostýnské vrchy, 6573c, Mikulůvka (distr. Vsetín): kosená a přepásaná louka asi 0,95 km JV od rybníka u točny autobusu Mikulůvka-hájenka na západním okraji obce, 49°24'08"N, 17°54'30"E, 460 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (1994 not. *J. Novosadová, Pavelka & Trezner* 2001).
82. Javorníky, 6874b, Študlov (distr. Vsetín): PP Hrádek, kosená suchá louka v severozápadní části rezervace, 49°09'30"N, 18°05'17"E, 550 m n. m., kolísající počet kvetoucích rostlin (1–3) (2011 not. *J. Pavelka*; 2013 not. *I. Jindra*; Jindra 2014, Vymazalová 2011).

Rozšíření vstavače vojenského na severovýchodní Moravě (přesněji v CHKO Beskydy a těsném okolí) zpracovala nedávno Vymazalová (2011). Na víceméně souvislé rozšíření na vhodných biotopech v Bílých Karpatech (Jongepier & Jongepierová 2006, Jongepier & Pechanec 2006) navazují spíše ojedinělé výskyty severním směrem na Valašskokloboucku a Vsetínsku, kde je druh už velmi vzácný. V minulosti rostl ve Vsetínské kotlině (80a)

v katastru Vsetína – „luka nad Hutí a u Mžíků“ (Bubela 1879, Bubela s. a.). Tyto lokality odpovídají údajům ve Formánkově Květeně (Formánek 1887): „na horských lukách nad skelnými hutěmi kolem Vsetína (Bubela)“. V blízkosti historických lokalit byl opětovně nalezen v roce 2003 v PP Ježůvka, kde přežívá až do současnosti (v roce 2015 jedna kvetoucí rostlina); není však zcela jasné, zda se jedná o přirozený výskyt nebo o záměrné vysetí. Pravděpodobně byl druh v Ježůvce vysazen či vyset, ale nelze vyloučit ani spontánní výskyt. Vezmeme-li v úvahu Ježůvku coby širší lokalitu, pak ještě v 60. a 80. letech minulého století rostl v těsné blízkosti v Janové (viz níže). Později je uváděn také z blízkého okolí – na lokalitě Pod Snožem ve Vsetíně-Jasenici (Ohryzek & Valer 2006), ale tento údaj je chybný (Ohryzek, in verb.) a pravděpodobně se vztahuje k PP Ježůvka. Ojedinělý výskyt v roce 1994 měl vstavač vojenský na netypickém stanovišti – mezofilní louka přepásaná kravami na okraji obce Mikulůvka. Další historické lokality, např. „Val. Meziříčí“ (Klanic in Formánek 1887–1897) a „V Uherské na lukách nad myslivnou na zděchovském katastru“ (Říčan 1936; 1962 not. *V. Pospíšil*), Janová „U Karolů“ (Pospíšil 1962), Rožnov: Hradisko (Jatiová & Šmiták 1996; 1935 not. *V. Krist*), později ověřeny nebyly. Poněkud nejasné jsou dva údaje uvedené v Přírodě Valaška (Pavelka & Trezner 2001: 214) – u Vsetína (1999) a z luk Na Křenově u Janové (konec 80. let minulého století) – jejich autorem je pravděpodobně J. Pavelka, ale podrobnější informace se nepodařilo zjistit.

Kromě dlouhodobě přežívající slabé populace v PP Ježůvka roste vstavač vojenský také v Javorníkách (82) v PR Losový (Kočí 2003, Tkáčiková 2003, Vymazalová 2011), kde byl ale záměrné vyset (M. Popelářová in verb.) a v PP Hrádek. Ojediněle byl zaznamenán severně od Vsetína v PP Lúčky-Roveňky (později neověřen). Vzácny je také v Moravské bráně.

Nálezy v PP Choryňská stráž i v PP Lúčky-Roveňky jsou překvapivé, protože se jedná o dlouhodobě botanicky známé a dobře prozkoumané lokality. Ani zde nelze proto vyloučit záměrné vysetí této orchideje.

J. Tkáčiková

- Bubela J. (1879): Rostlinstvo květeny Vsetínské. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valaško, Valašské Meziříčí]
- Bubela J. (s. a.): Rostliny na Valašku rostoucí. – Ms., 108 p. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valaško, Valašské Meziříčí]
- Jindra I. (2014): PP Hrádek, botanický průzkum a vegetační poměry. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Zlínského kraje, Zlín]
- Juroch J. & Šmiták J. (2016): Nové lokality orchidejí v roce 2015 (vč. nezveřejněných údajů z dřívějších let). – *Roezliana* 46: 52–59.
- Kočí M. (2003): Botanický inventarizační průzkum – Losový. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Ohryzek J. & Valer J. (2006): Zlínský kraj. – In: Vydrová A., Kuchařová P. & Grulich V. [eds], Optimalizace sítě maloplošných zvláště chráněných území v České republice), Zlínský kraj, Pr. a Stud., Pardubice, suppl. 1/2006: 196–207.
- Pavelka J. & Trezner J. [eds] (2001): Příroda Valaška (okres Vsetín). – Český svaz ochránců přírody ZO 76/06 Orchidea, Vsetín, 568 p.

- Pospišil V. (1962): Jak pronikaly thermofyty do nitra severozápadních Karpat. – *Acta Mus. Morav., sci. natur.*, 47: 69–108.
- Říčan G. (1936): Květena okresu Vsetinského a Valašskomeziříčského. – Ms., 79 p. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valaško, Valašské Meziříčí]
- Švandová H. (2009): Aktualizace mapovacího okrsku cz0614, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Tkáčiková, J. (2003): Losový (T0142BE), z ávěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 12p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Vymazalová M. (2011): *Orchis militaris* L. – In: Popelářová M., Hlislínikovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L.: Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009), *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 46: 277–359.

***Orchis ustulata* L.**

C1

32. Křivoklátsko, 5949a, Lány (distr. Kladno): EVL Lánská obora, svah na levém břehu Klíčavy před ústím Jeleního luhu 1,35 km SV od hájovny Pařeziny, 50°05'40,9"N, 13°53'24,4"E, jedna kvetoucí rostlina (13. 5. 2015 not. *E. Plesková & V. Somol*).

***Ornithogalum brevistylum* Wolfner**

C2

78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Polichno (distr. Zlín): výslunný okraj louky na J straně lesa na západním svahu, 790 m JV od kaple na návsi, 49°03'44,8"N, 17°43'02,7"E, 325 m n. m., asi 10 kvetoucích rostlin ve vysychavé květnaté louce nedaleko místa s výskytem *Carex depressa* subsp. *transsilvanica* (10. 7. 2015 not. *K. Fajmon & R. Řepka*). – Polichno: okraj pastviny asi 830 m J od kaple na návsi, 49°03'37,6"N, 17°42'41,8"E, 305 m n. m., 1 kvetoucí rostlina při horním okraji suché vypasené pastviny (10. 7. 2015 not. *K. Fajmon & R. Řepka*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Luhačovice (distr. Zlín): Nad krávinem, asi 1,5 km ZJZ od železničního nádraží Luhačovice, 49°05'32"N, 17°44'01"E, 270 m n. m., mezofilní louka na východně orientovaném svahu, vzácně (15. 7.–12. 8. 2004 not. *J. Němec*; Němec 2004).

Snědek jehlancovitý může být v okolí Polichna o něco častější, neboť většina přírodních stanovišť byla v době návštěvy území vypasena skotem na krátké strniště. Zřejmě se zde přitom ale jedná, spolu s historickými údaji od Rudic (Staněk et al. 1996, Elsnerová et al. 1982) a ojedinělým nálezem u Luhačovic (Němec 2004 – viz poslední podrobně vypsána lokalita), o mezní výskyty na samém severovýchodním okraji bělo-karpatské arely druhu (AOPK ČR 2015; viz též Jongepier & Pechanec 2006, Jongepier & Jongepierová 2006, Hrouda in Štěpánková 2010: 612–613). Jižně odtud již není nikterak vzácný, např. hned v okolí Šumic severně i jižně obce jeho populace na více místech čítají řádově stovky rostlin – konkrétně lokality Babí horka, louka na pravém břehu v EVL Ovčírka, Horní vinohrady, Dolní vinohrady, západní a východní okraj lesa Hradčovice v PP Údolí Bánovského potoka (2015 not. *K. Fajmon*). Oproti tomu přímo od Polichna existoval dosud jediný údaj o výskytu tohoto druhu: „obec Polichno, výslunné stráně SV–V obce, na začátku obce, 260 m n. m. (2. 7. 1983 leg. *V. Kesslerová* ut *O. pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum*, BRNU 503961, rev. K. Fajmon 2015)“, což u tak nápadného druhu může vedle reálné lokální vzácnosti poukazovat také na malou prozkoumanost území (viz též komentář u druhu *Carex depressa* subsp. *transsilvanica*).

Tento údaj byl v literatuře nesprávně přejímán pod jménem *O. pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum* (Svačina & Hanáková 2012, Svačina in Additamenta 12: 169–171, 2014), pod kterým jej původně uvedla i Kesslerová (1984).

K. Fajmon

- Elsnerová M., Holub J., Jatiová M. & Tlusták V. (1982): Sborník materiálů z floristického kurzu ČSBS. – Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, Brno.
- Kesslerová V. (1984): Floristická studie v katastru obcí Biskupice a Polichno u Luhačovic. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Němec J. (2004): Přečkovicko (Z0165BK), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 6 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Svačina T. & Hanáková P. (2012): Rozšíření a ekologie kriticky ohroženého snědku pyrenejského kulatoplodého (*Ornithogalum pyrenaicum* L. subsp. *sphaerocarpum* (Kerner) Hegi) v Hostýnských vrších. – Acta Carp. Occid., Vsetín & Zlín, 3: 21–43.

***Ornithogalum pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum* (A. Kern.) Hegi**

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 6972c, Šumice (distr. Uherské Hradiště): trať Dolní vinohrady pod lesem Goliáška, asi 1,2 km SZ–ZSZ od kostela, 49°02'03,6"N, 17°42'34,8"E, 250 m n. m., světlé okraje křovin a doubravy s akátem v komplexu sadů pod lesem Goliáška na severozápadním okraji Šumic, přes 120 plodných rostlin a další desítky povadlých sterilních listových růžic (přesněji lze početnost sterilních rostlin stanovit jen stěží, protože se zde hojně vyskytuje také *Ornithogalum brevistylum*, jež je v nekvetoucím stavu velmi podobné); dále společně s druhy *Allium rotundum*, *Carex michellii*, *Melica picta*, *Muscari comosum* (25. 6. 2015 leg. K. Fajmon, D. Uhýrková & J. Řihová, herb. Fajmon).

Nově objevená lokalita se nachází asi 2,7 km severně od nejbližší známé lokality na západním okraji lesa Hradčovce (Hájek & Trávníček 1996) a je třetím známým místem recentního výskytu snědku pyrenejského kulatoplodého v Bílých Karpatech. Zároveň je i jeho nejbohatším nalezištěm v regionu, protože ostatní dvě bělokarpatské populace – v PP Záhumenice u Strání a u lesa Hradčovce (zde součást nově vyhlášené PP Údolí Bánovského potoka, Pavelčíková 2013) – čítají každá do 40 kvetoucích jedinců (Jongepier & Jongepierová 2006, Jongepierová et al. 2008, 2015 not. K. Fajmon). Je přitom možné, že se u nového nálezu nejedná o lokalitu zcela novou, ale že je potvrzením údaje z roku 1974 uvedeném v Květeně ČR (Hrouda in Štěpánková 2010: 610–612), kdy jej sám L. Hrouda našel na okraji křovin severně od Šumic, dle slovního popisu přibližně v místech dnešního nálezu (2015 L. Hrouda in litt.). Pro tuto možnost svědčí i skutečnost, že se druh jinde v okolí nově potvrdit nepodařilo, třebaže zde byl na příhodných stanovištích cíleně hledán.

Dlouhý interval mezi původním nálezem a pravděpodobným potvrzením by mohl být způsoben nejspíše změnami podmínek na stanovišti, které bylo opuštěno a následně zarostlo křovinami a náletem dřevin. Dnes na místa s hlavní skupinou plodných rostlin z jižní až jihovýchodní strany přímo navazuje čerstvě vyčištěný starý sad a silně prořezaná akátina, takže se zdá zřejmé, že právě ono nedávne prosvětlení bylo impulsem k masovému vykvetení. Je možné, že zdejší populace před prosvětlením kvetla

minimálně (cf. lesní lokalita v PP Dubina in Svačina & Hanáková 2012), takže snadno unikala pozornosti botaniků.

K. Fajmon

81. Hostýnské vrchy, 6672a, Rusava (distr. Kroměříž): louka Za vrchy 1,2 km S od obce (horní kostel) a 1,4 km J od vrcholu Hostýn (735 m), 49°21'56,5"N, 17°42'14,9"E, mezofilní louka chudšího typu na svahu s jižní expozicí, jednotlivě (2013 foto T. Svačina); 2 kvetoucí rostliny (10. 7. 2015 foto T. Svačina).

Hájek M. & Trávníček B. (1996): Neznámý herbář A. Pazdery v herbáři Přírodovědecké fakulty v Olomouci a poznámky k flóře Králova v Bílých Karpatech. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 1: 40–42.

Pavelčíková L. (2013): Plán péče o přírodní památku Údolí Bánovského potoka (návrh na vyhlášení) na období 2013–2023. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Zlínského kraje, Zlín; dostupné online: <file:///C:/Users/CSOP11/Downloads/plan-pece-udoli-banovskeho-potoka.pdf>, 12. 11. 2015]

Svačina T. & Hanáková P. (2012): Rozšíření a ekologie kriticky ohroženého snědku pyrenejského kulatoplodého (*Ornithogalum pyrenaicum* L. subsp. *sphaerocarpum* (Kerner) Hegi) v Hostýnských vrších. – Acta Carp. Occid., Vsetín & Zlín, 3: 21–43.

***Ornithopus perpusillus* L.**

C1

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): 1,4 km VJV–V od obce, 50°36'57,2"N, 14°43'32,7"E, písčité křižovatka lesních cest, 270 m n. m., 15 rostlin (27. 7. 2014 leg. K. Nepraš, LIT).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354d, Kuřivody (distr. Česká Lípa): 3,2 km SZ od obce, areál opuštěného komplexu staveb, rozvolněná písčina s převážně ruderální vegetací na místě zbořených staveb, 50°36'13,8"N, 14°46'06,7"E, 285 m n. m., 10 rostlin (8. 9. 2014 leg. K. Nepraš, LIT).

Orobancha purpurea* Jacq. subsp. *purpurea

C1

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Strážovice (distr. Hodonín): v intenzivněji sečeném trávníku v parkové úpravě v intravilánu obce, 49°00'33,9"N, 17°02'50"E, 320 m n. m., ve dvou skupinách celkem 7 kvetoucích rostlin na *Achillea* cf. *collina* (27. 5. 2014 not. K. Nepraš).
- 28e. Žlutická pahorkatina, 5946a, Nový Dvůr (distr. Plzeň): v širokolistých trávnících s výsadbou *Picea pungens* na bazaltovém návrší v lesním komplexu ca 0,7 km VSV od kostela Povýšení sv. Kříže v Tisu u Blatna, 50°05'15,5"N, 13°21'25,9"E, ca 598 m n. m., 2 rostliny (2002 not. J. Motejzík); 27 rostlin (2003 not. J. Motejzík); 5 rostlin (červen 2004 foto J. Motejzík & D. Koutecký); 1 rostlina (29. 6. 2005 not. J. Motejzík); 2 rostliny (2006 not. J. Motejzík) V letech 2008, 2014 a 2015 nebyl druh na lokalitě pozorován (J. Motejzík).

Jedná se patrně o první údaj o výskytu tohoto taxonu z uvedeného fytochorionu. Od roku prvonálezu se plocha trávníků zmenšila na méně než polovinu. Důsledkem je výrazná redukce hostitele (*Achillea* sp.), což má pravděpodobně značný vliv na snižování početnosti populace zárazy.

J. Motejzík & D. Koutecký

Orobanche reticulata* Wallr.*C1**

73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Lázně Jeseník (distr. Jeseník): zarostlý příkop asfaltové cesty pod Bezručovým pramenem směrem do České Vsi, asi 880 m SSV od hlavní lázeňské budovy Priessnitz, 50°14'56,5"N, 17°11'32,2"E, 580 m n. m., několik mikropopulací podél cesty, celkově asi 50 květních lodyh na *Cirsium oleraceum* (25. 7. 2005 foto R. Hédl).

73a. Rychlebská vrchovina, 5868b, Adolfovice (distr. Jeseník): zarostlý okraj asfaltové lesní cesty údolím Javoříckého potoka, ca 250 m za hájovnou „V Mlýnkách“, kolem 50°11'52,6"N, 17°09'47,2"E, 560 m n. m., asi 70 plodných lodyh na *Cirsium oleraceum* (16. 9. 2015 not. R. Štencel).

Obě nově nalezené populace zárazy síťnaté navazují v tomto regionu na již dříve známý výskyt u Písečné (Bureš 2013), který se nachází ve fytochorionu Vidnavsko-osoblažská pahorkatina (74a). Lokalita u Lázní Jeseník je od ní vzdálena asi 5,7 km, lokalita u Adolfovic asi 10,5 km. Jde o zatím jediné nálezy v Rychlebské vrchovině (73a) a letošní nález je první z území CHKO Jeseníky. Na všech lokalitách je patrná vazba zárazy na bohaté porosty *Cirsium oleraceum*, na kterém druh parazituje. Výskyt v Lázních Jeseník nejspíš souvisí také s vápňitými vývěry vody severovýchodně od Bezručova pramene, které indikují mimo jiné bohaté porosty *Equisetum telmateia* (Hédl 2001). Od doby prvního nálezu byl zdejší výskyt zárazy vícekrát ověřen (R. Hédl, nepublikováno), naposledy 6. 11. 2015 R. Štenclem, který zaznamenal asi 80 převážně suchých lodyh. Populace je tedy zřejmě stabilizovaná.

R. Štencel & R. Hédl

Hédl R. (2001): Vybrané vzácné a ohrožené rostliny Rychlebských hor a jejich severního podhůří. – Čas. Slez. Zem. Muz., ser. A, 50: 271–283.

Osmunda regalis* L.*A3→C1**

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454a, Doksy, Břehyně (distr. Česká Lípa): NPR Břehyně-Pecopala, rákosiny v severovýchodním litorálu Břehyňského rybníka ca 1,8 km SV od osady Břehyně, 270 m n. m., 1 sterilní trs (2014 leg. G. Leugnerová, LIM, rev. L. Ekrt).

Podezřeh královská je typický atlantský druh vyskytující se v západní (též v jihozápadní a severozápadní) části Evropy. V sousedním Německu je podezřeh hojná především na západě a severu země. V severovýchodní části Německa však vyznívá v Dolní Lužici až téměř k hranicím s ČR (ca 15 km od hranic) u Šluknovského výběžku (Bennert 1999). Historicky je dokonce doložen výskyt i z bezprostředního pohraničí jako např. od Žitavy (Zittau) v Lužických horách (1897 leg. K. Fischer, LIM).

Druh je v současné době u nás zařazen mezi nejasné případy vyhynulých taxonů – A3 (Grulich 2012). Zejména v minulosti byla podezřeh zřídka pěstována v parcích a botanických zahradách např. Hradec Králové (1910 leg. R. Dvořák, ZMT; 1938 leg. Prokop, HR), Opava, Nový Dvůr (1976 leg. Z. Kilián, OP), Děčín, Maxičky (1960 leg. B. Novotný, LIT), Děčín (1926, s. coll., LIT), Litoměřice (1888 leg. H. Anker, LIT), Kyjov u Krásné Lípy (1961 leg. B. Novotný, LIT). Zřejmě jediný relevantní literární údaj z volné přírody

z našeho území pochází z Lužických hor, z úpatí Pěnkavčího vrchu u Horní Světlé, kde jej roku 1867 zaznamenal saský botanik W. Hans (Hendrych 2001). Doklad z Krušných hor z Božího Daru „Gottesgab“ (s. d. *Eindecker*, PR) prezentovaný v Květeně ČR (Šourková in Hejný & Slavík 1988: 229–230) jako věrohodný, vznikl patrně mylným výkladem textu na položce pocházející z Německa (Hendrych 2001).

Nově nalezená lokalita byla zaznamenána zcela náhodou při botanickém průzkumu území NPR Břehyně-Pecopala na velmi nesnadno přístupném místě u Břehyňského rybníka. Podezřel zde roste na houpavém zrašeliněném ostrůvku v litorálu rybníka v porostu řídkého méně vitálního rákosu. Vzhledem k charakteru stanoviště a lokality nemáme důvod předpokládat úmyslnou výsadbu a považujeme zdejší výskyt podezřelě královské za přirozený. Je dokonce možné, že zde na nepřístupném místě mohla unikat i delší dobu pozornosti. Jedná se však o druh vynívající na okraji svého přirozeného areálu, je tedy spíše pravděpodobné, že jde v tomto případě pouze o přechodný výskyt vzniklý dálkovým přenosem výtrusů z lokalit v Německu. Nejbližší lokality v Německu se vyskytují u měst Bautzen a Görlitz, což je ca 60–70 km vzdušnou čarou severně od lokality u Břehyně (Bennert 1999). Nález u Břehyňského rybníka představuje po téměř 150 letech opětovné potvrzení výskytu podezřelě královské v ČR a současně jde o první výskyt doložený herbářovou položkou.

L. Ekrt & G. Leugnerová

Bennert H. W. (1999): Die seltenen und gefährdeten Farnpflanzen Deutschlands. – Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 382 p.

Hendrych R. (2001): *Osmunda regalis* v Čechách, omyly a skutečnost. – *Preslia* 73: 141–152.

***Papaver atlanticum* (Ball) Coss.**

53b. Ploučnické Podještědí, 5254b, Jablonné v Podještědí (distr. Liberec): v zatravněné ploše na místě (před krátkým časem?) zbouraného objektu poblíž barokní baziliky sv. Vavřince a sv. Zdislavy na Dominikánském náměstí a roztroušeně i v trávnicích v blízkém okolí, stovky rostlin (28. 8. 2014 leg. J. Hadinec & V. Hadincová, PRC, det. V. Řehořek).

Papaver atlanticum (mák atlaský), pěstovaný druh zplaňující ze zahrad, kde se zřejmě u nás už dlouho pěstuje, byť pod nesprávnými jmény. Jeho vlastí je pohoří Atlas v Maroku, odkud byl přivezen do Evropy, nejprve zřejmě do její oceanické části, a poté zde zplaněl. Clapham et al. (1958) tento druh ještě pro Britské ostrovy neuvádějí. V prvním vydání 1. svazku *Flora Europaea* (Mowat & Walters 1964) je uveden spolu s podobným arménským druhem *Papaver lateritium* v poznámce za příbuzným *P. rupifragum* Boiss. & Reuter, oba jako lokálně naturalizované v Británii. Ve druhém vydání (Mowat & Walters, rev. Kadereit 1993) již je v poznámce za *P. rupifragum* uveden jen *P. atlanticum* jako lokálně naturalizovaný v Rakousku, Británii a Dánsku; *P. lateritium* byl po revizi zřejmě z flóry Britských ostrovů vyškrtnut na základě nesprávné determinace.

V devadesátých letech minulého století jsou již zprávy o adventivním výskytu *P. atlanticum* v Evropě častější. Clement & Foster (1994) jej uvádějí jako zdomácnělý „garden

escape“ z okrajů cest, železničních náspů, zdí a pustých míst z přibývajících počtu lokalit zvláště v jižní a východní Anglii, přičemž prý je z Británie znám již před rokem 1930 ze dvou lokalit (Godstone a Limpsfield) v hrabství Surrey; k tomu dodávají, že byl pravděpodobně omylem uváděn jako *P. rupifragum*. Výstižnou ilustraci uvádějí Clement et al. (2005) na str. 18. Stace (1995) jej uvádí jako druh naturalizovaný ze zahradních výsadeb s výskytem na zdech, okrajích cest a pustých místech roztroušeně po celé Británii stejně jako ve třetím vydání (Stace 2010), kde připojuje i údaj o somatickém počtu chromosomů ($2n = 14$). Je zajímavé, že v díle „Flora Iberica“ není tento taxon ze Španělska vůbec zmíněn, jako autochtonní druh je zde uveden pouze příbuzný, rovněž z Atlasu známý *P. rupifragum* (Díaz González 1986).

Druh se mi podařilo určit díky druhému svazku druhého vydání The European Garden Flora, v němž rod *Papaver* zpracoval Cullen (2011); v klíči jsou všechny tři výše zmiňované druhy, které se liší těmito znaky: *P. lateritium* má lodyhu olistěnou až do jedné poloviny, další dva druhy jen v dolní třetině. *P. rupifragum* má listy ochlupené jen na okrajích a kališní lístky lysé, *P. atlanticum* má listy chlupaté po celém povrchu a kalichy chlupaté, odlišuje se i namodrale zelenou barvou listů. Z autopsie bych rád doplnil další charakteristické znaky: jasně oranžová barva květu (jen tento odstín), korunní lístky do plochy rozložené, okraji se téměř nedotýkající; listy sivozelené, hrubě zubaté, lodyžní jen na nejdolejší části lodyhy; plodní stopky výrazně se prodlužující; tobolka dlouhá, úzká, směrem nahoru se rovnoměrně rozšiřující, často v horní polovině mělce příčně zaškrkovaná; vysoký reprodukční potenciál charakteru r-stratěga.

Pyšek et al. (2002) citují Králův údaj o výskytu *Papaver atlanticum* (podle Králova určený subsp. *mesatlanticum*) v roce 2001 v Sušici na dvou místech – u školní jídelny a na dvou místech v nemocnici; již dříve se podle Krále vyskytoval na několika lokalitách v Klatovech, ty však zanikly při stavebních pracích. *Papaver atlanticum* zaznamenali K. Čížek a M. Král v parku v areálu nemocnice v Klatovech v letech 2005 a 2006 (Čížek & Král 2009). Dnes již nelze zjistit, zda tyto rostliny byly pozůstatkem dřívějších okrasných výsadeb nebo zda pocházejí z materiálu, který si MUDr. Miloš Král často přinášel do areálu klatovské nemocnice z mnoha svých zahraničních cest. Údaj z Jablonného tedy není prvním údajem z ČR, je to však první doložený a ověřený nález.

V. Řehořek

- Brewis A., Bowman P. & Rose F. (1996): The Flora of Hampshire. – Harley Books, Colchester.
- Clapham A. R., Tutin T. G. & Warburg E. F. (1958): Flora of the British Isles. – Cambridge Univ. Press.
- Clement E. J., Smith D. P. J. & Thirlwell I. R. (2005): Illustrations of alien plants of the British Isles. – Bot. Soc. of the British Isles, London.
- Cullen J. (2011): *Papaver* Linnaeus. – In: Cullen J., Knees S. G. & Cubey H. S. [eds], The European Garden Flora. Flowering Plants. Vol. 2. Angiosperms – Dicotyledons, Ed. 2, p. 524–526, Cambridge Univ. Press.
- Čížek K. & Král M. (2009): Park v areálu nemocnice v Klatovech. – Calluna 14: 7–8.
- Díaz González T. E. (1986): *Papaver* L. – In: Castroviejo S., Lainz M., López González G., Montserrat P., Muñoz Garmendia F., Paiva J. & Villar L. [eds], Flora Iberica. Vol. 1. Lycopodiaceae – Papaveraceae, Real Jardín Botánico, C. S. I. C., Madrid.

- Mowat A. B. & Walters S. M. (1964): *Papaver L.* – In: Tutin T. G., Heywood W. H., Burges N. A., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 1: 247–250, Cambridge Univ. Press.
- Mowat A. B. & Walters S. M., revised by Kadereit J. W. (1993): *Papaver L.* – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. B., Heywood V. H., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, Ed. 2, 1: 297–301, Cambridge Univ. Press.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): *Catalogue of alien plants of the Czech Republic.* – *Preslia* 74: 97–186 [p. spec. 182].
- Stace C. (1995): *New Flora of the British Isles.* – Cambridge Univ. Press.

Pedicularis palustris L.

C1

32. Křivoklátsko, 5849c, Ruda (distr. Rakovník): Velká louka v PR Údolí Kličavy 1,7 km S od osady Brejl, 50°07'01"N, 13°52'26"E, minimálně 20 000 rostlin (3. 7. 2015 not. *V. Somol, E. Plesková, J. Brabec & M. Štefánek*).

Phlomis tuberosa L.

C2

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966d, Borkovany (distr. Břeclav): lokalita Gagrazy, zarůstající travnatá mez s ovocnými stromy a křovinami 770 m JZ od kostela v obci, 49°01'26,3"N, 16°48'02,1"E, na ploše ca 20 m² (23. 9. 2015 foto *P. Slavík*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Karlín (distr. Hodonín): Michálky, stepní lada a ovocné sady zarůstající náletem dřevin 570 m V od budovy obecního úřadu, 48°58'32,6"N, 16°59'09,5"E, na ploše ca 30 m² (15. 6. 2013 foto *K. Hustáková*; 11. 6. 2015 foto *P. Slavík*).

Physalis angulata L.

- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín-Loubí: překladiště Nové Loubí na pravém břehu Labe, jedna rostlina (19. 8. 1982 leg. *V. Jehlík, PRA; Jehlík 2013*).

V Květeně ČR (Štěpánek in Slavík 2000: 259) je uveden pouze jediný nález z ČR, u drůbežárny ve Velkém Oseku z roku 1972.

[eds]

Pilularia globulifera L.

C1

39. Třeboňská pánev, 7055a, Hamr (distr. Jindřichův Hradec): obnažený litorál severovýchodního okraje rybníka Vizír ca 2,3 km SZ od centra obce, 48°57'48,1"N, 14°53'22,9"E, 445 m n. m., desítky až stovky rostlin (12. 7. 2015 leg. *P. Hesoun, CB, rev. L. Ekrť*).

Míčovka kulkonosná byla v minulosti (30. léta 20. století) známa na Třeboňsku z obnažených den tří rybníků (Starý Vdovec, Nový Vdovec a Vyšehrad) u obce Stará Hlína (Ambrož 1933, Hrobář 1934, Ambrož 1939). Druh následně nebyl ca 70 let opětovně v ČR zaznamenán a byl považován za vyhynulý (Kubát et al. 2002). Až v roce 2007 byla míčovka objevena v hojně populaci při okraji vodárenské nádrže Karhov u Studené v Jihlavských vrších (Ekrťová et al. 2008). V roce 2015 byl porost míčovky zaznamenán na části vyhrnutého okraje rybníka Vizír v katastru obce Hamr. Správou CHKO Třeboňsko zde bylo na podzim v roce 2011 provedeno odstranění náletových dřevin a následně mělké vyhrnutí rybníčního sedimentu a stávajících orobincových porostů v rámci managementových akcí z programu péče o krajinu. Zdá se, že míčovka

pozitivně zareagovala na obnažení dna na minerální substrát a zregenerovala z diaspor prakticky téměř na celé narušené ploše. Tato konkurenčně velmi slabá kapradina nesnáší především zapojení porostu, proto tento zásah jistě nastartoval rozvoj populace tohoto extrémně vzácného druhu obnažených rybníčních den. Na narušené ploše v průběhu vegetační sezony 2015 se druh rozrostl na ca 20–30 m² a v druhé polovině léta bylo možné nalézt téměř všudypřítomné sporokarpy.

P. Hesoun, L. Rektoris & L. Ekrt

Ambrož J. (1933): *Pilularia globulifera* L. v jižních Čechách. – Věda Přír. 14: 218–219.

Ambrož J. (1939): Květena obnažené půdy rybníčné v oblasti třeboňské. – Sborn. Přírod. Klubu Jihlava 2: 1–82.

Ekrtová E., Ekrt L., Košnar J., Zapomělová E. & Čejková A. (2008): Míčovka kulkonosná (*Pilularia globulifera*) znovu objevena v České republice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 193–208.

Hrobař F. (1934): Nové naleziště *Pilularia globulifera* na Třeboňsku. – Věda Přír. 15: 246–247.

***Pistia stratiotes* L.**

2b. Podbořanská kotlina, 5846a, Vroutek (distr. Louny): v rybníku „Pod hřištěm“ na západním okraji obce ca 0,4 km Z od kostela sv. Jakuba Většího, 50°10'49,9"N, 13°22'24,4"E, 337 m n. m., asi 20 rostlin (16. 9. 2008 not. D. Koutecký). Později již výskyt nebyl potvrzen.

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): obora Soutok, tišina při pravém břehu Dyje u ústí odstaveného říčního ramene ca 1,5 km ZSZ od zatopené pískovny Ruské domky, 48°39'43,9"N, 16°55'18,4"E, 150 m n. m., desítky mohutných rostlin (22. 10. 2015 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk). Druh byl pozorován také u břehu Dyje na území Rakouska.

***Plantago maritima* subsp. *ciliata* Printz**

C1

67. Českomoravská vrchovina, 6663c, Velká Bíteš (distr. Žďár nad Sázavou): krajnice silnice do Osově Bitýšky 2,3 km SZ od kostela, 49°18'16,2"N, 16°12'03,9"E, 515 m n. m., 1 mohutný trs (3. 9. 2015 leg. E. Lajkepová, det. P. Dřevojan, BRNU).

V minulosti se tento obligátní halofyt vyskytoval relativně hojně v severozápadních a středních Čechách a na jižní Moravě (Chrtek sen. in Slavík 2000: 530–546). V důsledku destrukce slanisk v průběhu 19. a zejména 20. století však značně ustoupil, stejně jako řada dalších slanomilných rostlin (cf. Grulich 1987). Nelze vyloučit, že se druh zařadí mezi další halofyty, jakými jsou *Puccinellia distans* nebo *Spergularia marina*, které se díky solení silnic v posledních letech šíří. Jitrocel přímořský je vytrvalý druh s poměrně těžkými semeny pokrytými slizovitou lepkavou vrstvou, která může být výhodou při šíření (Scott & Davison 1982, 1985). V budoucnu lze očekávat jeho nálezy i podél dalších pravidelně solených komunikací.

P. Dřevojan & E. Lajkepová

Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – Český svaz ochránců přírody, Břeclav, 70 p.

Scott N. E. & Davison A. W. (1982): De-icing salt and the invasion of road verges by maritime plants. – *Watsonia* 14: 41–52.

Scott N. E. & Davison A. W. (1985): The distribution and ecology of coastal species on roadsides. – *Vegetatio* 62: 433–440.

Polygala amara* subsp. *brachyptera* (Chodat) Hayek*C1**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6963a, Dukovany (distr. Třebíč): nejsevernější cíp PR Dukovanský mlýn 0,5 km JZ od hráze vodní nádrže (lesnaté a křovinaté prudké svahy nad vodní nádrží se severní až severozápadní orientací), 49°05'57"N, 16°10'31"E, 280–360 m n. m. (5. 7. 2011 not. B. Trávníček & P. Lustyk; Grulich 2014). – PR Dukovanský mlýn, prudké svahy nad vodní nádrží Mohelno, 49°05'54"N, 16°10'22", 320–370 m n. m. (5. 7. 2011 not. P. Lustyk & B. Trávníček; Grulich 2014)¹⁰.

Vítody z okruhu *Polygala amara* – *P. amarella* představují velmi komplikovanou skupinu s variabilitou, která je do značné míry ovlivněna autogamií a zřejmě i hybridogenezí, některé populace je obtížné jednoznačně klasifikovat (Kirschner in Slavík 1997: 244–248). Mezi ně patří i populace v PR Dukovanský mlýn. V bazifilním hadcovém boru s dominantní pěchavou (*Sesleria caerulea*) byl v průběhu floristického kursu v Třebíči (cf. Grulich 2014) potvrzen výskyt vítodů z tohoto okruhu, které mají dosti velké a sytě zbarvené květy. Kirschner (l. c.: 246) rostliny od Mohelna přiřazuje ke krajním typům *P. amarella*. Podle vlastních zkušeností se však domnívám, že se proměnlivost rostlin v této populaci velmi blíží variabilitě populace z vápnomilného pěchavového boru v údolí Dyje západně od Lukova v národním parku Podyjí, které stejný autor přiřazuje právě k taxonu *P. amara* subsp. *brachyptera* a které považuje za „typické“ (Kirschner l. c.: 245). Ke stejnému taxonu přiřazuje i rostliny z analogického stanoviště hadcových borů u Borovska. Komentář k nálezům v údolí Jihlavy (Grulich l. c.) nezohledňuje výše citovanou poznámku u druhu *P. amarella* (Kirschner l. c.: 246).

V. Grulich

Hranice fytogeografických okresů 16. Znojensko-brněnská pahorkatina a 68. Moravské podhůří Vysočiny v údolí Jihlavy je současně významným předělem Panonského termofytika a Českomoravského mezofytika. Ačkoliv obvykle chápeme hranice fytogeografických jednotek přímo v terénu jako víceméně neostře či difúzní, v tomto případě lze k jejich konkrétnímu vymezení ve výrazném údolí řeky velmi dobře využít západní okraj mohelenského hadcového ostrůvku. V Panonském termofytiku se tak ocitá celý komplex Mohelenské hadcové stepi, včetně krajních stepních enkláv na hadcích západně od rezervace. Na pravém břehu řeky jsou to pak peralpidské hadcové bory na hadcích v PR Dukovanský mlýn, které na západě vhodně ukončuje jihozápadně orientovaná stráž s kavylovým trávníkem (*Stipa dasyphylla*, *S. pennata*). Teplomilný charakter lokality dokreslují další taxony jako např. *Myosotis stenophylla*, *Mercurialis ovata* a *Tephrosieris integrifolia*. Výskyty uvedených tří druhů v PR Dukovanský mlýn jsou v Květeně ČR příslušnými autory řazeny právě do fytogeografického okrsku 16. Znojensko-brněnská pahorkatina. Toto pojetí je plně v souladu s mapou regionálně fytogeografického členění ČR, vloženou

¹⁰ Obě lokalizace se vztahují k témuž nálezu při společné exkurzi během floristického kursu v Třebíči. Souřadnice byly v obou případech až následně odhadnuty z mapy. Vzhledem k členitosti terénu není jisté, která z obou lokalizací je správnější; taxon se v hadcovém boru na svahu nad vodní nádrží vyskytuje roztroušeně.

v prvním díle Květeny ČR (Skalický 1988), kde okrsek 16. pokrývá východní čtvrtinu vyznačené VN Mohelno, tedy i celé území Mohelenské hadcové stepi a hadcových svahů v PR Dukovanský mlýn.

Z tohoto hlediska pak překvapuje řešení, zvolené v široce využívané digitální vrstvě fytogeografického členění ČR (© BÚ ČSAV 1987), přístupné např. v aplikaci MapoMat (<http://mapy.nature.cz/>). Zde končí Panonské termofytikum zhruba již v místech silnice Mohelno – Dukovany, takže mimo něj se ocitá dokonce i vlastní amfiteátr hadcové stepi u Mohelna. Jak již bylo řečeno, hranice fytogeografických okresů je nutno chápat volněji, v tomto případě však lze rozhodně doporučit provést revizi zákresu, především s ohledem na možné rozpory v interpretaci floristických dat.

L. Čech

Polygala amarella Crantz

C2

7a. Libochovická tabule, 5650a, Libochovice (distr. Litoměřice): staré pastviny na opuštěné radlovce u obce Poplze, stovky rostlin na ploše asi 2 ha, 50°23'28,7"N, 14°02'52,6"E, 240 m n. m. (12. 10. 2014 not. T. Burian, 16. 5. 2015 not. J. Hadinec & V. Hadincová, 22. 5. 2015 leg. et foto T. Burian, herb. Burian).

61b. Týnišťský úval, 5862a, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhké okraje silnice a břehy požární nádrže ve vojenském prostoru, 1,98 km JJV od železniční stanice Bolehošť, 50°11'51,1"N, 16°04'22,7"E, 270 m n. m., desítky jedinců roztroušeně podél silnice na úseku dlouhém přibližně 300 m (20. 5. 2013 leg. J. Doležal 13/60, herb. Doležal).

61b. Týnišťský úval, 5862b, Rašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraje lesní cesty v lese Machová, 1,8 km SZ od obce, 50°09'38,4"N, 16°07'13,2"E, 280 m n. m., vzácně (27. 5. 2010 not. J. Doležal). – Rašovice: pískovna Písník Lípa, okraj písčité až místy šterkovité cesty vedoucí přes rekultivovanou a borovicí osázenou plochu, 1,12 km SZ od kapličky v obci, 50°09'09"N, 16°07'04"E, 265 m n. m., vzácně (10. 5. 2014 not. J. Doležal).

V současnosti se v celém Dolním Poorličí (61) vítod nahořklý vyskytuje ještě v PR Mazurovy chalupy u Hoděšovic (Zárubová-Prausová & Samková 2001) a u rybníku Machov u Rašovic (Doležal 2013).

J. Doležal

62. Litomyšlská pánev, 6063c, Hrušová (distr. Ústí nad Orlicí): jihovýchodní cíp lesa Dráby 1 km J od mlýna Spálenec (1978 not. V. Falys, AOPK 2015).

62. Litomyšlská pánev, 6063c, Vysoké Mýto (distr. Ústí nad Orlicí): bývala vojenská střelnice v lese Dráby, vlhká místa s řídkou vegetací na slínu 0,37 km ZSZ od kóty Vitovec (310,8), 49°56'03"N, 16°10'52"E, 304 m n. m., desítky rostlin (25. 5. 2015 not. J. Roleček).

63d. Kozlovská vrchovina, 6164b, Česká Třebová (distr. Ústí nad Orlicí): v „*Caricetum davallianae*“ u lesa 0,5 km [recte 0,2 km JJV, 49°53'36"N, 16°25'14"E] JV od lokality Na Horách (červen 1978 leg. P. Kovář, PRC).

63e. Poličsko, 6465a, Vlkov u Letovic (distr. Blansko): travnatý příkop lesní cesty na V úbočí kóty 541 m, ca 1,1 km JJV od kaple sv. Cyrila a Metoděje v obci, 49°34'33,1"N, 16°32'7,3"E, 500 m n. m., roztroušeně (5. 8. 2015 leg. Čech, herb. Čech).

- 63f. Českotřebovský úval, 6164b, Semanín (distr. Ústí nad Orlicí): bývalá ruská vojenská střelnice, vlhká místa s navážkou škváry na slínu 1,3 km JJV od kostela v obci, 49°51'22"N, 16°27'33"E, 428 m n. m. (2001 not. *J. Roleček*).
- 63h. Svitavský úval, 6364b, Banín (distr. Svitavy): suchá opuková stráň pod lesem vlevo nad silnicí z Hradce nad Svitavou do Březové nad Svitavou, 0,84 km SSZ od pozůstatků kaple v bývalém Muzlově, 49°40'05"N, 16°28'46"E, 400 m n. m. (2005 not. *P. Lustyk*; 26. 6. 2008 leg. *K. Fajmon & J. Roleček*, BRNU).

V celém Českomoravském meziohří (63) se jedná o vzácný druh a výše uvedené lokality doplňují dosavadní znalosti o jeho rozšíření v této oblasti. Řada výskytů v některých částech tohoto členitého fytogeografického okresu nejspíš zanikla a vážou se k nim jen staré literární údaje. Například z Opatovského rozvodí (63g) od Svitav a Opatova uvádějí tento taxon Hruby (1915), Schreiber (1916) a Vicherek & Koráb (1969), od obce Valdek pak také Skalický (in Kovář et al. 1996). Z Hřebečovské vrchoviny (63i) je uváděn od Kamenné Horky (Skalický l. c.), z Lanškrounské kotliny (63j) z údolí Moravské Sázavy a z Křenovské brázdy (Hruby l. c.) a od Boršova u Moravské Třebové (Kühn 1960, Koráb 1966, Vicherek & Koráb l. c.)¹¹⁾.

Novější údaje chybí také z Žamberska (63), odkud od Javornice uváděl vítod nahořklý Válek (1948) a kde na lokalitě Betlém u stejné obce pozorovala jedinou rostlinu naposledy v roce 2003 Málková (2003, 2006).

P. Lustyk

65. Kutnohorská pahorkatina, 6260c, Bezděkov (distr. Havlíčkův Brod): suchá louka na opukové stráni pod lesem, ca 600 m SSZ od obce, 49°44'20"N, 15°43'41"E, 460 m n. m., ojedinele (10. 9. 2011 leg. *L. Čech*, herb. Čech).

Nález doplňuje stávající znalosti rozšíření vítodu nahořklého v tomto fytochorionu (cf. Čech in Additamenta 5: 233, 2006; Čech in Additamenta 7: 306, 2008), kde roste na slínovcových stráních tzv. Dlouhé meze, pruhu křídových hornin zachovaných podél železnohorského zlomu.

L. Čech

78. Bílé Karpaty lesní, 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): skládka dřeva u lesní cesty Trestná a její okraje 2,3 km JJV od kostela, 48°54'54"N, 17°38'32"E, 445 m n. m. (4. 6. 2011 leg. *P. Batoušek*, BRNM).
79. Zlínské vrchy, 6773c, Lutonina (distr. Zlín): PP Průkopa, těleso nedostavěné železniční trati 1,7 km SV od obce, 49°14'39"N, 17°54'17"E, 410 m n. m. (1. 6. 2015 leg. *P. Batoušek*, BRNM).

Údaj od Horního Němčí doplňuje známé výskyt v tomto území; patrně nejbliže od nově nalezené lokality roste vítod nahořklý v PR Drahy. Novou lokalitou je nejspíš i výskyt v PP Průkopa, ač je druh znám z i blízké Jasenné (Kirschner in Slavík 1997: 248).

[eds]

¹¹⁾ V originálních pracích Kühn (1960), Koráb (1966) a Vicherek & Koráb (1969) je uvedeno jméno *Polygala amara*. Je velmi pravděpodobné, že se v těchto případech jedná o záměnu za *P. amarella*.

91. Žďárské vrchy, 6361a, Hluboká u Krucemburku (distr. Havlíčkův Brod): kosené plochy při úpatí strmé opukové stráně S od rybníka Doubravník, ca 900 m JJZ od středu obce, 49°39'14"N, 15°50'53,2"E, 620 m n. m., desítky rostlin (14. 5. 2013 not. L. Čech & J. Komárek, leg. L. Čech, herb. Čech).

Rostliny z relativně početné populace *P. amarella* u rybníka Doubravník svým vzhledem do značné míry odpovídají popisu *P. a.* subsp. *austriaca*. Nález je zřejmě ověřením Šmardova údaje „*Polygala amara* var. *austriaca* – na lukách u rybníka Doubravník“ (Šmarda 1943). Blízká populace *P. amarella* roste na slatinných loukách u rybníka Řeka (např. 2006 leg. L. Čech, herb. Čech; Peterka 2013).

L. Čech & J. Komárek

- Doležal J. (2013): Floristický průzkum lokality Rybník Machov u Rašovic. – Orlické hory a Podorlicko, Rychnov nad Kněžnou, 20: 37–64.
- Hruby J. (1915): Die südwestlichen und südlichen Vorlagen der Ostsudeten. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 53(1914): 1–81.
- Koráb J. (1966): Rostlinná společenstva rašelinných a slatinných luk Svitavska. – Ms., 175 p. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Kovář P., Jirásek J. & Grundová H. [eds] (1996): Floristické kurzy ČSBS ve Svitavách (11.–17. 7. 1965) a v Lanškrouně (2.–10. 7. 1970). – Zprávy Čes. Bot. Společ., suppl. 1996/2: 1–74.
- Málková J. (2003): Rychnovsko (H0142), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 37 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Málková J. (2006): Botanické lokality Krskův důl a Betlém v Podorlicku. – Pr. a Stud., Pardubice, 13: 3–64.
- Peterka T. (2013): Vegetace rašelinišť severovýchodní části Českomoravské vrchoviny a její vztah k vlastnostem prostředí. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Schreiber P. (1916): Beiträge zur Flora des Zwittauer Gebietes. – Zeitschr. Mähr. Landesmus., Brünn, 15: 67–95.
- Šmarda J. (1943): Soupis přírodních památek okresu Novoměstského. – Ms. [depon. in: Kat. Bot. Přír. Fak. UK Praha et Muzeum Vysočiny Jihlava]
- Válek B. (1948): Caricetum davallianae bohemicum (Klika) v severovýchodních Čechách. – Spisy Přírod. Klubu Severových. Čech, Hradec Králové, 1: 1–47.
- Vicherek J. & Koráb J. (1969): Über die Pflanzengesellschaften der Niedermoor- und Wiesenvegetation in der Umgebung von Svitavy und Moravská Třebová. – Preslia 41: 273–283.
- Zárubová-Prausová R. & Samková V. (2001): Výsledky floristického a fytoecologického výzkumu na lokalitě „Mazurovy chalupy“ u Hoděšovic. – Acta Mus. Reginahradec., ser. A sci. natur., 28: 23–48.

***Polystichum lonchitis* (L.) Roth**

C2

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748d, Makarov (distr. Strakonice): strmý hlinitý bok zářezu lesní cesty asi 0,5 km VJV od středu obce, asi 70 m VSV od středu hráze místního koupaliště, 49°14'33,8"N, 13°48'46,3"E, 495 m n. m., 1 mladý trs (23. 6. 2015 leg. P. Koutecký, CBFS).

Horský druh kapradiny, v jižních Čechách dosti vzácný. Všechny výskyty, včetně lokalit na Šumavě, jsou ale tvořeny jen jedním nebo (spíše výjimečně) několika málo jedinci

(Ekrt in Lepší et al. 2013) a jde tedy pravděpodobně ve všech případech o dočasné výsadky z oblastí hojného výskytu a bohatších stabilních populací, které jsou nejbliže v Alpách. Přestože druh preferuje vápnité podloží, na zde uvedené lokalitě roste na rule. Lokalita leží na lesním okraji s dominancí dubu letního a dalších listnáčů, na který navazuje kulturní bor, v podrostu dominují běžné acidofilní druhy (*Melampyrum pratense*, *Vaccinium myrtillus* aj.). Z Volyňského Předšumaví nebyl druh dosud uváděn.

P. Koutecký

- 88b. Šumavské pláně, 6845d, Nová Hůrka (distr. Klatovy): Hůrka; okraj lesní cesty k jezeru Laka asi 1,1 km JJZ od zaniklého kostela v zaniklé obci Stará Hůrka, 49°07'04,9"N, 13°19'38,1"E, 1030 m n. m. (29. 12. 2015 leg. M. Štech, CBFS).
97. Hrubý Jeseník, 5969c, Stará Ves (distr. Bruntál): stará přehrázka (plavební klauza) na horním toku Podolského potoka (Žďárský žleb), na rozpadající se kamenné zdi a na jejím úpatí ve smřčině mnoho různě starých exemplářů, 50°01'16,2"N, 17°11'59,6"E, 1020 m n. m. (28. 8. 2015 not. J. Chlapek); celkem 52 rostlin (7. 9. 2015 foto L. Bureš & Z. Burešová).

V roce 2009 (Bureš & Burešová in Additamenta 8: 293–294) byl popsán aktuální stav výskytu kapradiny hrálovité v CHKO Jeseníky (resp. ve fytochorionech 73b, 75 a 97), kdy byly kromě početnějších populací ve Velké a Malé kotlině známy jen ojedinělé exempláře na třech dalších lokalitách – v opuštěném vápencovém lomu u Branné, v opuštěném břidlicovém lomu u Malé Štáhlé a v suťovém lese v Jelením dole. Letos jsem ve Velké kotlině (v horní části Kratochvílovky stráně) na vyschlých skalnatých korytech potoků objevil novou populaci čítající 32 většinou starších exemplářů. J. Chlapkem objevená nová lokalita ve zhlaví Žďárského žlebu čítá na ploše ca 6 m² přes padesát různě starých rostlin, od nejmladších s listy jen asi 2 cm velkými až po staré a odumírající jedince s listy přes 40 cm dlouhými. Z mého více než čtyřicetiletého sledování populace kapradiny hrálovité v Malé kotlině je zřejmé, že odumírající exempláře mohou být i více než 50 let staré. Škoda, že tuto nově objevenou mimofádně bohatou populaci nelze dlouhodobě chránit, kamenná zeď klauzy se už brzy zcela rozpadne.

L. Bureš

***Potamogeton acutifolius* Link**

C3

- 31a. Plzeňská pahorkatina, 6344c, Černovice (distr. Domažlice): Černý rybník, 1,1 km VJV od návsi v obci a 0,66 km S od silnice Charlotta – Všekary, 49°36'48,9"N, 13°00'40,1"E, 435 m. n. m. (25. 7. 2015 leg. et det. P. Tájek, rev. Z. Kaplan, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Potamogeton acutifolius je v tomto fytochorionu v Květeně ČR uváděn jako pravděpodobně vyhynulý.

[eds]

***Potamogeton gramineus* L.**

C1

67. Českomoravská vrchovina, 6960a, Domamil (distr. Třebíč): Nový rybník asi 1,3 km Z od kostela v obci, 49°05'01,9"N, 15°40'43,1"E, 510 m n. m., hojně naplavené zbytky ponořených listů

podél hráze a porost terestrických rostlin na bahně i v mělké vodě v jihovýchodním cípu rybníka (21. 8. 2015 leg. J. Komárek, herb. Komárek, rev. Z. Kaplan).

V prostoru Českomoravské vrchoviny patří k nejzávažnějším rdestům. Po roce 2000 byl zjištěn zřejmě jen na třech lokalitách, konkrétně v EVL Lužný rybník u Jihlavy a v PP U Borovné nedaleko Telče (Čech et al. 2006), a dále v Mostišti u Velkého Meziříčí (Gruhlich 2014), kde byl zjištěn v roce 2010 (Šebesta 2010).

J. Komárek

Čech L., Dvořáčková K. & Juříčka J. [eds] (2006): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Jihlavě (2.–8. července 2005). – Zprávy Čes. Bot. Společ., příl. 41: 1–73.

Šebesta J. (2010): Aktualizace mapovacího okrsku cz1664, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7063b, Míšovice (distr. Znojmo): 1,1 km S od kostela v obci Hostěradice, 48°57'37"N, 16°15'27"E, 215 m n. m. (7. 9. 2010 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7064b, Branišovice (distr. Brno): břeh jezírka pod hrází Horního branišovického rybníka 480 m SZ od kostela, 48°57'59"N, 16°25'42"E, 190 m n. m. (30. 9. 2011 leg. P. Dřevojan, BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7064d, Vlasatice (distr. Brno): koňská pastvina v nivě Olbramovickeho potoka 0,6 km SV od kostela, 48°56'15"N, 16°29'20"E, 190 m n. m. (29. 9. 2014 leg. P. Dřevojan, BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7163d, Velký Karlov (distr. Znojmo): na jihovýchodním okraji obce, 48°48'05"N, 16°19'07"E, 205 m n. m. (5. 7. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7263b, Dyjákovice (distr. Znojmo): 1 km SZ od kostela v obci, 48°46'46"N, 16°17'40"E, 195 m n. m. (24. 9. 2009 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7263b, Velký Karlov (distr. Znojmo): 0,5 km JV od obce, 48°47'57"N, 16°19'18"E, 200 m n. m. (2011 not. R. Němec; Němec et al. 2014).
- 17a. Dunajovické kopce, 7165c, Novosedly (distr. Břeclav): severovýchodně orientovaný svah hlínku u cihelny 1,9 km VJV od kostela, 48°50'05"N, 16°31'08"E, 190 m n. m., 1 statná rostlina (28. 9. 2014 leg. P. Dřevojan, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7067c, Kobylí (distr. Břeclav): mírně zasolený úhor na severním břehu mokřadu v biocentru Ostrůvek 1,6 km SSV od kostela, 48°56'40,6"N, 16°53'49"E, 175 m n. m., porost na ploše 1 m² (22. 9. 2015 leg. P. Dřevojan, H. Galušková, V. Kalníková, P. Novák & H. Prokešová, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164c, Pravice (distr. Znojmo): 0,7 km J od kostela v obci, 48°50'21"N, 16°21'57"E, 185 m n. m. (4. 8. 2011 leg. P. Dřevojan, BRNU; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164c, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): 1,5 km JZ od kostela v obci, u odkalovacích nádrží, 48°49'17"N, 16°23'37"E, 175 m n. m. (26. 7. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164d, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): 3 km JV od kostela v obci, 48°48'46"N, 16°25'59"E, 180 m n. m. (30. 7. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014). – Hrušovany nad Jevišovkou: 2,8 km JJV od kostela v obci, 48°48'33"N, 16°25'12"E, 190 m n. m. (2011 not. R. Němec; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164d, Nový Přerov (distr. Břeclav): trávnick mezi cyklostezkou a Baštýnským potokem 0,6 km Z od kostela, 48°48'29"N, 16°29'10"E, 180 m n. m. (28. 8. 2014 leg. P. Dřevojan, BRNU).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7264a, Hevlín (distr. Znojmo): 2,2 km SZ od kostela v obci, u Hevlínského jezera, 48°45'57"N, 16°21'36"E, 180 m n. m. (23. 9. 2011 leg. *R. Němec*, MZ; Němec et al. 2014). – Hevlín: 1,5 km SSV od kostela v obci, 48°45'51"N, 16°22'28"E, 180 m n. m. (18. 8. 2010 leg. *P. Dřevojan*, BRNU; Němec et al. 2014). – Hevlín: 1 km S od Hevlínského jezera, 48°46'31"N, 16°21'39"E, 185 m n. m. (9. 9. 2009 leg. *R. Němec*, MZ; Němec et al. 2014). – Hevlín: 1,4 km S od kostela v obci, u cihelny, 48°45'51"N, 16°23'06"E, 180 m n. m. (9. 9. 2009 leg. *R. Němec*, MZ; Němec et al. 2014). – Hevlín: 1,6 km SV od kostela v obci, 48°45'39"N, 16°23'54"E, 180 m n. m. (2011 not. *R. Němec*; Němec et al. 2014). – Hevlín: 1 km S od kostela v obci, naproti cihelně, 48°45'39"N, 16°23'02"E, 180 m n. m. (2011 not. *R. Němec*; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7264b, Hrabětice (distr. Znojmo): 2,3 km V od kostela v obci, Trávní dvůr, 48°47'31"N, 16°25'28"E, 175 m n. m. (11. 9. 2009 leg. *R. Němec*, MZ; Němec et al. 2014).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): záhumenky pod NPR Zahrady pod Hájem, asi 530 m V od kostela, 48°52'54"N, 17°31'45"E, 345 m n. m., kosený vysýchavý květnatý úhor, 17 drobných trsíčků obrážejících po seči v terénní sníženině v místech bývalé úvozové cesty (2. 10. 2015 leg. *K. Fajmon*, herb. Fajmon).

Po nedávném překvapivém nález u obce Březová se jedná o druhou současnou lokalitu druhu v Bílých Karpatech a první pro fytochorion po 55 letech (Jongepier in Additamenta 12: 181, 2014). Přímou z Velké nebyl dosud blešník úplavičný uváděn, doložen je však od blízkého Javorníka nebo Lipova (Jongepierová et al. 2008). Těžká, vodou nasákavá a v létě vysýchavá jílovitá půda, jaká je na místě nálezu, není v regionu žádnou vzácností, podobně jako *Tetragonolobus maritimus* či *Carex flacca*, které zde blešník provázejí. Vzhledem k probádanosti území se v něm ale hojnější výskyt tohoto druhu očekávat nedá. Oproti podobným stanovištím je naleziště zřejmě výjimečně vyšší a stálejší půdní vlhkostí, např. ze svahových průsaků v okolí stávající polní cesty asi 70 m výše ve svahu. Ze vzácnějších subhalofytů se přímo na této cestě vyskytuje *Centaurium pulchellum*, *Carex distans* a v některých letech také *Juncus sphaerocarpus*.

K. Fajmon

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7066d, Velké Pavlovice (distr. Břeclav): sukcesně pokročilý polní mokřad na pravém břehu Trkmanky 1,4 km SSV od kostela, 48°54'54"N, 16°49'31"E, 170 m n. m., porost na ploše 4 m² (21. 10. 2014 leg. *P. Dřevojan*, *P. Novák*, *H. Prokešová* & *M. Šenkýř*, BRNU).

Na rozdíl od slábnoucích či silně fluktuujících populací příbuzného blešniku obecného se jeví b. úplavičný jako daleko vitálnější a odolnější druh. V poslední době je na řadě svých známých lokalit pozorován v početných populacích, především v narušovaných polních mokřadech (často na kontaktu s rákosinami) a to nejen na Znojemsku, odkud pocházejí výše uvedené nové lokality, ale také např. u Rakvic a Sedlce u Mikulova, kde byly zaznamenány jeho téměř monodominantní porosty na plochách několika arů (2015 foto *P. Lustyk*). Známe je také ze silně ruderalních trávníků, z okrajů cest mezi vinohrady apod. I když *P. dysenterica*, podobně jako *P. vulgaris*, může být podpořena pastvou, vyhovuje jí také seč, která právě na okrajích hlavních silničních tahů probíhá pravidelně. Stejně tak se může vyskytovat i na periodicky zamokřených sečených plochách podél železnic (např.

u obce Hrušky na Břeclavsku). Druhu také svědčí solení silnic a na vozidlech se mohou jeho diaspory šířit i na větší vzdálenosti, o čemž svědčí výskyty u silnic na několika místech na severní Moravě. To vše vzbuzuje úvahu o tom, zda by kategorie ohrožení C2 nebyla pro tento druh vhodnější než zařazení mezi druhy kriticky ohrožené.

K. Šumberová & P. Lustyk

***Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica* var. *albida* (Domin) Skalický**

(syn. *P. pratensis* subsp. *bohemica* var. *belensis* Skalický in schedis)

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): na prudkém jižně exponovaném svahu rokle ve vápnomilném boru s řadou výchozů vápnitých pískovců, ca 1,6 km SSZ od středu Masarykova náměstí v centru města, 50°30'57,1"N, 14°47'39,9"E, 6 kvetoucích rostlin (22. 4. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Bělá pod Bezdězem: bývalý vojenský výcvikový prostor – tanková střelnice Vrchbělá asi 4,4 km VJV od vrcholové věže hradu Bezděz, 50°31'47"N, 14°46'43"E, 310 m n. m., dvě rostliny se třemi kvetoucími lodyhami v rozvolněném suchém trávníku na písčitém podloží (21. 4. 2010 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). Stanoviště je bohužel ohroženo výstavbou multifunkčního turistického centra.
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5554b, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): xerothermní trávník na okraji boru při úpatí svahu v ústí Vrabčí rokle (Vrabčárna) do údolí potoka Bělá v Bělé pod Bezdězem-Podolí, ojediněle i v samotném pěchavovém boru, 250 m n. m. (duben 2015 not. *J. Hadinec & V. Hadincová*). – Bělá pod Bezdězem: jižní svah ve světlém boru nad železniční tratí v Dlouhém dolu poblíž silnice z města do obce Plužná, 270 m n. m. (7. 5. 2012 not. *J. Hadinec & V. Hadincová*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5555a, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): prosvětlený bor s dominantní borovicí černou (*Pinus nigra*) a místy se zachovalým bohatým bylinným podrostem, ca 2,3 km JV od Masarykova náměstí v centru města, 50°29'41,9"N, 14°50'05,1"E, 254 m n. m. (19. 4. 2010 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník). – Bělá pod Bezdězem: EVL Páterovské stráně, xerothermní a k jihu exponovaná stráně, přibližně 3,1 km JV od Masarykova náměstí v centru města, 50°29'32,6"N, 14°50'41,8"E, 257 m n. m. (16. 4. 2010 not. *J. Zámečník*).

Tento v povědomí českých botaniků takřka neznámý taxon se v České republice vyskytuje pouze v širším okolí Bělé pod Bezdězem. Poprvé si jej zde zřejmě povšiml Karel Domin a popsal jej v hodnotě variety (var. *albida*) v rámci druhu *Pulsatilla nigricans* (Domin 1923: 161). Vladimír Skalický, který rod *Pulsatilla* zpracoval do Květeny ČR, lokality v Bělé pod Bezdězem v roce 1979 navštívil, a byl velmi překvapený, že se v místních populacích vyskytují pouze netypické rostliny s květy světle fialovými. Rostliny s tmavě fialovými květy, které znal např. z pražského okolí, zde nikde nenašel. Ve své studii (Skalický 1985) věnované taxonomicko-nomenklatorické problematice českých zástupců rodu *Pulsatilla* Dominův taxon uznal jako hodnověrný, považujíc ho za lokální rasu a v rámci svého konceptu vytvořil novou kombinaci. Diakritické znaky pro odlišení této variety jsou uvedeny v Květeně ČR (Skalický in Hejný & Slavík 1988: 419). Odlišné zbarvení květů ve zdejších populacích konikleců lučních je na první pohled nápadné. Variabilita zbarvení vnitřní strany okvětních lístků je poměrně široká, pohybuje se v barevném spektru od květů nápadně světle nažloutlých, narůžovělých až po fialové, ale převažují v nich vesměs rostliny s květy světle špinavě fialovými. V 70. a 80. letech 20. století první z autorů tohoto příspěvku znal tento typ z desítek lokalit v širším okolí města,

místa se zde vyskytoval i v bohatých populacích (stovky rostlin), nejčastěji ve světlých květnatých borech s pěchavou vápnomilnou na svazích v údolí Bělé a v postranních údolích. Řadu konkrétních lokalit z té doby uvádějí Petříček & Kolbek (1984: 62).

Při příležitostných návštěvách v posledních letech v Bělé pod Bezdězem jsme s překvapením zjišťovali, že na většině míst koniklec luční zcela vymizel a přetrvává zde pouze na několika málo posledních lokalitách a většinou jen v jednotlivých exemplářích – viz lokality uvedené v úvodu. Na rychlém ústupu nese vinu podle našich zkušeností především necitlivá přeměna reliktních borů v kulturní hospodářské porosty a rozšiřování městské zástavby v údolí Bělé spojené se silnou synantropizací v jejím okolí. Souběžně s tím se negativně projevují i sukcesní změny v pěchavových borech, postupné spontánní zarůstání jejich okrajů a světlin a také xerothermních trávníků náletem dřevin a agresivních druhů trav v důsledku narůstající eutrofizace krajiny. Svou roli sehrávají pravděpodobně i další ekologické faktory, jejichž dopad je bez detailního sledování jen obtížně definovatelný, lze uvést např. zvýšený spad dusíku. Nemizí jen *Pulsatilla pratensis*, ale valem mizí nebo již zmizely další význačné druhy zdejší xerothermní květeny, např. *Alyssum montanum*, *Anemone sylvestris*, *Aster amellus*, *Biscutella laevigata* subsp. *varia*, *Carlina intermedia* Schur, *Epipactis atrorubens*, *Gypsophila fastigiata*, *Minuartia caespitosa*, *Scorzonera purpurea*, *Viola rupestris* a mnohé další. Zdejší unikátní vegetace květnatých bazifilních borů představuje podle názoru Petříčka a Kolbeka (Petříček & Kolbek 1996: 9) dosud nepopsaný společenstva. V nejnovějším zpracování Vegetace ČR (Chytrý 2013) jsou tyto bory řazeny do svazu *Festuco-Pinion sylvestris*. Svůj podíl na této situaci má bezpochyby i minimální zájem orgánů státní ochrany přírody o záchranu botanicky výjimečně cenných lokalit v tomto území. Jediné dvě existující botanické rezervace v povodí Bělé byly vyhlášeny již v letech 1949 a 1956 na ochranu reliktních populací *Ligularia sibirica*. Velkorysý návrh V. Petříčka (Petříček & Kolbek 1984: 76–77) na územní ochranu lokalit v povodí Bělé, stojící však zřetelně mimo reálné možnosti praktické ochrany, zůstal zcela bez odezvy. O ochranu „bělského“ koniklece státní ochrana přírody nejevila žádný zvýšený zájem, byť by bylo možné jej považovat při českých parametrech za endemitní. První z autorů se snažil na jeho výjimečnost upozornit, ale bylo mu řečeno, že (pouhé!) variety nejsou předmětem speciálního ochrannářského zájmu. O jeho studium měl zájem taxonom Jiří Soják z Národního muzea, jenž některé bohaté lokality v Bělé navštívil a populace konikleců si prohlédl. Zdejší typ považoval za pozoruhodný (J. Soják in verb.); není nám ovšem známo, že by o něm něco publikoval. Častým jevem v aktivitách státní ochrany přírody v ČR bývá, že se snaží zachránit cenné přírodní botanické lokality až na poslední chvíli v hodině dvanácté, když už jsou populace velmi oslabené. V tomto konkrétním případě se nám však zdá, že pokud by se tak nakonec i stalo, bude spíše už po dvanácté.

Na popsaném příběhu bělské populace koniklece českého lze dobře ilustrovat i rozdílné praktické dopady při ochraně taxonů v závislosti na jejich formální taxonomické hodnotě. Nabízí se zde kupříkladu srovnání s jinou lokální populací prstnatce *Dactylorhiza bohemica* popsanou na druhové úrovni, nebo izolovanou minipopulací *Cortusa matthioli*

subsp. *moravica* v propasti Macocha, které jsou obě mediálně mnohem známější a těší se tak vysoké pozornosti i péči ochranářů. Popisování nových taxonů v hodnotě druhů (případně subspecií) je bezpochyby úspěšnou strategií, alespoň pokud jde o jejich úřední ochranu.

Lokalita ve Vrchbělé je pozoruhodná i z pohledu historie poznání českých konikleců, neboť K. Domin varietu *albida* popsal právě odsud (Domin l. c.). Jeho typový dokladový sběr však nebyl v pražském herbáři UK (PRC) V. Skalickým nalezen (Skalický 1985: 140), pravděpodobně se ztratil v ukrajinském Kamenci Podolském, kam byl v 60. letech 20. století bohatý herbářový materiál *Pulsatilla nigricans* zapůjčen ke studiu (vrácena byla až po dlouhých letech a mnoha urgencích jen část z této kolekce). Z tohoto důvodu byl Skalický nucen ustanovit náhradní neotyp (Skalický 1985 l. c.). Kromě taxonu *P. pratensis* subsp. *bohemica* var. *albida* byl z Vrchbělé popsán Čelakovským (Čelakovský 1889: 486) rovněž hybrid *P. pratensis* × *P. vernalis* (*P.* × *celakovskiana*), je to jediné místo, kde byl na území ČR tento hybrid nalezen.

J. Hadinec & J. Zámečník

Čelakovský L. (1889): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1888. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1888: 462–554.

Domin K. (1923): *Pulsatilla montana* Rechb., nový koniklec československé květeny a některé vzácné odrůdy našich konikleců. – Věda Přír. 4: 159–163.

Petříček V. & Kolbek J. (1984): Floristická studie povodí říčky Bělé ve středním Pojizeří. – Bohemia Centr. 13: 21–81.

Petříček V. & Kolbek J. (1996): Rod *Pulsatilla* v údolí Bělé ve středním Pojizeří. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31: 3–10.

Podpěra J. (1938): Poznámky ku geobotanickému výzkumu květeny na středním Pojizeří. Zvláštní otisk z pamětního spisu: 250 let gymnasia v Mladé Boleslavi (1688–1938). – Mladá Boleslav, 27 p.

Skalický V. (1985): Taxonomische und nomenklatorische Bemerkungen zu Gattungen *Aconitum* L. und *Pulsatilla* Mill. – Preslia 57: 135–143.

Pyrola chlorantha Sw.

C1

1. Doupovská pahorkatina, 5846a, Skytaly (distr. Louny): ve smřčině ca 3 km ZSZ od obce Vroutek (16. 9. 1975 leg. J. Štěpánek, LIT, ut *Pyrola rotundifolia*; det. D. Koutecký & K. Nepraš ut *Pyrola chlorantha*; Koutecký 2014).

1. Doupovská pahorkatina, 5846a, Vroutek (distr. Louny): v zářezu vyasfaltované lesní cesty ca 460 m JJV od vrcholové kóty U Kružina (414), 50°11'11,2"N, 13°20'42,1"E, ca 20 růžic (3. 9. 2013 not. D. Koutecký). – Vroutek: v borovém lese ca 15 m V od vyasfaltované lesní cesty a ca 0,5 km JJV od vrcholové kóty U Kružina (414), 50°11'09,8"N, 13°20'43,7"E, ca 2 m² (18. 7. 2012 not. D. Koutecký; 3. 9. 2013 not. D. Koutecký). – Vroutek: v borovém lese ca 0,8 km Z od vjezdu do zemědělského areálu drůbežárny při levé straně silnice směrem na Kružín SZ od obce, 50°11'25,7"N, 13°21'04,5"E, ca 20 rostlin (14. 7. 2011 not. D. Koutecký; Koutecký 2014).

2b. Podbořanská kotlina, 5846a, Vroutek (distr. Louny): po obou stranách lesní cesty v borovém lese ca 1 km ZJZ od železniční stanice Vroutek, 50°10'58,6"N, 13°21'35,5"E, desítky rostlin (13. 6. 2006 foto D. Koutecký); desítky rostlin společně s *Moneses uniflora* a *Orthilia secunda* (28. 3. 2012 not. D. Koutecký; Koutecký 2014). – Vroutek: na okraji boru a v přílehlé mladé březině V od lesní cesty ca 2 km ZJZ od železničního přejezdu v Karlovarské ulici, 50°10'28,8"N, 13°20'58,8"E, více než

- 100 rostlin (9. 6. 2006 not. *D. Koutecký & M. Gutzer*). – Vroutek: v Mlýneckém lese ca 1,25 km ZJZ od železničního přejezdu v Karlovarské ulici, 50°10'26,5"N, 13°21'39,1"E, ca 8 m² na dvou mikrolokality společně s *Orthilia secunda* (8. 10. 2012 not. *D. Koutecký*). – Vroutek: v boru ca 10 m J od lesní cesty při severním okraji Mlýneckého lesa ca 1,8 km ZJZ od železničního přejezdu v Karlovarské ulici, 50°10'31,4"N, 13°21'08,9"E, ca 1,5 m² (9. 11. 2009 not. *D. Koutecký*). – Vroutek: v boru s příměsí břízy v Mlýneckém lese ca 2,2 km ZJZ od železničního přejezdu v Karlovarské ulici, 50°10'28,7"N, 13°20'53,5"E, ca 20 rostlin (27. 7. 2010 not. *D. Koutecký*; Koutecký 2014). – Vroutek: v borovém lese ca 6 m S od lesní cesty, asi 100 m Z od elektrovodu, ca 1,3 km Z od železniční stanice Vroutek, 50°11'00,4"N, 13°21'21,2"E, ca 2 m² (18. 7. 2012 not. *D. Koutecký*; Koutecký 2014).
- 2b. Podbořanská kotlina, 5846d, Černčice u Petrohradu (distr. Louny): okraj smrčiny na jižně exponovaném svahu nad pravým břehem Bílenického potoka ca 0,6 km VJV od osady Nový Mlýn, 50°8'42,9"N, 13°27'02,5"E, ca 20 růžic (31. 5. 2012 not. *D. Koutecký & J. Motejzík*; Koutecký 2014).
- 63l. Malá Haná (při hranici s 71b. Dražanská plošina), 6466c, Knínice u Boskovic (distr. Blansko): světlý smrkoborový les s příměsí jedle a buku na svahu nad zhlavím vodní nádrže Boskovice asi 1,6 km SSZ od kaple v obci Vratíkov, 49°30'39,7"N, 16°42'25,7"E, 450 m n. m., 5 kvetoucích a asi 60 sterilních růžic na ploše 3 × 3 m (5. 9. 2011 not. *J. Klíč*; 15. 6. 2012 foto *J. Klíč*).
- 63l. Malá Haná (při hranici s 71b. Dražanská plošina), 6466c, Vážany u Boskovic (distr. Blansko): ca 2,7 km JJV od kostela Zvěstování P. Marie v obci, 445–446 m n. m., na třech blízkých místech: a) 49°30'30,5"N, 16°42'20,7"E, 20 rostlin (20. 10. 2013 not. *J. Klíč*); b) 49°30'32,5"N, 16°42'21,9"E, 8 sterilních rostlin (20. 10. 2013 not. *J. Klíč*); c) 49°30'33,4"N, 16°42'21,6"E, 25 rostlin (30. 11. 2013 not. *J. Klíč*).
- 71b. Dražanská plošina, 6566a, Hrádkov (distr. Blansko): u lesní cesty 850 m JV od kaple v obci, 49°28'59,6"N, 16°42'23,9"E, 3 plodné rostliny a 9 sterilních růžic 3 m od polykormonu *Goodyera repens* (19. 7. 2000 not. *J. Šmiták*); 2 kvetoucí rostliny a několik sterilních růžic (5. 7. 2003 not. *J. Šmiták*); 2 plodící rostliny a 5 malých sterilních růžic (25. 6. 2008 not. *J. Komárek*); 1 sterilní růžice (2014 not. *J. Šmiták*); 6 rostlin, 2 kvetoucí (2014 not. *J. Klíč*); 8 rostlin, 1 kvetoucí (2015 not. *J. Klíč*).

V této části Dražanské vrchoviny je hruštička zelenokvětá velmi vzácná. Z několika málo historických údajů byl publikován nálezy z masivu Mojetína nad Knínicemi (1955 leg. *V. Řehořek*, BRNM; Řehořek 1972). Doložen je také výskyt od Budětska nedaleko Konice (1911 leg. *F. Sedláček*, BRNU). Ještě starší údaje pak najdeme ve Formánkově Květeně Moravy a rakouského Slezska (Formánek 1887–1897), kde jsou uvedeny nálezy *V. Spitznera* z podhůří Dražanské vrchoviny. Nové nálezy hruštiček jsou vázány především na jižní části masivu Mojetína, který je tvořen starohorním granodioritem a odlišuje se tak geologickou stavbou od jiných částí Dražanské vrchoviny (kde je převaha kyselých kulmských drob a břidlic). Lokalita u Hrádkova má také odlišné podloží, které je tvořeno druhohorními pískovci.

Všechny tři vzájemně blízké populace hruštičky zelenokvěté u Vážan jsou plošně velmi malé (ca 1 × 1 m), nacházejí se v jižně orientovaném mírně svažitém terénu, vždy v bezprostřední blízkosti kmenů borovice lesní. Porost s dominantní borovicí (70 %) má více než 80 let a v příměsí se zde vyskytuje také smrk, jedle, dub a buk. První a třetí z výše uvedených lokalit jsou mírně prosvětlené a osluněné, v roce 2015 zde vykvetlo 5 a 6 rostlin. Druhá lokalita je zastíněná, téměř bez oslunění a je také nejsušší. Populace

u Hrádkova je velmi slabá a tím, že se nachází přímo na okraji lesní cesty, může být negativně ovlivňována sešlapem nebo pojezdem především lesnickou technikou.

J. Komárek & J. Klíč

Koutecký D. (2014): Poznámky k rozšíření zástupců čeledi Pyrolaceae na Podbořansku. – Severočes. Přír. 45: 33–36.

Řehořek V. (1972): Příspěvek ke květeně Dražanské vrchoviny. II. Část speciální. – Preslia 44: 67–87.

Ranunculus lingua L.

C1

6. Džbán, 5749c, Kalivody (distr. Rakovník): PP Kalivody, rákosiny mezi rybníky Poboř a Kalivodský (zvaný též Jezero), 350 m Z od kaple v obci, 50°12'26,5"N, 13°50'15,5"E, roztroušené desítky rostlin (24. 5. 2015 not. E. Plesková, J. Brabec & V. Somol).

15c. Pardubické Polabí, 5860d, Stéblová (distr. Pardubice): koryto mělkého potoku zvaného Velká strouha ca 1,4 km JJZ od středu budovy železniční zastávky Stéblová, 50°05'31"N, 15°45'7"E, 224 m n. m., pět výrazně pozdě kvetoucích rostlin v porostu na ploše 6 m² (1. 10. 2006 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).

15c. Pardubické Polabí, 5860d, Opatovice nad Labem (distr. Pardubice): jihovýchodní okraj vytěženého a zatopeného písničku ca 1 km JJV od budovy obecního úřadu, 50°08'22"N, 15°48'00"E, 223 m n. m., ca 50 sterilních i fertilních rostlin v menších skupinách společně s *Bidens frondosa*, *Eleocharis palustris* agg., *Juncus articulatus*, *Mentha aquatica*, *M. arvensis*, *M. × dalmatica* (rev. J. Štěpánek), *Salix alba*, *S. purpurea*, *Typha latifolia* aj. (16. 8. 2012 not. J. Pelikán; 24. 8. 2012 leg. V. Samková & J. Zámečník, herb. HR et herb. Zámečník).

Pryskyřník velký v uplynulém století v České republice výrazně ustoupil. Tomu odpovídá i zařazení v nejnovějším červeném seznamu do kategorie C1t (Grulich 2012). Celkovou situaci shrnuji ve svém článku (Rybka 2004), kde srovnávám historické rozšíření se stavem k roku 2000. V rámci celkového úbytku převažuje zanikání jednotlivých izolovaných výskytů. V oblastech s dřívě souvislým výskytem sice rovněž dochází ke zředování počtu lokalit, ale tato centra rozšíření zůstávají zachována, byť s menším počtem lokalit. Mimo tyto jádrové oblasti je pravděpodobnost nového nálezu poměrně nízká, ale vyloučit ji pochybitelně nelze.

Východní Polabí je v současnosti oblastí nejbohatšího výskytu druhu v ČR, proto nejsou v tomto území dva nové nálezy příliš překvapivé. Lokalita u Stéblové může být nově obsazená, ale není vyloučeno, že je součástí dávného historického výskytu v daném prostoru – z širšího okolí Stéblové je totiž výskyt druhu již doložen (1887 leg. *Košťál*, MP). Výskyt v písničku u Opatovic je však třeba posuzovat kritičtěji, takového biotopy *Ranunculus lingua* příliš neobsazuje a přiklání se spíše k možnosti výsadby. Džbán je území, kde se dochovalo mnoho reliktních mikrostanovišť, a to je patrně i případ nově objevené, dosud neznámé lokality u Kalivod. Potvrzení současné přítomnosti druhu ve Džbánu se dalo očekávat a je výsledkem vytrvalého úsilí o detailní průzkum území.

Je třeba zdůraznit, že situaci s novými nálezy pryskyřníku velkého ztěžuje právě jeho atraktivnost a časté pěstování po roce 2000. Může tak docházet buď k neúmyslnému zavlečení, anebo ještě častěji k záměrným výsadbám na nová místa. Taková činnost je pro

domácí populace značně riziková, protože pěstované rostliny s největší pravděpodobností pocházejí z holandských pěstíren a mají patrně rozdílný genetický základ. Ačkoliv nebyla genetika tohoto druhu v ČR studována detailněji, jsou známy přinejmenším dva rozdílné cytotypy. Za umělé výsadby je nutné považovat např. nález u Ludvíkovic u Děčína (v rybníku 0,5 km V od vesnice, cf. Rydlo 2013) nebo u Raduně u Opavy (Raduňský mokřad, cf. Zimola in Plášek & Cimalová 2014: 77), protože v těchto oblastech se druh příliš hojně nevyskytoval ani v minulosti a lokality neodpovídají plně požadavkům druhu na dlouhodobou existenci. Zřetelně umělého charakteru je také nově zaznamenaný výskyt v lesním rybníku v Bílichovském údolí (Třetí rybník) v okrese Kladno (2014 not. E. Plesková & V. Somol; 2015 not. Z. Kaplan). Tato lokalita ekologickým nárokům druhu rozhodně nevyhovuje a během opakovaného sledování zde pryskyřník velký nikdy předtím nebyl pozorován (J. Hadinec in verb.). Každý nový výskyt druhu je proto nutné hodnotit v kontextu všech znalostí, a pokud se nejedná o kvalitní mokřadní území s výraznějším výskytem dalších významných druhů, zejména ze svazů *Carici-Rumicion hydrolapathi* a *Magno-Caricion elatae*, pak je třeba jej považovat minimálně za podezřelý.

V. Rybka

Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2014): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VII. – Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 69–82.

Rybka V. (2004): Historické a současné rozšíření druhu *Ranunculus lingua* v České republice. – *Muz. Součas.*, ser. natur., 19: 3–29.

Rydlo J. & Rydlo J. (2013): Vodní makrofyta v českokamenické a levobřežní části CHKO Labské pískovce. – *Severočes. Přír.* 44: 73–101.

***Ranunculus sardous* Crantz**

C2

37f. Strakonické vápence, 6749b, Domanice (distr. Strakonice): sečený trávník mezi silnicí a vodní nádrží v centru vsi, subhalofytní stanoviště, 49°17'55,6"N, 13°55'19,1"E, 440 m n. m., asi 30 rostlin, spolu s *Carex distans*, *Centaureum pulchellum*, *Juncus inflexus* (10. 5. 2015 leg. R. Paulič, herb. Paulič).

Pryskyřník sardinský patří v jižní části Čech k velmi vzácným druhům, recentně známý je jen z Budějovické pánve (roztroušený výskyt) a přilehlých území (P. Lepší in Lepší et al. 2013).

R. Paulič

***Rosa arvensis* L.**

A1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Černá Pole: dřevinami zarůstající lada na vrcholu kopce (odval bývalé cihelny), 30 m S od plotu Botanické zahrady a arboreta Mendelovy univerzity a 250 m ZJZ od její správní budovy, 49°12'56,8"N, 16°36'41,8"E, 250 m n. m., 1 keř (14. 9. 2015 leg. et det. R. Řepka, rev. P. Maděra, BRNL).

Vyhynulý submediteránní (subatlantský) druh květeny ČR, který byl a je i v současnosti vzácně pěstován. Jediné dvě dosud publikované zmínky o zplanění se vztahují k lokalitě Šárka v Praze (Pohl 1809–1814) a k okolí Březiny u Radnic (Maloch 1900). Nově nalezená lokalita je dalším evidentním případem zplanění, neboť tento druh je dlouhodobě

kultivován v blízké botanické zahradě. Rostlina je nápadná plazivými letorosty, menšími vzpřímenými šípky s téměř celokrajnými trojúhelníkovitými nazpět sklopenými kališními ušty a vyvýšenými srostlými čnělkami. Podle velikosti keře lze její výskyt na lokalitě odhadnout max. na 10 let.

R. Řepka

Maloch F. (1900): Okolí zámku na Březině u Radnice ve vzhledě botanickém. Se zvláštním zřetelem ku rostlinám zdivočelým. – Vesmír 29: 222–224.

Pohl J. E. (1809–1814): Tentamen florae Bohemiae. Vol. 1 (1809), 2 (1814). – E. M. Enders und Compagnie, Prag.

***Rubus pruinosus* Arrh.**

C1

3. Podkrušnohorská pánev (při hranici s 25a. Krušnohorské podhůří vlastní), 5446d, Vysoká Pec (distr. Chomutov): v břehu lesní cesty (žlutá turistická značka) vedoucí od Kundratické myslivny (asi 870 m VSV od ní) na Jezeří, 50°32'01,1"N, 13°28'21,1"E, 390 m n. m., jeden slabý keř se 3 prýty (7. 9. 2013 leg. J. Švankmajer, I. Bílek et al., rev. B. Trávníček, OL, CHOM). Při batologické exkurzi vedené B. Trávníčkem v následujícím roce se výskyt druhu na daném místě nepodařilo ověřit.
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6765c, Brno-Komín: v lesním komplexu u kóty Komínská Chochola (307) na západním okraji městské čtvrti, při lesní cestě v bohatém porostu *Rubus clusii* a běžnějších zástupců sekce *Corylifolii* (především *R. dollnensis*), 49°13'32,8"N, 16°32'41,4"E, ca 260 m n. m, dva keře (8. 8. 2015 leg. et det. P. Hrbáč, herb. Hrbáč, rev. B. Trávníček).
85. Krušné hory, 5544d, Měděnc (distr. Chomutov): na patě náspu u silnice do obce Petlery v blízkosti skiareálu Alšovka, asi 1,7 km V od vrcholu Mědníku (910 m), bohatý keř (2. 9. 1999 leg. I. Bílek, herb. Bílek, det. B. Trávníček; 12. 8. 2000 leg. I. Bílek, B. Trávníček & V. Žíla, CHOM, OL, herb. Bílek, herb. Žíla). Keř byl bohužel po několika letech zničen při lesnických pracích, kdy byl vykloučen veškerý keřový nálet na silničním náspu a následně byl svah osázen smrčkou.

Ostružiník fialovoostný je v naší ostružiníkové flóře velice vzácným druhem, jenž je českým batologům znám až dosud jen ze tří lokalit v Čechách. Poprvé byl nalezen P. Pavlíčkem u Křepenic ve středním Povltaví (Havlíček in Additamenta 1: 99, 2002; 4. 9. 2011 leg. B. Trávníček, J. Hadinec, R. Hlaváček, P. Hrbáč & V. Žíla, OL, PRC, HOMP, herb. Hrbáč, herb. Žíla). Následně jej našel I. Bílek u Měděnce¹²⁾ v Krušných horách (cf. Trávníček & Havlíček in Kubát et al. 2002: 368). Později byla na exkurzi Severočeské pobočky ČBS vedené I. Bílkem nalezena ještě další lokalita v Krušných horách u obce Vysoká Pec. Na všech těchto lokalitách se vyskytoval jen v chudých populacích, v současnosti přežívá jen u Křepenic. Nález v Brně je tedy prvním zdokumentovaným na Moravě.

Celkový evropský areál tohoto ostružiníku je však mnohem rozsáhlejší (Kurtto et al. 2010). Souvislejší výskyt je znám z Anglie, východního Irsku, jižního Dánska a severozápadního Německa (hlavně Šlesvicko-Holštýnsko a Dolní Sasko). Všude jinde dle Webera (Weber 1995) jde spíše o roztroušené lokality, tak je tomu v jižních oblastech Skandinávského poloostrova, na finských Alandských ostrovech či dosti izolovaně v Belgii

¹²⁾ V komentáři k výskytu *Rubus pruinosus* u Křepenic (Havlíček in in Additamenta 1: 99, 2002) zmiňuje autor mj. nález nedaleko Cínovce v Krušných horách. Jedná se však jen o „záměnu kovů“ a tedy o lokalitu u obce Měděnc.

a v Holandsku. Později byl nalezen také v ČR, Francii a Rakousku. Tento druh sekce *Corylifolii* Lindl. bývá pokládán za nejstarší ustálený druh subsekcce *Subidaeus* (Focke) Hayek, která zahrnuje rostliny, v jejichž genotypu má zjevný podíl maliník.

P. Hrbáč & I. Bílek

Kurto A., Weber H. E., Lampinen R. & Sennikov A. N. [eds] (2010): Atlas Florae Europaeae. Vol. 5. Rosaceae (Rubus). – The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki, 362 p.

Weber H. E. (1995): Rubus L. – In: Conert H. J., Jaeger E. J. et al. [eds], Gustav Hegi: Illustrierte Flora von Mitteleuropa, 4(2A), Blackwell Wissenschafts-Verlag, Berlin.

Rubus saxatilis L.

C3

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): mezofilní jehličnatý les (*Picea abies*, *Pinus sylvestris*) 1,2 km ZSZ od kostela v obci, 49°49'41,4"N, 16°29'23,1"E, 440 m n. m., souvislý porost na ca 30 m² (8. 8. 2015 leg. P. Dřevojan, H. Galušková, K. Chytrý, P. Novák, H. Prokešová & P. Veselý, herb. Galušková).

71a. Bouzovská pahorkatina, 6266d, Vranová Lhota (distr. Svitavy): bor na mramoru 1,3 km S od kostela v obci, 49°43'18,1"N, 16°49'34,4"E, stovky rostlin (4. 9. 2013 leg. P. Novák, BRNU).

[10 × 10 m, sklon 35°, orientace JZ, 4. 9. 2013 P. Novák. – E₃ (50 %): *Pinus sylvestris* 3. – E₂ (40 %): *Fagus sylvatica* 3, *Corylus avellana* 2a, *Prunus avium* 1, *Frangula alnus* +, *Juniperus communis* +. – E₁ (60 %): *Brachypodium pinnatum* 3, *Convallaria majalis* 2m, *Rubus saxatilis* 2m, *Polygonatum multiflorum* 1, *Acer campestre* juv. +, *Ajuga genevensis* +, *Carex digitata* +, *Carpinus betulus* juv. +, *Clinopodium vulgare* +, *Cornus sanguinea* juv. +, *Coronilla varia* r, *Euphorbia cyparissias* +, *Fagus sylvatica* juv. +, *Festuca ovina* +, *Galium sylvaticum* +, *Hypericum perforatum* +, *Myosotis* sp. +, *Potentilla heptaphylla* +, *Prunus avium* juv. +, *Quercus petraea* juv. +, *Sorbus aucuparia* juv. +, *Thymus pulegioides* +, *Tilia cordata* juv. +, *Urtica dioica* +, *Viola reichenbachiana* +, *Alliaria petiolata* r, *Arctium* sp. r, *Carlina acaulis* r, *Digitalis grandiflora* r, *Galium album* r, *Fraxinus excelsior* juv. r, *Juglans regia* juv. r, *Knautia arvensis* agg. r, *Pimpinella saxifraga* +, *Rosa canina* agg. r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r, *Veronica officinalis* r. – E₀ (7 %): neanalyzováno.]

Ostružiník skalní představuje v naší květeně význačný boreokontinentální prvek s optimem výskytu ve světlých lesích. Ačkoliv je v Květeně ČR uveden z Českomoravského mezihoří (63) jako dosti hojný, má zde v současnosti jen velmi malé množství známých lokalit (V. Faltys in litt.). Z Dražanské vrchoviny (71) je potom udáván pouze z několika nalezišť dosti vzdálených od výskytu u Vranové Lhoty (cf. Holub in Slavík 1995: 87).

Obě nově objevené lokality jsou v regionálním kontextu výjimečné. Místo výskytu u Opatova navazuje na prameništní slatinnou louku s výskytem celé řady vzácných baziálních druhů slatinných luk (cf. Lustyk in Additamenta 6: 300, 2007). Populace druhu u Vranové Lhoty se nachází v regionálně zcela ojedinělém typu vegetace, ve světlém boru s dominantním *Brachypodium pinnatum* na výslunném svahu budovaném mramorem. Mramory kolem Vranové Lhoty také dosud hostí více vzácných kalcifilních prvků, např. *Cypripedium calceolus*, *Gentianopsis ciliata* a *Melica ciliata*.

P. Novák

90. Jihlavské vrchy, 6757d, Horní Pole (distr. Jindřichův Hradec): olšina pod rybníčkem v lese Z od silnice Studená – Horní Pole, ca 0,8 km JZ od bývalé školy v obci, 49°11'59"N, 15°17'23"E, 665 m n. m. (11. 8. 1999 leg. L. Čech, herb. Čech).

Květena ČR (Holub in Slavík 1995: 87–88) tento druh z fytochorionu Jihlavské vrchy neuvádí.

L. Čech

***Rumex palustris* Sm.**

C2

- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín: na obnaženém šterkovém náplavu na kontaktu s vodní hladinou na pravém břehu Labe blízko hlavního silničního přemostění, zhruba naproti železniční stanici Děčín hlavní nádraží, jediná rostlina (1. 10. 2004 leg. J. Hadinec & P. Bauer, PRC). – Děčín: šterkový náplav na pravém břehu Labe mezi ústím Ploučnice a železničním mostem 0,6 km SV od železniční stanice Děčín hlavní nádraží, 50°46'39,2"N, 14°12'22,4"E, 120 m n. m., 1 rostlina (11. 9. 2015 leg. P. Dřevojan & D. R. Letz, BRNU).

***Rumex scutatus* L.**

75. Jesenické podhůří, 6169d, Sovinec (distr. Bruntál): zřícenina hradu, kamenná zídka na 4. nádvoří, 49°50'15,8"N, 17°14'45,4"E, 485 m n. m., jeden velký a několik menších trsů (20. 8. 2015 leg. P. Koutecký & V. Koutecká, CBFS).

Druh evropských a asijských hor, zejména na vápnitých podkladech, který se v ČR přirozeně nevyskytuje. Zde uvedený nález se velmi dobře shoduje s údaji v Květeně ČR (Kubát in Hejný & Slavík 1990: 336–337), jak pokud jde o charakter stanoviště (podstatná část uvádných údajů je z hradů a zámků, kde býval druh zřejmě pěstován jako listová zelenina), tak o morfologii rostlin, které odpovídají var. *hortensis* (rostliny sivozelené, listy trojúhelníkovité s víceméně rovnými stranami). Výskyt ve fytochorionu Jesenické podhůří dosud nebyl uváděn.

P. Koutecký

***Salix myrtilloides* L.**

C1

- 88g. Hornovltavská kotlina, 7149a, Volary (distr. Prachatice): prameniště pod údolní terasou na okraji nivy Vltavy, asi 800 m JZ od kaple v osadě Chlum, 48°51'40,4"N, 13°54'03,4"E, 735 m n. m., několik málo desítek prýtů na ploše asi 5 × 3 m na okraji březového hájku v nekosené rašelinné louce s dominantní *Carex lasiocarpa* (24. 8. 2013 not. P. Koutecký et soc.; 24. 8. 2013 leg. M. Lepší, CB; Koutecký et al. in Lepší & Lepší 2014). Pátá lokalita s ověřeným výskytem vrby borůvkovité v ČR. Pravděpodobně je totožná s lokalitou J. Gazdy, který ji zde sbíral v roce 1981.

***Salvia austriaca* Jacq.**

A1→C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162c, Nový Šaldorf (distr. Znojmo): Sedlešovice, travnatá plocha u silnice 48°49'38"N, 16°03'37"E, spolu se *Sclerochloa dura* a *Scorzonera cana* (4. 6. 2013 leg. R. Němec, MZ; Němec 2013).

Koncem 19. století rostla šalvěj rakouská na jihovýchodní Moravě na více lokalitách, na pas-tvinách, stepních stráních, lesostepích a ve světlých křovinách (Oborny 1879: 1883–1886).

Avšak Štěpánková (in Slavík 2000: 700–702) ji uvádí pouze z několika málo, dnes již zřejmě zaniklých lokalit na železničním náspu na trati Újezd u Brna – Křenovice. Druh byl také pozorován, naposledy v roce 1993, na železničním nádraží Velešovice (R. Řepka in litt.).

Ze Znojemska druh doposud znám nebyl. Nejbližší recentní výskyty jsou v přilehlé části Rakouska. V regionu byl poprvé pozorován v roce 2013 v Novém Šaldorfu-Sedlešovicích. Tehdy vykvetl jeden trs, který byl po několika dnech při údržbě trávníku pokosen. Po upozornění na výskyt druhu byla část trávníku při seči v roce 2014, 2015 i 2016 vynechána. V roce 2015 a 2016 v trávníku kvetly tři rostliny.

R. Němec

Němec R. (2013): První nález šalvěje rakouské (*Salvia austriaca*) na Znojemsku. – *Thayensia* 10: 121–124.
 Oborny A. (1879): Die Flora des Znaimer Kreises. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 17: 105–304.
 Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien. Pars 1–4. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885 & 24 (1885): 889–1285, 1886.

Salvinia natans (L.) All.

CI

83. Ostravská pánev, 6077c, Petrovice u Karviné (distr. Karviná): orobincový litorál u severního břehu rybníka Urbančík II, 49°54'05"N, 18°32'37"E, 225 m n. m. (26. 8. 2013 foto L. Nytra; Plášek & Cimalová 2014). V roce 2014 nebyl druh na lokalitě pozorován.
83. Ostravská pánev, 6077c, Prstná (distr. Karviná): tůňka mezi 3. a 4. Petrovou nádrží na Šotkůvce, 49°54'50,5"N, 18°33'35"E (2013 not. J. Drlíková; Plášek & Cimalová 2014). V roce 2014 zde druh již nebyl zaznamenán.
83. Ostravská pánev, 6177c, Karviná-Darkov: po levé straně cesty od dolů ČSM na Karvinou, v přičestních poklesech, 49°49'42"N, 18°33'35"E, 235 m n. m., poskrovnu (21. 7. 2009 not. D. Hlisenkovský).
83. Ostravská pánev / 84a. Beskydské podhůří, 6276d, Těrlicko (distr. Karviná): zabahněný rybník Halama (EVL Stonávka – nádrž Halama) v jižní části nádrže Těrlicko, 49°44'33"N, 18°29'37"E, 270 m n. m., t. č. velmi bohatě (6. 8. 2013 leg. D. Hlisenkovský, FMM; 27. 7. 2015 foto D. Hlisenkovský).

V širokém okolí Luk nad Olší, kde bývaly bohaté populace nepukalky (četné sběry v herbárii CESK), prošla místní krajina vinou důlních činností natolik drastickými změnami, že nejen biotopy rybníční soustavy prakticky zcela zanikly. Z novodobých a dynamických „jezerních“ stanovišť byla nepukalka doložena naposledy v roce 1996 (leg. K. Švendová, CESK), přibližně od starého kostela sv. Barbory.

V (Horním) Těrlicku sbíral nepukalku v roce 1937 L. Ondračka (BRNM, BRNU, OLM), ovšem pro nepřesné lokace dnes není zřejmé kde. Poslední léta je rybník Halama vysoce zabahněný a jen s malou otevřenou vodní plochou v jeho severní části. V roce 2014 byly na zpola vyschlém rybníku pokoseny rozsáhlé porosty *Glyceria maxima*, v roce následujícím zde *Salvinia* spolu s *Utricularia australis* zcela převládly. Její populace byla odhadnuta na téměř 2,3 milionu jedinců.

D. Hlisenkovský

Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2014): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VII. – *Acta Mus. Siles., sci. natur.*, 63: 69–82.

Samolus valerandi* L.*C1**

7c. Slánská tabule, 5752b, Netřeba (distr. Mělník): PP Netřebská slaniska; tři mikrolokalita na dně terénní deprese souběžné s železniční tratí v západní části chráněného území Z od Velikoveského potoka, 50°15'39,6"N, 14°25'51,6"E, ca 170 m n. m., 134 rostlin (24. 6. 2014 leg. P. Špryňar, J. Spilka & A. Veverková PRC; Špryňar et al. 2014). Po 22 letech znovu potvrzený výskyt *Samolus valerandi* na jediné chráněné lokalitě druhu v Čechách.

Špryňar P., Spilka J. & Veverková A. (2014): Solenka Valerandova (*Samolus valerandi*) znovu potvrzena v Čechách. – Práce Muz. Kolín, přír. 11: 45–54.

Serratula lycopifolia* (Vill.) A. Kern.*C2**

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Karlín (distr. Hodonín): Michálky, stepní lada a ovocné sady zarušující náletem dřevin 570 m V od budovy obecního úřadu, 48°58'31,6"N, 16°59'06,2"E, 2 polykormony na celkové ploše asi 10 m² vzdálené od sebe asi 50 m (11. 6. 2015 foto P. Slavík).

Lokalita bude zařazena do monitoringu evropsky významných druhů. V roce 2015 byl v rámci Programu péče o krajinu zahájen management, část lokality byla pokosena. Postupně by mělo dojít k odstranění stařiny na všech travnatých plochách, potlačení náletu dřevin a obnově pravidelné údržby. Lokalita je významná i výskytem řady dalších ohrožených druhů, např. *Hypericum elegans* a *Phlomis tuberosa* (oba viz výše).

P. Slavík

19. Bílé Karpaty stepní, 7071c, Blatnička (distr. Hodonín): Mašova lúka, asi 1,37 km J od kostela, 48°55'30"N, 17°31'52"E, 315 m n. m., 8 květonosných lodyh před rozkvětem a stovky až tisíce sterilních listových růžic na ploše asi 200 m² (9. 6. 2015 foto K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): NPR Zahrady pod Hájem, asi 1 km VJV od kostela, 48°52'38"N, 17°32'07,1"E, 400 m n. m., suchá květnatá bělokarpatská louka, asi 70 listových růžic na ploše zhruba 4 m² (9. 5. 2010 foto K. Fajmon & B. Fajmon), 43 plodných lodyh, zhruba polovina z nich s ukousnutými úbory (2. 7. 2015 not. K. Fajmon, I. Jongepierová & I. Hönlígová). – Velká nad Veličkou: NPR Zahrady pod Hájem, asi 1,17 km VJV od kostela, 48°52'41,1"N, 17°32'14,4"E, 420 m n. m., západní okraj křovinami zarostlého liniového sadu, desítky až stovky listových růžic v porostu na ploše zhruba 9 m² při křovinách a asi 1 m² v ploše suché květnaté bělokarpatské louky asi 10 m J od křovin (21. 7. 2013 not. P. Dřevojan, 13. 4. 2014 foto K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Suchov (distr. Hodonín): jihovýchodní okrajová část Podhradských luk, asi 940 m ZSZ od středu křižovatky v Suchovských Mlýnech, 48°53'08,3"N, 17°33'49,8"E, 490 m n. m., květnatá bělokarpatská louka ovlivněná hnojením ve druhé polovině 20. století, 1 osamocená kvetoucí rostlina (26. 6. 2015 foto K. Fajmon). – Suchov: severovýchodní okraj Podhradských luk, asi 1,5 km SZ od středu křižovatky v Suchovských Mlýnech, 48°53'37,7"N, 17°33'41,4"E, 475 m n. m., roztroušeně na ploše asi 20 m² v otavách květnaté bělokarpatské louky silně ovlivněné hnojením ve druhé polovině 20. století (16. 9. 2015 not. K. Fajmon). – Suchov: severní okraj Podhradských luk, asi 1,6 km SZ od středu křižovatky v Suchovských Mlýnech, 48°53'38,5"N, 17°33'35"E, 490 m n. m., řídký porost na ploše asi 100 m² v otavách téže louky, asi 125 m Z–ZSZ od předchozího místa (21. 9. 2015 not. K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): jižní strana temene vrchu Lesná, asi 185 m JJZ od vrcholu (kóta 696,0), 48°53'46"N, 17°38'54"E, 680 m n. m., suchá až mezofilní květnatá bělokarpatská louka ovlivněná hnojením a pastvou skotu ve druhé polovině 20. století, 3 velké porosty v jedné řadě přibližně po 15 metrech, nejvýhodnější porost začíná asi 7 m SZ od

severozápadního cípu mladé lesní kultury (3. 5. 2013 foto *K. Fajmon & I. Jongepierová*); od východního porostu po 25, 3 a 200 nakvétajících lodyhách (22. 6. 2013 foto *K. Fajmon & B. Fajmon*).

Historicky je z Bílých Karpat známo asi 18 široce pojatých lokalit srpice karbincolisté, z nichž bylo v roce 2011 potvrzeno 6 (Hájková et al. 2011; mapa rozšíření pouze uvnitř CHKO Bílé Karpaty viz Jongepier & Pechanec 2006). Jedna z nich leží na Slovensku v masivu Žalostiné (širší okolí současného místa výskytu je i historicky jedinou lokalitou tohoto druhu na slovenské straně Bílých Karpat a jediným současným nalezištěm na Slovensku; Škodová 1999, Holub & Grulich in Čerovský et al. 1999: 204) a dalších 5 pak v zachovalejších lučních komplexech ve středních polohách jižní moravské části bělokarpatského hřebene, téměř výlučně ve fytochorionu Bílé Karpaty lesní (78). Vzhledem k tomu, že dosavadní publikované údaje o rozšíření srpice karbincolisté v Bílých Karpatech jsou značně neúplné (Holub & Grulich l. c., Křisa in Slavík & Štěpánková 2004: 423–425) nebo obsahují nepřesnosti (Jongepier & Pechanec l. c., Jongepierová et al. 2008), uvádím zde také charakteristiku celkového rozšíření druhu v regionu, založenou na výsledcích dlouhodobého průzkumu (I. Jongepierová et al., ined., Správa CHKO Bílé Karpaty) a Nálezové databázi ochrany přírody (AOPK ČR 2015).

Nejbohatším nalezištěm druhu jsou v současnosti Vojšické louky v ochranném pásmu NPR Čertoryje, kde luční porosty s alespoň malou příměsí srpice karbincolisté zabírají přes 25 ha. Ve vlastní NPR se nacházejí jen ojedinělé malé skupinky. Druhou lokalitou se souvisejším výskytem srpice jsou Podhradské louky u Suchovských Mlýnů (viz též Jongepierová & Jongepier 2009). Zejména v severozápadním kvadrantu jejich zachovalejší části s rozptýlenými duby a v jižní polovině severní části bez rozptýlené zeleně (silně pozměněné intenzifikací za socialismu) se vyskytuje několik rozsáhlejších a množství menších porostů o celkové rozloze asi 3 ha. V roce 2015 jsem narazil na dva menší izolované porosty také na samotném severním okraji Podhradských luk (viz podrobné lokalizace výše), odkud dosud novodobé údaje chyběly. Spolu s osamocenou rostlinou nalezenou v témže roce blízko jihovýchodního okraje Podhradských luk je lze snad považovat za mezní výskyty ohraničující lokální populaci ze severu až východu a jihovýchodu (na opačné straně ji vymezuje hranice lesa).

K Podhradským loukám se téměř jistě vztahuje také Podpěrův exsikat lokalizovaný jako: „Moravia austro-orient.: montes Bílé Karpaty, in pratis altoherbosis substepposis „Příčiny“ supra oppidum Velká (locale novum), ca 530 m n. m., 24. 6. 1932 leg. *J. Podpěra*, BRNU. Text na schedě poněkud navádí k lokalizaci sběru někam blíže k Velké nad Veličkou – např. jižní luční straně Háje nad Petruchovými Mlýny jsou označovány jménem Příčné (resp. Příční), a pojmenování Příčný les se objevuje také přímo nad Velkou, u nejužší louchy dnešní NPR Zahrady pod Hájem (geoportal.gov.cz). Uvedená nadmořská výška však nejlépe odpovídá právě Podhradským loukám a pochází odtud také Podpěrův sběr ze stejného dne s česky psanou schedou: „Strážnice: Velká, louky za Hájem k Trnovskému mlýnu (pod lesem), 24. 6. 1932 leg. *J. Podpěra*, BRNU“. Také bohatost populace na Podhradských loukách svědčí pro to, že Podpěra nasbíral centurie pro Flora exsiccata

Reipublicae Bohemicae Slovenicae (č. 753) právě zde. Neobvyklé pojmenování Příčiny tak zřejmě Podpěra odvodil od lesa Příčné, který s Podhradskými loukami sousedí. Jen je zvláštní, že na schedě uvádí poznámku o nové lokalitě (*locale novum*), když na populaci z Podhradských luk dříve upozornil už Staněk (1926). Nadmořskou výškou i vegetací by Podpěrově exsikátu odpovídala ještě malá lesní louka JZ od NPP Búrová. Tato loučka je však v současnosti poměrně dobře floristicky zmapována a je málo pravděpodobné, že by zde rozsáhlejší porost srpice, ze kterého neměl Podpěra problém sebrat stovku rostlin na exsikátovou centurii, měl pozornosti.

Na dalších lokalitách je již srpice vzácnější, omezená jen na jeden až několik porostů, s rozlohou pohybující se řádově od metrů čtverečních po desítky arů. Jsou jimi PR Kútky, NPR Porážky a jejich ochranné pásmo a NPR Zahrady pod Hájem. Až na poslední jmenovanou je na všech dosud uvedených lokalitách srpice známa dlouhodobě, už od první poloviny 20. století (cf. Staněk 1926, Staněk et al. 1996 aj.). O to nečekanější byl v roce 2010 její objev v NPR Zahrady pod Hájem, odkud do té doby jakékoliv údaje chyběly. Přestože se nejedná o velké porosty, jsou už příliš bohaté na to, abychom je mohli považovat za nedávné výsadky. Pravděpodobně zde byly rostliny dlouhodobě přehlíženy z důvodu jejich sterility (málo kvete zejména populace na okraji křovin nalezená v roce 2013).

Na ostatních historických lokalitách nebyl druh již přes půlstoletí potvrzen, a proto by tyto výskyty mohly být považovány za zaniklé. O tom, že to nemusí platit, vypovídají nálezy z posledních let. Na temeni Lesné byla totiž srpice v roce 2013 potvrzena po více než 70 letech (Staněk et al. 1996). Třebaže se zde jedná jen o tři nevelké vzájemně blízké porosty, je tento výskyt výmluvným připomenutím dosud nezašlé slávy a botanického významu vrchu Lesná (viz Jongepierová & Jongepier 2004). Lokalita je navíc významná svojí mezní polohou v rámci Bílých Karpat i České republiky, neboť zde druh dosahuje svého (i historického) výškového maxima a zároveň leží na samém jihovýchodním okraji moravské arely.

Nově objevená populace u Blatničky je zase důkazem, že i zaniklé lokality mohou ve svém okolí či na malých pozůstatcích luk stále skýtat útočiště některým druhům, které pro ně byly kdysi význačné. Jedná se totiž o potvrzení výskytu srpice v prostoru zaniklého (ale kdysi rozsáhlého – přibližně 300 ha) komplexu stepních luk s kavylem tenkolistým (*Stipa tirsia*) na pahorku Draha. Staněk dokonce pro část tohoto území ve svých terénních záznamech z roku 1942 (terénní deník, depon. in BRNM) rozpracoval plán na vyhlášení rezervace „*Serratula lycopifolia* na Horních lukách u Boršic“, kde jako důvod pro ochranu uvádí: „největší moravská lokalita“. Bohužel se kvůli hladu po orné půdě a později především vlivem politické situace nepodařilo tyto louky zachránit. Už ve 40. letech byly některé parcely rozorané, zejména v části náležející Blatničce, a v následujících desetiletích byla zorněna prakticky celá lokalita. Zůstaly jen tři několikahektarové zbytky, notně ochuzené intenzivním hospodařením ve druhé polovině 20. století. Jedná se o úzký luční pás „Pod Molvy“ na pravém břehu Svodnice, dolní část „Blatnických luk“ při státní silnici a trojúhelníková „Mašova lúka“ na severozápadním úbočí kóty Draha. Naposledy jmenovaná lokalita o rozloze asi 4 ha (geoportal.gov.cz), je z nich nejzachovalejší a právě na ní byla srpice po

45, resp. 70 letech znovu objevena [posledním údajem z pahorku Draha je sběr „Velká nad Veličkou, Drahy, 28. 6. 1970 leg. F. Weber, PR“ (AOPK ČR 2015); nejmladší údaje z části od Blatničky jsou však z počátku 40. let – Staněk et al. 1996]. S ohledem na nadmořskou výšku by zdejší nový nález mohl být dokonce přímo potvrzením výskytu v místech Staňkova sběru: „Uh. Ostroh: Blatnička, svahová luka Horní pod Dráhou, 300 m n. m., 22. 6. 1924 leg. S. Staněk, BRNU“. Z dalších stepních prvků se zde dosud vzácně vyskytuje *Lathyrus pannonicus* subsp. *collinus* nebo *Thalictrum minus*, z mezofilnějších druhů bělokarpatských luk např. *Asperula tinctoria*, *Potentilla alba* nebo *Trifolium rubens*, roztroušeně až hojně pak *Galium boreale*, *Geranium sanguineum* či *Serratula tinctoria*.

Údaje týkající se luk na pahorku Draha jsou v literatuře a herbářích kvůli pozici na rozhraní čtyř katastrů lokalizovány velmi různě. Sám S. Staněk (Staněk et al. 1996) nejčastěji používal označení „Blatnička, Horní luka“, což je dosti matoucí, protože jako „Horní louky“ byly dříve označovány dnešní Závaliska na západním úbočí Jasenové severovýchodně od obce (<http://www.obecblatnicka.cz/obec-blatnicka/co-prinesl-cas/>; <http://archivnimapy.cuzk.cz/>) a i dnes jsou tak nazývány louky na severních úbočích Jasenové v k. ú. Hluk, zatímco v místech pahorku Draha se ve většině map označení Horní louky neobjevuje (geoportal.gov.cz). Podle prvních poválečných vojenských map v měřítku 1:10 000 (<http://archivnimapy.cuzk.cz/>), jakož i na základě poznámek a náčrtů ve Staňkových terénních denících, pořadí navštívených lokalit během jeho exkurzí a také díky podrobnějším lokalizacím některých herbářových položek (BRNM, BRNU, AOPK ČR 2015) je přesto zjevné, že toto jméno používal výhradně pro luka na Drahách. V roce 1942 uvádí v deníku (viz výše) i označení „Boršické louky (Horní)“, neboť největší část tohoto lučního komplexu patřila boršickému katastru. K Závaliskům či Horním loukám u Hluku se tedy vztahují pouze různě lokalizované Staňkovy údaje z Jasenové (Staněk et al. 1996, AOPK ČR 2015).

Mašova lúka je dnes jedinou známou lokalitou druhu v oblasti někdejších stepních luk s kavylem tenkolistým v nízké pahorkatině na předpolí Bílých Karpat. Dříve tu rostla také severně od Blatničky na úbočích Kobyly hlavy (1943 leg. J. Šourek, PR – in AOPK ČR 2015; Tlusták 1972) a na Jasenové (Staněk et al. 1996; 1923–1970 leg. F. Weber, PR, OLM – in AOPK ČR 2015) nebo na Hájové jižně od Lipova (Staněk et al. 1996). Je otázkou, zda dodnes nepřežívá nepovšimnuta ještě někde jinde na zbytcích cenných luk mimo současnou CHKO Bílé Karpaty.

Pravděpodobně za zaniklé lze označit pouze výskyty pod lesem Ochoza u Kuželova a na Omyzných loukách u Nové Lhoty (Staněk et al. 1996), které byly zničeny rozoráním za socialismu. Oproti tomu na Fojtovských loukách u Tvarožné Lhoty (část NPR Čertoryje a jejího ochranného pásma nad levým břehem potoka Járkovce; Staněk et al. 1996; 1946 leg. J. Podpěra, BRNU), na svazích Výzkumu u Malé Vrbky a Tasova (Staněk et al. 1996, Tlusták 1972) a na Machové u Javorníka (1931 leg. P. Sillinger, PRC – in AOPK ČR 2015; Staněk et al. 1996) je snad stále ještě naděje, že by zde srpice mohla být znovu objevena. Podobně nadějnou lokalitou je NPP Búrová u Suchova, odkud ji uvádí F. Weber (1926, PR – in AOPK ČR). Na západní okraj Búrové snad odkazuje také sběr

„montes Bílé Karpaty: in nemore Dúbrava ad decl. sept. collis Háj supra pag. Súchov pr. opp. Velká, 500 m, 17. 7. 1942, s. coll., PRC“ (AOPK ČR 2015; sběratelem je zřejmě S. Staněk, od kterého je ze stejného dne z Búrové několik herbářových položek jiných druhů uloženo v BRNM).

Nejasný je původ sběru: „Mt. Bílé Karpaty: in pratis Podsedky supra Suchov, 25. 6. 1930 leg. F. Weber, OLM“ (AOPK ČR 2015). Pomístním názvem Podsedky se označují západní straně Háje nad Velkou, vzhledem ke vztažení lokality k Suchovu se ale tento náález týká nejspíše Podhradských luk.

Zřejmě naprosto chybný je údaj „Horní Němčí, Drahy, 3. 7. 1929 leg. S. Staněk, BRNU“ (AOPK ČR 2015), který byl pod číslem kvadrantu 7071-44, v domnění, že jde o území dnešní PR Drahy u Horního Němčí, zahrnut také v práci Jongepier & Pechanec (l. c.). Ve sbírkách BRNU je z daného dne pouze jedna položka srpice, a sice: „Flora moravica: Uh. Brod, Suchov, Draha, 370 m n. m., 3. 7. 1929 leg. Jos. Podpěra“, a žádný jiný údaj o tomto druhu z Drahy u Horního Němčí neexistuje. Sběr pochází z výše komentované lokality Draha (Horní luka) u Blatničky.

Mylný je také údaj od Lipin mezi Horním Němčím a Nivnicí, který se z původního pramene (Staněk 1954) do databází (např. AOPK ČR 2015) a bohužel i některých publikací (Jongepier & Pechanec l. c.) dostal chybným přepisem. Lokalita „Lipiny u Nivnice a Horněmčí“ je zde uvedena v závorce za druhem *Peucedanum carvifolia*, ale při přepisu byla vztažena i ke všem ostatním druhům v předcházejícím výčtu význačných prvků jižní části Bílých Karpat (Staněk 1954).

K. Fajmon

- Hájková P., Roleček J., Hájek M., Horsák M., Fajmon K., Polák M. & Jamrichová E. (2011): Prehistoric origin of the extremely species-rich semi-dry grasslands in the Bílé Karpaty Mts (Czech Republic and Slovakia). – *Preslia* 83: 185–204.
- Jongepierová I. & Jongepier J. W. (2004): Botanický inventarizační průzkum nelesních chráněných území v CHKO Bílé Karpaty. Část 2. Okolí Horního Němčí. – *Příroda* 21: 15–37.
- Jongepierová I. & Jongepier J. W. J. (2009): Návrhy chráněných území Stanislava Staňka II. Vyhlášené lokality, zachovalé lokality nebo zaniklé lokality se zachovalým okolím. – *Příroda* 28: 203–224.
- Staněk S. (1926): Příspěvek ku květeně jižní části Moravských Karpat. – *Sborn. Klubu Přírod. Brno* 8(1925): 103–107.
- Staněk S. (1954): Náčrt květeny Gottwaldovského kraje. – *Stud. Kraj. Mus. Gottwaldov, ser. natur.*, 1: 1–46.
- Škodová I. (1999): Nález neznámého druhu *Serratula lycopifolia* (Vill.) A. Kern. na Slovensku. – *Chrán. Územ. Slov.* 41: 8–10.

Silene noctiflora L.

C4a

28d. Toužimská vrchovina, 6043a, Teplá (distr. Cheb): Nová Farma, pole ležící 200 m Z od železniční stanice Hoštěc, 49°59'34,1"N, 12°50'32,8"E, 650 m n. m., roztroušeně (15. 7. 2014 not. M. Čertner).

Silenka noční není z Toužimské vrchoviny uváděna v Květeně ČR (Šourková in Hejný & Slavík 1990: 176–177). Jedná se o teplomilný druh široce rozšířený v termofytiku

Středního Poohří a Doupovské pahorkatiny, odkud následně vyznívá do Tepelských vrchů. Druh se zde blíží svému udávanému výškovému maximu (670 m n. m.).

M. Čertner

87. Brdy, 6448b, Roželov (distr. Příbram): mezi kameny v okraji lesní silničky vedoucí podél lesní paseky, ca 0,5 km JZ–ZJZ od kóty Hřebence (787,9), ca 3 km SSZ od obce, 49°34'37,2"N, 13°46'15,6"E, 750 m n. m., ojedinělý výskyt, zavlečeno se šterkem nebo krmivem (23. 9. 1999 leg. et det. *R. Hlaváček*, HOMP C-8585).

Silenka noční není v Květeně ČR z oreofytika uvedena (cf. Šourková in Hejny & Slavík 1990: 176–177). Lokalita leží ve vyšší nadmořské výšce, než je pro ČR uváděné maximum (670 m). Jedná se o náhodný a pravděpodobně pouze dočasný výskyt; později jsem druh na lokalitě již znovu nehledal.

R. Hlaváček

Spergularia salina J. Presl & C. Presl

C1

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): polní mokřad nedaleko rybníčku revitalizovaného slaniska Záповeď 1,4 km SSZ od kostela, 48°57'57"N, 16°56'22"E, 175 m n. m., desítky rostlin (22. 9. 2015 leg. *P. Dřevojan*, *H. Galušková*, *V. Kalníková*, *P. Novák* & *H. Prokešová*, BRNU, rev. *M. Ducháček*).

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7066a, Starovice (distr. Břeclav): obnažený jihovýchodní břeh napouštěného Starovického rybníka 0,5 km SSV od kostela, 48°57'25"N, 16°42'37"E, 190 m n. m., asi 15 rostlin (29. 9. 2015 leg. *P. Dřevojan*, *H. Galušková*, *P. Novák* & *H. Prokešová*, BRNU, rev. *M. Ducháček*).

Starovický rybník se nachází v prostoru někdejšího starovického slaniska, které zcela zaniklo nejpozději v sedmdesátých letech minulého století. V roce 2014 byl rybník revitalizován a v následujícím roce postupně napouštěn. Na podzim roku 2015 byly na obnažených partiích dna k pozorování slané výkvěty porostlé vegetací s dominancí *Atriplex prostrata* subsp. *latifolia*. Z obligátně halofilních druhů byla zatím nalezena pouze *Spergularia salina*, nicméně je žádoucí lokalitu dále sledovat, vyskytují se zde i některé subhalofilní druhy, např. *Lotus tenuis*, *Melilotus dentatus* a *Puccinellia distans*.

P. Novák & P. Dřevojan

Stachys germanica L.

C2

78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Polichno (distr. Zlín): ZJZ orientovaná výslunná keřnatá stráň Předanky, asi 780 m V od kaple na návsi, 49°04'06"N, 17°43'19,1"E, 300 m n. m., křovinami zarůstající suchá květnatá pastvina skotu, 9 plodných lodyh ve 4 trsech a 6 sterilních trsů v otevřeném pásu mezi křovinami pod posedem a při okrajích křovin v blízkém okolí (17. 9. 2014 not. *K. Fajmon*); přes 25 kvetoucích trsů (10. 7. 2015 not. *K. Fajmon*).

V Bílých Karpatech byl čistec německý vždy vzácným druhem s poněkud větší koncentrací lokalit pouze v nejsušší části mezi Strážnicí a Malou Vrbkou na jihozápadě a v širším okolí Brumova-Bylnice na severovýchodě (Staněk et al. 1996, Tomášek 1986, Jongepier

& Pechanec 2006, Jongepier & Jongepierová 2006). Severní výskyty snad měly souvislost s hojnějším rozšířením na slovenské straně pohoří (Jongepierová et al. 2008) a blízkostí bradlového pásma, podobně jako je tomu u některých dalších bazifilních xerothermních druhů rostoucích vzácně také v oblasti Vlárského průsmyku (např. *Bothriochloa ischaemum*, viz komentář k tomuto druhu výše; Jongepier & Pechanec l. c.). Přímo od Polichna druh dosud uváděn nebyl (AOPK ČR 2015) a není o něm záznam ani v rukopisném materiálu S. Staňka z exkurze kolem Polichna údolím Luhačovického potoka (Šťávnice) v roce 1938 (viz komentář k druhu *Carex depressa* subsp. *transsilvanica*). Nejbližše k novému nálezu má ojedinělá historická lokalita od Bojkovic, ve směru na Přechkovice (S. Staněk 1927 in Staněk et al. 1996), spadající rovněž do fytochorionu Bílé Karpaty lesní (78), vzdálená zřejmě 4–6 km od místa nového nálezu. Podobně je na tom i osamocená lokalita mezi Bánovem a Šumicemi (S. Staněk 1924 in Staněk et al. 1996) vzdálená 5–8 km, náležející k fytochorionu Bílé Karpaty stepní (19). Nepříliš daleko se nachází také oblast roztroušeného historického výskytu ve Zlínských vrších (Tomášek 1986, Chrtek in Slavík 2000: 617–618).

Při pohledu na novější údaje (po roce 1990) se jedná teprve o čtvrtou lokalitu čistce německého z území východně od řeky Moravy (AOPK ČR 2015). Pravidelně potvrzovaný je tento druh přitom pouze v NPR Zahrady pod Hájem u Velké nad Veličkou (Jongepierová et al. 2008; v posledních letech not. *K. Fajmon*), zatímco osud populací nalezených na kopcích Nádavky a Jasenová mezi Hlukem a Boršicemi je v současnosti nejistý (Hájek 1996).

Na členité stráni Přídanky u Polichna je výskyt čistce německého omezen na nevelký pruh pastviny zakončený na horní straně hranou svahu, na které stojí posed, a po stranách a při dolním okraji ohraničený téměř souvislými křovinami. Mimo tuto plochu přesahuje jen do nejbližšího okolí křovin v dolní části. Ze vzácnějších suchomilných druhů se přímo zde vyskytuje ještě např. *Gentiana cruciata* – 1 statný plodný trs s vajíčky modráska Rebelova (*Maculinea rebeli*, Beneš et al. 2002), *Valerianella dentata* subsp. *eriosperma* a *Cerastium brachypetalum* Desp. ex Pers. var. *brachypetalum*.

K. Fajmon

Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V. & Weidenhoffer Z. [eds] (2002): Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I, II. – Společnost pro ochranu motýlů, Praha.
 Hájek M. (1996): Floristický materiál z okolí Hluku. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 1: 18–27.
 Tomášek J. (1986): Příspěvek ke květeně východní a jihovýchodní Moravy V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 21: 125–137.

Thelypteris palustris Schott

C3

63j. Lanškrounská kotlina, 6265b, Boršov (distr. Svitavy): úzká potoční olšina na severnějším ze dvou přítoků Nového udáneckého rybníka, 1,6 km SZ od severního okraje jeho hráze, 49°45'51"N, 16°36'08"E, 408 m n. m., v hustých porostech na dvou plochách 15 × 15 m a 10 × 20 m, spolu s *Carex appropinquata*, *C. paniculata*, *Tephrosieris crispa* (15. 7. 2015 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk; Lustyk 2016).

Lustyk P. (2016): Aktualizace mapovacího okrsku cz2172, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb.*C1**

11a. Všetatské Polabí, 5653c, Mělnická Vrutice (distr. Mělník): NPR Polabská černava, západní kosenná část, 50°20'31"N, 14°32'25,2"E, ca 170 m n. m., asi 3 nekvetoucí rostliny (11. 7. 2015 not. J. Štěpánková).

V roce 2015 byl nově ověřen výskyt kohátky kališkaté v rezervaci Polabská černava, kde byl druh považován již za vyhynulý (Štěpánková in Štěpánková et al. 2010: 390), poslední údaj o výskytu na této lokalitě pocházel z roku 1986 (leg. V. Grulich, MMI).

J. Štěpánková

Trapa natans* L.*C1**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367a, Lanžhot (distr. Břeclav): obora Soutok, mrtvé rameno řeky Dyje 3 km JJZ(–J) od zámečku Lány, 48°41'04,5"N, 16°54'59,8"E, bohatý porost především v severní části ramene (22. 9. 2008 foto K. Šumberová; 6. 10. 2015 not. P. Lustyk).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): obora Soutok, mrtvé rameno řeky Dyje 2,6 km J od zámečku Lány, 48°41'17,8"N, 16°55'05,7"E, rozvolněný porost v severní části ramene (22. 9. 2008 foto K. Šumberová; 22. 10. 2015 not. P. Lustyk). – Lanžhot: obora Soutok, mrtvé rameno řeky Dyje 4,5 km J od zámečku Lány, 48°40'22,9"N 16°55'21,8"E, 150 m n. m., asi 10 rostlin (5. 9. 2013 not. P. Dřevojan).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): obora Soutok, zatopená pískovna ve střední části Košárských luk 8,6 km J(–JJZ) od obce, 48°38'34,8"N, 16°55'58"E, 148 m n. m. (7. 6. 2014 leg. Z. Kaplan 14/108, herb. Kaplan). – Lanžhot: obora Soutok, severní okraj mělké tůně zv. Bažina 0,5 km J od napojení Anglické cesty na Hraniční cestu, 48°38'07,5"N, 16°55'57"E, 150 m n. m., asi 30 rostlin (17. 6. 2015, foto P. Lustyk).

Jedná se o nové lokality kotvice jak v oblasti Soutoku, tak i v celém Dyjsko-svrateckém úvalu. Když pomíneme historické a dnes již zaniklé výskyty v tomto území (cf. Jeřábková & Tomšovic in Slavík 1997: 132–134), je další známou lokalitou mrtvé rameno Sekulská Morava severovýchodně od soutoku Moravy a Dyje. Poslední pozorování několika rostlin však pochází z roku 1994 (např. Šumberová 1999) a v současné době je rameno silně zazemněné a zarůstá vysokobylinnou vegetací; v roce 2015 bylo zcela bez vody.

Bohaté porosty kotvice, které objevila v roce 2008 K. Šumberová spolu s V. Sedláčkem na dvou vzájemně blízkých mrtvých ramenech Dyje (2,6 km J a 3 km JJZ od zámečku Lány), byly dokumentovány fytoecologickými snímky a ty pak byly uvedeny v mapě rozšíření asociace *Trapetum natantis* (Šumberová in Chytrý 2011: 121–124). Na obou těchto lokalitách kotvice plodila a plody již klesaly ke dnu. Porosty na jižněji položeném rameni byly částečně narušeny divokými prasaty či bobry.

Nedaleko od těchto tří nových lokalit v blízkosti pískovny Melambón byla v roce 1995 kotvice pozorována také na rakouské straně Dyje, ve slepém rameni u obce Rabensburg (K. Šumberová in litt., lokalizaci se však po letech již nepodařilo upřesnit). V roce 2015 jsem ale druh na dvou slepých ramenech, která by přicházela v úvahu, hledal marně.

P. Lustyk

- 74b. Opavská pahorkatina, 6073d, Raduň (distr. Opava): nejsevernější rybník ze soustavy tzv. Raduňských rybníků, 1 km na SZ od obce, 49°54'05,5"N, 17°56'08,1"E, 264 m n. m., 1 rostlina (26. 6. 2015 foto D. Hlisenkovský); 3 rozsáhlé porosty o ploše přibližně 200 m² (21. 7. 2015 not. J. Ševčík); přibližně na ploše 400 m² (10. 9. 2015 not. J. Ševčík & D. Hlisenkovský).
- 74b. Opavská pahorkatina, 6074d, Dolní Benešov (distr. Opava): rybí sádky pod hrází rybníka Nezmar v jižní části města, ve vodě a ve stěnách sádek a na plochách okolo nich (betonové plochy, sekané trávníky), 225 m n. m., (28. 8. 2008 not. K. Šumberová). Jedná se o ověření výskytu po téměř 40 letech.
- 74b. Opavská pahorkatina, 6175a, Dobroslavice (distr. Opava): Poštovní rybník, 1 km S od obce, 49°53'00"N, 18°10'15"E, 215 m n. m., přibližně 3-hektarový porost (21. 8. 2015 not. J. Ševčík). Jedná se o ověření výskytu po 50 letech.
75. Jesenické podhůří (při hranici s 74b. Opavská pahorkatina), 6274a, Zbyslavice (distr. Ostrava): největší rybník v soustavě, tzv. Hlavní rybník, ca 0,5 km J od obce (v roce 2012 nově vytvořená soustava), 49°47'55,5"N, 18°04'09,2"E, 285 m n. m., přibližně 100 m² u severního břehu „poloostrova“ (22. 7. 2015 not. J. Ševčík).

Na sádky v Dolním Benešově byla kotvice, podle sdělení rybářů, zanesena s rybářskými sítěmi (tzv. sakovinou) z Ostravské pánve (K. Šumberová in litt.). Z rybníka Nezmar však existují i historické údaje a patrně naposledy zde druh pozoroval E. Opravil v roce 1970 (in Duda et al. 1994). Ostatní starší výskyt Slezské pahorkatiny (74) jsou považovány za zaniklé (cf. Jeřábková & Tomšovic in Slavík 1997: 132–134). K nálezům v Raduni a ve Zbyslavicích scházejí historické podklady. Výskyt v Dobroslavicích nebyl zřejmě od roku 1965 (Opravil in Duda l. c.) ověřen, přičemž poslední herbářové doklady odsud pořídil Z. Kilián roku 1959 (OP, OSM). Nyní jsou zde rozsáhlejší porosty patrný minimálně čtvrtým rokem.

J. Ševčík & D. Hlisenkovský

- Duda J., Opravil E. & Šula B. (1994): Chráněné a ohrožené druhy v květeně Nizkého Jeseníku a přilehlých území - 3. – Čas. Slez. Zem. Muz., ser. A sci. natur. 43: 45–56.
- Šumberová K. (1999): Flóra a vegetace vod a mokřadů v oblasti Soutoku Moravy a Dyje. – Muz. Součas., ser. natur., 13: 33–53.

***Tribulus terrestris* L.**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-Štýřice: odstavňové kolejiště 1,1–1,8 km JJZ od železničního nádraží Brno hlavní nádraží, 49°10'54"N, 16°36'27,6"E – 49°10'32,8"N, 16°36'26,1"E, 205 m n. m., desítky rostlin (30. 7. 2014 not. P. Dřevojan), stovky rostlin (5. 8. 2015 leg. P. Dřevojan, BRNU). – Brno-Trnitá: přednádražní odstavňové kolejiště trati na Břeclav, mezi ulicemi Uhelná a Nové sady a dále v kolejišti V od ulice Heršpická, 0,6 km JZ – 1,2 km JJZ od budovy železniční stanice Brno hlavní nádraží, 49°11'11,5"N, 16°36'27,2"E – 49°10'49,2"N, 16°36'23,5"E, 205 m n. m., asi tisíc rostlin (září 2015 not. R. Řepka).

***Trifolium striatum* L.**

C1

32. Křivoklátsko, 6147c, Nadryby (distr. Plzeň): při polní spádnicové cestě ca 1,1 km JVJ od rozcestí Nadryby – Dolany – Žichlice k Berounce (JV od bývalé cihelny), ca 290–300 m n. m., mohutná populace o několika m² (2. 7. 2013 leg. J. Nesvadbová, S. Pecháčková & J. Sofron, PL; Nesvadbová & Sofron 2014). Potvrzení Malochova nálezu přesně po 100 letech.

32. Křivoklátsko, 6246b, Chrást (distr. Plzeň): v trávníku u bytového domu ca 50 m JZ od Lidového domu při hlavní komunikaci (tř. Čs. odboje) v severní části obce, 340 m n. m. (10. 6. 2004 leg. *J. Nesvadbová & J. Sofron*, PL; Nesvadbová & Sofron 2007).

Nesvadbová J. & Sofron J. (2007): Vegetace a flóra katastru obce Chrástu. – Sborn. Západočes. Muz., přír., 108: 1–69.

Nesvadbová J. & Sofron J. (2014): Floristické exkurze do lesů nad levým břehem Berounky mezi Habrovou a Nadrybami (K stému výročí vydání Malochovy Květeny v Plzeňsku, 1913). – Calluna 19: 2–10, Plzeň.

***Triglochin palustris* L.**

C2

- 28a. Kynšperská vrchovina, 5941c, Úbočí (distr. Cheb): slatinné louky u minerálního pramene Malý Bublák v areálu bývalé tankové střelnice, 2,11–2,23 km V od kostela v Dolním Žandově a 3,3–3,4 km SZ od kostela v Lázních Kynžvart, 50°01'16,6"N, 12°34'50,2"E – 50°01'17,7"N, 12°34'56"E, 554–566 m n. m., stovky kvetoucích či plodících lodyh, spolu s *Blysmus compressus*, *Carex davalliana*, *C. diandra*, *Dactylorhiza majalis*, *Epipactis palustris*, *Parnassia palustris*, *Pinguicula vulgaris* (5. 8. 2010, 18. 7. 2013 not. *P. Tájek*).
- 28b. Kaňon Teplé, 5943a, Bečov nad Teplou (distr. Karlovy Vary): spodní část asi 200 m dlouhého svahového slatiniště tvořící nelesní enklávu uprostřed smrkových porostů, 2,17 km JZ od kapličky v Chodově u Bečova nad Teplou a 0,65 km S od soutoku Otročinského potoka a Teplé, 50°01'17,7"N, 12°34'56"E, 598 m n. m., desítky plodících lodyh, spolu s *Eleocharis quinqueflora*, *Isolepis setacea*, *Pinguicula vulgaris* (16. 8. 2011 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 28c. Mnichovské hadce, 5942c, Prameny (distr. Cheb): slatinné prameniště nad horním rybníčkem v PR Mokřady pod Vlčkem, 1,23 km SV od kóty Vlčí kámen (882,9) a 2,3 km SZ od kostela v Sítinách, 50°02'23,8"N, 12°44'09,8"E, stovky kvetoucích či plodících lodyh, spolu s *Carex dioica*, *Eleocharis quinqueflora*, *Pedicularis palustris*, *Pinguicula vulgaris* (1981 not. *J. Sádlo*, 24. 5. 2005, 22. 7. 2015 not. *P. Tájek*).
- 28c. Mnichovské hadce, 5942d, Sítiny (distr. Cheb): slatinná světlina při okraji příkopu podél lesní cesty ve smrčině, 1,14 km SZ od kostela v obci a 1,54 km V od kóty Vlčí kámen (882,9), 50°01'58,8"N, 12°44'54,1"E, desítky kvetoucích lodyh spolu s *Eleocharis quinqueflora* (20. 6. 2007 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 84b. Jablunkovské mezihoří, 6478c, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): rašelinná louka na východním okraji PR Vřesová stráň, 560 m JZ od železniční zastávky Mosty u Jablunkova, 49°30'16"N, 18°44'44"E, 540 m n. m. (26. 6. 2015 leg. *J. Tkáčiková*, FMM).

Rozšíření bařičky bahenní v Moravskoslezských Beskydech a blízkém okolí zpracovala nedávno Popelářová (2011) a na základě historických údajů by bylo možné hodnotit její výskyt v Jablunkovském mezihoří jako roztroušený. Výše uvedená lokalita je však jedinou recentní pro tento fytochorion. Druh je v současnosti velmi vzácný také v širším území – v celém Moravskoslezském kraji, kromě této nově nalezené lokality, roste nejspíš už jen v PP Domorazské louky v okrese Nový Jičín (Tkáčiková in Additamenta 9: 153–154, 2011).

V PR Vřesová stráň tvoří bařička bahenní malou populaci asi 10 kvetoucích rostlin (odhadnuto, sterilní rostliny nebyly sledovány) v kosené rašelinné louce s rosnatkou (*Drosera rotundifolia*). Vegetaci, ve které bařička roste, je možné přiřadit ke svazu

Sphagno-Caricion canescentis (fytoecnologický snímek nebyl zapsán). V obdobné vegetaci byl druh zaznamenán také R. Albínem v obci Staré Hamry v roce 2003 v oreofytiku Radhošťských Beskyd (cf. Popelářová 2011), který ale nebyl později potvrzen. Druh tedy zřejmě toleruje i stanoviště chudá na báze a zejména v severní části Moravskoslezských Beskyd může na podobných stanovištích nepozorovaně přežívat.

J. Tkáčiková

Popelářová M. (2011): Triglochin palustris, p. 344–345. – In: Popelářová M., Hliseníkovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L., Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009), Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 277–359.

***Utricularia vulgaris* L.**

C1

15c. Pardubické Polabí, 5960a, Lázně Bohdaneč (distr. Pardubice): NPR Bohdanečský rybník, Dolanská zátoka, v ohromném množství po odbahnění zátoky spolu s *U. australis* a *Nymphaea candida* (12. 8. 2014 foto Z. Růžičková, rev. L. Adamec podle fotografie; 17. 7. 2015 leg. Z. Kaplan 15/182, herb. Kaplan; 13. 8. 2015 foto H. Faltysová).

Poslední doložený výskyt *U. vulgaris* na Bohdanečském rybníce pochází ze dvou průzkumů z roku 1972 (Černohous 1972, Procházka 1972).

Utricularia vulgaris tvořila v létě 2014 velké prolínající se porosty spolu s *U. australis* a *Nymphaea candida*. Rostliny bohatě kvetly a plodily. V roce 2015 byl výskyt rovněž hojný, i když o něco slabší, ale většina rostlin zůstávala sterilních, což mohlo být zapříčiněno vysokou teplotou vody, která v mělkých lagunách, v extrémně teplém létě, mohla dosahovat i přes 35°C. Druh je sice dosti teplomilný, ale takto vysoká teplota je už mimo jeho optimum a navíc mohly být rostliny stresovány např. uvolňováním toxinů ze dna (i po odbahnění zůstala na některých místech silná vrstva bahna) při přehřívání mělké vody; obecně je pokles hladiny vody pro všechny naše bublinatky spíše škodlivý (L. Adamec in litt.).

H. Faltysová

18b. Dolnomoravský úval, 7168b, Hodonín: malé jezírko ve sníženině v prostoru vojenského cvičiště Pánov, 1,0 km SV od hájovny Na Pánově, ca 4,5 km SSV od obce, 200 m n. m. (18. 6. 1993 leg. M. Řičánek, herb. Lustyk; 4. 8. 1994 not. M. Řičánek & P. Lustyk).

18b. Dolnomoravský úval, 7168b, Hodonín: EVL Hodonínská doubrava, část Černé bláto S od ZOO Hodonín, 3 vzájemně blízké lokality: a) terénní sníženina ca 0,45 km SV od vstupu do ZOO Hodonín, 48°52'02,3"N, 17°06'08,6"E, 190 m n. m., mladé rostlinky (19. 4. 2014 not. P. Hájková); b) terénní sníženina s rákosem ca 0,55 km SV od vstupu do ZOO Hodonín, 48°52'05,1"N, 17°06'05,5"E, 177 m n. m., jen klíčivá semena (21. 6. 2012 not. A. Gálová); c) terénní sníženina s rákosem ca 0,9 km SSZ od vstupu do ZOO Hodonín, 48°52'20,4"N, 17°06'10,2"E, 179 m n. m., jen klíčivá semena (21. 6. 2012 not. A. Gálová). Vše Gálová & Hájková: Zprávy Čes. Bot. Společ. 49: 261–271, 2014¹³⁾.

¹³⁾ V originální práci jsou tyto tři lokality uvedeny pod kódy MS3, MS4 a MS15 se souřadnicemi a zákresem v mapě, ale bez slovního popisu.

Z území severně od Hodonína (vysychající močál na louce Pánově u Hodonína) uvádí *Utricularia vulgaris* J. Bílý (in Šmarda 1961: 10). Nález M. Řičánka v roce 1993 i současné potvrzení výskytu v Hodonínské Dúbravě (Gálová & Hájková 2014) jsou ujištěním, že se zde druh vyskytuje sice velmi vzácně, ale trvale.

P. Lustyk

Černohous F. (1972): Pobřežní květena Bohdanečských rybníků u Pardubic. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Východní Čechy, Pardubice]

Procházka F. (1972): Inventarizační průzkum SPR Bohdanečský rybník a rybník Matka. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Východní Čechy, Pardubice]

Šmarda F. (1961): Rostlinná společenstva území přesypových písků lesa Doubravy u Hodonína. – Práce Brněn. Zákł. Čs. Akad. Věd, Brno, 33/1: 1–56.

Veratrum nigrum L.

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Suchov (distr. Hodonín): Podhradské louky, asi 960 m ZSZ od středu křižovatky v Suchovských Mlýnech, 48°53'09"N, 17°33'49"E, 495 m n. m., květnatá bělokarpatská louka ovlivněná hnojením ve druhé polovině 20. století, 6 ramet ve 3 trsech – 1 trs se dvěma lodyhami se základy květenství a 2 trsy s dvojicemi sterilních listových růžic (26. 6. 2015 foto K. Fajmon). – Suchov: Podhradské louky, asi 1,55 km SZ od středu křižovatky v Suchovských Mlýnech, 48°53'31"N, 17°33'30"E, 510 m n. m., VSV orientovaný okraj lesa – nekosený polostinný vysokobylinný lem květnaté bělokarpatské louky ovlivněné hnojením ve druhé polovině 20. století (místy bohatá příměs *Cirsium arvense*) a okrajová část přilehlé mladé dubohabřiny, 150 odkvetlých rostlin (ale z velké části spíše zaschlých během extrémně suchého léta 2015 – jen málo jedinců se zralými tobolkami) a další desítky sterilních listových růžic v asi 70 m dlouhém úseku lesního okraje, ojedinělá listová růžice pozorována také v lesním plášti na jižním okraji lesa asi 30 m V od této souvislé populace (v 90. letech 20. století bez přesné lokalizace not. R. Fajmon; 16. 9. a 21. 9. 2015 foto K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): stráž Vrchy mezi NPP Búrová a obcí, asi 860 m JZ od zvonice, 48°54'12,5"N, 17°33'16,2"E, 480 m n. m., nevelká světlá křovinatá doubrava (spíše nevyhraněné sukcesní stadium s prvky teplomilných doubrav asociace *Melico pictae-Quercetum roboris* a dubohabřin svazu *Carpinion betuli*) v místě někdejšího řídkého remízu kolem dnes zaniklé a křovinami zarostlé úvozové cesty z Búrových luk, asi 50 kvetoucích rostlin a 35 sterilních listových růžic, většina květenství ale zasychala vlivem extrémního sucha v roce 2015, jen několik jedinců mělo vytvořeny základy tobolek a vypadalo, že jim alespoň část květenství dozraje (14. 8. 2015 not. K. Fajmon, 21. 10. 2015 not. K. Fajmon & L. Kroča).
78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): Háj (Doubrava), v lese asi 40 m SZ od severozápadního cípu NPP Búrová, asi 1,16 km ZJZ od zvonice na Suchově, 48°54'17,3"N, 17°32'54,4"E, 410 m n. m., lesní světlina na rozhraní dubohabřiny a prosvětleného potočního luhu s bujným podrostem, 1 sterilní růžice (4. 6. 2005 a 14. 8. 2015 not. K. Fajmon). – Velká nad Veličkou: Háj (Doubrava), asi 1,5 km ZJZ od zvonice na Suchově, 48°54'12"N, 17°32'40"E, 445 m n. m., dosti stinná dubohabřina, 1 sterilní růžice (5. 5. 2005 not. K. Fajmon). – Velká nad Veličkou: Háj (Doubrava), asi 1,54 km ZJZ od zvonice na Suchově, 48°54'14,5"N, 17°32'36,1"E, 430 m n. m., polostinná dubohabřina mezi širokou lesní cestou a západním okrajem lesa, 5 sterilních růžic ve dvou trsech (6. 5. 2007 a 18. 7. 2013 foto K. Fajmon). – Velká nad Veličkou: Háj (Doubrava), asi 1,54 km ZJZ od zvonice na Suchově, 48°54'13,1"N, 17°32'36,7"E, 435 m n. m., ze západu prosvětlené místo v dubohabřině nad východním břehem široké lesní cesty, 18 listových růžic, z toho 2 v roce 2005 vykvetly, v následujících letech pozorovány pouze sterilní rostliny v počtu 15–17 (4. 6. 2005, 29. 7. 2005, 26. 5. 2012, 18. 7. 2013 a 30. 5. 2015 foto K. Fajmon).

78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): Háj (Trnová), asi 1,4 km V od kostela (asi 130 m nad horním okrajem NPR Zahrady pod Hájem), 48°52'53"N, 17°32'27"E, 485 m n. m., poměrně stinná dubohabřina až bučina na západně orientovaném svahu, v těsném sousedství mj. několik statných břeků, skupinka přes 25 sterilních růžic okolo paty vzrostlého buku (24. 7. 2012 foto J. Roleček & Z. Plesková, 13. 4. 2014 foto K. Fajmon).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Nová Lhota (distr. Hodonín): Hryzlácké Mlýny, asi 350 m V od křížku u autobusové zastávky v obci, 48°52'54"N, 17°35'51"E, 410 m n. m., zarůstající květnatá louka při polní cestě, 1 sterilní růžice (5. 6. 2005 not. L. Hrouda & V. Hroudová, v pozdějších letech přes několikrát hledání už výskyt nepotvrzen).

V obecném povědomí botanické veřejnosti je kýchavice černá v Bílých Karpatech spojena snad výhradně s NPP Búrová u Suchova, kde se nachází regionálně nejbohatší populace tohoto druhu (Jongepierová & Jongepier 2009), čítající řádově tisíce jedinců.

Už od dvacátých let tu byla ale kýchavice černá známa z více míst (Staněk et al. 1996, Jongepierová & Jongepier 2009). Jsou to především Podhradské louky, kde ji pro Bílé Karpaty objevil v roce 1922 Staněk (1926), i když v téměř roce našel také bohatší populaci na Búrové. Od poloviny 20. století pak ale nebyla dlouho mimo Búrové potvrzena. Teprve v posledních desetiletích se objevují ojedinělé údaje z Podhradských luk a nedávno bylo nově nalezeno několik ojedinělých skupinek i v Suchovském Háji (zejména v části Doubrava) a u Hryzláckých Mlýnů (Juříčka 2000, Jongepier & Jongepierová 2006). Protože tyto nálezy nebyly dosud podrobně publikovány, uvádím je zde spolu s novými nálezy z letošního roku.

Z Podhradských luk byla kýchavice černá od Staňkových nálezů v letech 1922–1942 uváděna jen velmi vzácně a nahodile, bez přesné lokalizace, která by umožňovala opakovaně potvrzení či kontrolu početností, natož cílenou úpravu hospodaření (posunutí seče). Podle hrubé lokalizace je ale možné, že první výše uvedený údaj pochází přibližně z míst, kde v roce 1996 pozorovala jednu kvetoucí kýchavici J. Novosadová (Hájek 1997, Juříčka 2000) nebo v roce 2006 z traktoru při seči M. Švrček, který uvádí skupinku asi 10 rostlin, z nichž jedna kvetla (AOPK ČR 2015). Zda se tady kýchavice dosud vyskytuje ve více skupinkách, a jaká je zde celková početnost její luční populace, bude potřeba ověřit. Větší počty rostlin se zde ale zjevně očekávat nedají, i vzhledem k tomu, že už i Staněk (1926) odtud uvádí pouhé 4 kvetoucí jedince. O něco početnější skupinku – 7 kvetoucích rostlin – popisuje Staněk (1926) z lesního lemu na kraji Podhradských luk, kde zřejmě v Bílých Karpatech viděl kýchavici vůbec poprvé, neboť ji ve svém terénním deníku (depon. in BRNM) v záznamech z 31. 7. 1922 uvádí nejprve z okraje louky, a to pod jménem *Veratrum album* (zjevně zde v tom roce nekvetla). V této souvislosti je pozoruhodný nález početné populace v lesním lemu v roce 2015, u níž není zcela zřejmé, jedná-li se o původní Staňkovu lokalitu, na které se za téměř století kýchavice mnohonásobně rozrostla, nebo se jedná o místo, o němž Staněk nevěděl, a jeho údaje se vztahují ještě k jinému nalezišti. Podle doprovodných druhů, které Staněk v terénním deníku uvádí (*Astrantia major*, *Centaurea jacea*, *Hypericum maculatum*, *Hypochaeris maculata*, *Laserpitium latifolium*, *Lathyrus niger*, *Ononis spinosa*, *Peucedanum cervaria*, *Pyrethrum corymbosum*, *Scorzonera* [zřejmě

hispanica]), se přinejmenším jednalo o velmi podobné stanoviště, neboť větší část z těchto druhů roste i na nově objeveném místě. Ať tak, či tak, je v současnosti tento lemový porost druhou nejbohatší známou populací kýchavice černé v Bílých Karpatech.

Nově objevená populace v doubravním remízu mezi NPP Búrová a Suchovem má pravděpodobně původ v rostlinách z dnešní NPP, neboť středem tohoto remízu dříve vedla úvozová cesta do vsi – jedna z těch, po kterých se z Búrové sváželo seno. Níže po svahu je již tato cesta zarostlá neprostupnými křovinami, ale v horní části, která má dosud spíše charakter světlého lesa, se mohla udržet kýchavice i některé další heliosciofyty jako *Laserpitium latifolium*, *Lathyrus niger*, *Peucedanum cervaria*, *Pyrethrum corymbosum* nebo *Valeriana stolonifera* subsp. *angustifolia*. Okolní svahy po obou stranách cesty byly za socialismu přeměněny v rozsáhlé lány polí. Dnes jsou tato pole znovu zatravněna a spontánní sukcesí se do nich šíří mnohé luční druhy z Búrové a lučních zbytků nad záhumenky u vsi. S rezervací Búrová mají souvislost také výskyty kýchavice v Háji-Doubravě. U části z nich se zřejmě jedná o novodobé výsadky bohaté populace na Búrové, u některých ale může jít i o reliktní mikropopulace existující s ní paralelně od (pre)historických dob. Podpůrným argumentem pro takové tvrzení by mohla být skutečnost, že na třech ze čtyř nalezišť v Doubravě provází kýchavici ještě jeden vzácný lesní druh náročný na světlo, a sice *Viola alba*. Zmiňuje se zde o ní už S. Staněk (Jongepierová & Jongepier 2009), který odtud také poprvé pro Moravu správně uvádí společný výskyt obou barevných forem této violky – bílé i fialové (cf. Měřeďa 2008).

Lokalita nad NPR Zahrady pod Hájem je oproti tomu mnohem izolovanější, stanovištěm je však velmi podobná nalezištím v Doubravě. V současnosti je zde sice les poměrně stinný, z některých průvodních druhů na lokalitě (*Sorbus torminalis* vtroušené ve stromovém patře, v okolí místy *Orchis pallens*, v okrajové části lesa *Viola alba*) je však zřejmé, že i zde byly dříve světelné podmínky příznivější. Tato lokalita je téměř jistě potvrzením údaje M. Strašilové z roku 1999, která pozorovala několik jedinců kýchavice v lesním oddělení E 512 nad rezervací Zahrady pod Hájem (Juříčka 2000).

Na samém jihovýchodním okraji bělokarpatské arely druhu našli v roce 2005 kýchavici u Hryzláckých Mlýnů L. a V. Hroudovi. Nikdy předtím ani potom už nebyla kýchavice v tomto prostoru nalezena, lokalita se však nachází poměrně nedaleko od luk Omyžných (v mapách uváděna jako Omižná – např. geoportal.gov.cz) jižně Suchovských Mlýnů, odkud kýchavici uváděl S. Staněk (Staněk et al. 1996, Juříčka 2000, Jongepierová & Jongepier 2009). Přestože samotná luka Omyžná byla ve 2. polovině 20. století rozorána (dnes jsou znovu zatravněna komerční luční směsí), není vyloučeno, že při jejich severním okraji – na severním prudkém svahu nad Jamným potokem (Veličkou), zarostlém řídkým lesem a křovinami – dosud kýchavice někde přežívá. Pro možnost jejího přetrvání i na této lokalitě či na podobných stanovištích v okolí by mohl svědčit také ne zcela jistý údaj P. Hájkové (z doby, kdy bělokarpatskou flóru ještě dobře neznala) ze sukcesně mladého lesa na severním svahu nad Jamným potokem (Veličkou) v západní části NPR Jazevčí, asi 2 km blíž Javorníku, která si odtud pamatuje špatně vyvinuté (mladé, nebo naopak odumírající) jedince kýchavice černé (kolem roku 2001 P. Hájková in verb.).

Uvedené nálezy kýchavice černé z posledních let tedy naznačují, že se i tak statná rostlina a v tak floristicky dobře probádané oblasti může objevit na nových, nebo naopak starých místech. Další (byť zřejmě nepříliš početná) naleziště by mohl odhalit ještě průzkum zmiňovaných severních svahů nad Jamným potokem. Bližší pozornost zasluhuje také lesní louka Košarisko (v literatuře uváděná jako Košariska) západně od severního cípu Podhradských luk, odkud S. Staněk udává kýchavici z roku 1927 (Staněk et al. 1996). Druh zde sice od té doby nebyl potvrzen, tato louka je však velmi zachovalá, květnatá, s reliktním charakterem, svědčícím o tom, že očividně unikla socialistické intenzifikaci. A pokud kýchavice přežila na hnojených a dnes poněkud druhově ochuzených Podhradských loukách, tím spíše by mohla dosud přežívat i někde na Košarisku.

K. Fajmon

Hájek M. (1997): Zajímavé nálezy cévnatých rostlin v Bílých Karpatech. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 2: 17–30.

Jongepierová I. & Jongepier J. W. J. (2009): Návrhy chráněných území Stanislava Staňka II. Vyhlášené lokality, zachovalé lokality nebo zaniklé lokality se zachovalým okolím. – Příroda 28: 203–224.

Juříčka J. (2000): Ekobiologická studie ohrožených druhů: *Bupthalmum salicifolium* L. a *Veratrum nigrum* L. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]

Mereďa P. jun. (2008): *Viola alba* Besser. – In: Goliašová K. & Šípošová H. [eds], Flóra Slovenska VI/1: 157–161, Veda, Bratislava.

Staněk S. (1926): Nové rostliny květeny moravské. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 8(1925): 88–93.

***Verbascum speciosum* Schrad.**

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6761d, Vladislav (distr. Třebíč): suché stráně nad továrnou Tanex, asi 0,6–0,7 km JVJ od kostela v obci, 49°12'28"N, 15°59'43"E – 49°12'28"N, 15°59'49"E, 385–400 m n. m. (2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 7. 7. 2011 not. P. Koutecký; Grulich 2014).

***Veronica catenata* Pennell**

C3

4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem-Střekov: písčité náplav na pravém břehu Labe 0,9 km J od železniční stanice Ústí nad Labem hlavní nádraží, 50°39'05,2"N, 14°02'41,6"E, 130 m n. m., 1 rostlina (11. 9. 2015 leg. P. Dřevojan & D. R. Letz, BRNU, rev. J. Danihelka).

21b. Hornomoravský úval, 6770b, Záhlnice (distr. Kroměříž): Kurovický potok, mezofilní až podmáčená louka mezi potokem a silnicí 1,9 km J od kostela, 49°16'22"N, 17°29'22"E, 185 m n. m. (18. 5. 2007 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek, rev. J. Danihelka).

Výskyt druhu v Labském středohoří nebyl dosud zřejmě znám (cf. Hrouda in Slavík 2000: 355–397, Nechojdomová 2009). Ani z Hornomoravského úvalu není v Květeně ČR uveden (Hrouda l. c.), přestože odtud existuje řada herbářových sběrů (Kojetín, Kotojedy, Kroměříž, Olomouc, Tážaly) uložených v několika moravských herbářových sbírkách – OL, OLM, OP, BRNM (Nechojdomová l. c.).

[eds]

Nechojdomová V. (2009): Rozrazilý z okruhu *Veronica anagallis-aquatica* v České republice. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]

Veronica scardica* Griseb.*C1**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7164a, Břežany (distr. Znojmo): 1,3 km V od kostela v obci, u družstva, 48°52'13"N, 16°21'28"E, 200 m n. m., polní mokřad (26. 7. 2012 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7262a, Šatov (distr. Znojmo): na mírně zasolených bahnitých sedimentech v nivě Daniže 1,9 km JV od kostela v obci, 48°47'14"N, 16°01'60"E, 235 m n. m. (2. 8. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014). – Šatov: na mírně zasolených bahnitých sedimentech v nivě Daniže 2,2 km VJV od kostela v obci, 48°47'11"N, 16°02'12"E, 235 m n. m. (2. 6. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067d, Čejkovice (distr. Hodonín): dno vyschlé tůně při severním břehu rybníka na severovýchodním okraji obce 1,1 km SSZ od kostela, 48°54'52,8"N, 16°56'26,6"E, 210 m n. m., desítky rostlin (22. 9. 2015 leg. P. Dřevojan, H. Galušková, V. Kalníková, P. Novák & H. Prokešová, BRNU).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7062c, Plaveč (distr. Znojmo): 0,6 km JZ od zámku v obci, 48°55'30"N, 16°04'22"E, 265 m n. m., polní mokřad (22. 5. et 23. 5. 2012 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).

Viola stagnina* Schult.*C2**

- 15c. Pardubické Polabí, 5961b, Chvojenc (distr. Pardubice): PR Žernov, podmáčená část louky u jižního břehu rybníka Šmatlán na kontaktu s monocenózou rákosu, 50°05'49,1"N, 15°55'46,9"E, 235 m n. m., 3 mikrolokality kvetoucích rostlin na celkové ploše 25 m² (21. 5. 2014 leg. et foto R. Prausová & J. Košnar, herb. Prausová, rev. J. Danihelka).

Bohatý porost *Viola stagnina* byl v roce 2014 nalezen na nové lokalitě v PR Žernov. Předchozí nálezy v blízkém okolí se vztahovaly k jednotlivým trsům v mokřadních porostech u rybníků Mordýř a Smílek (1969 leg. H. Belicová, HR; Prausová 2010). Druh byl na nové lokalitě nalezen v podmáčené části pravidelně kosené louky v kontaktu s rákosinou společně s *Eleocharis uniglumis*, *Gentiana pneumonanthe*, *Serratula tinctoria* a *Silaum silaus*.

R. Prausová & J. Košnar

Prausová R. (2010): Floristický průzkum přírodní rezervace Žernov a rybníka Smílek (okres Pardubice). – Pr. a Stud., Pardubice, 17: 75–138.

***Virga strigosa* (Roem. & Schult.) Holub**

- 45a. Lovečkovické středohoří, 5250b, Děčín-Bynov: ruderalizovaný okraj lesa na místě s vyvezeným odpadem v blízkosti městské teplárny, 50°46'48,5"N 14°09'00,6"E, 185 m n. m., 2 rostliny (13. 9. 2015 not. P. Bauer).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín-Rozbělesy: písčité špiče kosy zimního přístavu 0,8 km JV od železničního nádraží Děčín hlavní nádraží, 50°46'11,5"N, 14°12'38"E, 120 m n. m., 3 rostliny (11. 9. 2015 leg. P. Dřevojan & D. R. Letz, BRNU). – Děčín-Podmokly: opevněný zazeněný levý břeh Labe, 50°46'25,7"N, 14°12'22,7"E, 125 m n. m., několik rostlin (21. 8. 2015 not. P. Bauer & J. Hadinec).

Druh nebyl pravděpodobně doposud z fytochorionu 45a. Lovečkovické středohoří uváděn (cf. Štěpánek & Holub in Slavík 1997: 529–532).

[eds]

Vulpia myuros* (L.) C. C. Gmel.*C3**

- 15b. Hradecké Polabí, 5662a, Šeřeč (distr. Náchod): dělicí hráz vodní nádrže Rozkoš mezi obcí Šeřeč a Spytá, 1,47 km VSV od obce, 50°23'11,9"N, 16°04'10,7"E, 280 m n. m., roztroušeně (26. 6. 2010 leg. J. Komárek, herb. Komárek; 29. 8. 2011 not. F. Krahulec; 16. 9. 2015 not. J. Doležal & F. Krahulec).
- 15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: železniční stanice Hradec Králové hlavní nádraží, 50°12'44,2"N, 15°48'34,1"E, 240 m n. m., velmi hojně (28. 5. 2014 leg. J. Doležal 14/55, herb. Doležal). – Hradec Králové-Věkoše: zatopená pískovna a písčiny, 2,43 km SSZ od železniční stanice Hradec Králové zastávka, 50°14'35,9"N, 15°49'58,5"E, 240 m n. m. (31. 7. 2015 not. J. Doležal & V. Samková).

Z Hradeckého Polabí (15b) pochází pouze historický údaj z PP Na Plachtě, kde v roce 1988 druh zaznamenal V. Faltys (Samková 1997).

J. Doležal

23. Smrčiny, 5839b, Vojtanov (distr. Cheb): kolejště na nádraží, 50°10'05,6"N, 12°19'38,9"E – 50°09'59,8"N, 12°19'43,6"E, 510 m n. m., desítky rostlin ve třech menších porostech 0,5 m², 2 m² a 1 m² (17. 6. 2015 leg. J. Velebil 150644, herb. Velebil; 17. 6. 2015 leg. J. Brabec, CHEB).
23. Smrčiny, 5839d, Poustka (distr. Cheb): pole u silnice Cheb – Aš ca 550 m SSV od středu obce, 50°08'39,7"N, 12°18'08,5"E, 515 m n. m., roztroušeně (2. 7. 2015 leg. J. Brabec, CHEB).
- 24a. Chebská pánev (při hranici s 23. Smrčiny), 5840c, Františkovy Lázně (distr. Cheb): Štekrův (Lesní) mlýn, vyvýšená partie zamokřeného okraje řepkového pole při odbočce na Štekrův mlýn ze silnice na Vojtanov ca 0,8 km JV–VJV od mlýna, 50°08'18"N, 12°20'09"E, 462 m n. m., hojně, porost nejméně na 1 aru (18. 6. 2015 leg. J. Brabec, CHEB; 19. 6. 2015 leg. J. Velebil 150612, herb. Velebil).
- 24a. Chebská pánev (při hranici s 23. Smrčiny), 5839d, Františkovy Lázně (distr. Cheb): Horní Lomany, podmačený okraj pole při silnici Cheb – Aš ca 450 m VJV od zámečku na Antonínově Výšíně, tj. asi 1,3 km ZSZ od kostela sv. Jakuba v Horních Lomanech, 50°08'07,5"N, 12°19'40"E, 470 m n. m., velmi hojně v úzkém pásu v okraji pole, tisíce rostlin (2. 7. 2015 leg. J. Brabec, CHEB). – 5840c, Horní Lomany: okraj pole J od zástavby při silnici Cheb – Aš, ca 950 m ZSZ od kostela sv. Jakuba v Horních Lomanech, 50°08'04,3"N, 12°19'55,8"E, 470 m n. m., roztroušeně v okraji pole (2. 7. 2015 leg. J. Brabec, CHEB).
- 24a. Chebská pánev, 5840a, Skalná (distr. Cheb): severní břeh Černého rybníka 1,4 km SV od hradu v obci, 50°10'46,1"N, 12°22'25,7"E, 460 m n. m., ca 10 trsů u paty stromu *Salix alba* (19. 6. 2015 not. J. Brabec & J. Velebil, leg. J. Brabec, herb. CHEB). – Skalná: v kolejisti ca 150 m J od nádražní budovy (dva porosty ca 10 m² a 2 m²) a na ruderální ploše ca 100 m S od nádražní budovy (porost ca 10 m²), 50°09'53"N, 12°22'08,8"E a 50°10'01,5"N, 12°22'06"E, 455 m n. m. (24. 7. 2015 not. J. Velebil & J. Brabec, 24. 7. 2015 leg. J. Brabec, herb. CHEB). – Skalná: v příkopu silnice Skalná – Vonšov ca 475 m JZ od budovy železničního nádraží Skalná, 50°09'45"N, 12°21'53,9"E, 455 m n. m., jedna suchá rostlina (14. 8. 2014 not. M. Ducháček, P. Kúr & J. Brabec, 14. 8. 2014 leg. J. Brabec, herb. CHEB).
- 24a. Chebská pánev, 5940a, Komorní Dvůr (distr. Cheb): šteřková pěšina vedle hotelového parkoviště vedoucí od silnice směrem k NPP Komorní hůrka, 50°05'56,3"N, 12°20'21,4"E, 475 m n. m., řídce (23. 7. 2015 not. J. Velebil, leg. J. Velebil, CHEB).
- 24a. Chebská pánev, 5940a, Cheb: u paty činžovního domu v Riegrově ulici naproti železničnímu nadchodu, 50°04'16"N, 12°22'44"E, 470 m n. m., řídce (23. 7. 2015 not. J. Velebil).

Mrvka myší ocásek byla ve Smrčinách a Chebské pánvi zaznamenána v letech 2014 a 2015 na deseti místech, aniž by byla systematicky hledána. Druh v oblasti roste jak v polích, tak na různých ruderálních místech (např. železnice, intravilány obcí). Relativně častý výskyt zejména v polních kulturách je v oblasti poměrně překvapivý. Kromě údaje z chebského

nádraží („315. Cheb: nádraží ČD, kolejíště železniční stanice“, 8.–13. 7. 1996 not *A. Pyšek & K. Martínek*) z floristického kurzu (Martínek 1999) nebyl druh z území znám.

J. Brabec & J. Velebil

27. Tachovská brázda, 6142a, Planá (distr. Tachov): lem pole na jižním okraji města, 500 m V od budovy vlakového nádraží, 49°51'39,5"N, 12°44'15,5"E, 490 m n. m., pár desítek trsů (3. 7. 2014 leg. *M. Čertner*, herb. Čertner).

Mrvka myši ocásek sem byla zřejmě zavlečena jako příměs v travní směsi, jak naznačuje nedávný výsev *Lolium multiflorum* v pásu mezi polem a silnicí. Obdobnými výsevy jistě vznikla poslední dobou celá řada nových lokalit tohoto druhu.

M. Čertner

- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6149d, Felbakka (distr. Beroun): svahové bezlesí s ojedinělým náletem *Pinus nigra* orientované k jihu nad prašnou cestou JZ od obce, ca 0,5 km JV od Podlužské hory (kóta 490), 460 m n. m. (1. 7. 2004 leg. *J. Nesvadbová & R. Hlaváček*, PL).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6250c, Trhové Dušníky (distr. Příbram): suchý svázek na kraji kulturního lesa s borovicí a modřínem podél cesty vedoucí k hájovně Skorotín, 49°43'04,5"N, 14°01'10,5"E, 460 m n. m., porost o velikosti 9 m², společně s *Festuca ovina*, *Hieracium pilosella*, *Poa compressa*, *Polygonum aviculare*, *Senecio viscosus* a vtroušeně *Triticum aestivum*; přítomnost pšenice nasvědčuje sekundárnímu charakteru výskytu mrvky (27. 7. 2005 not. *P. Karlík, J. A. Šturma & J. Pipek*, leg. *P. Karlík*, herb. Karlík).

Jedná se o první známé údaje druhu z Příbramského Podbrdka.

[eds]

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6449b, Březnice (distr. Příbram): jako plevel v bylinkových záhonech a spárách okolních chodníků v areálu zámeckého parku podél severní strany budovy zámku, 49°33'28,5"N, 13°57'22,5"E, 465 m n. m., roztroušeně (26. 6. 2015 leg. *J. Velebil 150602*, herb. Velebil).
- 61b. Týnišťský úval, 5761d, Běleč nad Orlicí (distr. Hradec Králové): okraj písčité cesty u zatopené pískovny (vedle PP Bělečský písník), 910 m ZSZ od obecního úřadu, 50°12'02,7"N, 15°55'58,8"E, 240 m n. m. (17. 6. 2012 leg. *J. Doležal 12/164*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Lípa nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): pískovna Písník Lípa, písčité okraj cesty v těžebním prostoru u deponie šterku, 1,6 km SSV od železniční stanice Lípa nad Orlicí, 50°09'20,8"N, 16°06'26,2"E, 265 m n. m. (20. 7. 2014 leg. *J. Doležal 14/111*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5862d, Čestice (distr. Rychnov nad Kněžnou): kamenný břeh Olešnického potoka u železničního mostku, 60 m JJV od železniční stanice Čestice, 50°07'48,9"N, 16°08'54,6"E, 270 m n. m. (7. 8. 2015 not. *J. Doležal*).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Borohrádek, rozvolněný písčité trávník mezi první a druhou kolejí 125 m SZ od staniční budovy, 50°05'57,3"N, 16°05'02,2"E, 265 m n. m. (30. 5. 2014 leg. *J. Doležal 14/56*, herb. Doležal). – Borohrádek: železniční stanice Borohrádek, okraj první odstavné koleje u překladiště, 300 m SSZ od staniční budovy, 50°05'56,1"N, 16°05'03,6"E, 265 m n. m. (1. 6. 2015 leg. *J. Doležal & F. Krahulec 15/64*, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5863c, Častolovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): železniční stanice Častolovice, 50°07'42,2"N, 16°10'24,9"E, 275 m n. m. (18. 6. 2015 not. *J. Doležal*). – Častolovice: šterkovité okraje

- cyklostezky vedoucí z Častolovic do Kostelce nad Orlicí, 50°07'39,1"N, 16°11'06,6"E, 275 m n. m. (18. 6. 2015 not. *J. Doležal*).
- 61b. Týnišský úval, 5963c, Újezd u Chocně (distr. Ústí nad Orlicí): železniční stanice Újezd u Chocně, 50°01'55,1"N, 16°10'43,8"E, 285 m n. m. (8. 6. 2014 leg. *J. Doležal 14/78*, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5861a, Hradec Králové: ve spáře na kraji Husovy ulice u křižovatky s ulicí Na Pastvinách, 50°10'41"N, 15°51'01"E, 275 m n. m. (30. 5. 2014 leg. *J. Prančl & P. Petřík*, PRC).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité spáry chodníku v ulici V Borku, 410 m SZ od obecního úřadu, 50°08'40,8"N, 16°03'18,9"E, 265 m n. m. (16. 6. 2015 not. *J. Doležal*). – Albrechtice nad Orlicí: písčiny v areálu lesních školek, 1,22 km SZ od obecního úřadu, 50°08'43,1"N, 16°02'33,9"E, 265 m n. m. (20. 6. 2015 not. *J. Doležal*).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Štěpánovsko (distr. Rychnov nad Kněžnou): šterkovitá plocha u domu č. p. 116, 300 m JZ od středu obce, 50°08'57,7"N, 16°03'13,1"E, 255 m n. m. (16. 6. 2015 not. *J. Doležal*).
- 61c. Chvojenská plošina, 5962a, Borohrádek (distr. Rychnov nad Kněžnou): lesní písčiny u železniční trati vedoucí z Borohrádku do Velín, 1,37 km JZ od železniční stanice Borohrádek, 50°05'14,3"N, 16°04'25,3"E, 265 m n. m. (10. 6. 2015 leg. *J. Doležal* no. 15/71, herb. Doležal).

Z Dolního Poorličí (61) je mrvka myši ocásek historicky doložena Aloisem Součkem od Křivíc, kam byla patrně zavlečena s osivem jetele: „Na lesním okraji na stráni Křivíně u Křivíc u pole s jetelem, 6. 7. 1941“ (Souček s. a.) a z přírodní památky Bělečský písník u Bělče nad Orlicí (Faltys et al. 1987, Prausová 2008). V poslední době byl v tomto fytochorionu zaznamenán nárůst počtu lokalit, což je způsobeno šířením druhu podél železnic, ale také se šterkem, který se používá na zpevnění cest.

J. Doležal

- 64b. Jevanská plošina, 6153b, Mokřany (distr. Praha): suchomilné trávníky podél okraje lesa 900 m JV od obce nad Mokřanským potokem, asi 20 rostlin spolu s *Filago arvensis* (1. 5. 2004 leg. *J. Pokorný*, herb. Pokorný).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6158d, Golčův Jeníkov (distr. Havlíčkův Brod): malá pískovna V od státní silnice, ca 400 m SSZ od železniční stanice, 49°50'20"N, 15°27'56"E, 340 m n. m. (25. 6. 1996 leg. *L. Čech*, MJ, herb. Čech).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6359c, Havlíčkův Brod: ulice Husova, dlážděný chodník u vstupu do budovy AOPK ČR asi 770 m ZSZ od kostela Nanebevzetí P. Marie, 49°36'33,6"N, 15°34'11,6"E, 440 m n. m., desítky drobnějších rostlin (16. 6. 2010 leg. *L. Čech*, MJ, herb. Čech; leg. *J. Komárek*, herb. Komárek). – Havlíčkův Brod: ulice Tylova, dlážděný vjezd do domu asi 620 m SZ od kostela Nanebevzetí P. Marie, 49°36'40,5"N, 15°34'26,3"E, 445 m n. m., desítky rostlin (3. 6. 2015 not. *J. Komárek*).
66. Hornosázavská pahorkatina, 6359d, Havlíčkův Brod: okraj řepkového pole u chodníku za obchvatem města asi 1 km SV od kostela Nanebevzetí P. Marie, 49°36'39,5"N, 15°35'38,8"E, 470 m n. m., hojně (6. 6. 2015 leg. *J. Komárek*, herb. Komárek).
91. Žďárské vrchy, 6462a, Nové Město na Moravě (distr. Žďár nad Sázavou): v kolejišti železniční stanice na SV okraji města, 49°34'05"N, 16°04'55"E, 613 m n. m. (12. 6. 2015 not. *L. Čech & J. Komárek*; leg. *L. Čech*, herb. Čech).

Faltys V., Faltysová H. & Rybář P. (1978): Chráněný přírodní výtvar Bělečský písník. – Ms., 27 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Pardubice]

Martínek K. (1999): Floristický kurz České botanické společnosti v Chebu (8.–13. 7. 1996). – Sborn. Západočes. Muz., přír., 99: 7–29.

- Prausová R. (2008): Změny flóry v přírodní památce Bělečský písňík v letech 1978–2007. – Pr. Stud., Pardubice, 15: 133–162.
- Samková, V. (1997): Přehled taxonů cévnatých rostlin (Cormobionta) lokality „Na Plachtě“ v Hradci Králové. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A sci. natur., 25: 43–68.
- Souček A. (s. a.): Floristický materiál ke květeně Kostelecka a Rychnovska. – Ms. [Depon. in: Archiv bot. sekce soukr. ekofirmy Natura Dobré]

Xanthium strumarium L.

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162d, Načeratice (distr. Znojmo): 0,5 km VJV od kostela v obci, 48°49'00"N, 16°07'15"E, 230 m n. m. (1. 9. 2010 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7164c, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): 0,8 km JV od kostela v obci, 48°49'43"N, 16°24'51"E, 175 m n. m. (10. 9. 2009 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7164d, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): 2,1 km V od kostela v obci, Vrbovna, 48°49'44"N, 16°25'59"E, 175 m n. m. (12. 7. 2011 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7067c, Kobylí (distr. Břeclav): mírně zasolený úhor na severozápadním břehu mokřadu v biocentru Ostrůvek 1,5 km S od kostela, 48°56'37,8"N, 16°53'43,1"E, 170 m n. m., asi deset rostlin (22. 9. 2015 leg. P. Dřevojan, H. Galušková, V. Kalníková, P. Novák, H. Prokešová, BRNU).

Biocentrum Ostrůvek zahrnuje několik větších i menších mokřadů na poli u stejnojmenného dvora. Pojmenování souvisí se zaniklým Kobylským jezerem, na jehož někdejší dně se biocentrum nachází. Na lokalitě bylo nalezeno několik význačných subhalofilních druhů a je žádoucí vývoj její květeny a vegetace dále sledovat.

P. Dřevojan & P. Novák

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7163b, Borovice (distr. Znojmo): 1 km JV od mostu přes Jevišovku, plocha bývalého rybníka, 48°51'16"N, 16°15'32", 190 m n. m. (11. 9. 2009 leg. R. Němec, MZ; Němec et al. 2014).

Emendationes et errores

Amberboa moschata (L.) DC.

[*Asteraceae*]

V. Jehlík ve své knižní monografii o vegetaci a flóře středoevropských říčních přístavů (Jehlík 2013) uvádí tento druh z pražského přístavu na Vltavě v Libni. Byl by to první údaj o zplanělém výskytu v ČR. Při revizi dokladového sběru v herbáři Botanického ústavu AV ČR (PRA) P. Kouteckým (in verb.) se však ukázalo, že jde o druh *Psephellus dealbatus*.

[eds]

Carex lepidocarpa Tausch

V rámci přípravy map rozšíření taxonomicky obtížného komplexu *Carex flava* v ČR (Kaplan et al. 2015) jsem v roce 2015 revidovala herbářové doklady rostlin z lokalit, které byly publikovány jako nové nálezy pro dnes již vzácný druh *Carex lepidocarpa* v Additamentech (Hlaváček in Additamenta 6: 261–262, 2007, Ekrt & Čech in Additamenta 8: 214–215, 2009). Výsledky mé revize z roku 2015 však ukázaly, že se nejednalo o druh *Carex lepidocarpa*, ale o jiného zástupce skupiny. Přehled lokalit se správným určením uvádím níže.

35d. Březnické Podbrdsko, 6449b, Pňovice (Additamenta 6: 261).
Jedná se o křížence *Carex* × *alsatica* (*C. demissa* × *C. flava*).

37h. Prachatické Předšumaví, 7050a, Prachatice (Additamenta 8: 214, 2009).
Jedná se o křížence *Carex* × *alsatica* (*C. demissa* × *C. flava*).

67. Českomoravská vrchovina, 6860a, Štěměchy (Additamenta 8: 214: 2009).
Jedná se o *Carex demissa*.

90. Jihlavské vrchy, 6757d, Kaliště, PR V Lisovech (Additamenta 8: 214, 2009).
Jedná se o křížence *Carex* × *pieperiana* (*Carex flava* × *C. lepidocarpa*).

Na lokalitě V Lisovech rostou tři druhy z komplexu *Carex flava* a to *C. demissa*, *C. flava* a *C. lepidocarpa*. Dochází zde k časté hybridizaci a to velmi znesnadňuje správné určení rostlin.

90. Jihlavské vrchy, 6757d, Klátovec (Additamenta 8: 214, 2009).
Jedná se o křížence *Carex* × *alsatica* (*C. demissa* × *C. flava*).

90. Jihlavské vrchy, 6757d, Světlá (Additamenta 8: 214, 2009).
Jedná se o křížence *Carex* × *alsatica* (*C. demissa* × *C. flava*).

J. Štěpánková

Orchis tridentata Scop.**C1**

V roce 2013 nalezl V. Dvořák (in Additamenta 12: 168–169, 2014) vstavač trojzubý v PP Přehon u Chvalnova na Kroměřížsku. Uvádí, že se tento druh na lokalitě nikdy nevyskytoval a vyjadřuje pochybnosti o jeho přirozeném výskytu. Ve skutečnosti zde však *O. tridentata* nalezl a sbíral již H. Zavřel (1933, BRNM; Zavřel 1936, Jatiová & Šmiták 1996) a současný stav jeho populace upřesňuje Gloc (2015).

[eds]

V časopise Roesziana publikovaný nález *Orchis tridentata* na lokalitě Losový v Huslenkách (Šmiták & Juroch 2013) je následně v tomtéž časopise doplněn úvahou o původnosti populace (Viewegh 2015). V regionu je však známo, že vstavač trojzubý byl na lokalitu v roce 2007 vysetý. Kvetoucí rostliny byly místními botaniky poprvé pozorovány v roce 2011, ovšem je možné, že kvetly již v předchozích letech.

Abyste se předešlo spekulacím o výskytu „orchidejových špeků“ na této lokalitě, je nutno dodat, že podobný původ má bohužel i zdejší výskyt druhů *Anacamptis pyramidalis*, *Cypripedium calceolus* a *Orchis militaris*. Je známo, že pohnutky vedoucí k těmto výsevům jsou ryze „záchranářské“. Je třeba zdůraznit, že lokalita Losový je přirozeně cenná jako ostrůvek teplomilnější květeny (i zvířeny) podhorského charakteru, a to i bez dodávání dalších „zajímavostí“.

M. Popelářová

- Gloc S. (2015): K výskytu vstavače trojzubého *Orchis tridentata* u Chvalnova. – *Roezliana* 45: 31–32.
 Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – *AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč*.
 Šmiták J. & Juroch J. (2013): Nové nálezy orchidejí v roce 2012. – *Roezliana* 43: 48–51.
 Viewegh J. (2015): Několik poznámek k uplynulé sezoně. – *Roezliana* 45: 40–43.
 Zavřel H. (1936): Deset vzácných druhů květeny Kroměřížska. – *Věda Přír.* 17: 260–261.

***Ornithogalum pyrenaicum* subsp. *sphaerocarpum* (A. Kern.) Hegi C1**

Při revizi herbářových sběrů uvedených pod tímto jménem v předchozím čísle řady Additamenta (Svačina in Additamenta 12: 169–171, 2014) bylo zjištěno, že se u všech lokalit z Bílých Karpat (od Hluku, Slavkova, Radějova a Polichna) ve skutečnosti jedná o druh *Ornithogalum brevistylum* (viz též komentář k tomuto druhu).

K. Fajmon

***Pseudolysimachion bachofenii* (Heuff.) Holub**

V. Jehlík ve své knižní monografii o vegetaci a flóře středoevropských říčních přístavů (Jehlík 2013) uvádí tento druh z labského přístavu v Ústí nad Labem (13. 6. 1979 leg. V. Jehlík, jediná rostlina, PRA). Byl by to první údaj o zavlečení do ČR. Při revizi herbářového materiálu B. Trávníčkem (podle fotografie herbářové položky; in verb.) se však ukázalo, že jde o *Pseudolysimachion maritimum*.

[eds]

***Scilla luciliae* (Boiss.) Speta**

V. Jehlík ve své knižní monografii o vegetaci a flóře středoevropských říčních přístavů (Jehlík 2013) uvádí tento druh z pražského přístavu na Vltavě v Libni. Byl by to první údaj o zplanělém výskytu v ČR. Při revizi dokladového materiálu v herbáři Botanického ústavu AV ČR (PRA) B. Trávníčkem (in verb.) se však ukázalo, že jde o blízce příbuzný druh z okruhu *S. luciliae* a sice *S. forbesii* (Baker) Speta.

[eds]

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali

obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Lubomír Adamec (Třeboň), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Ivan Bílek (Kadaň), Přemek Bobek (Liberec), Jiří Brabec (Cheb), Miroslav Broum (Vrbice-Bošov), Leo Bureš a Zuzana Burešová (Světlá Hora-Podlesí), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Luděk Čech (Havlíčkův Brod) a Iva Čechová (Chotěboř), Martin Čertner (Praha), Martin Dančák (Olomouc), Pavel Daněk (Brno), Jiří Danihelka (Brno), Ivona Démuthová (Zlín), Daniel Dítě (Bratislava), Jan Doležal (Rychnov nad Kněžnou), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha-Horní Počernice), Václav Dvořák (Olomouc), Libor Ekrť a Ester Ekrťová (Telč), Břetislav Fajmon (Brno), Karel Fajmon (Veselí nad Moravou), Roman Fajmon (Blansko), Helena Faltysová (Pardubice), Hana Fialová, Markéta Fránková (Brno), Jaroslav Frouz (Karlovy Vary), Andrea Gálová (Brno), Hana Galušková (Uherský Ostroh), Vít Grulich (Brno), Martin Gutzer (Podbořany), Věra Hadincová (Přihonice), Jan Hájek (Praha), Michal Hájek a Petra Hájková (Brno), Yveta Hájková (Hořovice), Radim Hédl (Brno), Petr Hesoun (Nová Včelnice), Rudolf Hlaváček (Příbram), Jana Hlavatá (Zlín), David Hliseníkovský (Frýdek-Místek), Veronika Hlinická (Olomouc), Iva Höningová (Praha), Petr Hrbáč (Brno), Michal Hroneš (Olomouc), Lubomír Hrouda a Věra Hroudová (Praha), Jaroslav Hruban (Brno), Karin Hustáková (Brno), Jindřich Chlapek (Jeseník), Jindřich Chrtěk jun. (Přihonice), Markéta Chudomelová (Brno), Kryštof Chytrý (Lipůvka), Milan Chytrý (Brno), Bohumil Jagoš (Luhačovice), Filip Jetmar (Litomyšl), Martin Jiroušek (Brno), Jan Wilhelm Jongepier a Ivana Jongepierová (Veselí nad Moravou), Michal Juříček (Brno), Veronika Kalníková (Brno), Jiří Kameníček (Olomouc), Zdeněk Kaplan (Přihonice), Petr Karlík (Praha), Jan Kirschner (Přihonice), Josef Klíč (Boskovice), Tereza Klinerová (Praha), Petr Kocián (Nový Jičín), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Milan Kotlínek (České Budějovice), Věra Koutecká (Ostrava), Daniel Koutecký (Podbořany), Petr Koutecký (České Budějovice), Pavel Kovář (Praha), František Krahulec (Přihonice), Lukáš Kroča (Hradčovice), Ester Lajkepová (Brno), Pavel Leischner (Strakonice), Martin Lepší (České Budějovice), Petr Lepší (Český Krumlov), Dominik Roman Letz (Zvolen), Gabriela Leugnerová (Liberec), Radek Lučan (Praha), Zbyněk Lukeš (Brno), Filip Lysák (Cyrilov), Petr Maděra (Brno), Milan Marek (Praha), Petr Meca (Bruntál), Vladimír Melichar (Karlovy Vary), Kristina Merunková (Tišnov), Vlastimil Mikoláš (Košice), Dana Morcinková (Rožnov pod Radhoštěm), Jiří Němec (Záhorovice), Radomír Němec (Znojmo), Karel Nepraš (Litoměřice), Jaroslava Nesvadbová (Plzeň), Pavel Novák (Brno), Radim Paulič (Strakonice), Jiří Pavelka (Rožnov pod Radhoštěm), Jaroslav Pipek (Praha), Elena Plesková (Rakovník), Zuzana Plesková (Brno), Jan Pokorný (Praha), Radim Poledník (Frýdek-Místek), Marie Popelářová (Rožnov pod Radhoštěm), Romana Prausová (Hradec Králové), Helena Prokešová (Brno), Zdenka Preislerová (Brno), Ladislav Rektoris (Třeboň), Jan Roleček (Brno), Zuzana Růžičková (Pardubice), Vlastik Rybka (Praha), Vladimír Řehořek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Jitka Říhová (Veselí nad Moravou), Věra Samková (Hradec Králové), Vojtěch Sedláček (Moravská Třebová), Petr Slavík (Brno), Václav Somol (Krupá, okres Rakovník), Kamil Sopoušek (Moravská Třebová), Milan Soukup (Heřmaň u Protivína), Karel Sutorý (Brno), Milan Šenkýř (Znojmo), Jan Ševčík (Ostrava), Otakar Šída (Praha-Horní Počernice), Petr Šmarda (Brno), Jindřich Šmiták (Brno), Michal Štefánek (Praha), Milan Štech (České Budějovice), Radek Štencl (Jeseník), Jitka Štěpánková (Přihonice), Jan Šturma (Liberec), Kateřina Šumberová (Brno), Josef Švankmajer (Litvínov), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Jan Titěra (Jablonec nad Nisou), Jana Tkáčiková (Frýdek-Místek), Bohumil Trávníček (Olomouc), Jiří Uher (Lednice na Moravě), Dagmar Uhýrková (Veselí nad Moravou), Josef Vaněk (Velká nad Veličkou), Martin Vavřík (Sobotín), Pavel Veselý (Brno), Richard Višňák (Stráž pod Ralskem), Alena Vydrová (Včelná), Leoš Výhnalík (Brno), Tomáš Vynikal (Olomouc), David Výravský (Brno), Dagmar Zábranská (Uherské Hradiště), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Přihonice), Pavel Zdovřák (Litoměřice), Vojtěch Zeisek (Příbram), Vojtěch Žíla (Strakonice).

Príspevek K. Šumberové (*Lindernia dubia*) byl podpořen Grantovou agenturou ČR (projekt č. 14-36079G, Centrum excelence PLADIAS) a Botanickým ústavem AV ČR (RVO 67985939).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování a monitoring biotopů. Z těchto projektů zde uveřejňujeme nálezy druhů *Bothriochloa ischaemum*, *Cardamine resedifolia*, *Carex depressa* subsp. *transsilvanica*, *C. appropinquata*, *Centaureum pulchellum*, *Coleanthus subtilis*, *Cyperus michellianus*, *Diphasiastrum complanatum*, *Filago lutescens*, *Hieracium macranthelum*, *Myosotis discolor*, *Ornithogalum brevistylum* a *Thelypteris palustris*.

Rovněž děkujeme zřizovatelům a správěm elektronických databází – Databáze Pladias (<https://pladias.ibot.cas.cz>), Nálezová databáze ochrany přírody (AOPK ČR 2015), Databanka flóry České republiky (<http://www.florabase.cz>, Danihelka et al. 2015), Česká národní fytoocenologická databáze (ČNFD, Chytrý & Rafajová 2003), Virtual Herbarium (<http://herbarium.univie.ac.at/database/index.php>) a Databáze herbářových dokladů ve sbírkách České republiky (<http://puvodni.mzm.cz/Botanika/CS/uvod.html>), které jsou pro práci s floristickými údaji v současné době nepostradatelné.

Literatura

- AOPK ČR (2015): Nálezová databáze ochrany přírody. – [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Bureš L. (2013): Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – Rubico, Olomouc.
- Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. A provisional catalogue of vascular plants (excluding grasses). – Bot. Soc. of the British Isles, London.
- Čelakovský L. (1871): Prodomus der Flora von Böhmen. II. – Arch. Naturwiss. Landesdurchforsch. Böhmen, sect. 3a, fasc. 2: 113–388.
- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava.
- Dančák M., Kocián P. & Hlišnikovský D. [eds] (2014): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VIII. – Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 263–282.
- Danihelka J., Chrtěk J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – Preslia 84: 647–811.
- Danihelka J., Petřík P. & Wild J. [eds] (2015): Databanka flóry České republiky [online]. – URL: <http://florabase.cz/databanka/>.
- Dostál J. (1948–1950): Květena ČSR a ilustrovaný klíč k určení všech cévnatých rostlin, na území Československa planě rostoucích nebo běžně pěstovaných. – Přírodovědecké nakladatelství, Praha.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha.
- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. Vol. 1 & 2. – Brno & Praha.
- Greuter W. (2006–2009): Compositae (pro major parte). – In: Greuter W. & von Raab-Straube E. [eds], Compositae. Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity. <http://ww2.bgbm.org/EuroPlusMed/> (navštíveno 15. 12. 2015).
- Grulich V. (2012): Red List of Vascular Plants of the Czech Republic: 3rd edition. – Preslia 84: 631–645.
- Grulich V. [ed.] (2014): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Třebíči (2011). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49, příl. 2014/1: 1–94.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.

- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 173–257.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2008): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 251–336.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2009): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 185–319.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2011): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IX. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 51–160.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2012): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. X. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 47: 43–158.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2014): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49: 73–206.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2015): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 50: 23–129.
- Harčarik J. & Horáková V. [eds] (2014): Flora Corcontica – additamenta I. – Opera Corcont. 51: 205–216.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travná a keříčková vegetace. – Academia, Praha.
- Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- Chytrý M. [ed.] (2011): Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha.
- Chytrý M. [ed.] (2013): Vegetace České republiky. 4. Lesní a křovinná vegetace. – Academia, Praha.
- Chytrý M. & Rafajová M. (2003): Czech National Phytosociological database: basic statistics of the available vegetation-plot data. – Preslia 75: 1–15.
- Jehlík V. (1998): Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. – Academia, Praha.
- Jehlík V. (2013): Die Vegetation und Flora der Flusshäfen Mitteleuropas. – Academia, Praha.
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepierová I., Jongepier J. W., Devánová K., Fajmon K., Hájek M. & Škodová I. (2008): Výbrané vzácné rostliny. Selected rare plant species. – In: Jongepierová I. [ed.], Louky Bílých Karpat, Grasslands of the White Carpathian Mountains, p. 101–127, Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Juroch J. & Šmiták J. (2015): Nové lokality orchidejí v roce 2014 (vč. nezveřejněných údajů z dřívějších let). – Roetziana 45: 41–46.
- Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Bureš P., Zázvorka J., Hroudová Z., Ducháček M., Grulich V., Řepka R., Dančák M., Prančl J., Šumberová K., Wild J. & Trávníček B. (2015): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 1. [Electronic Appendices 1–75, www.preslia.cz]. – Preslia 87: 417–500.
- Koutecký P. (2008): Taxonomická studie středoevropských zástupců *Centaurea* sect. *Jacea*. – Ms. [Disert. práce; depon in: Přír. Fak. Jihočes. Univ., České Budějovice]
- Koutecký P. (2015): O chrpách podruhé – přehled našich druhů a taxonomické novinky. – Živa 63: 108–111.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtek J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.

- Kučera J. & Vaňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – Příroda 23: 1–104.
- Lepší M. & Lepší P. [red.] (2014): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XX. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 54: 101–121.
- Lepší P., Lepší M., Boublík K., Štech M. & Hans V. [eds] (2013): Červená kniha květeny jižní části Čech. – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.
- Němec R., Dřevojan P. & Šumberová K. (2014): Polní mokřady Znojemska jako refugium významných a vzácných druhů cévnatých rostlin. – Thaysensia, Znojmo, 11: 3–76.
- Ondráček Č. (2014): Floristický kurs Severočeské pobočky České botanické společnosti 2013 v Kovářské. – Severočes. Přír. 45: 21–32.
- Podpěra J. (1926–1930): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. Vol. 1, 6/2, 6/3. – Pr. Morav. Přírod. Společ. 1(1924)/10: 1–226; 2(1925)/10: 1–512; 5(1928)/5: 1–359.
- Pyšek P., Danihelka J., Sádlo J., Chrtek J. jun., Chytrý M., Jarošík V., Kaplan Z., Krahulec F., Moravcová L., Pergl J., Štajerová K. & Tichý L. (2012): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – Preslia 84: 155–255.
- Samková V., Mikát M. & Mocek M. (2008): Kunětická hora. Botanická a entomologická inventarizace. Výsledky průzkumů v roce 2008 a návrhy na management. – Ms. [Zpráva pro RŽP KÚ Pardubického kraje; depon. in: RŽP KÚ Pardubického kraje a Muzeum východních Čech v Hradci Králové]
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha.
- Stace C. (2010): New Flora of the British Isles (3rd Ed.). – Cambridge Univ. Press.
- Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.
- Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha.
- Verloove F. (2006): Catalogue of neophytes in Belgium (1800–2005). – Script. Bot. Belgica 39, National Botanic Garden, Meise.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36, Příl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 1. 2. 2016